

ingediend op **1337** (2021-2022) – Nr. 1
16 juni 2022 (2021-2022)

Ontwerp van decreet

over de instroom en het optimaliseren
van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs
en overige organisatorische aspecten
van het hoger onderwijs

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet van 17 december 2021	75
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen van 7 februari 2022	91
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad van 15 februari 2022.....	97
Voorontwerp van decreet van 18 maart 2022	119
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen van 19 april 2022..	139
Advies van de Vlaamse Onderwijsraad van 28 april 2022	145
Advies van de Raad van State	157
Ontwerp van decreet.....	177

ONTWERP VAN DECREET OVER DE INSTROOM EN HET OPTIMALISEREN VAN DE STUDIE-EFFICIËNTIE IN HET HOGER ONDERWIJS EN OVERIGE ORGANISATORISCHE ASPECTEN VAN HET HOGER ONDERWIJS

Samenvatting

In voorliggend decreet worden voor het hoger onderwijs een aantal maatregelen opgenomen in uitvoering van het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024.

De maatregelen hebben betrekking op de instroom (1° de beperking van de toelating tot de bacheloropleiding diergeneeskunde door middel van een toelatingsexamen dierenarts om de kwaliteit van de opleiding te kunnen blijven garanderen en om voldoende dierenartsen te laten afstuderen om te voldoen aan de noden van het beroepenveld en 2° de koppeling van verplichte remediëring aan de resultaten op de starttoetsen hoger onderwijs) en op de doorstroom (een aanpassing van de regelgeving rond de studievoortgangsbewaking) van studenten hoger onderwijs.

Daarnaast zijn er in voorliggend decreet ook enkele kleinere aanpassingen aan de regelgeving op het hoger onderwijs opgenomen, zoals de correcte weergave van een vestiging van de LUCA School of Arts, een wijziging van de omschrijving van gezamenlijke opleidingen die worden beoordeeld aan de hand van de European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes, de mogelijkheid tot actualisering van verworven credits, de beperking van de termijn waarbinnen een verzoek tot teruggave van leerkrediet bij overmacht kan worden ingediend,...samen met enkele technische correcties.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Studievoortgangsbewaking

Het decreet van 30 april 2004 betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en houdende dringende hogeronderwijsmaatregelen (het Flexibiliseringsdecreet) creëerde een kader voor de hogeronderwijsinstellingen om in welomschreven gevallen en binnen hun eigen pedagogische visie, maatregelen van studievoortgangsbewaking te kunnen opleggen aan studenten die onvoldoende studierendement behalen en waarvan het studietraject dus dreigt te ontsporen. Het betrof zowel het kunnen opleggen van bindende voorwaarden voor een volgende inschrijving als de weigering van een student tot verdere inschrijving.

Met het decreet van 19 juni 2015 betreffende het onderwijs XXV (Onderwijsdecreet XXV) werd de regelgeving rond het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking (artikel II.246 van de Codex Hoger Onderwijs) gewijzigd met het oog op het inperken van de tendens van studieduurverlenging. Cijfers toonden toen immers aan dat studenten gemiddeld minder studiepunten opnamen en dat de studieduur in (licht) stijgende lijn zat. Concreet voerde

onderwijsdecreet XXV twee belangrijke aanpassingen door aan de bestaande bepalingen rond het opleggen van bindende voorwaarden:

- de decretale grens voor het koppelen van bindende voorwaarden aan een volgende inschrijving werd opgetrokken van 50% naar 60% studierendement;
- bij het niet behalen van deze grens van 60% studierendement kan over opleidingen en instellingen heen onmiddellijk een bindende voorwaarde gekoppeld worden aan een volgende inschrijving. Op deze wijze kunnen instellingen studenten die van elders komen even streng opvolgen als de eigen studenten.

Er werd door de wijzigingen ook niet langer een onderscheid gemaakt tussen de verschillende contractsoorten van studenten.

Ondertussen vinden heel veel studenten hun weg naar het hoger onderwijs en behalen er ook een diploma. Zowel het aantal inschrijvingen in het hoger onderwijs, het aantal generatiestudenten als het aantal afgeleverde diploma's is gestegen. Tegelijkertijd moeten we echter durven vaststellen dat de time to graduation langer wordt en de drop-out uit het hoger onderwijs hoog is. Data over het studierendement van de studenten tonen aan dat de huidige maatregelen van studievoortgangsbewaking niet de verwachte effecten hebben teweeg gebracht.

2. Verplichte remediëring starttoetsen

Sinds het academiejaar 2018-2019 wordt de eerste inschrijving voor bepaalde bacheloropleidingen aan de hogescholen en de universiteiten afhankelijk gemaakt van de verplichte deelname aan een zogenaamde 'verplichte, niet-bindende toelatingsproef'. De lijst met bacheloropleidingen waarvoor deelname aan zo'n proef een bijkomende inschrijvingsvoorwaarde is, wordt door de Vlaamse Regering vastgelegd na jaarlijkse raadpleging van de VLUHR. De VLIR en de Vlaamse Hogescholenraad werden belast met de ontwikkeling en opvolging van deze proeven.

Momenteel is de deelname aan een proef al verplicht voor volgende bacheloropleidingen:

- Educatieve bachelor in het kleuteronderwijs;
- Educatieve bachelor in het lager onderwijs;
- Educatieve bachelor in het secundair onderwijs;
- Bachelor of Science in de ingenieurswetenschappen;
- Bachelor of Science in de ingenieurswetenschappen: architectuur;
- Bachelor of Science in de diergeneeskunde;
- Bachelor of Science in de industriële wetenschappen;
- Bachelor of Science in de bio-industriële wetenschappen;
- Bachelor of Science in de biowetenschappen;
- Bachelor of Science in Engineering Technology;
- Bachelor of Science in de farmaceutische wetenschappen;
- Bachelor of Science in de wiskunde;
- Bachelor of Science in de fysica/in de fysica en de sterrenkunde;
- Bachelor of Science in de bio-ingenieurswetenschappen.

Het is de doelstelling om gefaseerd ook verplichte toetsen uit te rollen voor andere bacheloropleidingen waarbij opleidingsspecifieke startcompetenties kunnen worden getest. De validiteit van de toetsen staat daarbij uiteraard voorop en zal de timing van de verdere uitrol bepalen.

De toetsen verwijzen naar de startcompetenties die eigen zijn aan een welbepaalde opleiding of groep van opleidingen. Ze zijn enerzijds het sluitstuk van een exploratie- en oriënteringsproces bij de overgang van het secundair naar het hoger onderwijs, en anderzijds de start van een remediëring- en begeleidingstraject na de instroom in het hoger onderwijs. De toetsen hebben tot doel de student een spiegel voor te houden en een goed beeld te geven van de eigen competenties ten

opzichte van de benodigde startcompetenties van de opleiding en ten opzichte van andere studiekeizers. De doelstelling van deze toetsen verschilt van de Vlaamse toetsen (de gestandaardiseerde, gevalideerde net- en koepeloverschrijdende proeven) die zullen worden georganiseerd in het secundair onderwijs. Deze Vlaamse toetsen moeten een zicht krijgen op het bereiken van de eindtermen en op leerwinst, en dit zowel op niveau van de individuele leerlingen als op schoolniveau. De primaire beleidsdoelstelling van de Vlaamse toetsen is dus om de kwaliteit van het onderwijs mee te monitoren en te versterken.

De studiekeizer ontvangt meteen na het invullen van de toets feedback en krijgt hierdoor zicht op zijn eigen sterktes, zwaktes en eventuele werkpunten. De feedback van deze toetsen sterkt enerzijds deelnemers met een goed resultaat in hun studiekeuze en verwijst anderzijds deelnemers met een lagere score naar remediëring of daagt de deelnemer uit zijn keuze in vraag te stellen.

De resultaten op de 'verplichte, niet-bindende toelatingsproeven' zijn evenwel niet bindend voor inschrijving in een opleiding. Ongeacht het behaalde resultaat kan de student zich sowieso inschrijven in de opleiding van zijn keuze. Dat blijft ook zo in de toekomst. Tot nog toe waren de hogescholen en universiteiten wel vrij om aan de resultaten op een proef een remediëring te koppelen.

3. Toelatingsexamen dierenarts

Het hoger onderwijs in Vlaanderen wordt gekenmerkt door een democratische en open toegang. Enkel voor de opleidingen tot arts en tandarts en voor de kunstopleidingen bestaat er een toelatingsexamen dat de instroom in deze opleidingen beperkt (art. II.187 en art. II.186 Codex Hoger Onderwijs).

Daarnaast moet men voor sommige bacheloropleidingen in het bezit zijn van een bewijs van deelname aan een toets die peilt naar bepaalde startcompetenties voor deze opleidingen (art. II.188/1 Codex Hoger Onderwijs) (zie ook memorie van toelichting bij bovenstaand punt 2. Verplichte remediëring starttoetsen). Hier betreft het een loutere inschrijvingsvoorwaarde, de resultaten op deze toetsen beperken de toegang tot deze opleidingen niet. Deze toetsen beogen enkel de kandidaat-studenten een spiegel voor te houden over de eigen startcompetenties en hebben als doel de instroom in het hoger onderwijs te versterken.

Hoewel de open toegang tot het hoger onderwijs het uitgangspunt blijft, kan de onhoudbare situatie waarin de opleidingen diergeneeskunde zich bevinden door de grote toestroom aan studenten voor de opleidingen niet genegeerd worden, en moet er op korte termijn kunnen ingegrepen worden op de instroom in deze opleidingen. Een beperking van de instroom naar analogie met de opleidingen tot arts en tandarts dringt zich op.

Zowel in het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 als in de Beleids- en begrotingstoelichting Onderwijs en Vorming voor het begrotingsjaar 2021, is een beperking van de toelating tot de opleidingen diergeneeskunde opgenomen. Waar er eerst enkel sprake is van een beperking van het aandeel buitenlandse studenten in de opleidingen, spreekt de beleids- en begrotingstoelichting van de nood om samen met het onderwijsveld de noodzaak, invulling en randvoorwaarden van een toelatingsexamen diergeneeskunde na te gaan. Er wordt niet meer enkel over het aandeel buitenlandse studenten gesproken.

Een instroombeperking enkel voor buitenlandse studenten is immers zeer moeilijk juridisch te verdedigen. In principe is een instroombeperking enkel voor buitenlandse studenten niet in overeenstemming met de EU-bepalingen. Het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van

de Europese Unie 2012/C 326/01 verbiedt discriminatie op grond van nationaliteit. Dit impliceert dat EU-onderdanen uit EU-lidstaten aan alle hogeronderwijsinstellingen binnen de EU kunnen studeren onder dezelfde voorwaarden als inwoners van het land waar de hogeronderwijsinstelling zich bevindt. Op grond van objectieve redenen kunnen hierop uitzonderingen toegestaan worden, maar deze zijn zeer beperkt (bijvoorbeeld een tekort in bepaalde medische beroepen omdat te veel afgestudeerden terugkeren naar hun land om daar het beroep uit te oefenen). Zo geldt er in de Franse Gemeenschap een beperking van de toegang tot de opleiding diergeneeskunde voor 'niet-residentiëlen'. Het Europees Hof van Justitie en het Grondwettelijk Hof hebben wat betreft de instroombeperking in de Franse Gemeenschap geoordeeld dat hun regeling gerechtvaardigd kan worden door dringende redenen van volksgezondheid. Het lijkt echter allerm minst evident de regeling in de Franse Gemeenschap zonder meer toe te passen op de Vlaamse situatie. Anders dan in de Franse Gemeenschap, waar er op termijn een tekort aan dierenartsen dreigde te ontstaan omdat er te veel niet-residentiële afgestudeerden zich nadien niet als dierenarts vestigen in de Franse Gemeenschap, is het in de Vlaamse Gemeenschap niet hard te maken dat er een tekort aan dierenartsen dreigt. Bovendien is het aantal niet-verblijvende studenten in de opleiding diergeneeskunde in Vlaanderen verhoudingsgewijs kleiner dan het geval was in de Franse Gemeenschap voor het invoeren van de regeling.

Het probleem is in Vlaanderen bovendien niet een dreigend tekort aan beroepsbeoefenaars, maar wel de impact van de grote studentenaantallen op de kwaliteit van het onderwijs. Aangezien het probleem niet een buitensporig aantal niet-verblijvende studenten is, maar wel het buitensporig aantal studenten op zich, is een beperking van enkel het aantal niet-verblijvende studenten niet doelmatig en dus niet gerechtvaardigd.

In dit kader hebben de Universiteit Gent en de Universiteit Antwerpen een voorstel uitgewerkt voor de invoering van een toelatingsexamen dierenarts. Deze twee universiteiten zijn de enige universiteiten in Vlaanderen die de bevoegdheid hebben om een opleiding diergeneeskunde aan te bieden. De Universiteit Antwerpen biedt overeenkomstig artikel II.80 van de Codex Hoger Onderwijs de bacheloropleiding diergeneeskunde aan, de Universiteit Gent biedt overeenkomstig artikel II.81 de bachelor- en de masteropleiding diergeneeskunde aan. Er is een rechtstreekse toegang van de bacheloropleiding diergeneeskunde van de Universiteit Antwerpen tot de masteropleiding diergeneeskunde van de Universiteit Gent. Voor de bacheloropleiding diergeneeskunde gelden momenteel de algemene en afwijkende toelatingsvoorwaarden (art. II.178 en II.179 Codex Hoger Onderwijs) en wordt de inschrijving in de bacheloropleiding afhankelijk gemaakt van deelname aan een toets die peilt naar bepaalde startcompetenties. Het voorstel werd besproken met de andere Vlaamse universiteiten die er zich positief over uitspraken.

Op basis van dit voorstel en verdere gesprekken met vertegenwoordigers van de opleidingen diergeneeskunde, en overleg met de Vlaamse Scholierenkoepel en de Vlaamse Vereniging van Studenten, werd een visienota 'De invoering van een toelatingsexamen voor de inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde' opgesteld die op 16 juli 2021 werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering en voor bespreking in het Vlaams Parlement werd ingediend. Deze nota werd besproken in de Commissie Onderwijs van 7 oktober 2021¹.

In uitvoering van de visienota werd een Capaciteitscommissie Diergeneeskunde samengesteld om advies te geven aan de Vlaamse Regering over het invoeren van een numerus clausus of een numerus fixus, alsook over het maximum aantal kandidaten dat jaarlijks tot de bacheloropleiding diergeneeskunde in Vlaanderen

---

¹ <https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementaire-documenten/parlementaire-initiatieven/1547791>

kan worden toegelaten. Deze commissie heeft haar advies gegeven op 16 september 2021.

4. Technische en organisatorische aanpassingen

Jaarlijks wordt er een algemeen onderwijsdecreet (een genummerd verzameldecreet) goedgekeurd met het oog op technische of kleine aanpassingen aan de regelgeving van de verschillende onderwijsniveaus. De wijzigingen voor het hoger onderwijs worden dit jaar meegenomen in voorliggend decreet.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

1. en 2. Studievoortgangsbewaking en verplichte remediëring starttoetsen

Het is een belangrijke doelstelling in het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 om de studie-efficiëntie van de studenten hoger onderwijs te optimaliseren om ontgoochelingen bij de studenten te vermijden en de slaagkansen te verhogen. Een hogere studie-efficiëntie heeft ook een gunstig effect op de kosten die studeren met zich mee brengt voor zowel de student, zijn ouders als de maatschappij.

Studenten uit verschillende vooropleidingen in het secundair onderwijs vinden steeds meer hun weg naar het hoger onderwijs en behalen er ook een diploma. Zowel het aantal inschrijvingen in het hoger onderwijs, het aantal generatiestudenten als het aantal afgeleverde diploma's is gestegen. Tegelijkertijd is de time to graduation langer geworden en is de drop-out uit het hoger onderwijs hoog. Studenten komen nog te vaak in opleidingen terecht waar ze niet echt op hun plaats zitten. Data over het studierendement van de studenten tonen ook aan dat de huidige maatregelen van studievoortgangsbewaking niet de verwachte effecten hebben teweeg gebracht.

Eén manier om de doelstelling inzake studie-efficiëntie te bewerkstelligen is het verder inzetten op een goede oriëntering en studiekeuzebegeleiding naar het hoger onderwijs. Een goede doorstroom in het hoger onderwijs is immers sterk afhankelijk van een goede studiekeuze. Er is dus eerst en vooral nood aan goede ondersteuning van de toekomstige studenten bij hun studiekeuze zodat zij zich zo snel als mogelijk in de voor hen geschikte opleiding inschrijven. Door deel te nemen aan een verplichte starttoets worden studenten beter geïnformeerd en wordt een bewustere studiekeuze gestimuleerd. Verplichte remediëring kan er voor zorgen dat alle studenten gevat worden die nood hebben aan het bijwerken van de nodige startcompetenties, dat deze studenten extra ondersteuning krijgen en er een betere studievoortgang wordt bewerkstelligd van bij het begin.

Daarnaast is het ook noodzakelijk om snel en op een doeltreffende manier te kunnen ingrijpen tijdens het studietraject van de student, meer bepaald door voor de hogeronderwijsinstellingen een goed kader en duidelijke grenzen van handelingsruimte vast te leggen voor het opleggen van adequate maatregelen van studievoortgangsbewaking wanneer de student onvoldoende studievoortgang boekt.

In het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 wordt gewerkt met een viertrapsraket voor de versterking en verhoging van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs. Naast de resultaten van het secundair onderwijs en het advies van de klassenraad, het exploratie-instrument Columbus en een snel heroriënteringstraject wanneer de student niet slaagt na een eerste evaluatieperiode, maken de starttoetsen hier ook deel van uit.

In het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 worden een aantal maatregelen voorgesteld om de studievoortgang in het hoger onderwijs te optimaliseren:

- *studenten sneller heroriënteren als ze niet slagen na een eerste evaluatieperiode;*
- *generatiestudenten (niet-werkstudenten) kunnen enkel geldig inschrijven als ze minstens 50 studiepunten opnemen;*
- *generatiestudenten moeten minstens de helft van de opgenomen studiepunten verwerven om opnieuw te kunnen inschrijven voor dezelfde opleiding, tenzij er sprake is van overmacht. Ze kunnen het jaar alsnog overdoen in dezelfde opleiding als bindende voorwaarden gelden inzake de evolutie van de studieresultaten;*
- *de instellingen leggen meer stringenter modeltrajecten vast op basis van volgtijdelijkheid waarbij de instelling in gesprek gaat met studenten die willen afwijken van het modeltraject in functie van het behalen van een optimaal studierendement;*
- *studenten kunnen niet langer starten in hun masteropleiding indien zij hun bacheloropleiding niet hebben afgewerkt, tenzij de instelling oordeelt dat de niet verworven studiepunten de inhoudelijke volgtijdelijkheid niet belemmeren. In dat geval kan een student maximaal 30 studiepunten van de bachelor meenemen naar de master.*

Om de visie te capteren rond de plannen om verplichte remediëring bij de starttoetsen in te voeren, werd op vraag van de minister bevoegd voor onderwijs en vorming een werkgroep opgericht met vertegenwoordigers van de hogescholen / de Vlaamse Hogescholenraad, de universiteiten / VLIR, de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) en de overheid (kabinet en administratie) (verder de werkgroep toetsen hoger onderwijs genoemd).

Omdat de expertise om de maatregelen rond studievoortgang uit het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 verder uit te werken of bijkomende dan wel alternatieve voorstellen te doen die leiden tot dezelfde algemene doelstellingen (studierendement verhogen, gemiddelde studieduur terugdringen en drop-out verminderen) in de eerste plaats bij de hogeronderwijsinstellingen zelf ligt vanuit hun ervaringen met het eigen studievoortgangsbeleid, werd op vraag van de minister bevoegd voor onderwijs en vorming een werkgroep 'Optimaliseren studievoortgang in het hoger onderwijs' opgericht met vertegenwoordigers van de hogescholen / de Vlaamse Hogescholenraad, de universiteiten / VLIR, de Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) en de overheid (kabinet en administratie onderwijs) (verder de werkgroep studievoortgang genoemd).

Daarnaast deed het Rekenhof een audit naar de studievoortgang in het hoger onderwijs². Het Hof heeft bij 12 instellingen het gebruik van maatregelen van studievoortgangsbewaking en studiebegeleiding onderzocht. Daarbij zocht het Rekenhof een antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

- 1) Wordt de studievoortgang van de studenten op een effectieve manier bewaakt?
- 2) Worden de studievoortgang en tijdige heroriëntering van de studenten voldoende ondersteund door de studiebegeleidingsdiensten?

De werkgroep studievoortgang is van start gegaan met een ruime dataverzameling en -analyse waarbij ze de verschillende problematieken inzake studievoortgang in het hoger onderwijs, in relatie met de in het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 opgenomen voorstellen, in kaart heeft gebracht. Deze dataverzameling en -analyses hebben betrekking op het studierendement van de startende studenten, de link tussen het studierendement in het eerste jaar met de time to graduation en de drop-out, de maatregelen van studievoortgangsbewaking

² <https://www.ccrek.be/NL/Publicaties/Fiche.html?id=17ee3b45-a374-4e7c-85d1-231bcec50824>

die binnen het hoger onderwijs opgelegd worden, de omvang van het studiepakket dat studenten opnemen, de combinatie bachelor- master en de heroriëntaties en het effect hiervan.

a) Studierendement startende studenten

Het analysedocument van de werkgroep studievoortgang toont aan dat globaal genomen bijna 60% van de trajectstarters³ in een bacheloropleiding een studierendement haalt van 60% of meer. Dit aandeel is ongeveer gelijk voor de professionele en academische bachelors. Bijna 30% van de trajectstarters in een bacheloropleiding haalt een studierendement van 100%. Iets meer dan 1 op de 5 trajectstarters heeft een studierendement van minder dan 30%, iets meer dan 30% een studierendement van minder dan 50%. Het opleggen van een strikt bindende 50% maatregel, zoals voorgesteld in het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024, zou een impact hebben op een grote groep van studenten.

De in de data opgenomen kansengroepen (beursstudenten, studenten met een functiebeperking en werkstudenten) doen het globaal genomen minder goed. Op dit ogenblik is er geen zicht op mogelijke oorzaken van de verschillen tussen de studentengroepen. Bij het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking moet er dan ook rekening gehouden worden met de verschillende studentengroepen.

b) Link studierendement met time to graduation en drop-out (progressief)

Positief is dat bijna 70% van de generatiestudenten⁴ een eerste bachelordiploma verwerft. Verder geven de data aan dat bijna 1 op 3 generatiestudenten die starten in een bacheloropleiding een eerste bachelordiploma behalen in 3 jaar. Na 5 jaar heeft 62% van de generatiestudenten een eerste bachelordiploma behaald.

Anderzijds verlaten meer dan 1 op 4 generatiestudenten het hoger onderwijs zonder bachelordiploma (28%), waarvan een groot deel uitvalt na het eerste jaar (12%). Maar een aanzienlijk deel van deze studenten (9%) verlaat toch nog het hoger onderwijs zonder bachelordiploma na drie jaar of later.

De data geven ook duidelijk aan dat hoe hoger het studierendement van de student in zijn eerste inschrijving, hoe meer kans op het behalen van een eerste bachelordiploma en hoe lager de drop-out uit het hoger onderwijs. Voor quasi alle studierendementscategorieën is de drop out rate hoger bij de studenten die als generatiestudent gestart zijn in een professionele bacheloropleiding dan voor diegenen gestart in een academische bachelor.

Bij de studenten die als generatiestudent gestart zijn in een academische bacheloropleiding en als eerste diploma een professioneel bachelordiploma behaald hebben, krijgt men een ander beeld: het aandeel studenten dat een eerste bachelordiploma behaalt, ligt voor alle studierendementscategorieën tussen 60% en 80%, ook voor die studenten die bij hun eerste inschrijving een laag studierendement hadden. Voor deze laatste groep van studenten loont de overstap van een academische naar een professionele bacheloropleiding.

---

³ Een trajectstarter is iemand die zich voor de eerste keer inschrijft in een bepaalde opleiding in het hoger onderwijs. Er wordt niet gekeken naar de instelling waarin ingeschreven wordt. Dit betekent dat studenten die in eenzelfde opleiding blijven maar van instelling veranderen geen trajectstarter zijn (definitie AHOVOKS).

⁴ Een generatiestudent is een student die zich, in een bepaald academiejaar, voor het eerst inschrijft met een diplomacontract voor een opleiding van het hoger beroepsonderwijs of een professioneel of academisch gerichte bachelor in het Vlaamse hoger onderwijs. Het statuut van generatiestudent geldt voor dat volledige academiejaar (artikel I.3, 29° van de Codex Hoger Onderwijs)

De cijfers in verband met studierendement geven geen objectieve basis voor het opleggen van een grens om al dan niet opnieuw te mogen inschrijven in eenzelfde opleiding. In de academische bacheloropleidingen behaalt toch nog een aanzienlijk deel van de generatiestudenten met een studierendement van minder dan 50%, en zelfs van minder dan 30%, uiteindelijk een academisch bachelordiploma. Bij de professionele bacheloropleidingen is het beeld minder rooskleurig.

Van de generatiestudenten in een academische bacheloropleiding behaalt 60% een eerste masterdiploma. Meer dan de helft hiervan behaalt dit binnen de vooropgestelde studieduur. Van de generatiestudenten met een studierendement van 60% of meer in hun eerste inschrijving in een academische bacheloropleiding behaalt 85,6% een masterdiploma. De time to graduation neemt snel toe als het studierendement in het eerste bachelorjaar afneemt. Dit wijst erop dat studenten niet of moeilijk '(kunnen) inhalen' in de verdere loop van hun studieloopbaan.

c) Link studierendement met time to graduation (retrospectief)

De data in het analyserapport van de werkgroep studievoortgang tonen aan dat van de generatiestudenten die een eerste bachelordiploma behaald hebben in de beschouwde periode, 73% dit diploma behaald heeft na 4 jaar of minder. Rekening houdend met het gegeven dat de heroriënteerders in deze cijfers meegenomen worden, is dat een positieve vaststelling. Hoe lager evenwel het studierendement bij de eerste inschrijving als generatiestudent is, hoe langer de time to graduation.

Met de beschikbare data is het niet mogelijk nuances te vatten, waardoor men geen onderscheid kan maken tussen enerzijds de slecht presterende studenten en anderzijds die studenten die bewust spreiden en/of trajecten combineren. Het is dan ook belangrijk dat studenten die zich in een specifieke situatie bevinden de kans krijgen om een diploma te behalen.

Van de generatiestudenten die in hun eerste inschrijving een studierendement behaalden van 100% (en geen voorbereidings- of schakelprogramma gevolgd hebben) behaalde 80,9% een eerste masterdiploma binnen de modelstudieduur, en nog eens 14,4% na de modelstudieduur +1 jaar. Dit laatste percentage geeft aan dat er nog andere factoren spelen dan de competenties van een student (persoonlijke situatie student, spreiden in functie van een masterproef, volgtijdelijkheid, ...). Van diegenen met een studierendement tussen de 60 en 69% in de eerste inschrijving behaalde slechts 10,6% een masterdiploma binnen de modelstudieduur, 54,4% na de modelstudieduur +1 jaar en meer dan 1 op 5 na de modelstudieduur +2 jaar. De time to graduation neemt snel toe, zelfs bij relatief hoge studierendementen in de eerste inschrijving in de bacheloropleiding.

Een student met een langere time to graduation tot het behalen van een bachelordiploma, studeert niet noodzakelijk later af in de masteropleiding, aangezien opleidingsonderdelen uit de bachelor- en masteropleiding kunnen gecombineerd worden.

d) Studievoortgangsmaatregelen instellingen hoger onderwijs

Er gebeurt al heel wat binnen de instellingen op het gebied van het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking.

Er zijn verschillen tussen de instellingen (zowel tussen hogescholen en universiteiten, als tussen hogescholen onderling en universiteiten onderling) bij het opleggen van bindende voorwaarden aan studenten met een laag studierendement in het eerste bachelorjaar. De verschillen situeren zich zowel in de studierendementsgrens die men hanteert, in de duurtijd van de bindende voorwaarde als in de aard van de bindende voorwaarde. De maatregelen worden ruimer toegepast dan enkel voor generatiestudenten en uitzonderingen zijn mogelijk. In een aantal instellingen kunnen studenten met een zeer laag

studierendement (20 – 30%) de mogelijkheid verliezen om zich het volgende jaar opnieuw in te schrijven in dezelfde opleiding.

e) Omvang studiepakket

Uit de data blijkt dat reeds 88% van de generatiestudenten 50 studiepunten of meer opneemt, van de trajectstarters 81%.

Kijkt men naar mogelijke verklaringen waarom trajectstarters minder dan 50 studiepunten opnemen, dan ziet men dat zeker bij de professionele bacheloropleidingen het aandeel van kansengroepen (beursstudenten, studenten met een functiebeperking, werkstudenten) relatief hoog is. Bij de kansengroepen zijn het dan vooral de werkstudenten die globaal genomen minder studiepunten opnemen.

Er zijn maar zeer weinig instellingen die een minimum aantal studiepunten vooropstellen dat generatiestudenten moeten opnemen bij een eerste inschrijving. Dit minimum aantal is lager dan hetgeen in het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 wordt voorgesteld (50 studiepunten).

Van de trajectstarters die het volgende academiejaar in dezelfde opleiding terug te vinden zijn, neemt nog 78% 50 studiepunten of meer op.

f) Combinatie van bachelor en master

Uit de data blijkt dat 59% van de studenten in een masteropleiding een bachelordiploma heeft behaald voor de start van de masteropleiding. Deze studenten combineren dus geen opleidingsonderdelen van de bachelor- en masteropleiding.

Van diegenen die opleidingsonderdelen van de bachelor- en masteropleiding combineren, moet 29% nog minder dan 10 studiepunten opnemen van de bacheloropleiding, 24% 11 tot 20 studiepunten en 20% 21 tot 30 studiepunten. 26% moet nog meer dan 30 studiepunten opnemen. Deze cijfers bieden geen zicht op de plaats in het opleidingsprogramma waar deze opleidingsonderdelen zich bevinden (bijvoorbeeld al dan niet in het 1ste bachelorjaar).

Op 1 uitzondering na mogen studenten in alle hogeronderwijsinstellingen opleidingsonderdelen uit de bacheloropleiding combineren met opleidingsonderdelen uit de masteropleiding, mits voldaan is aan enkele voorwaarden die worden vastgelegd in de onderwijs- en examenreglementen.

De data geven duidelijk aan dat als de harde knip uit het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 zou toegepast worden, een grote groep studenten geïmpacteerd wordt. Een harde knip tussen de bacheloropleiding en de masteropleiding kan de studievoortgang van studenten blokkeren en bijgevolg studieduurverlenging in de hand werken.

g) Heroriënteren

De data geven duidelijk aan dat een snelle heroriëntering binnen het eerste studiejaar zeer beperkt is.

Als studenten heroriënteren kiezen de meesten voor een soortgelijke opleiding (en blijven dus ofwel binnen het academisch ofwel binnen het professioneel hoger onderwijs). Van de generatiestudenten die heroriënteren van een academische bachelor naar een professionele bachelor slaagt een aanzienlijk deel erin een studierendement van meer dan 60% te behalen.

Van de studenten uit de groep met een laag studierendement (minder dan 30%) die zich herinschrijven, schrijft ongeveer 26% zich opnieuw in voor dezelfde opleiding in dezelfde instelling (academiejaar 2015-2016, 2016-2017 en 2017-2018). Dit is beduidend minder dan het academiejaar daarvoor (2014-2015), wat zou kunnen wijzen op een mogelijke impact van strengere maatregelen van studievoortgangsbewaking. Het betreft hier meer in het bijzonder de regel dat de

student zich in sommige instellingen het volgende academiejaar niet zomaar mag herinschrijven in dezelfde opleiding als hij een studierendement van minder dan 30% behaalde. Door de instellingen die de 30%-regel toepassen wordt bevestigd dat er een effect is van de maatregel. Men krijgt minder studenten die zich voor eenzelfde opleiding inschrijven en een betere heroriëntering.

Heroriëntering loont als het gebeurt vroeg in het academiejaar of na afloop van het academiejaar.

3. Toelatingsexamen dierenarts

De vraag naar een vorm van instroombeperking voor de opleiding diergeneeskunde is niet nieuw en kwam eerder al op de politieke agenda. Vanaf het begin van de jaren '70 is er immers een continue toename van het aantal studenten in de opleiding aan de Universiteit Gent, vanaf de jaren '90 zowel aan de Universiteit Gent als de Universiteit Antwerpen. De groeiende interesse voor de opleiding diergeneeskunde deed zich ook in andere Europese landen voor, met als reactie dat in de meeste landen selectiesystemen werden ingevoerd.

Ondanks het steeds toenemende aantal studenten slaagden de opleidingen erin om de kwaliteit voldoende te garanderen. Dit resulteerde onder meer in de accreditatie van de bacheloropleiding diergeneeskunde van de Universiteit Antwerpen in 2010 door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) en van de bachelor- en masteropleiding van de Universiteit Gent in 2013 door de European Association of Establishments for Veterinary Education (EAEVE), waardoor de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent een volledige EAEVE accreditatie ontving. In de beide accreditatierapporten wordt de problematiek van de groeiende studentenaantallen en het ontbreken van een instroombeperking echter aangekaart. Er wordt gesteld dat het ontbreken van een toelatingsexamen heeft geleid tot een grote heterogene studentenpopulatie, met studenten die niet steeds de geschikte vooropleiding en/of motivatie hebben om te starten in de bacheloropleiding diergeneeskunde, en met een groot aandeel buitenlandse studenten, in hoofdzaak Nederlanders. Er wordt ook ingegaan op het lage studierendement in de opleiding (met een significante afwijking ten opzichte van het gemiddelde van vergelijkbare opleidingen). Ook wordt in het accreditatierapport van de Universiteit Antwerpen aangegeven dat het aantal personeelsleden nog juist aanvaardbaar is, maar dat er wel een onevenwichtige situatie dreigt te ontstaan door de hoge instroom in het 1ste bachelorjaar. Het EAEVE-rapport (Universiteit Gent) stelt dat een toename van het aantal personeelsleden nodig is om het onderwijsniveau te garanderen. Zeker op het gebied van de praktijklessen stellen zich problemen (vb. lessen moeten meermaals en op verschillende momenten gegeven worden omwille van de groepsgrootte) en zijn de limieten bereikt. Dit EAEVE rapport gaat ook in op het teveel aan dierenartsen, ten gevolge van de grote instroom en pleit expliciet voor een toelatingsexamen.

In 2017 werd een resolutie ingediend bij het Vlaams Parlement betreffende de instroom in de opleiding bachelor of Science in de Diergeneeskunde, de doorstroom bij de bachelor- en masteropleidingen uit het studiegebied Diergeneeskunde, en de uitstroom uit de opleiding Master of Veterinary Medicine in de Diergeneeskunde. In deze resolutie werd onder andere gevraagd om het bereik van de 'verplichte, niet-bindende toelatingsproeven', prioritair en op korte termijn uit te breiden naar de opleiding diergeneeskunde. In opvolging van deze resolutie heeft de VLIR prioritair werk gemaakt van een ijkingsstoets voor diergeneeskunde. Sinds academiejaar 2019-2020 is deelname aan deze toets verplicht voor inschrijving in de bacheloropleiding diergeneeskunde. Uit gebruikersonderzoek blijkt dat de invloed van de behaalde toetsresultaten op inschrijving in de opleiding gering is. De toets heeft tot op heden geen significante impact gehad op het aantal startende studenten diergeneeskunde.

a) Instroom, kwaliteit en accreditatie van de opleiding

Door het grote aantal studenten dat instroomt in de bacheloropleidingen diergeneeskunde zijn de limieten inzake opleidingscapaciteit bereikt zodat reeds overschreden. Dit wordt al aangegeven in de accreditatierapporten van 2010 en 2013 (cf. supra), sindsdien zijn de studentenaantallen nog gestegen.

Hoewel de studentenaantallen in de bacheloropleidingen en de masteropleiding sinds 2010-2011 schommelen, is er algemeen genomen nog een groei van zowel generatiestudenten, trajectstarters en actieve inschrijvingen ten opzichte van 2010-2011. Ook het aantal diploma's is over het algemeen toegenomen.

Deze grote instroom in de opleidingen diergeneeskunde vormt een heterogene studentenpopulatie met een aantal specifieke kenmerken: een aanzienlijk aantal Nederlandse studenten (meer dan 40% bij de generatiestudenten, ongeveer 1 op 3 in het totaal aantal inschrijvingen), een aandeel studenten met een onvoldoende grote component wiskunde en wetenschappen in de vooropleiding en een grote groep van studenten met een laag studierendement. Zo ligt het studierendement van de generatiestudenten in de bacheloropleiding diergeneeskunde beduidend lager dan in de vergelijkbare bacheloropleidingen biologie en bio-ingenieurswetenschappen. Het studierendement van de Nederlandse generatiestudenten in de bacheloropleidingen diergeneeskunde ligt lager dan dat van de Vlaamse generatiestudenten.

Door het stijgend aantal studenten moeten alle practica in de beide bacheloropleidingen diergeneeskunde meermaals georganiseerd worden voor verschillende groepen, én vinden ze daarom ook plaats op latere tijdstippen (in het collegerooster en het curriculum) dan wenselijk. Sinds 2017 voldoen deze maatregelen nog amper, aangezien de groepen zelf steeds groter worden. Daardoor staat de kwaliteit van deze opleidingen onder druk.

In de masteropleiding, waar de klinische opleiding start, ontstaan nog grotere moeilijkheden, zijnde onvoldoende personeelsomkadering en middelen in verhouding met het stijgend aantal studenten. Het resultaat is dat de klinische opleiding van de studenten in het gedrang komt, terwijl de limiet van de goed draaiende klinieken én het maximaal aantal patiënten bereikt is.

Zowel de studenten (opleidingsevaluaties 2012, 2014, 2016, 2018) als de dierenartsen in het werkveld (alumni-enquête 2016, <https://www.vdt.ugent.be/sites/default/files/Dutchart05.pdf>) wijzen hierop.

De hoge studentenaantallen hebben dus een negatieve invloed op de kwaliteit van de opleidingen wat kan leiden tot een verlies van de Europese accreditatie (cf. supra). In 2023 worden de Vlaamse opleidingen diergeneeskunde aan een nieuwe EAEVE visitatie onderworpen. In een tussentijds rapport wordt reeds de boodschap van 2013 herhaald dat concrete maatregelen moeten genomen worden om het aantal beginnende studenten te beperken. Het risico om de EAEVE accreditatie te verliezen als er geen instroombeperking wordt ingevoerd, is dan ook zeer reëel.

De grootste struikelblokken voor het behouden van de Europese accreditatie zijn :

- onvoldoende academisch personeel per student (ratio aantal personeelsleden/aantal studenten: UGent 0,07, UAntwerpen 0,03, EU gemiddelde 0,16, EAEVE minimum 0,13);
- onvoldoende dierenartsen per afgestudeerde (ratio aantal dierenartsen/aantal studenten: UGent 0,43, Europees gemiddelde 0,87, EAEVE minimum 0,59);
- onvoldoende ondersteunend personeel per afgestudeerde (ratio aantal personeelsleden/aantal studenten: UGent 0,31, Europees gemiddelde 0,94, EAEVE minimum 0,57);
- onvoldoende aantal patiënten per afgestudeerde bij de gezelschapsdieren, ondanks de succesvolle kliniek kleine huisdieren met meer dan 12.000

- patiënten per jaar (ratio aantal patiënten/aantal studenten: UGent 25,15, Europees gemiddelde 70,48, EAEVE minimum 42,01);
- studenten van de 1e en 2e masterjaren kunnen te weinig hands-on ervaring opdoen in de verschillende klinieken door de overvolle bezetting, waardoor het polyvalente aspect van het afgeleverde dierenartsendiploma, zijnde begincompetenties in alle diersoorten, wat een basisvereiste is van de EAEVE, onder druk komt te staan.

Het behalen van de Europese accreditatie is essentieel voor de internationale uitstraling van de Vlaamse opleidingen diergeneeskunde, maar nog veel belangrijker voor het garanderen van de werkzekerheid van afstuderende dierenartsen. Zo krijgen dierenartsen van niet-geaccrediteerde faculteiten minder opleidingsmogelijkheden in het buitenland waaronder de Europese georganiseerde specialisatie-opleidingen onder de vleugels van de European Board of Veterinary Specialisation (EBVS). Bovendien komen de klassieke beroepsmogelijkheden in het gedrang: dierenartsen afkomstig van een niet-geaccrediteerde faculteit worden niet langer aanvaard om te werken als practicus in bepaalde Europese landen waaronder het Verenigd Koninkrijk, tenzij ze opnieuw een zwaar examen afleggen.

b) Veiligheid en dierenwelzijn

De grote studentenaantallen hebben eveneens een impact op de veiligheid van mens en dier, maar ook op de bioveiligheid. Door de dagelijkse grote aantallen studenten in de kliniek komt de persoonlijke veiligheid van de studenten, het personeel en zelfs het cliënteel en hun dieren in het gedrang. De combinatie van enerzijds het noodzakelijk omgaan met zowel grote als kleine huisdieren tijdens de klinische opleiding en anderzijds het grote aantal studenten brengt soms gevaarlijke situaties met zich mee. In een aantal gevallen leidt dit helaas, en ondanks de aandacht van tal van medewerkers, tot lichamelijke schade.

Daarnaast is er ook een reëel gevaar voor de bioveiligheid, die alle maatregelen omvat om de kans op insleep en verspreiding (naar mens en dier) van infectieziekten te vermijden. Door het groot aantal studenten staat deze bioveiligheid in de kliniek momenteel zwaar onder druk. Hoe hoger het aantal personen in de kliniek, hoe hoger de infectiedruk met kans op het overzetten van de infectie.

De bioveiligheid is ook een belangrijk aspect van de EAEVE-accreditatie en enkele gerenommeerde faculteiten verloren al tijdelijk hun accreditatie door het niet voldoen aan de vereisten van de bioveiligheid.

Deze probleemanalyse geeft duidelijk aan dat er binnen de opleidingen diergeneeskunde een combinatie van elementen speelt waarvoor een oplossing moet gezocht worden. De quasi continue toename van de studentenaantallen heeft geleid tot aantallen die de opleidingscapaciteit van de opleidingen diergeneeskunde overstijgen, wat een negatieve impact heeft op de kwaliteit van de opleidingen diergeneeskunde. Vooral de druk op het klinische onderwijs in deze opleidingen is groot. Dit houdt dan ook het reële risico in van het verlies van de Europese EAEVE accreditatie. Het groot aantal studenten geeft ook aanleiding tot veiligheidsrisico's in de dierenklinieken, zowel voor mens als dier, als naar bioveiligheid. Een uitbreiding van de onderwijscapaciteit, door bijvoorbeeld de mogelijkheid te creëren om een tweede masteropleiding in Vlaanderen aan te bieden, is geen optie. Allereerst telt Vlaanderen nu al een groot aantal afgestudeerde dierenartsen in relatie tot het inwonersaantal en het aantal dieren. Zo bedraagt het aantal dierenartsen in Vlaanderen per 100.000 inwoners 57, terwijl volgens de Europese enquête van 2018 van de Federation of Veterinarians in Europe (FVE) het Europese gemiddelde 38 dierenartsen per 100.000 inwoners bedraagt. Daarenboven wijzen verschillende enquêtes over de werkgelegenheid van de afstuderende dierenartsen (Universiteit Gent - alumni-enquête 2010, alumni-enquête 2016, alumni-enquête 2020) op een problematische situatie inzake verloning en werkcondities in bepaalde sectoren, zoals de kleine huisdieren en het paard (problemen van

schijnzelfstandigheid, investeringsmaatschappijen,...). Een bijkomende masteropleiding zou dit probleem enkel versterken. Het is daarenboven een zeer dure optie, door de noodzakelijke zware investeringen in een bijkomende dierenkliniek. Naast een basisopleiding, die aanzienlijke en blijvende investeringen vereist (o.m. laboratoria voor praktische oefeningen, bio-veilige dissectiezalen, microscopiezalen e.d.), moet een universitaire dierenkliniek die 24/7 draait eveneens op een hoog niveau werken o.m. met hoogtechnologische apparatuur, voldoende ondersteunend personeel etc.

Het opschalen van de huidige dierenkliniek aan de Universiteit Gent, ook zeer duur, is evenmin een optie. De EAEVE-normen voor accreditatie bevatten ook een minimum aantal patiënten per student. De opleiding diergeneeskunde, afstudeerrichting gezelschapsdieren, aan de Universiteit Gent heeft ondanks een goed draaiende kliniek, voorlopig juist genoeg patiënten om aan de minimumnormen van de EAEVE te voldoen. Het opschalen van de kliniek zal niet zorgen voor een toename van het aantal patiënten.

Komt daarbij dat de studentenpopulatie een grote heterogene groep is met een aantal specifieke kenmerken, zoals een laag studierendement in vergelijking met gelijkaardige opleidingen, en een groot aantal buitenlandse, voornamelijk Nederlandse studenten. Bovendien staakt $\pm 20\%$ van de bachelorstudenten elk academiejaar de opleiding. Dit betekent dat de maatschappelijke en persoonlijke investeringen een uiterst laag rendement scoren, en dat de hoge aantallen studenten die na verloop van tijd afhaken de kwaliteit van het onderwijs sterk onder druk zetten.

Men mag ook niet uit het oog verliezen dat de opleidingen diergeneeskunde dure opleidingen zijn, zowel voor de overheid, de studenten als voor de instellingen. Naast de masteropleiding geneeskunde is de masteropleiding diergeneeskunde de enige masteropleiding met een studieomvang van 180 studiepunten. Voor de berekening van de financieringspunten in het kader van de werkingsuitkeringen heeft deze masteropleiding het hoge puntengewicht van 3.

4. Technische en organisatorische aanpassingen

- a. Artikel II.153/5 en artikel II.170/12 van de Codex Hoger Onderwijs voeren de European Approach for Quality Assurance of Joint programmes in bij de Toets Nieuwe Opleiding of accreditatie op maat van de eigen regie van opleidingen die door een Vlaamse instelling voor hoger onderwijs gezamenlijk met buitenlandse instelling(en) voor hoger onderwijs ingericht worden. Maar de huidige formuleringen van deze artikels hebben een paradoxaal effect: in plaats van het vermijden van overbodige procedures zorgt de formulering er net voor dat opleidingen, namelijk diegene die leiden tot dubbele en multi-diplomering, wel met ongewilde en overbodige procedures geconfronteerd worden.
- b. Artikel II.225, §3 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat een creditbewijs onbeperkt geldig blijft binnen de betrokken opleiding en aan de instelling waar dit werd verworven. Credits die een student binnen dezelfde opleiding verwierf maar aan een andere instelling, genieten diezelfde onbeperkte geldigheidsduur niet. Deze verschillen in de regelgeving kunnen aanleiding geven tot ongelijke situaties.
- c. De Codex Hoger Onderwijs voorziet op dit ogenblik in de mogelijkheid om een kwantitatieve beperking in te voeren voor inschrijvingen in master-na-masteropleidingen, maar enkel in het studiegebied Geneeskunde. Op dit ogenblik is het niet mogelijk om voor andere master-na-masteropleidingen het bekwaamheidsonderzoek voor inschrijving te koppelen aan een mogelijkheid tot het inbouwen van kwantitatieve beperkingen van inschrijvingen.

- d. De decretale onderwijsbevoegdheid voor LUCA School of Arts voor de vestiging Diepenbeek is niet in overeenstemming met de werkelijke onderwijslocatie Genk. Dit is niet transparant voor studiekeizers, studenten, alumni en werkveld.
- e. Binnen de masteropleiding in de klinische biologie, de masteropleiding in de specialistische tandheelkunde en de masteropleiding in de specialistische mondzorg dringen zich programmahervormingen op die een uitbreiding van de studieomvang noodzakelijk maken. Voor master-na-masteropleidingen bestaat er geen procedure tot uitbreiding van de studieomvang. De uitbreiding van de studieomvang van voornoemde masteropleidingen moet dus decretaal worden vastgelegd.
- f. Sinds de invoering van de procedure voor teruggave van leerkrediet in geval van overmacht wordt hier meer en meer gebruik van gemaakt door de studenten en wordt de procedure ruim toegepast. De huidige procedure is soms tijdrovend, zowel voor de instellingen als voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen. Een beperktere invulling van de procedure is wenselijk. Daarnaast wordt het aantal teruggegeven studiepunten niet toegevoegd aan het jokerkrediet voor de studietoelage.
- g. De studieomvang van de masteropleiding in de specialistische tandheelkunde en de masteropleiding in de specialistische mondzorg wordt uitgebreid (cf. punt e.). In de context van deze uitbreiding is ook een uitzondering op de maximumomvang van de afstudeerrichtingen nodig.
- h. In een aantal uitspraken van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen werden hogeronderwijsinstellingen verplicht om een student geslaagd te verklaren voor een schakel- of voorbereidingsprogramma, ondanks het feit dat de student niet voor alle opleidingsonderdelen geslaagd was, wanneer de student het daarop aansluitende diploma behaalt. De Raad gebruikt hiervoor een extensieve toepassing van artikel II.229 van de Codex Hoger Onderwijs die een examencommissie verplicht een student geslaagd te verklaren als de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal verwezenlijkt zijn. Door diezelfde extensieve toepassing worden instellingen ook verplicht om studenten met een ernstig tekort voor een keuze-opleidingsonderdeel toch geslaagd te verklaren als de student bv. via een ander opleidingsonderdeel kan aantonen dat een algemeen omschreven verbredingsdoelstelling zou gehaald zijn. Een decreetswijziging die het zwaartepunt terug bij de expertise van de examencommissie legt en waarbij er vertrouwen is in het globale oordeel van de examencommissie, is nodig.
- i. De bepalingen over de diploma's secundair onderwijs in de algemene toelatingsvoorwaarden voor de bacheloropleidingen en de opleidingen van het hoger beroepsonderwijs zijn niet in lijn met de nieuwe benamingen van de studiebewijzen secundair onderwijs die als gevolg van de modernisering van het secundair onderwijs zullen worden uitgereikt.
- j. Daarnaast bevat de Codex Hoger Onderwijs nog een aantal meer technische onjuistheden en onduidelijkheden.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

1. Studievoortgangsbewaking (artikelen 16 en 22)

De basis voor de voorliggende decreetsbepalingen zijn de voorstellen uit het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 rond studievoortgang en

de data, analyses en beleidsaanbevelingen van de werkgroep studievoortgang. Zij vertrekken dus vanuit een analyse van een uitgebreide dataset en niet vanuit casuïstiek. Concreet zijn het bepalingen rond het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking op basis van het behaalde studierendement van een student, bepalingen rond het opleggen van volgtijdelijkheidsregels, bepalingen rond de omvang van het studieprogramma van een student en begeleidingsmaatregelen.

Bij het uitwerken van de maatregelen van studievoortgangsbewaking werden volgende uitgangspunten in rekening gebracht:

- het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking mag een tweede kans voor een student niet hypothekeren;
- mogelijke ongewenste effecten van maatregelen van studievoortgangsbewaking, met name op kansengroepen en andere doelgroepen, mogen niet uit het oog verloren worden;
- het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking moet steeds gepaard gaan met begeleidingsmaatregelen voor de student (studie- en trajectbegeleiding);
- de genomen maatregelen van studievoortgangsbewaking dragen bij tot discipline en verantwoordelijkheid van de student in zijn studievoortgang;
- de maatregelen van studievoortgangsbewaking houden rekening met de democratische en open toegang tot het hoger onderwijs en met een diverse studentenpopulatie;
- er wordt gezorgd voor een coherent geheel van maatregelen van studievoortgangsbewaking;
- er wordt gestreefd naar maatregelen van studievoortgangsbewaking met zo weinig mogelijk planlast voor de instellingen;
- er wordt gestreefd naar maximaal respect voor de autonomie van instellingen en hun eigen instellingsbeleid;
- de maatregelen van studievoortgangsbewaking die worden genomen zijn futureproof en laten instellingen toe niet telkens op dossier van een individuele student te moeten werken.

Sterker nog dan bij de aanbevelingen van de werkgroep studievoortgang wordt in het voorliggende decreet de nadruk gelegd op maatregelen van studievoortgangsbewaking die een impact hebben op de startende studenten. De data geven duidelijk aan dat een groot deel van de problemen inzake studievoortgang zich situeren in of hun oorsprong vinden bij de instroom in het hoger onderwijs. Onvoldoende studiesucces bij de start van een opleiding heeft een impact op de verdere studieloopbaan van een student, in de vorm van studieduurvertraging of drop out. Het is dan ook beter om strenger op te treden bij de start van de studieloopbaan in plaats van de studievoortgang later in de loopbaan te blokkeren.

De maatregelen van studievoortgangsbewaking worden opgesplitst naar 4 groepen van studenten:

- studenten die zich inschrijven in een bacheloropleiding met een verplichte starttoets en remediëring opgelegd krijgen;
- studenten die zich inschrijven in een opleiding van het hoger beroepsonderwijs;
- studenten die een eerste inschrijving nemen in een bepaalde initiële bacheloropleiding;
- alle studenten die niet in een opleiding van het hoger beroepsonderwijs zijn ingeschreven (bachelorstudenten, studenten in schakel- en voorbereidingsprogramma's en studenten in masteropleidingen).

Voor de opleidingen van het hoger beroepsonderwijs blijven de huidige maatregelen van studievoortgangsbewaking voorlopig behouden, dit zeker tot op het ogenblik dat er voldoende gegevens zijn over het studierendement, de studievoortgang en de drop out in deze opleidingen. Aangepaste maatregelen van

studievoortgangsbewaking voor deze opleidingen zullen moeten rekening houden met de eigenheid van deze opleidingen (onder andere de kleinere studieomvang van deze opleidingen, het grote aandeel werkplekleren) en van de studentenpopulatie. Komt daarbij dat studenten in deze opleidingen weinig of geen mogelijkheden hebben om te heroriënteren naar een ander niveau bij onvoldoende studierendement.

Aan studenten die zich wensen in te schrijven in een bacheloropleiding waar een starttoets verplicht is, wordt verplichte remediëring opgelegd aan de student die de cesuur van de starttoets niet behaalt (verplichting), of kan verplichte remediëring worden opgelegd aan de student die vrijstelling krijgt van deelname aan een starttoets of die een andere starttoets aflegt dan diegene voorzien voor de opleiding (mogelijkheid). Deze maatregelen kaderen in de doelstelling studenten zo snel mogelijk te oriënteren naar de juiste opleiding (zie toelichting bij onderstaand punt 2. Verplichte remediëring starttoetsen). Wanneer een student de hem opgelegde remediëring niet volgt, kan de instelling hiermee rekening houden bij zijn deliberatie of hem bindende voorwaarden opleggen.

Bij de in dit decreet opgenomen maatregelen van studievoortgangsbewaking ligt de focus op studenten die een eerste inschrijving nemen in een initiële bacheloropleiding in een bepaalde instelling. Voor deze startende studenten is het belangrijk dat ze een voldoende groot studiepakket opnemen, dit om een langere studieduur te vermijden. Voor studenten die na de eerste inschrijving in de desbetreffende opleiding niet geslaagd zijn voor alle opleidingsonderdelen die ze opgenomen hebben, is het belangrijk dat ze de draad snel terug oppakken om studieduurvertraging en drop out in de mate van het mogelijke te vermijden. Daarbij moet vermeden worden dat studenten bepaalde opleidingsonderdelen blijven meenemen in hun studietraject en uiteindelijk het hoger onderwijs verlaten zonder diploma. Daarnaast is het ook belangrijk dat studenten die niet in de juiste opleiding zitten zo spoedig mogelijk heroriënteren naar een opleiding die beter aansluit bij hun interesses en mogelijkheden. Om bij te dragen aan deze doelstellingen worden de volgende maatregelen van studievoortgangsbewaking opgenomen in het voorliggende decreet:

- Een student die zich voor de eerste keer inschrijft in een bepaalde bacheloropleiding in een bepaalde instelling schrijft zich in voor het modeltraject dat een studieomvang moet hebben van 54 tot 66 studiepunten in dat eerste jaar (hierna standaard modeltraject genoemd). Voor bepaalde groepen kan hier een uitzondering op voorzien worden (zie verder).
- Een student die geen 100% studiesucces heeft na deze eerste inschrijving in een bepaalde initiële bacheloropleiding, moet zich bij de volgende inschrijving in deze opleiding in dezelfde instelling ten minste inschrijven voor alle opleidingsonderdelen waarvoor hij geen creditbewijs heeft verworven, geen tolerantie(s) heeft of geen deliberatiecijfer heeft verworven. Ook in de daaropvolgende jaren dient een student die niet voor alle opgenomen opleidingsonderdelen een creditbewijs, een tolerantie of deliberatiecijfer heeft verworven, zich bij een volgende inschrijving in die opleiding ten minste opnieuw in te schrijven voor alle opleidingsonderdelen waarvoor hij geen creditbewijs, geen tolerantie(s) of deliberatiecijfers heeft verworven. Onder 100% studiesucces wordt hier begrepen dat voor alle opleidingsonderdelen waarvoor een student ingeschreven is in een bepaald academiejaar, hij een credit verwerft, een tolerantie(s) heeft of een deliberatiecijfer verwerft, conform de deliberatieregels opgenomen in het onderwijs- en examenreglement.
- Als deze student na zijn tweede inschrijving niet alle resterende opleidingsonderdelen van het standaard modeltraject van de eerste inschrijving heeft verworven (creditbewijs, tolerantie(s) of deliberatiecijfer heeft verworven), dan kan deze student zich in een volgend academiejaar niet meer inschrijven voor die bepaalde bacheloropleiding, tenzij er sprake is van

overmacht of bijzondere individuele omstandigheden. Met andere woorden, als een student binnen 2 academiejaren niet alle opleidingsonderdelen verwerft (creditbewijs, tolerantie(s) of deliberatiecijfer) die hij opgenomen heeft bij zijn eerste inschrijving in het standaard modeltraject van een bepaalde initiële bacheloropleiding, dan kan hij zich niet langer inschrijven voor deze opleiding.

Voor de grote groep van startende studenten betekent dit dat zij na 2 academiejaren in ieder geval ongeveer 60 studiepunten moeten behalen (dit is afhankelijk van de concrete omvang van het standaard modeltraject: als het om een standaard modeltraject van 54 studiepunten gaat moeten ook 54 studiepunten worden verworven, als het om een standaard modeltraject van 64 studiepunten gaat moeten alle 64 studiepunten worden verworven). Uiteraard neemt deze maatregel niet weg dat deze studenten al bijkomende opleidingsonderdelen kunnen opnemen bij de tweede inschrijving.

Voor studenten uit bepaalde groepen is het evenwel niet realistisch of wenselijk om het standaard modeltraject van 54 tot 66 studiepunten op te nemen. Bepaalde studenten kunnen wellicht gebaat zijn met het opnemen van kleinere studiepakketten, bijvoorbeeld studenten die studeren combineren met werk en/of een gezin, studenten met een bepaalde functiebeperking, topsporters, studenten die met de opleiding starten in februari, zij-instromers,... Instellingen kunnen aan deze groepen van studenten een bijzonder statuut toekennen. Overeenkomstig artikel II.200 van de Codex Hoger Onderwijs kan een instelling ook modeltrajecten met een andere studieomvang voorzien voor deze groepen van studenten. Zij kan ook een student een geïndividualiseerd traject aanbieden. In dat laatste geval moet de instelling de opportuniteit van het doorlopen van een geïndividualiseerd traject op zorgvuldige wijze toetsen op grond van het dossier van de student (cf. artikel II.200 van de Codex Hoger Onderwijs). Ook studenten die reeds een bachelor- of masterdiploma hebben behaald en in het kader van levenslang leren een bijkomende opleiding willen volgen, kunnen een traject met een afwijkende studieomvang volgen.

Studenten die in een bepaalde bacheloropleiding niet in het standaard modeltraject starten of die starten in een geïndividualiseerd traject moeten ook na 2 academiejaren alle opgenomen studiepunten van de eerste inschrijving verwerven om nog verder toegelaten te worden in de desbetreffende bacheloropleiding.

Mede door de bestaande decretale mogelijkheden om geïndividualiseerde trajecten en modeltrajecten met een verschillende omvang te voorzien voor bepaalde groepen van studenten, kunnen de instellingen een eigen beleid uitbouwen. Zij bepalen daarbij zelf of ze, en indien zo, voor welke groepen van studenten met een bijzonder statuut zij bepaalde modeltrajecten aanbieden of in welke gevallen zij geïndividualiseerde trajecten toestaan, daarbij rekening houdend met de mogelijkheden van de studenten en met de context en het beleid van de instelling. Als de hierboven vermelde maatregel toegepast wordt op bijvoorbeeld een student die werken en studeren combineert en die bij zijn eerste inschrijving in een bepaalde initiële bacheloropleiding instapt in een door de instelling aangeboden modeltraject van 30 studiepunten, dan heeft deze student 2 academiejaren de tijd om deze eerste 30 studiepunten van het modeltraject te verwerven. Als bijvoorbeeld een student die al vrijstellingen meeneemt uit een vorige opleiding en al enkele opleidingsonderdelen van het tweede jaar van het modeltraject wil volgen, een geïndividualiseerd traject van 50 studiepunten aangeboden krijgt, dan heeft deze student 2 academiejaren om de eerste 50 studiepunten van de opleiding te verwerven. Op deze manier, door de combinatie van enerzijds de mogelijkheden om de omvang van een traject af te stemmen op een bepaalde groep en anderzijds door het toepassen van de hierboven vermelde verplichte maatregel van studievoortgangsbewaking, wordt rekening gehouden met de noden van studentengroepen én worden ook deze groepen aangezet om binnen hun mogelijkheden studiesucces te realiseren. Daarbij moet een evenwicht gezocht worden tussen enerzijds het haalbaar maken van een opleiding door het voorzien

van de mogelijkheid om kleinere pakketten op te nemen voor bepaalde groepen en anderzijds de studieduur.

Voor studenten die het echt slecht doen bij de start van hun opleiding kan een goede en snelle heroriëntering de beste oplossing zijn. De data in het rapport van de werkgroep studievoortgang geven aan dat heroriëntering in bepaalde gevallen zeker zijn vruchten afwerpt en dat een goede heroriëntering de kans om alsnog een diploma te behalen verhoogt. De data geven evenwel ook aan dat studenten zelden heroriënteren binnen hun eerste jaar. Heroriënteren na tegenvallende examenresultaten is ook niet altijd evident, gelet op de erg korte tijdsperiode waarin deze beslissing meestal moet genomen worden. De werkgroep studievoortgang meent dat het zeker aangewezen is om studenten hierin aan te moedigen en in sommige gevallen het zelfs te verplichten. Voor de studenten met een slechte start in het hoger onderwijs worden in het voorliggende decreet de volgende maatregelen van studievoortgangsbewaking opgenomen:

- Er wordt ingeschreven dat een instelling studieadvies moet geven aan iedere student die na zijn eerste examenperiode een beperkt aantal studiepunten verworven heeft. De instelling bepaalt autonoom de inhoud van dit advies en de grens vanaf wanneer en de wijze waarop dit advies wordt verleend. Deze ondersteunende maatregel kan een stimulans zijn om studenten alsnog in de voor hen geschikte opleiding te laten terechtkomen. Voor andere studenten kan het ook een wake-up call zijn om hun studies op een andere manier aan te pakken.
- De mogelijkheid wordt voorzien voor een instelling om de inschrijving in eenzelfde initiële bacheloropleiding te weigeren aan studenten die bij hun eerste inschrijving in die opleiding een heel laag studierendement behaalden. Het was decretaal nu al mogelijk om deze studenten te weigeren, maar de instellingen moesten zich daarvoor beroepen op een beoordeling van het individueel dossier van een student en hun beslissing omstandig motiveren en aantonen dat een volgende inschrijving in de opleiding geen positief resultaat zou opleveren. Door de decreetswijziging vervalt voor de groep studenten met een heel laag studierendement bij hun eerste inschrijving deze beoordeling op individueel dossier. Dit is geen verplichte maatregel, maar een instelling kan er voor opteren deze maatregel in te passen in haar beleid rond studievoortgangsbewaking. Daarbij kan de hoogte van het studierendement dat moet behaald worden autonoom bepaald worden door de hogeronderwijsinstelling. Ze legt deze grens vast in het onderwijsreglement.

Bij alle opgenomen maatregelen blijft voor startende studenten steeds een tweede kans mogelijk. In het geval een instelling de bovenstaande regel hanteert als maatregel van studievoortgangsbewaking, dan heeft de student steeds de kans om zich in een andere opleiding in dezelfde instelling of in dezelfde of een andere opleiding in een andere instelling in te schrijven. Als een student na zijn eerste inschrijving in een bepaalde initiële bacheloropleiding niet voor alle opleidingsonderdelen een creditbewijs verwerft, (een) tolerantie(s) heeft of een deliberatiecijfer verwerft, dan heeft hij nog steeds een tweede kans in een volgend academiejaar om deze alsnog te verwerven. Als dit toch niet zou lukken, dan kan deze student zich alsnog inschrijven in een andere opleiding in dezelfde of een andere instelling. Om te vermijden dat studenten al te vaak veranderen van opleiding en/of instelling en op deze manier niet snel onder een bindende voorwaarde vallen, wordt decretaal wel voorzien dat instellingen een bijkomende bindende voorwaarde kunnen opleggen als een student geen 60% studierendement behaalt.

Voor de studenten die niet in een opleiding van het hoger beroepsonderwijs zijn ingeschreven, worden in het voorliggende decreet de volgende maatregelen van studievoortgangsbewaking opgenomen:

- Binnen de huidige regelgeving kan een hogeronderwijsinstelling bepalen dat een student die geen 60% van de ingeschreven studiepunten verworven heeft tijdens een vorig academiejaar, bij een nieuwe inschrijving aan eenzelfde of een andere instelling een bindende voorwaarde opgelegd krijgt. Deze maatregel blijft behouden. Deze maatregel geldt ongeacht het soort contract dat de student heeft, en is van toepassing over instellingen heen.
- De mogelijkheid wordt gecreëerd voor een instelling om aan een student die na 4 examenkansen (of 2 examenkansen als het om een opleidingsonderdeel gaat waarvoor maar 1 examenkans per academiejaar wordt geboden) geen creditbewijs heeft verworven, geen tolerantie(s) of deliberatiecijfer heeft verworven voor een opleidingsonderdeel, een bindende voorwaarde op te leggen, of de inschrijving van de student te weigeren. Dit ongeacht het globale studierendement van deze student in het desbetreffende academiejaar. Een instelling kan met andere woorden kiezen uit beide studievoortgangsmaatregelen, en legt in haar reglement vast welke zij voorziet voor welke groepen.

In de beide gevallen kan de instelling die een bindende voorwaarde oplegt de volgende inschrijving weigeren van een student die de opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft.

De maatregelen van studievoortgangsbewaking zijn van toepassing tenzij de student overmacht of bijzondere individuele omstandigheden kan aantonen.

Het voorliggende decreet beoogt ook belemmeringen die studieduurverlenging in de hand werken, zo veel als mogelijk weg te werken. Zo worden de mogelijkheden inzake volgtijdelijkheid strikter afgebakend. De werkgroep studievoortgang wijst er op dat een te stringente volgtijdelijkheid een gevaar inhoudt van studieduurverlenging en is van mening dat voor heel wat trajecten het gelijktijdig opnemen van opleidingsonderdelen een oplossing kan bieden. In overeenstemming met het advies van de werkgroep studievoortgang zal een strikte volgtijdelijkheid enkel kunnen opgelegd worden als er zich bepaalde risico's of veiligheidsproblemen stellen. Concreet betekent dit dat voor bachelor- en masteropleidingen het instellingsbestuur volgtijdelijkheid beperkt tot het **moeten gevolgd hebben** van een opleidingsonderdeel of opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen. In geval van risico's of veiligheidsproblemen kan het instellingsbestuur daarenboven ook vastleggen dat een student moet geslaagd zijn voor een opleidingsonderdeel of een opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen.

Een student heeft dus het recht om een opleidingsonderdeel op te nemen samen met een of meerdere reeds gevolgde voorgaande opleidingsonderdelen waarvoor de student nog geen creditbewijs heeft verworven, geen tolerantie(s) of deliberatiecijfer heeft verworven (principe van gelijktijdigheid). Dit principe van gelijktijdigheid is ingegeven vanuit de noodzaak om achterstand in het studietraject te kunnen wegwerken. Een concreet voorbeeld: een student zal Engels 2 kunnen opnemen als hij in een voorgaand academiejaar Engels 1 heeft gevolgd, maar hiervoor geen creditbewijs of deliberatiecijfer verwierf.

Aangezien risico's en veiligheidsproblemen zeer sterk samenhangen met de aard van een opleiding (bijvoorbeeld al dan niet labo-oefeningen met gevaarlijke stoffen, werken met patiënten, ...) is het dan ook aan de instellingen om autonoom in hun onderwijs- en examenreglement te bepalen wat zij beschouwen als risico of veiligheidsprobleem.

Er wordt tevens voorzien dat studenten aan wie een bindende voorwaarde werd opgelegd het recht hebben om binnen het academiejaar waarop de bindende voorwaarde betrekking heeft, minimaal 45 studiepunten in dezelfde opleiding op te nemen. Op deze manier kunnen deze studenten een voldoende groot pakket opleidingsonderdelen opnemen, wat een positieve invloed kan hebben op de

studievoortgang. Tot slot wordt geregeld dat studenten die in een vorig academiejaar niet voor alle opgenomen opleidingsonderdelen een creditbewijs, (een) tolerantie(s) of een deliberatiecijfer hebben verworven maar geen bindende voorwaarde kregen opgelegd, het recht hebben om jaarlijks 72 studiepunten op te nemen in dezelfde opleiding, dit om studievertraging te voorkomen of weg te werken.

De in dit decreet opgenomen maatregelen hebben als doel een grote inzet van studenten bij de start van hun opleiding te stimuleren, een heroriëntering op het juiste moment voor studenten met een zeer laag studierendement, maar ook minder drempels voor de studievoortgang voor studenten die reeds hebben aangetoond dat ze een reële kans hebben om het diploma van hun opleiding binnen een redelijke termijn te behalen.

In wat volgt wordt een beeld geschetst van de mogelijke verschillende maatregelen van studievoortgangsbewaking binnen het studietraject van een student. Dit beeld streeft geen complete volledigheid na, maar wil een zo duidelijk mogelijk overzicht geven van de verschillende maatregelen die mogelijk zijn binnen het studietraject van een student.

Een generatiestudent schrijft zich in voor de eerste keer in een bepaalde initiële bacheloropleiding voor een modeltraject van 60 studiepunten:

- 1) Na zijn 1ste inschrijving heeft deze student een heel laag studierendement (academiejaar 1)
  - a) Mogelijkheid 1: De hogeronderwijsinstelling waar de student is ingeschreven heeft in zijn onderwijsreglement een grens voor het weigeren van een student in een volgend jaar in dezelfde opleiding vastgelegd. Het studierendement van deze student is lager dan de vastgestelde grens.
    - ⇒ De student kan zich een volgend academiejaar niet opnieuw inschrijven in dezelfde opleiding in dezelfde instelling (academiejaar 2).
    - ⇒ De student kan zich een volgend academiejaar inschrijven in dezelfde opleiding aan een andere instelling of in een andere opleiding aan dezelfde of een andere instelling (academiejaar 2). Als hij zich inschrijft in een andere opleiding of in eenzelfde opleiding aan een andere instelling wordt dit beschouwd als een eerste inschrijving in een bepaalde initiële bacheloropleiding. De instelling kan eventueel een bindende voorwaarde opleggen als ze de 60%-studierendementsregel toepast.
  - b) Mogelijkheid 2: de instelling waar de student is ingeschreven heeft **geen** studierendementsgrens vastgelegd in het onderwijsreglement.
    - ⇒ De student behaalt na zijn 2de inschrijving in dezelfde opleiding de eerste 60 studiepunten van het modeltraject (academiejaar 2) → de student kan zich in een volgend academiejaar verder inschrijven in dezelfde opleiding (academiejaar 3).
    - ⇒ De student behaalt na zijn 2de inschrijving niet alle eerste 60 studiepunten van het modeltraject (academiejaar 2).
      - de student kan zich niet verder inschrijven in dezelfde opleiding in een volgend academiejaar (academiejaar 3).
      - de student kan zich wel inschrijven in een andere opleiding aan dezelfde of een andere instelling (academiejaar 3). Deze inschrijving wordt dan beschouwd als een eerste inschrijving in een bepaalde initiële bacheloropleiding. De instelling kan eventueel een bindende voorwaarde opleggen als ze de 60%-studierendementsregel toepast.
- 2) Na zijn 1ste inschrijving heeft deze student een studierendement dat hoger ligt dan een eventueel vastgelegde grens (zie punt 1a) maar lager dan 100% (academiejaar 1).
  - a) De student behaalt na zijn 2de inschrijving in dezelfde opleiding de eerste 60 studiepunten van het modeltraject (academiejaar 2) → de student kan

- zich in een volgend academiejaar verder inschrijven in dezelfde opleiding (academiejaar 3).
- b) De student behaalt na zijn 2de inschrijving niet alle eerste 60 studiepunten van het modeltraject (academiejaar 2).
- de student kan zich niet verder inschrijven in dezelfde opleiding in een volgend academiejaar (academiejaar 3).
  - de student kan zich wel inschrijven in een andere opleiding aan dezelfde of een andere instelling (academiejaar 3). Deze inschrijving wordt dan beschouwd als een eerste inschrijving in een bepaalde initiële bacheloropleiding. De instelling kan eventueel een bindende voorwaarde opleggen als ze de 60%-studierendementsregel toepast.
- c) De student neemt in academiejaar 2 de resterende opleidingsonderdelen van het modeltraject op, samen met een aantal nieuwe opleidingsonderdelen.
- ⇒ De student verwerft de resterende opleidingsonderdelen van het eerste jaar van het modeltraject en heeft een studierendement van meer dan 60%, maar verwerft geen credit of deliberatiecijfer voor een of meerdere opleidingsonderdelen (academiejaar 2). Deze student neemt in een volgend academiejaar (academiejaar 3) deze opleidingsonderdelen opnieuw op, samen met een aantal andere opleidingsonderdelen, maar verwerft bij zijn derde en vierde examenkans voor een opleidingsonderdeel geen creditbewijs of deliberatiecijfer (academiejaar 3). De instelling heeft in haar studievoortgangsbeleid opgenomen dat ze in dat geval een bindende voorwaarde oplegt (academiejaar 4). De student voldoet niet aan deze voorwaarde en de instelling heeft in haar studievoortgangsbeleid opgenomen dat de inschrijving in het daaropvolgende academiejaar kan geweigerd worden (academiejaar 5).
  - ⇒ De student verwerft de resterende opleidingsonderdelen van het eerste jaar van het modeltraject en heeft een studierendement van meer dan 60%, maar verwerft geen creditbewijs of deliberatiecijfer voor een of meerdere opleidingsonderdelen (academiejaar 2). Deze student neemt in een volgend academiejaar (academiejaar 3) deze opleidingsonderdelen opnieuw op, samen met een aantal andere opleidingsonderdelen, maar verwerft bij zijn derde en vierde examenkans voor een opleidingsonderdeel geen creditbewijs of deliberatiecijfer (academiejaar 3). De instelling heeft in haar studievoortgangsbeleid niet opgenomen dat ze in dat geval een bindende voorwaarde oplegt (academiejaar 4). De student kan zonder problemen de resterende opleidingsonderdelen blijven opnemen in de volgende academiejaren, samen met nieuwe opleidingsonderdelen.
  - ⇒ De student verwerft de resterende opleidingsonderdelen van het eerste jaar van het modeltraject, maar heeft een studierendement van minder dan 60% (oude en nieuwe opleidingsonderdelen samen) (academiejaar 2). De instelling kan een bindende voorwaarde opleggen (academiejaar 3). Als deze student zou veranderen van instelling dan kan ook deze instelling een bindende voorwaarde opleggen. De student voldoet niet aan de bindende voorwaarde (academiejaar 4) en de instelling koppelt hier een weigering tot inschrijving aan in het volgende academiejaar. De student kan zich in een volgend academiejaar (academiejaar 5) niet langer in dezelfde opleiding in dezelfde instelling inschrijven, maar kan wel nog naar een andere opleiding of een andere instelling gaan.

De mogelijkheid blijft nog steeds voorzien dat indien uit de gegevens van het individueel dossier van een student blijkt dat een volgende inschrijving in het hoger onderwijs geen positief resultaat zal opleveren, de inschrijving van de student op gemotiveerde wijze kan geweigerd worden.

Een trajectstarter schrijft zich in voor de eerste keer in een bepaalde initiële bacheloropleiding voor een geïndividualiseerd traject van 50 studiepunten (hij heeft in een verwante opleiding een aantal credits verworven waarvoor hij in de nieuwe opleiding een vrijstelling heeft gekregen). Het schema uitgetekend voor de generatiestudent is ook van toepassing op deze student, met het verschil dat hij na zijn 2de inschrijving (academiejaar 2) de eerste 50 studiepunten moet verwerven wil hij zich nog een volgend academiejaar (academiejaar 3) kunnen inschrijven in dezelfde opleiding.

Een student die studeren en werken wil combineren heeft van de instelling een bijzonder statuut toegekend gekregen en de instelling voorziet voor deze groep van studenten een modeltraject van 30 studiepunten in een bepaalde initiële bacheloropleiding. Als deze student zich voor de eerste keer inschrijft in dit modeltraject, is het schema uitgetekend voor de generatiestudent ook van toepassing op deze student, met het verschil dat hij na zijn 2de inschrijving (academiejaar 2) de eerste 30 studiepunten van het modeltraject moet verwerven wil hij zich nog een volgend academiejaar (academiejaar 3) kunnen inschrijven in dezelfde opleiding.

Het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking is slechts 1 aspect bij het verbeteren van de studie-efficiëntie. Verschillende andere factoren hebben een impact op de studievoortgang van de student. Daarbij kan het belang van een goede studiekeuze niet genoeg benadrukt worden. Maatregelen van studievoortgangsbewaking grijpen in wanneer een student te ver afwijkt van het modeltraject of de normale studieduur, maar lossen evenwel niet per se de oorzaak op. Er zal nog verder kwalitatief onderzoek gebeuren naar het identificeren van factoren en situaties die studievoortgang kunnen verbeteren of studievoortgang hinderen. Mogelijk resulteert dit in de toekomst nog in een verdere verfijning van de regelgeving of het instellingsbeleid rond studievoortgang. Ook de link met het leerkrediet en de (input)financiering vereist in de toekomst de nodige aandacht.

Met de in het voorliggende decreet opgenomen maatregelen wordt niet exact ingegaan op alle voorstellen uit het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024, maar wordt de geest gevolgd teneinde het vooropgestelde doel te bereiken. Zo wordt het voorstel om aan generatiestudenten de voorwaarde op te leggen om minstens 50 studiepunten op te nemen, anders ingevuld. Een generatiestudent die een pakket van 50 studiepunten opneemt, kan nooit een modeltraject van 3 jaar op 3 jaar afwerken. In het voorliggende decreet wordt voorzien dat startende studenten in een bepaalde bacheloropleiding zich moeten inschrijven voor een modeltraject van 54 tot 66 studiepunten (het standaard modeltraject), tenzij ze behoren tot een bepaalde groep met een bijzonder statuut waarvoor het instellingsbestuur een modeltraject met een andere studieomvang voorziet, ze een geïndividualiseerd traject aangeboden krijgen of reeds in het bezit zijn van een bachelor- of masterdiploma. Het is voor bepaalde groepen van studenten aangewezen om een minder omvangrijk studiepakket op te nemen (bijvoorbeeld werkstudenten, topsporters, studenten met bepaalde functiebeperkingen, zij-instromers, ...). Zoals de werkgroep studievoortgang stelt is het eerder een oplossing om te voorzien in een aanbod van behapbare studiepakketten voor studenten, waarbij uiteraard naar een goed evenwicht moet worden gezocht tussen enerzijds het haalbaar maken van een opleiding en anderzijds de studieduur. De in het voorliggende decreet opgenomen voorstellen, in combinatie met de bestaande regelgeving rond de studieomvang van modeltrajecten en de mogelijkheid van geïndividualiseerde trajecten voldoen hieraan.

De data in het analysedocument van de werkgroep studievoortgang geven ook aan dat de in het Regeerakkoord voorgestelde harde knip tussen de bachelor- en de masteropleiding een impact zal hebben op een groot aantal studenten en eerder studieduurverlenging in de hand zal werken. Decretaal is reeds de mogelijkheid

voorzien dat de hogeronderwijsinstellingen zelf beslissen of ze een student al dan niet toelaten tot een masteropleiding als hij het onderliggende bachelordiploma nog niet behaald heeft. Artikel II.198 van de Codex Hoger Onderwijs stelt immers dat *“een student die al dan niet in het bezit is van een bachelor- of masterdiploma, kan **onder bepaalde voorwaarden, bepaald door het instellingsbestuur,** toegelaten worden tot de inschrijving voor bedoelde (master-na-) masteropleiding en/of het daaraan voorafgaande voorbereidings- en/of schakelprogramma”*. Met het voorliggende decreet wordt daarenboven nog de mogelijkheid voorzien dat het niet verwerven van een creditbewijs na 4 examenkansen (of 2 examenkansen als het om een opleidingsonderdeel gaat waarvoor per academiejaar maar 1 examenkans is voorzien) aanleiding kan geven tot het opleggen van bindende voorwaarden of een weigering tot inschrijving, ook als het studierendement globaal genomen over alle ingeschreven opleidingsonderdelen meer dan 60% bedraagt. De instellingen hebben dan ook alle troeven in handen om een student niet te laten starten in een masteropleiding bij ondermaatse prestaties.

Evenmin wordt het in het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 opgenomen voorstel om generatiestudenten die geen 50% studierendement behalen in het eerste jaar van hun opleiding te weigeren in een volgende inschrijving, decretaal verankerd. Uit de data blijkt immers dat het niet evident is om een objectieve grens te bepalen om strikt bindende maatregelen van studievoortgangsbewaking, zoals de weigering tot inschrijving in dezelfde opleiding, op te leggen aan een student op basis van het behaalde studierendement in het eerste jaar van de studie. De groep van generatiestudenten die niet de helft van de opgenomen studiepunten heeft verworven in het eerste jaar, maar toch nog een diploma behaalt in dezelfde opleiding binnen een redelijke termijn (nominale studieduur +1 of nominale studieduur +2) is aanzienlijk. Bovendien hypothekeert dit voorstel een tweede kans voor een grote groep van studenten. De in het voorliggende decreet opgenomen maatregel waarbij een instelling een student moet weigeren als die niet alle opgenomen opleidingsonderdelen in zijn eerste inschrijving heeft verworven na zijn tweede inschrijving in de opleiding, komt tegemoet aan deze bedenkingen en streeft dezelfde doelstellingen na als het voorstel opgenomen in het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024.

Zoals hiervoor reeds vermeld wordt volgtijdelijkheid afgebakend, dit om studenten niet te blokkeren in hun studievoortgang en hen de mogelijkheid te laten om voldoende grote pakketten op te nemen om eventuele achterstanden in de mate van het mogelijke in te halen. Dit is een alternatief voor het voorstel uit het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 waarbij instellingen meer stringente modeltrajecten vastleggen op basis van volgtijdelijkheid.

Rekening houdend met de impact van de in het voorliggend decreet opgenomen maatregelen van studievoortgangsbewaking is het belangrijk dat de hogeronderwijsinstellingen duidelijk communiceren over de maatregelen en de gevolgen hiervan naar hun studenten. Het is daarbij nodig dat zij gevolg geven aan de aanbeveling van het Rekenhof waarin gesteld wordt dat *“de instellingen moeten blijven inzetten op adequate communicatie over de studievoortgangsbewakingsmaatregelen en studiebegeleiding en daarbij, naast de huidige extra aandacht voor eerstejaarsstudenten, ook voldoende aandacht besteden aan heroriënteerders en laterejaars met een verhoogd risico op een gebrekkige studievoortgang.”*

2. Verplichte remediëring starttoetsen (artikel 14)

Om ontgoochelingen te vermijden en de slaagkansen van studenten te verhogen wordt een versterking en verhoging van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs vooropgesteld, door een goede oriëntering en snelle heroriëntering.

De aanbevelingen van de werkgroep toetsen hoger onderwijs werden vertaald in voorliggend decreet.

De 'niet-bindende toelatingsproeven' (ijkingstoetsen en instaptoets lerarenopleiding) maken we met voorliggend decreet gelijkvormiger onder de benaming 'starttoetsen'. Momenteel is decretaal de term "niet-bindende toelatingsproef" ingeschreven voor wat in de praktijk hetzij een ijkingstoets, hetzij een instaptoets wordt genoemd. Betrokken toetsen beperken geenszins de vrije toegang van een student tot de bacheloropleiding van zijn keuze, wat de huidige decretale terminologie wel kan doen uitschijnen en bij studenten, ouders en de bredere maatschappij voor verwarring zorgt. De huidige term weerspiegelt geenszins de doelstelling van de toetsen, een betere term dringt zich dus op. Bovendien moet ook vermeden worden een veelheid aan termen door elkaar te gaan gebruiken, wat de transparantie enkel kan bevorderen. De nieuwe term "starttoets" geldt voor alle toetsen waaraan deelname verplicht is voor inschrijving en waaraan verplichte remediëring wordt gekoppeld bij onvoldoende resultaten op de toets. Deze toetsen worden bovendien onder gecontroleerde omstandigheden afgenomen. De term starttoets wordt met dit decreet gedefinieerd.

Daarnaast willen we een verplichte remediëring koppelen aan de resultaten op de starttoetsen, om op deze manier het potentieel en de meerwaarde van de toetsen optimaal te benutten. Er moet vermeden worden dat studiekeizers de deelname aan de toetsen niet ernstig nemen, slecht scoren en vervolgens geen remediëring volgen. Het is de algemene doelstelling om door een gerichte, verplichte remediëring, op basis van de resultaten op de toetsen, vastgestelde tekorten weg te werken met het doel de studievoortgang van de student te optimaliseren en de slaagkansen te verhogen. Men moet er zich echter van bewust zijn dat niet alle tekorten van kandidaat-studenten kunnen worden ondervangen door de hogeronderwijsinstellingen. Er ligt dus een belangrijke verantwoordelijkheid bij de secundaire scholen om leerlingen voor te bereiden op een traject in het hoger onderwijs. Het kan niet de rol zijn van het hoger onderwijs om studenten de eindcompetenties van het secundair onderwijs bij te brengen.

De remediëring moet dus draaien rond het wegwerken van een remedieerbaar pakket aan tekorten rond specifieke startcompetenties binnen een beperkte termijn. De student met te grote tekorten zou op basis van zijn resultaten op de toets en de feedback die hij ontvangt zelf moeten reflecteren over zijn gemaakte studiekeuze en mogelijks zijn studiekeuze moeten herzien.

Een verplichte remediëring bij vastgestelde tekorten kan de door- en uitstroom van studenten enkel versterken, wat zowel in het belang is van de student als van de instelling. De toetsen blijven evenwel "niet-bindend" in die zin dat de student kan starten in de opleiding, ongeacht zijn resultaten op de toets.

3. Toelatingsexamen dierenarts (artikel 13 en 25)

Met het voorliggende decreet wordt voor de bacheloropleidingen diergeneeskunde een toelatingsexamen ingevoerd naar analogie met het toelatingsexamen arts-tandarts: het toelatingsexamen dierenarts. Dit toelatingsexamen heeft zoals het toelatingsexamen arts-tandarts als doelstelling het selecteren van kandidaten met de grootste kans op succes in de opleiding diergeneeskunde. Daardoor zal dit toelatingsexamen niet enkel de instroom van het aantal studenten beperken, maar zal het ook een positieve impact hebben op het studierendement, de doorstroom en uitstroom in de opleiding. Het reduceren van het aantal startende studenten samen met het versterken van de kwaliteit van de instroom biedt de nodige garanties om de kwaliteit van de opleidingen diergeneeskunde veilig te stellen en te versterken en aldus aan de Europese kwaliteitseisen te voldoen. Daarenboven zal er ruimte vrijkomen om meer studentgecentreerd te werken en meer in te zetten op vaardigheden. Het laat ook toe om tegemoet te komen aan het verzoek van de beroepsorganisaties om studenten vroeger in het curriculum, en idealiter

ook al in het eerste bachelorjaar, kennis te laten maken met de praktijk en meer in te zetten op stages, en communicatie- en professionele vaardigheden meer aandacht te geven.

Het toelatingsexamen dierenarts is een vergelijkend examen, waarbij het aantal geselecteerden bij voorbaat wordt bepaald. Daarmee wordt het advies van de Capaciteitscommissie Diergeneeskunde gevolgd die onder meer de voor- en nadelen van een numerus clausus en numerus fixus heeft besproken en adviseert om een numerus fixus te hanteren. De argumenten voor het invoeren van een toelatingsexamen op basis van een numerus fixus zijn de volgende:

- Bij een numerus clausus kan het aantal geslaagden variëren. Als men het aantal startende studenten in de opleidingen wil beperken, kan dat tot gevolg hebben dat men het examen moeilijker moet maken zoals in het verleden het geval was bij het toelatingsexamen arts-tandarts, met kans op meer beroepsprocedures. Bij een numerus fixus, waar het startquotum vastligt, moet de moeilijkheidsgraad van het examen niet kunstmatig worden opgedreven.
- Een numerus fixus heeft het grote voordeel van een vast aantal gunstig gerangschikten, wat een betere planning van het opleidingsaanbod, de opleidingscapaciteit en het aantal afgestudeerde dierenartsen toelaat.
- Men kan dynamisch inspelen op een wisselend afnemend beroepenveld.
- Een numerus fixus biedt de zekerheid om zowel de noden van de maatschappij als de Europese accreditatie (kwaliteit) van de opleidingen veilig te stellen.
- De psychometrische kwaliteit (betrouwbaarheid en validiteit) van het examen ligt gewoonlijk hoger dan bij een numerus clausus omdat men een betere spreiding van moeilijkheidsgraad van examenvragen heeft.
- Het systeem van numerus fixus wordt gehanteerd door alle Europese landen en is dus de norm.

Een mogelijk nadeel van een numerus fixus is de kans op beroepsprocedures over de omstandigheden van het toelatingsexamen (lawaaï, falend computermateriaal,...). Maar dit weegt niet op tegen de hiervoor aangehaalde voordelen.

Op basis van het advies van de Capaciteitscommissie Diergeneeskunde wordt het startquotum voor de bacheloropleiding diergeneeskunde vastgelegd op 240.

Voor het vastleggen van het startquotum heeft de Capaciteitscommissie Diergeneeskunde gebruik gemaakt van substantieel onderzoeksmateriaal. Zij heeft ook gebruik gemaakt van de ruime ervaring van opleidingen diergeneeskunde in Europa waar, in tegenstelling tot de Vlaamse Gemeenschap, wel een instroombeperking geldt. De commissie houdt in haar advies rond de bepaling van het startquotum zowel rekening met de noden van de maatschappij als met de opleidingscapaciteit van de universiteiten:

- Noden van de maatschappij

Het aantal dierenartsen dat afstudeert zou aan de vraag van de arbeidsmarkt moeten voldoen. De verhouding vraag-aanbod fluctueert echter sterk met de jaren. Het anticiperen op de vraag naar de arbeidsmarkt is zeer complex en hangt samen met de ontwikkeling van de markt (conjunctuur), de impact van de ketenvorming en de ontwikkelde oplossingen om met eventuele schaarste aan dierenartsen om te gaan. Ook in ons omringende landen die hierrond onderzoek uitvoerden bleken cijfers en prognoses onvoldoende om er conclusies uit te trekken. Voor de Vlaamse Gemeenschap bevatten in het bijzonder de drie enquêtes (2006, 2010, 2016) die zijn uitgevoerd door de Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Gent, een schat aan informatie over de dierenarts in de praktijk (verloning, evolutie loopbaan, ...) en over de perceptie van de afgestudeerde dierenartsen van de opleiding diergeneeskunde aan de Universiteit Gent.

Uit het verzameld materiaal blijkt dat:

- de toekomstige noden aan dierenartsen voor de maatschappij moeilijk en niet nauwkeurig kunnen worden bepaald;
  - de Vlaamse Gemeenschap twee keer meer afgestudeerde dierenartsen heeft dan Nederland en Frankrijk en de overige Europese landen;
  - een tekort aan dierenartsen dat lijkt te bestaan in sommige West-Europese landen, niet meteen wordt verwacht in de Vlaamse Gemeenschap gezien het hoger aantal afgestudeerden per inwoner/dier;
  - de toename van de vroege uitstroom van jonge dierenartsen uit de praktijk een belangrijke factor is die grondig moet worden onderzocht;
  - er meer afstuderende dierenartsen nodig zijn bij de gezelschapsdieren, maar dat men erover moet waken dat er ook voldoende afstuderende dierenartsen zijn voor de nutsdieren en voor de publieke sector.
- Opleidingscapaciteit

Voor de opleidingen diergeneeskunde van de Europese instellingen geldt al sinds 1985 een sterk systeem van kwaliteitscontrole dat vereisten hanteert die zijn opgenomen in de Europese wetgeving (Directives 8/1026 & 1027/EEC). Dit systeem van kwaliteitscontrole wordt geleid door de European Association of Establishments for Veterinary Education (EAEVE) die een accreditatie verleent aan de opleidingen die aan de vereisten voldoen. Meer dan 80% van de Europese onderwijsinstellingen die de opleiding diergeneeskunde aanbieden, is geaccrediteerd. Een verlies van accreditatie heeft zware consequenties, vooral voor de toekomstige beroepsmogelijkheden van de afgestudeerden (geen toegang tot specialisaties in het buitenland, moeilijker om zich in het buitenland te vestigen, ...).

Op basis van de minimale vereisten gehanteerd door de EAEVE voldoet de opleiding diergeneeskunde van de Universiteit Gent momenteel niet in drie categorieën:

- aantal personeelsleden/aantal studenten in de opleiding;
- aantal dierenartsen/aantal afgestudeerden;
- aantal administratieve en technische personeelsleden/aantal afgestudeerden.

Deze criteria zijn objectieve maten die gehanteerd worden door de EAEVE om de kwaliteit van het onderwijs te beoordelen. De EAEVE stelt dat deze verhoudingen in onderwijzend en ondersteunend personeel versus het aantal studenten van cruciaal belang zijn in het voorzien van een kwalitatieve en veilige opleiding.

In de categorie "aantal patiënten/aantal studenten bij de gezelschapsdieren" voldeed de opleiding nog maar nipt in 2019 maar door de blijvende toename aan studenten zal dit waarschijnlijk niet meer het geval zijn in 2023, wanneer de opleiding opnieuw moet worden geaccrediteerd.

Voor de categorie "aantal personeelsleden/aantal studenten in de opleiding" scoort de opleiding het laagst. Deze ratio is de belangrijkste en meest doorslaggevende factor om te voldoen aan de minimale eisen van de EAEVE.

De ratio die nodig is voor accreditatie, bedraagt minimaal 0.13. Om deze ratio te behalen met het huidige personeelsbestand mag de opleiding diergeneeskunde in Gent maximaal tussen de 1000 en de 1100 studenten hebben gespreid over 6 jaar opleiding, wat betekent dat maximaal 240 studenten mogen starten aan de opleiding.

De berekening hiervoor is als volgt:

- startquotum van 240 studenten
- 95% van de geselecteerde studenten schrijft zich vervolgens in = 228 studenten (gebaseerd op ervaringen uit de geneeskunde/tandheelkunde)
- verdeling van de studenten 2/3 aan Universiteit Gent (= 152 studenten) en 1/3 aan de Universiteit Antwerpen (= 76 studenten) (gebaseerd op de huidige verdeling)

-> totaal bachelorstudenten aan de Universiteit Gent = 456 studenten

- In de masterjaren komen alle studenten (Universiteit Gent en Universiteit Antwerpen) samen in Gent, wat een instroom van 228 studenten in het eerste masterjaar met zich meebrengt.
- Gezien er drie masterjaren zijn, komt dit neer op een theoretisch totaal van 684 studenten in de masteropleiding in Gent.
- Er moet echter rekening gehouden worden met een drop-out van 10 à 15% in de bachelorjaren (gebaseerd op ervaringen in de geneeskunde (11%)/tandheelkunde (14%)), waardoor er iets minder studenten naar de masterjaren zullen doorstromen. Er wordt gerekend op een totaal van 599 studenten (met 12,5% drop-out) in de masterjaren (ipv 684).

-> Totaal bachelor (456) + master (599) aan de Universiteit Gent = 1055 studenten

Deze berekeningen gaan uit van 100% studie-efficiëntie en zijn gemaakt op basis van inschattingen en extrapolaties die gebaseerd zijn op de ervaringen en expertise uit de opleiding geneeskunde en verschillende buitenlandse opleidingen. Het zal in de toekomst moeten blijken of deze aannames ook van toepassing zullen zijn op de diergeneeskundige opleiding in de Vlaamse Gemeenschap. In ieder geval nemen de opleidingen maatregelen (bijvoorbeeld voldoende begeleiding) om een hoge studievoortgang en dus lage drop-out te verwezenlijken, zodat voldoende dierenartsen afstuderen.

Volgens deze berekeningen zouden jaarlijks 200 dierenartsen afstuderen (ter vergelijking: de laatste 5 jaar studeerden gemiddeld 251 dierenartsen af).

Er is evenwel geen negatieve impact te verwachten op het aantal Vlaamse dierenartsen. In de huidige situatie telt de opleiding diergeneeskunde ongeveer een derde Nederlandse studenten, waardoor slechts 167 van de 251 afgestudeerden Vlaamse dierenartsen zijn.

Op basis van de ervaring uit het toelatingsexamen arts (2% Nederlanders in 2020 en 4% Nederlanders in 2021) en de resultaten van de ijkingstoets diergeneeskunde wordt verwacht dat het percentage Nederlandse studenten na invoering van een toelatingsexamen zal dalen. De verwachting is dus dat er zeker niet minder Vlaamse dierenartsen dan nu zullen afstuderen (eerder integendeel - tussen de 180 en 190 Vlaamse dierenartsen).

Daarnaast moet men ook rekening houden met het feit dat de veiligheid van personen en dieren én de bioveiligheid (= kans op verspreiding van infecties tussen dieren en tussen dier en mens) onder druk staat, voornamelijk in de masterjaren in de klinieken. Voor deze twee veiligheidsfactoren is het uiteraard moeilijk om een maximumaantal studenten te bepalen, maar het is evident dat hoe minder mensen in de klinieken aanwezig zijn, hoe lager het risico op ongevallen of overdracht van infectieziekten tussen de patiënten en tussen mens en dier (zoönoses) wordt. Uit ervaring op de faculteit blijkt dat een 200 à 220-tal studenten per jaar de bovengrens is om de activiteiten in de verschillende klinieken in veilige omstandigheden te laten verlopen.

Op basis van bovenstaande gegevens heeft de Capaciteitscommissie Diergeneeskunde dan ook geconcludeerd dat:

- het reduceren van het aantal studenten noodzakelijk is om de Europese (EAEVE) accreditatie te behouden en dus de kwaliteit van de opleiding te garanderen;
- het reduceren van het aantal studenten noodzakelijk is om de veiligheid van personen en bioveiligheid te garanderen;
- de opleidingscapaciteit toelaat om maximum 240 studenten te laten starten aan de opleiding diergeneeskunde.

Het startquotum van 240 studenten wordt decretaal verankerd. De Capaciteitscommissie Diergeneeskunde adviseerde ook om decretaal te voorzien dat het startquotum op gemotiveerde wijze aangepast kan worden naar gelang de evolutie van het aantal afgestudeerden in de masteropleiding, het afnemende beroepenveld en/of de opleidingscapaciteit.

Om in aanmerking te komen voor rangschikking, moeten kandidaten van het toelatingsexamen dierenarts minstens de helft van de punten behalen op het examenonderdeel Kennis en inzicht in de wetenschappen én minstens de helft van de punten op het examenonderdeel Generieke competenties. Daarmee hanteert het toelatingsexamen dierenarts een gelijkaardig kwaliteitscriterium als het toelatingsexamen arts-tandarts. Door dit kwaliteitscriterium op te nemen als voorwaarde voor rangschikking garandeert de examencommissie dat een voldoende homogene groep aan de start van de opleidingen diergeneeskunde komt, met zowel voldoende wetenschapscompetenties als voldoende informatieverwerkende en communicatieve competenties. Zo'n groep heeft een grotere kans op een voldoende studievoortgang dan een groep met studenten die onvoldoende hoog scoren op Kennis en inzicht in de wetenschappen of Generieke competenties.

4. Technische en organisatorische aanpassingen (artikelen 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 24, 26, 27 en 28)

Voor deze aanpassingen wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

Impactanalyse

JoKER

Voor de 'Probleembeschrijving' en 'Beleidsdoelstellingen' wordt verwezen naar 'Probleemstelling en omgevingsanalyse' en 'Beleidsmaatregelen en doelstelling' van de memorie.

Analyse van de effecten

1. Studievoortgangsbewaking

In dit decreet zijn volgende maatregelen van studievoortgangsbewaking opgenomen⁵:

- Een student die een eerste inschrijving neemt in een initiële bacheloropleiding in een bepaalde instelling schrijft zich in voor een modeltraject met een studieomvang van 54 tot 66 studiepunten (standaard modeltraject).
- Een student die na zijn eerste inschrijving niet alle opleidingsonderdelen van dit standaard modeltraject verworven heeft (dit is een creditbewijs of een deliberatiecijfer verworven heeft), schrijft zich bij zijn tweede inschrijving in dezelfde opleiding aan dezelfde instelling ten minste in voor alle resterende opleidingsonderdelen van dat modeltraject.
- Als een student na zijn tweede inschrijving in dezelfde opleiding aan dezelfde instelling niet alle resterende opleidingsonderdelen van het standaard modeltraject verworven heeft (dit is een creditbewijs of een deliberatiecijfer verworven heeft), dan kan hij zich niet langer inschrijven in dezelfde opleiding.
- Een instelling kan een bijkomende bindende voorwaarde opleggen als een student geen studierendement heeft van 60%.

---

⁵ De maatregelen van studievoortgangsbewaking die van toepassing zijn op de studenten ingeschreven in een graduaatsopleiding worden met voorliggend decreet niet gewijzigd en worden daarom niet behandeld in dit onderdeel.

Deze maatregelen zullen als effect hebben dat studenten van bij de start van de opleiding 1) een voldoende groot pakket aan opleidingsonderdelen opnemen en 2) meer worden aangespoord om te slagen voor de opleidingsonderdelen waarvoor ze inschreven. Daardoor wordt studieduurvertraging en drop out in de mate van het mogelijke vermeden. Door deze maatregelen wordt de tweede kans van een student niet gehypothecerd. Als de student na de eerste inschrijving niet slaagt voor alle opleidingsonderdelen van het standaard modeltraject, heeft hij het volgende academiejaar alsnog de kans om dit te doen. Als dit dan nog niet lukt, kan de student zich nog steeds inschrijven voor een andere opleiding. Bovendien kan van deze maatregel worden afgeweken als er overmacht of bijzondere individuele omstandigheden kunnen worden aangetoond.

Indien deze maatregelen niet zouden worden genomen, kunnen studenten bepaalde opleidingsonderdelen blijven meenemen in hun studietraject en alsnog het hoger onderwijs verlaten zonder diploma. Het opnemen van een beperkt opleidingsprogramma zou aanleiding geven tot studieduurverlenging.

Er is ook voorzien dat instellingen in hun beleid rond studievoortgangsbewaking rekening kunnen houden met bepaalde groepen van studenten. In artikel II.200 van de Codex Hoger Onderwijs is reeds opgenomen dat een hogeronderwijsinstelling modeltrajecten met een andere studieomvang dan deze van het standaard modeltraject kan aanbieden voor bepaalde groepen of dat ze een student een geïndividualiseerd traject kan aanbieden. Voor bepaalde studenten is het immers niet realistisch of wenselijk om het standaard modeltraject van 54 tot 66 studiepunten op te nemen. Bepaalde groepen kunnen gebaat zijn met het opnemen van kleinere studiepakketten, bijvoorbeeld studenten die studeren combineren met werk en/of een gezin, studenten met een bepaalde functiebeperking, topsporters, studenten die met de opleiding starten in februari,... Deze studenten die in een bepaalde bacheloropleiding niet in het standaard modeltraject starten, moeten overeenkomstig de voorliggende maatregel ook na 2 academiejaren alle opgenomen studiepunten van de eerste inschrijving verwerven om nog verder toegelaten te worden in de desbetreffende bacheloropleiding. Door de combinatie van enerzijds de mogelijkheden om de omvang van een traject af te stemmen op een bepaalde groep en anderzijds door het toepassen van de verplichte studievoortgangsmaatregel, wordt rekening gehouden met de noden van studentengroepen én worden ook deze groepen aangezet om binnen hun mogelijkheden studiesucces te realiseren.

- Hogeronderwijsinstellingen kunnen een inschrijving in eenzelfde initiële bacheloropleiding weigeren aan studenten die bij hun eerste inschrijving in die opleiding een heel laag studierendement behaalden.

Deze maatregel kon al worden opgelegd, maar de instellingen moesten zich daarvoor beroepen op een beoordeling van het individueel dossier van een student en hun beslissing omstandig motiveren en aantonen dat een volgende inschrijving in de opleiding geen positief resultaat zou opleveren. De maatregel is nog steeds niet verplicht, maar een instelling kan er voor opteren deze maatregel in te passen in haar beleid rond studievoortgangsbewaking. Het is daarom niet mogelijk om op voorhand vast te stellen of de maatregel meer of minder dan op dit ogenblik zal worden toegepast. Het onmiddellijke effect kan dus nog niet worden bepaald.

- Een hogeronderwijsinstelling kan een student die in een bepaald academiejaar geen 60% van de opgenomen studiepunten heeft verworven, in het volgende academiejaar dat de student een inschrijving neemt een bindende voorwaarde opleggen. Daarnaast kan de instelling die de bindende voorwaarde oplegt de volgende inschrijving weigeren van een student die de opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft.

Deze maatregel bestond reeds en wordt behouden.

- Een hogeronderwijsinstelling kan aan een student die na 4 examenkansen (of 2 examenkansen als er voor dat opleidingsonderdeel slechts 1 examenkans mogelijk is per academiejaar) geen creditbewijs heeft verworven of deliberatiecijfer heeft verworven voor een opleidingsonderdeel, een bindende voorwaarde opleggen of de inschrijving van de student weigeren, dit ongeacht het globale studierendement van deze student in het desbetreffende academiejaar. Daarnaast kan de instelling die de bindende voorwaarde oplegt de volgende inschrijving weigeren van een student die de opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft.

Het effect van deze maatregel zal zijn dat studenten meer worden aangespoord om te slagen voor de opleidingsonderdelen waarvoor ze inschreven.

Indien deze maatregel niet zou worden genomen, kunnen studenten bepaalde opleidingsonderdelen blijven meenemen in hun studietraject en uiteindelijk het hoger onderwijs verlaten zonder diploma.

- Om studenten van in het begin te ondersteunen bij hun studie, moet een instelling studieadvies geven aan iedere student die na zijn eerste examenperiode een beperkt aantal studiepunten verworven heeft.

Hogeronderwijsinstellingen ondersteunen al op vele manieren studenten bij hun studie, maar het effect van deze maatregel is dat studenten recht krijgen op studieadvies, waardoor studenten die slecht scoorden tijdens een eerste examenperiode vermoedelijk betere resultaten zullen behalen tijdens een volgende examenperiode of advies krijgen over een mogelijke heroriëntering naar een opleiding die beter bij hen past.

Indien deze maatregel niet zou worden genomen, is het mogelijk dat slecht scorende studenten geen studieadvies vragen en opnieuw slecht scoren bij een volgende examenperiode.

Het voorliggende decreet beoogt ook belemmeringen die studieduurverlenging in de hand werken, zo veel als mogelijk weg te werken. Zo worden de mogelijkheden inzake volgtijdelijkheid strikter afgebakend. Een te stringente volgtijdelijkheid houdt een gevaar van studieduurverlenging in en voor heel wat trajecten kan het gelijktijdig opnemen van opleidingsonderdelen een oplossing bieden. Strikte volgtijdelijkheid zal enkel nog kunnen opgelegd worden als er zich bepaalde risico's of veiligheidsproblemen stellen. In alle andere gevallen krijgt een student het recht om een opleidingsonderdeel op te nemen samen met een of meerdere reeds gevolgde voorgaande opleidingsonderdelen waarvoor de student nog geen creditbewijs heeft verworven of deliberatiecijfer heeft verworven (principe van gelijktijdigheid). Dit principe van gelijktijdigheid is ingegeven vanuit de noodzaak om achterstand in het studietraject te kunnen wegwerken. Ook de bepalingen waarbij een student het recht heeft om een minimaal aantal studiepunten op te nemen (zie artikel II.200 van de Codex Hoger Onderwijs) zijn opgenomen om studenten hierbij te helpen.

Al deze maatregelen hebben dus tot doel een grote inzet van studenten bij de start van hun opleiding te stimuleren, betere begeleiding, ondersteuning en indien nodig heroriëntering van de studenten te bewerkstellingen en zouden als effect moeten hebben dat studenten niet afhaken tijdens hun studie en met zo weinig mogelijk studievertraging succesvol het hoger onderwijs afronden.

2. Verplichte remediëring starttoetsen

De nu reeds bestaande 'niet-bindende toelatingsproeven' (ijskingstoetsen en instaptoets lerarenopleiding) worden gelijkvormiger onder de benaming

'starttoetsen' en er wordt een verplichte remediëring gekoppeld aan de resultaten op de starttoetsen.

Deze toetsen beperken geenszins de vrije toegang van een student tot de bacheloropleiding van zijn keuze. De toetsen blijven "niet-bindend" in die zin dat de student kan starten in de opleiding, ongeacht zijn resultaten op de toets.

Door een gerichte, verplichte remediëring, op basis van de resultaten op de toetsen, kunnen evenwel vastgestelde tekorten weggewerkt worden, met het doel de studievoortgang van de student te optimaliseren en de slaagkansen te verhogen. Een verplichte remediëring bij vastgestelde tekorten kan de door- en uitstroom van studenten enkel versterken, wat in het belang is van de student.

Het effect van de maatregel om verplichte remediëring te koppelen aan de resultaten op een starttoets is, dat waar de instellingen in het verleden remediëring konden opleggen wanneer de vooropgestelde cesuur voor een toets niet werd behaald en ze daar dus volledig autonoom over beslisten, de instellingen met deze decreetswijziging nu decretaal verplicht worden om remediëring op te leggen wanneer de vastgelegde cesuur en/of cesuren op de starttoets en/of een toetsonderdeel van de starttoets niet wordt/worden behaald.

Hierdoor zullen meer studenten het remediëringaanbod moeten volgen, zullen ze beter begeleid worden en op deze wijze meer kansen op studiesucces hebben. De remediëring zal namelijk een voldoende onderbouwde link hebben met de gedetecteerde tekorten aan startcompetenties die de student werkelijk heeft. Door van de mogelijkheid om remediëring op te leggen een verplichting te maken komt er ook een gelijkere behandeling van studenten. Bovendien zullen alle studenten gevat worden die nood hebben aan bijspijking en hangt het niet langer af van de motivatie van de student om gedetecteerde tekorten weg te werken. De meerwaarde van de toetsen wordt op deze manier optimaal benut.

Een tweede effect zal zijn dat meer studenten een bewustere studiekeuze zullen maken en meer zullen georiënteerd worden naar een opleiding die beter aansluit bij hun competenties en vooropleiding, waardoor ze meer kans op slagen zullen hebben.

Een goede (her)oriëntering, begeleiding en ondersteuning zijn dus cruciaal om het voor meer studenten mogelijk te maken studiesucces te behalen.

Indien deze maatregel niet zou worden genomen, blijft de huidige situatie bestaan, waarbij te veel studenten niet bewust genoeg omgaan met hun studiekeuze, de starttoetsen niet serieus nemen en niet ingaan op de aangeboden remediëring, te weinig studierendement behalen waardoor de time to graduation wordt verlengd en studenten soms het hoger onderwijs verlaten zonder diploma.

3. Toelatingsexamen dierenarts

Vanaf academiejaar 2023-2024 wordt een toelatingsexamen voor de bacheloropleiding diergeneeskunde ingericht, dat de instroom in deze opleidingen beperkt.

De doelstelling hiervan is het selecteren van kandidaten met de grootste kans op succes in de opleiding diergeneeskunde.

Het effect van deze maatregel zal zijn dat de instroom van het aantal studenten wordt beperkt, maar het zal ook een positieve impact hebben op het studierendement, de doorstroom en uitstroom in de opleiding. Het reduceren van het aantal startende studenten, samen met het versterken van de instroom, creëert ruimte binnen de opleiding om de kwaliteit te versterken (en aldus aan de Europese kwaliteitseisen te voldoen), om meer studentgecentreerd te werken en meer in te zetten op vaardigheden. Het laat ook toe om studenten vroeger in het curriculum kennis te laten maken met de praktijk en meer in te zetten op stages, en om communicatie- en professionele vaardigheden meer aandacht te geven.

Indien deze maatregel niet wordt genomen kunnen de hoge studentenaantallen van de opleiding diergeneeskunde verder de kwaliteit van de opleiding

hypothekeren, wat kan leiden tot een mogelijk verlies van de Europese accreditatie vanaf academiejaar 2024-2025, en de veiligheid van de studenten in het gedrang brengen. Het verlies van de Europese accreditatie zou een negatief effect hebben op afstuderende dierenartsen: dierenartsen van niet-geaccrediteerde faculteiten krijgen minder opleidingsmogelijkheden in het buitenland waaronder de Europese georganiseerde specialisatie-opleidingen onder de vleugels van de European Board of Veterinary Specialisation (EBVS) en worden niet langer aanvaard om te werken als practicus in bepaalde Europese landen waaronder het Verenigd Koninkrijk, tenzij ze opnieuw een zwaar examen afleggen.

4. Technische en organisatorische aanpassingen

Van de maatregelen onder deze categorie hebben enkel de volgende een effect op de studenten:

- Een instellingsbestuur kan na verloop van vijf jaar, bij substantiële verschillen tussen de competenties die de student blijkens een creditbewijs heeft verworven binnen een bepaalde opleiding aan de eigen instelling en de huidige beoogde competenties binnen die opleiding aan de eigen instelling, de student opleggen om deze substantiële verschillen te overbruggen door het geheel of gedeeltelijk opnemen van één of meerdere opleidingsonderdelen.

Het effect voor een student is dus dat bij substantiële verschillen (aan te tonen door de instelling) een student kan verplicht worden één of meerdere opleidingsonderdelen geheel of gedeeltelijk op te nemen.

Indien deze maatregel niet zou worden genomen, blijft de ongelijkheid bestaan tussen credits uitgereikt door de eigen instelling in dezelfde opleiding (die onbeperkt geldig zijn) en credits die in andere instellingen zijn uitgereikt (die niet onbeperkt geldig zijn).

- De mogelijkheid om ook in het studiegebied Tandheelkunde voor de master-na-masteropleidingen, zoals deze in het studiegebied Geneeskunde het bekwaamheidsonderzoek voor inschrijving te koppelen aan een mogelijkheid tot het inbouwen van kwantitatieve beperkingen van het aantal inschrijvingen.

Deze maatregel zal als effect hebben dat in het studiegebied Tandheelkunde de master-na-masteropleidingen minder studenten zullen kunnen worden ingeschreven. Deze kwantitatieve beperkingen moeten evenwel worden vastgelegd op basis van objectieve parameters die de instelling zelf bepaalt en een instelling moet steeds kunnen aantonen hoe zij op gemotiveerde wijze de berekening van de opleidingscapaciteit uitvoerde.

Indien deze maatregel niet zou worden genomen, komt de bekostiging van deze master-na-masteropleidingen in het gedrang. Deze opleidingen worden niet meegenomen in de financieringsberekeningen van de overheid, maar decretaal is wel het maximale studiegeld dat kan worden gevraagd aan een student vastgelegd. Wanneer te veel studenten inschrijven voor een master-na-masteropleiding die per student meer kost dan het wettelijk vastgelegde studiegeld, dan is deze opleiding verlieslatend voor een instelling. Dit zou kunnen betekenen dat sommige van deze opleidingen niet meer zullen worden aangeboden, waardoor er minder keuzevrijheid voor de studenten zou ontstaan.

Een alternatieve maatregel kan het inrichten van een toelatingsproef voor de master-na-masteropleiding zijn. Maar een toelatingsproef dermate organiseren dat exact het aantal beoogde studenten hiervoor slaagt, is enerzijds praktisch moeilijk te organiseren en anderzijds ook niet altijd wenselijk.

- De studieomvang van de master-na-masteropleiding in de klinische biologie wordt uitgebreid van 120 tot 180 studiepunten.

Dit zal niet leiden tot een verlenging van de totale studieduur voor de studenten, aangezien de volledige duur van de vervolgopleiding tot klinisch bioloog nu al 5 jaar bedraagt en een combinatie is van de academische master-na-masteropleiding en stage. Na 5 jaar kunnen studenten via de machtigingscommissie (federaal niveau) hun RIZIV-nummer krijgen en prestaties verrichten. Het effect van deze verlenging is een verschuiving van de inhouden en stages van de vervolgopleiding tot klinisch bioloog, waarbij een groter deel zal aangeboden worden binnen de academische master-na-masteropleiding.

- De studieomvang van de master-na-masteropleidingen in de specialistische tandheelkunde en in de specialistische mondzorg worden uitgebreid van 60 tot 180 studiepunten.

Dit zal niet leiden tot een verlenging van de totale studieduur voor de studenten, aangezien de volledige duur van de opleiding tot specialist in de tandheelkunde / mondzorg behouden blijft op 3 jaar of 4 jaar. Deze specialistische opleidingen zijn nu namelijk een combinatie van de academische master-na-masteropleiding voor het theoretische luik en een permanente vorming (Universiteit Gent) / postgraduaat (KU Leuven) voor het klinische luik. Studenten schrijven zich dan ook jaarlijks in voor zowel de master-na-masteropleiding als voor de permanente vorming/ het postgraduaat.

Het effect van de maatregel is dus een verschuiving van het klinische luik van de vervolgopleiding tot specialist in de tandheelkunde / specialist in de mondzorg waarbij een groter deel / het volledige deel aangeboden wordt binnen de academische master-na-masteropleiding.

- Een student die zich bevond in een overmachtssituatie waardoor hij niet kon deelnemen aan alle of een gedeelte van de examens voor de opleidingsonderdelen waarvoor hij in een academiejaar studiepunten opgenomen heeft, kan een verzoek indienen om de opgenomen studiepunten waarover de student geen examen heeft kunnen afleggen, terug toe te voegen aan zijn leerkrediet. Door de decreetswijziging wordt de termijn waarbinnen dit kan beperkt tot 3 jaar. Deze termijn gaat in op 1 september van het academiejaar waarop het verzoek betrekking heeft. Het aantal teruggegeven studiepunten wordt via dit decreet ook toegevoegd aan het jokerkrediet voor een studietoelage.

Het effect hiervan op de student is dat dit verzoek sneller zal moeten worden ingediend. De termijn van 3 jaar blijft een redelijke termijn.

Door het toevoegen van het aantal teruggegeven studiepunten aan het jokerkrediet voor een studietoelage wordt vermeden dat studenten die verloren leerkrediet terugkregen van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen, in hun verdere studieloopbaan toch een nadelig effect zouden ondervinden bij de berekening van hun studietoelage.

Voor de punten 'Uitvoering', 'Handhaving' en 'Evaluatie' wordt verwezen naar het punt 'Implementatie' van de memorie van toelichting.

Consultatie

Om de bepalingen rond studievoortgangsbewaking en rond de koppeling van verplichte remediëring aan de resultaten op de starttoetsen mee te onderbouwen en vorm te geven werden twee gemengde werkgroepen opgericht (zie ook Probleemstelling en omgevingsanalyse):

- 1) de werkgroep 'Optimaliseren studievoortgang in het hoger onderwijs'
- 2) de werkgroep 'Toetsen Hoger Onderwijs'

Beide werkgroepen waren samengesteld uit vertegenwoordigers van de hogeronderwijsinstellingen, VLIR (Vlaamse Interuniversitaire Raad), Vlaamse Hogescholenraad, VVS (Vlaamse Vereniging van Studenten), het kabinet onderwijs en de administratie onderwijs.

Voor het toelatingsexamen dierenarts werden gesprekken georganiseerd met vertegenwoordigers van de opleidingen diergeneeskunde, met de Vlaamse Scholierenkoepel en de Vlaamse Vereniging van Studenten. Tevens werd een Capaciteitscommissie Diergeneeskunde samengesteld. In deze capaciteitscommissie was zowel de aanbodzijde (Universiteit Antwerpen, Universiteit Gent) als de behoeftezijde (Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen, Verenigde Dierenartsen, praktijkdierenartsen, SAVAB Flanders, Interregionale Dierenartsenkring, dierenarts industrie CEVA, Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat, Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek, Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten) vertegenwoordigd. Ook de studenten (uit de bachelor- en masteropleidingen diergeneeskunde) en een vertegenwoordiger van de examencommissie arts-tandarts maakten deel uit van de commissie.

De Vlor bracht een advies op eigen initiatief uit bij de visienota 'De invoering van een toelatingsexamen voor de inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde': Aandachtspunten bij de toegang tot het hoger onderwijs en het toelatingsexamen Diergeneeskunde.

De bepalingen in verband met de European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes, de teruggave van leerkrediet bij overmacht, de uitbreiding van de studieomvang van de master-na-masteropleidingen klinische biologie, specialistische tandheelkunde en specialistische mondzorg, de beperking van de instroom in master-na-masteropleidingen in het studiegebied Tandheelkunde, het beoordelen van de competenties van een verworven credit na 5 jaar en de deliberatiebevoegdheid van de examencommissies werden besproken binnen een werkgroep van de VLIR, waarin ook studenten waren vertegenwoordigd.

Budgettaire impact

Studiebegeleiding is vandaag reeds een impliciete opdracht van de hogeronderwijsinstellingen waarvoor in de financiering van de instellingen middelen voorzien zijn. Wat de verplichte remediëring betreft beschikken de instellingen reeds over een brede waaier van initiatieven en instrumenten die nu al aangeboden worden aan de studenten. Gezien de opdrachten rond studievoortgangsbewaking en remediëring versterkt worden, zullen evenwel binnen de kredieten van de onderwijsbegroting bijkomend middelen worden vrijgemaakt. Voor de ontwikkeling en opvolging van de starttoetsen wordt er ook jaarlijks een subsidie toegekend aan VLIR en de Vlaamse Hogescholenraad.

Ook de in het voorliggende decreet opgenomen technische en organisatorische aanpassingen brengen geen extra kosten mee voor de Vlaamse overheid, behalve een minimale kost door het toevoegen van het aantal teruggekregen studiepunten aan het jokerkrediet voor een studietoelage, na een beslissing van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen. De studiepunten van de intracurriculaire remediëring worden meegeteld in het financieringsmechanisme van het hoger onderwijs. Dit genereert geen bijkomende kost voor de Vlaamse overheid.

In academiejaren 2017-2018 tot en met 2019-2020 (meest recent beschikbare gegevens in DHO) ontvingen gemiddeld 118 studenten met een studietoelage (een deel van het) leerkrediet terug na een beslissing van de Raad. Dat is ongeveer 0,19% van alle studenten met een studietoelage. Niet al deze beursstudenten zullen echter invloed ondervinden van deze maatregelen: van de gemiddeld 118

beursstudenten met een studietoelage, zijn er heel wat het daaropvolgende jaar niet meer ingeschreven, ontvingen ze geen studietoelage meer omwille van een andere reden of was er nog voldoende jokerkrediet beschikbaar.

Slechts in een beperkt aandeel werd het bestaande jokerkrediet binnen het studietoelagekrediet volledig uitgeput en zal er dus ook de jaren na het academiejaar van de teruggave een impact zijn. Van 2017-2018 tot 2019-2020 zouden gemiddeld 48 studenten per jaar een effect hebben gemerkt op hun studietoelage van de voorgestelde maatregel in het daaropvolgende academiejaar. De studenten die effect zouden ondervinden ontvingen gemiddeld 28 studiepunten terug bij hun leerkrediet na een beslissing van de Raad.

Op basis van historische data wordt een stijging van de studietoelage vastgesteld van 31,51 euro per financierbaar punt. De jaarlijkse, terugkerende, kost van deze maatregel zou dan 42.349,44 euro bedragen. Dit zou een stijging van het totale open-end budget voor de studiefinanciering van 0,03% betekenen.

De organisatie van het toelatingsexamen dierenarts impliceert ook bijkomende werkings- en personeelsmiddelen.

Er wordt uitgegaan van een situatie waarin de secundaire scholen hun volledige en kosteloze medewerking blijven verlenen aan de organisatie van deze examens.

Het toelatingsexamen dierenarts wordt, zoals het toelatingsexamen arts-tandarts, een numerus fixus examen.

Door de invoering van het toelatingsexamen dierenarts neemt het totaal aantal deelnemers aan de toelatingsexamens toe (raming: + 1.000 deelnemers)

De organisatie van een toelatingsexamen dierenarts resulteert in volgende meerkosten ten opzichte van de huidige toelatingsexamens arts en tandarts:

De uitbreiding van de examencommissie met 2 commissieleden uit de opleidingen diergeneeskunde (één uit de Universiteit Gent en één uit de Universiteit Antwerpen) heeft een meerkost van 2 x 2.592,16 euro (= 5.184,32).

Deze vaste meerkost kan worden opgevangen binnen de algemene middelen van AHOVOKS. Het agentschap zal blijvende inspanningen doen om efficiëntiewinsten te realiseren.

Deze middelen zullen worden ingepast in volgende begrotingsartikelen:

- Werkingsmiddelen AHOVOKS: FD0-1FGD2GL-WT
- Personeel AHOVOKS: FD0-1FAD2ZZ-LO.

Werking

	Extra kost t.o.v. toelatingsexamens arts – tandarts
Er worden 3 examens gemaakt onder de vorm van een numerus fixus: arts, tandarts en dierenarts	0 euro
ICT-ondersteuning: kost voor 1.000 extra deelnemers	
- Platform voor inschrijvingen, kandidaten, resultaten	+ 3.960 euro
- Toetsplatform AHOVOKS (bestaand)	+ 1.000 euro
- Back-office organisatie + ticketing	0 euro
- Itemanalysetool	0 euro
- Usolvit oefenplatform	+ 8.000 euro
Facilitaire kosten 1.000 extra deelnemers	+ 14.000 euro
Extra toezichters	+ 26.670 euro
Totale meerkost werkingskosten per jaar	+ 53.630 euro

Personeel

	Extra kost t.o.v. toelatingsexamens arts – tandarts
Totaal extra personeel op jaarbasis (0,2 VTE)	13.110 euro

De middelen voor het toetsplatform Usolvit staan op projectmiddelen van de minister bevoegd voor onderwijs en vorming. Er zal 8.000 euro extra voorzien moeten worden voor deze uitgaven op begrotingsartikel 1FGD2GN-WT basisallocatie 1FG030.

De overige meerkost kan deels gedragen worden binnen de algemene middelen van AHOVOKS. Het agentschap zal blijvende inspanningen doen om efficiëntiewinsten te realiseren.

Deze uitgaven zullen worden ingepast in volgende begrotingsartikelen:

- Werkingsmiddelen AHOVOKS: FD0-1FGD2GL-WT
- Personeel AHOVOKS: FD0-1FAD2ZZ-LO.

Implementatie

1. Studievoortgangsbewaking

De nieuwe regelgeving wordt toegepast op inschrijvingen vanaf het academiejaar 2023-2024.

Aangezien de studievoortgang van studenten uitermate belangrijk is, is het ook nodig om het beleid, onder meer omwille van de inherente onzekerheid die er aan verbonden is, tijdig te evalueren. Daarom wordt decretaal bepaald dat de regelgeving rond het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking moet worden geëvalueerd 5 jaar na inwerkingtreding van de nieuwe regelgeving. Het betreft een evaluatie waarbij opnieuw kwantitatieve analyses zullen worden gedaan en de betrokken actoren zoals instellingen en studenten(vertegenwoordigers) bevraagd worden over het beleid.

De artikelen treden in werking voor inschrijvingen vanaf het academiejaar 2023-2024. Van de instellingen wordt verwacht dat ze voordien de nieuwe maatregelen van studievoortgangsbewaking grondig voorbereiden, zodat ze tijdig kunnen worden geïmplementeerd. De decreetswijzigingen hebben immers een impact op het onderwijs- en examenreglement, de manier en inhoud van trajectbegeleiding,....

2. Verplichte remediëring starttoetsen

Voor inschrijvingen vanaf academiejaar 2023-2024 wordt verplichte remediëring opgelegd aan een student die slecht scoort op een starttoets. De instellingen bepalen autonoom de omvang en de inhoud van deze remediëring en bepalen gezamenlijk vanaf welke cesuur de remediëring wordt opgelegd.

De VLIR en de Vlaamse Hogescholenraad volgen de validering van de verplichte remediëring en de impact ervan op studenten op. Jaarlijks rapporteren zij hierover aan de minister bevoegd voor onderwijs en vorming.

Alle hogescholen respectievelijk alle universiteiten leggen gezamenlijk een instellingsoverschrijdend reglement vast voor de organisatie van de starttoetsen. Deze reglementen worden jaarlijks opgesteld en gevalideerd door respectievelijk de Vlaamse Hogescholenraad en de VLIR en overgemaakt aan de minister bevoegd voor onderwijs en vorming.

De bepalingen in verband met de starttoetsen en de verplichte remediëring treden in werking op 1 maart 2023, wat de instellingen in staat stelt om de nodige voorbereidingen te doen en om de deelnemers aan de starttoetsen ruim op tijd hierover te informeren.

3. Toelatingsexamen dierenarts

Het toelatingsexamen dierenarts zal voor een eerste keer worden georganiseerd vóór de start van het academiejaar 2023-2024. De verplichting tot deelname aan het toelatingsexamen dierenarts en de gunstige rangschikking geldt voor iedere student die zich vanaf het academiejaar 2023-2024 voor het eerst inschrijft in de bacheloropleiding diergeneeskunde.

De inwerkingtreding op 1 maart 2023 laat toe om toekomstige studenten tijdig te informeren.

De opvolging zal gebeuren naar analogie met het toelatingsexamen arts-tandarts.

4. Technische en organisatorische aanpassingen

Voor deze aanpassingen wordt verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

C. Totstandkomingsprocedure

1. en 2. Studievoortgangsbewaking en verplichte remediëring starttoetsen

Om de bepalingen rond studievoortgangsbewaking en rond de koppeling van verplichte remediëring aan de resultaten op de starttoetsen mee te onderbouwen en vorm te geven werden twee werkgroepen opgericht (zie ook Probleemstelling en omgevingsanalyse):

- 1) de werkgroep 'Optimaliseren studievoortgang in het hoger onderwijs'
- 2) de werkgroep 'Toetsen Hoger Onderwijs'

- Werkgroep 'Optimaliseren studievoortgang in het hoger onderwijs'

De expertise om de uitgangspunten uit het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 rond studievoortgang verder uit te werken of bijkomende dan wel alternatieve voorstellen te doen die leiden tot dezelfde algemene doelstellingen (studierendement verhogen, gemiddelde studieduur terugdringen en drop-out verminderen) ligt in de eerste plaats bij de hogeronderwijsinstellingen zelf vanuit hun ervaringen met het eigen studievoortgangsbeleid. Daarom werd een werkgroep 'Optimaliseren studievoortgang in het hoger onderwijs' opgericht met vertegenwoordigers van de hogescholen/de Vlaamse Hogescholenraad, de universiteiten/VLIR, VVS en de overheid (kabinet en administratie). Deze werkgroep kwam 5 keer samen.

Aangezien het belangrijk is dat nieuwe maatregelen van studievoortgangsbewaking evidence based onderbouwd zijn, heeft deze werkgroep eerst een ruime dataverzameling gedaan. Bij de hogeronderwijsinstellingen werd, aan de hand van een vragenlijst, uitvoerige informatie verzameld over hun huidige beleid rond studievoortgangsbewaking en het opleggen van (bindende) studievoortgangsmaatregelen. Vanuit de Databank Hoger Onderwijs werd een reeks Vlaanderenbrede datasets verzameld rond opgenomen studiepunten, studierendement en de relatie tussen studierendement in het eerste bachelorjaar en het behalen van een diploma. Vertrekkende van de voorgestelde studievoortgangsmaatregelen in het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 en op basis van een grondige analyse van de beschikbare data heeft de werkgroep dan een aantal beleidsvoorstellen gedaan om de studievoortgang in het hoger onderwijs te optimaliseren.

- Werkgroep 'Toetsen Hoger Onderwijs'

Om de visie rond de plannen om verplichte remediëring te koppelen aan de resultaten op een starttoets te capteren, en de consequenties en randvoorwaarden hiervan in kaart te brengen, werd een werkgroep opgericht met vertegenwoordigers van de hogescholen/de Vlaamse Hogescholenraad, de universiteiten/VLIR, VVS en de overheid (kabinet en administratie). Deze werkgroep kwam 4 keer samen.

De werkgroep heeft een eindrapport opgesteld met haar bevindingen en met concrete beleidsvoorstellen rond de koppeling van verplichte remediëring aan de resultaten op de starttoetsen. Deze beleidsvoorstellen werden vertaald in voorliggend decreet.

3. Toelatingsexamen dierenarts

De Universiteit Gent en de Universiteit Antwerpen hebben een voorstel uitgewerkt voor de invoering van een toelatingsexamen dierenarts. Deze twee universiteiten zijn de enige universiteiten in Vlaanderen die de bevoegdheid hebben om een opleiding diergeneeskunde aan te bieden.

Op basis van dit voorstel en verdere gesprekken met vertegenwoordigers van de opleidingen diergeneeskunde, en overleg met de Vlaamse Scholierenkoepel en de Vlaamse Vereniging van Studenten werd een visienota 'De invoering van een toelatingsexamen voor de inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde' opgesteld die op 16 juli 2021 werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering en voor bespreking in het Vlaams Parlement werd ingediend. Deze nota werd besproken in de Commissie Onderwijs van 7 oktober 2021.

In uitvoering van de visienota werd een Capaciteitscommissie Diergeneeskunde samengesteld om advies te geven aan de Vlaamse Regering over het invoeren van een numerus clausus of een numerus fixus alsook over het maximum aantal kandidaten dat jaarlijks tot de bacheloropleiding diergeneeskunde in Vlaanderen kan worden toegelaten. Deze commissie heeft haar advies gegeven op 16 september 2021. In deze capaciteitscommissie was zowel de aanbodzijde (Universiteit Antwerpen, Universiteit Gent) als de behoeftezijde (Nederlandstalige Gewestelijke Raad van de Orde der Dierenartsen, Verenigde Dierenartsen, praktijkdierenartsen, SAVAB Flanders, Interregionale Dierenartsenkring, dierenarts industrie CEVA, Boerenbond, Algemeen Boerensyndicaat, Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek, Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en Federaal Agentschap voor Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten) vertegenwoordigd. Ook de studenten (uit de bachelor- en masteropleiding diergeneeskunde) en een vertegenwoordiger van de examencommissie arts-tandarts maakten deel uit van de commissie.

De Vlor bracht een advies op eigen initiatief uit bij de visienota 'De invoering van een toelatingsexamen voor de inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde': *Aandachtspunten bij de toegang tot het hoger onderwijs en het toelatingsexamen Diergeneeskunde*. Het advies schuift, vanuit het helikopterperspectief van de Vlor, enkele algemene principes naar voren over de toegang tot het hoger onderwijs.

Daarnaast geeft het advies enkele aandachtspunten voor de invoering van een toelatingsexamen dierenarts mee, indien de politieke keuze daarvoor wordt gemaakt. De Vlor vraagt in dat geval een beargumenteerde keuze voor een 'numerus clausus' of 'numerus fixus', afstemming op het toelatingsexamen arts/tandarts, en een haalbare timing. Als het toelatingsexamen wordt ingevoerd, moet het verder ook gepaard gaan met de uitrol van een voorbereidingstraject,

heldere communicatie, opvolging van niet-geslaagden, en monitoring van het effect.

4. Technische en organisatorische aanpassingen

Binnen de VLIR en de Vlaamse Hogescholenraad werden voorstellen van de hogeronderwijsinstellingen overlegd, waarna de voorstellen tot aanpassing van de regelgeving aan de minister bevoegd voor onderwijs en vorming werden bezorgd. De als relevant beoordeelde voorstellen werden opgenomen in voorliggend decreet.

C1. Advies van de Vlor

De Vlaamse Onderwijsraad heeft op 15 februari 2022 zijn advies uitgebracht, waarin naast een reeks algemene bedenkingen ook aandachtspunten meegegeven worden rond de verschillende onderdelen van voorliggend decreet en rond de uitwerking en implementatie ervan. Hieronder wordt een reactie opgenomen op de opmerkingen die gericht zijn aan de decreetgever.

Algemene beschouwingen

- Betrokkenheid personeelsgeledingen

Hoewel deels ook gewerkt werd met de input van de voorbereidende werkgroepen toetsen en studievoortgang hoger onderwijs, opgericht op vraag van minister Weyts, betreurt de Vlor het dat de personeelsgeleding bij die voorbereidende werkzaamheden op geen enkele manier betrokken is geweest.

Reactie: Bij de samenstelling van de werkgroepen werd omwille van de thematiek gevraagd naar vertegenwoordigers met kennis van het beleid die strategisch kunnen denken en keuzes kunnen maken, alsook naar vertegenwoordigers met administratieve en technische kennis die data kunnen analyseren. De te analyseren onderwerpen betroffen geen personeelsmateries. Na elke vergadering was er ruimte voor de leden van de werkgroepen om terug te koppelen naar hun achterban, onder andere naar de personeelsgeledingen.

- Onduidelijke onderliggende strategische doelstellingen en beleidskeuzes en democratisering hoger onderwijs

De Vlor stelt dat de doelstellingen in zeer operationele termen worden omschreven, waarbij eerder wordt vertrokken van wat men wil verhinderen dan van wat men wil bereiken. De achterliggende beleidsvisie wordt echter onvoldoende geëxpliciteerd en blijft dus onduidelijk. De beleidskeuzes mogen niet in strijd zijn met de democratisering van het onderwijs.

Reactie: In de uitgebreide memorie van toelichting wordt de achterliggende beleidsvisie van het voorliggende decreet duidelijk omschreven: een goede ondersteuning van de studiekeuze om studenten snel op de juiste plaats te krijgen en zo nodig te remediëren, bij onvoldoende studiesucces in het eerste jaar van de opleiding studenten aanmoedigen om hun studie-aanpak te verbeteren of over te stappen naar een meer geschikte opleiding, om zo teleurstellingen te vermijden. De aandacht voor een goede en snelle (her)oriëntering wordt met de voorliggende maatregelen versterkt.

Dit decreet doet geen afbreuk aan de belangrijkste doelstellingen van het hoger onderwijs: het verwerven van kennis, vaardigheden en competenties.

Het behoud van een democratisch hoger onderwijs blijft ook voor de decreetgever een belangrijk uitgangspunt. Door het voorzien van de nodige remediëring en verplicht studieadvies krijgen alle studenten, ook deze uit kansengroepen, extra ondersteuning. Een heldere communicatie, in het bijzonder naar kansengroepen, zal hierbij een belangrijke rol spelen. Daarenboven zijn voor bijzondere statuten aangepaste studietrajecten mogelijk. Het decreet voorziet ook in de nodige

monitoring en evaluatie om mogelijke negatieve effecten snel op te sporen, en zo nodig bij te sturen.

Het decreet doet ook geen afbreuk aan de doelstellingen van de Vlaamse Regering m.b.t. levenslang leren. Onder meer hiervoor worden er immers bijzondere statuten in het leven geroepen.

- Haalbare en eenvormige timing

De inwerkingtreding van het decreet is al voorzien vanaf academiejaar 2023-2024. Dat zorgt ervoor dat de implementatietermijn te kort is. De impact van de maatregelen op de hogeronderwijsinstellingen is namelijk groot.

Reactie: De huidige inwerkingtredingsdatum blijft behouden. De nieuwe regels gaan uit van de huidige curricula aan de hogeronderwijsinstellingen en vereisen in principe geen curriculumhervormingen.

Uit de rapporten van de werkgroepen blijkt dat er binnen de hogeronderwijsinstellingen al veel gebeurt. Op het gebied van remediëring is er al heel wat materiaal voorhanden, van waaruit verder kan gewerkt worden. Het is niet de bedoeling dat volledig nieuwe remediëringstrajecten worden ontwikkeld. Nieuw is uiteraard wel dat studenten met een ondermaatse score op de starttoets verplicht zullen moeten deelnemen.

De instellingen bieden op dit moment al op een kwalitatieve manier ondersteuning en begeleiding aan studenten. Door het invoeren van het verplichte studieadvies is het de bedoeling dat studenten met een minder studieresultaat de weg vinden naar deze ondersteuning en begeleiding.

De instellingen kennen tijdig het kader waarbinnen ze moeten werken, ze moeten niet wachten op de definitieve goedkeuring van het voorliggende decreet om te starten met de nodige voorbereidingen.

Bepaalde artikelen vormen een uitzondering op de algemene inwerkingtredingsdatum en treden soms in werking op verschillende momenten doorheen een academiejaar. De Vlor wijst op het belang van eenvormige timing binnen een academiejaar.

Reactie: De inwerkingtredingsdata werden grondig nagekeken en aangepast waar nodig (cf. artikelsgewijze toelichting).

- Financiële en personele/organisatorische implicaties

Hoewel het voorontwerp van decreet vermeldt dat de voorgestelde wijzigingen geen financiële implicaties hebben, wijst de Vlor er op dat dit absoluut niet realistisch is. Het decreet creëert verschillende extra opdrachten voor de instellingen. De voorgestelde wijzigingen brengen een significante schaalvergroting teweeg, met stevige financiële implicaties.

De overheid onderschat de inspanningen die van het personeel en de organisatie worden verwacht om de diverse maatregelen blijvend te implementeren.

Reactie: De decreetgever meent dat er een discrepantie is tussen wat het decreet beoogt en wat de instellingen denken dat ze als gevolg daarvan moeten opstarten en/of aanpassen. Zoals eerder vermeld gaat dit decreet uit van wat reeds aan de instellingen gangbaar is en waarop verder kan gewerkt worden. Ze kunnen terugvallen op de goede praktijken die reeds aanwezig zijn en deze versterken. Door studenten sneller in de juiste opleiding te krijgen zal er op termijn een soort evenwicht ontstaan, zodat de impact op het personeel na de implementatieperiode ook zal verminderen.

Door de Vlaamse Regering werden i.h.k.v. het Voorsprongfonds aan de Vlaamse Hogescholenraad middelen toegekend voor het ontwikkelen van remediëringspakketten in het kader van de starttoetsen.

- Beleidsruimte en onnodige uniformisering

Het voorontwerp bevat maatregelen die heel specifiek gekozen zijn en ook veel sterker dan voorheen identiek moeten worden toegepast door verschillende hogeronderwijsinstellingen. De Vlor is bezorgd dat er daardoor te weinig ruimte overblijft voor de instellingen om hun eigen beleid te voeren. Juridisch gezien behoort de autonomie van instellingen om specifieke systemen op te zetten tot de vrijheid van onderwijs, zoals bepaald in de Grondwet.

Reactie: In het decreet is gezocht naar een evenwicht tussen een bepaalde mate van uniformisering en autonomie van de instellingen. De keuze voor het verplichte karakter van bepaalde maatregelen is ingegeven vanuit een aantal bezorgdheden:

- duidelijkheid creëren naar de studenten toe;
- rechtszekerheid;
- duidelijkere handelingsruimte zonder grijze zones;
- tegengaan van concurrentie en profilering;
- de huidige decretale bepalingen zijn erg vrijblijvend, en door de invulling die de instellingen hieraan geven zien we weinig evolutie inzake studievoortgang en vermindering van drop-outs.

Daarnaast blijft er nog een grote mate van autonomie om het eigen beleid van de instelling vorm te geven. De meeste maatregelen blijven een mogelijkheid, geen verplichting. Ook over de inhoud van de bindende voorwaarden zijn er geen regels opgenomen. Dat laat aan instellingen voldoende de ruimte om toch nog rekening te houden met hun specifieke situatie en doelpubliek.

De grondwettelijk beschermde onderwijsvrijheid verzet zich er niet tegen dat de decreetgever bindende regels inzake studievoortgang vastlegt, die erop gericht zijn een evenwicht te garanderen tussen flexibiliteit en beheersing van de kosten, en die tegelijk de studenten aan verschillende instellingen gelijke behandeling verzekert.

Bezorgdheden bij de verschillende onderdelen

- Instroom in hoger onderwijs: toelatingsexamen Diergeneeskunde

De Vlor herhaalt haar algemene bedenkingen bij haar advies op de Visienota. De Vlor geeft ook mee dat er in het decreet nog verwezen wordt naar het algemeen secundair onderwijs, terwijl de onderwijsdoelen sinds de modernisering zijn gekoppeld aan finaliteiten.

Reactie: Met de opmerkingen van het oorspronkelijke Vlor-advies over de invoering van het toelatingsexamen diergeneeskunde is reeds rekening gehouden bij de uitwerking van het decreet en de bijhorende memorie van toelichting. Ook werd rekening gehouden met de opmerking rond de koppeling aan de finaliteiten.

- Instroom in hoger onderwijs: verplichte remediëring starttoets
  - Nieuwe benaming

De Vlor vraagt om, naast de overkoepelende term starttoetsen, de termen ijkingsstoetsen en instaptoetsen te behouden om zo de transparantie naar studiekeuzers te bewaren.

Reactie: Enkel de decretale term “starttoets” wordt aanvaard, dit om duidelijk te maken dat het gaat om een verplichte toets die op gecontroleerde wijze wordt afgenomen en waaraan verplichte remediëring is gekoppeld. De term ijkingsstoets kan alleen behouden blijven voor die toetsen waaraan niet verplicht moet worden deelgenomen voor inschrijving en waaraan ook geen verplichte remediëring is gekoppeld. Voor de verplichte ijkingsstoetsen en de instaptoets lerarenopleiding kan in de toekomst enkel de term “starttoets” gebruikt worden. Dit om transparantie te bieden aan toekomstige studenten en hun ouders.

- Verplichte remediëring: kostprijs student

Het voorontwerp van decreet stelt dat er ook vermeden moet worden dat de verplichte remediëring voor studenten extra kosten genereert. Eventuele handboeken of cursusmaterialen worden echter niet gevat in het studiegeld, en de Vlor meent dat hogeronderwijsinstellingen niet kunnen worden verplicht om die kosten zelf te dragen.

Reactie: Op basis van het advies van de Vlor werd het desbetreffende artikel aangepast, zodat het gebruikelijke cursusmateriaal kan aangerekend worden aan de studenten. Wanneer de student ervoor kiest om tijdens het academiejaar pas het remediëringspakket op te nemen i.p.v. voor de start van het academiejaar én de instelling biedt het remediëringspakket intracurriculair aan, dan worden de studiepunten meegeteld in het studiegeld. Het zal de studenten echter worden afgeraden om pas bij de start van het academiejaar het remediëringstraject op te nemen.

- Onduidelijke rol in studiekeuzeproces en realistische verwachtingen

De Vlor vraagt een duidelijke en correcte positionering van de starttoetsen in het studiekeuzeproces, en ook een heldere verhouding ten opzichte van de Vlaamse toetsen. De Vlor benadrukt het belang van realistische verwachtingen ten opzichte van de remediëring. Het is immers niet haalbaar om in het hoger onderwijs stevige tekorten die zouden zijn ontstaan in het secundair onderwijs volledig te remediëren, zeker niet zonder bijkomende middelen.

Reactie: In de algemene memorie van toelichting werd de positionering van de starttoetsen t.o.v. de Vlaamse toetsen opgenomen en werd de verantwoordelijkheid van het secundair onderwijs benadrukt.

- Rechtsbescherming

Studenten die het niet eens zijn met het resultaat dat ze gekregen hebben op de starttoets, zullen tegen het resultaat beroep kunnen aantekenen. Het voorontwerp verduidelijkt echter niet bij welke instantie beroep zal kunnen worden ingesteld tegen de beslissing van de beroepsinstantie voorzien in de instellingsoverschrijdende reglementen. Er is bovendien ook geen formulering opgenomen voor een eventueel beroep tegen opgelegde remediëring.

Reactie: In het decreet werden hieromtrent de volgende keuzes gemaakt:

- Na de beslissing van de beroepsinstantie die vorm moet worden gegeven in het instellingsoverschrijdend reglement, is er geen beroep mogelijk bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen;
- Er is niet langer een beroep voorzien tegen het opleggen van verplichte remediëring. Remediëring is immers een instrument dat ingezet wordt om studenten te helpen bij het behalen van studiesucces en grijpt nog niet in op hun studievoortgang.

Dit is duidelijk opgenomen in de memorie van toelichting.

- Betrokkenheid verschillende niveaus/actoren

Als algemeen principe schuift de Vlor naar voren dat alles wat voorafgaat aan de eigenlijke inschrijving, instellingsoverschrijdend moet worden georganiseerd, en dat de instellingen aan zet zijn na de inschrijving.

Reactie: Het decreet is geconcipieerd volgens het algemene principe opgenomen in het Vlor-advies: alles voor de inschrijving is instellingsneutraal. Er moeten gezamenlijke afspraken worden gemaakt in het instellingsoverschrijdend reglement, o.a. de afnamemodaliteiten van de starttoetsen. Alles na de inschrijving van de student wordt geregeld op instellingsniveau. In dit opzicht werd in het decreet wel opnieuw opgenomen dat het over een instellingsoverschrijdende toets gaat.

- Consequentie niet-naleving

Er is nood aan duidelijkheid over de afdwingbaarheid van de deelname aan verplichte remediëring, zeker wanneer de verplichte remediëring niet binnen het curriculum zou worden georganiseerd. Instellingen zouden dit minstens moeten kunnen meenemen bij de beoordeling van eventuele overmacht en bijzondere omstandigheden bij het niet volledig behalen van het eerste modeltraject.

Reactie: In navolging van het Vlor-advies werd er decretaal ingeschreven dat instellingen wanneer een student niet heeft deelgenomen aan de opgelegde remediëring, hiermee rekening kunnen houden bij de deliberatie of een bindende voorwaarde kunnen opleggen.

- Doorstroom in hoger onderwijs: studievoortgangsbewaking
  - Partieel behoud van volgtijdelijkheid

De Vlor is het er mee eens dat het verkeerd gebruik van volgtijdelijkheid moet worden weggewerkt. In het voorontwerp van decreet worden echter nagenoeg alle volgtijdelijkheden geschrapt, wat het erg moeilijk maakt voor opleidingen om inhoudelijke leerlijnen uit te zetten.

Reactie: Uiteraard blijft het belangrijk dat binnen opleidingen inhoudelijke leerlijnen kunnen uitgezet worden. Het inperken van volgtijdelijkheid is hiermee niet in tegenspraak. Naar aanleiding van de opmerkingen werd de regelgeving aangepast. Er werd vastgelegd dat voor bachelor- en masteropleidingen het instellingsbestuur volgtijdelijkheid beperkt tot het moeten gevolgd hebben van een opleidingsonderdeel of opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen. In geval van risico's of veiligheidsproblemen kan het instellingsbestuur daarenboven ook vastleggen dat een student moet geslaagd zijn voor een opleidingsonderdeel of een opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen. Dit biedt aan de studenten de mogelijkheid om tegelijk met het verwerven van de noodzakelijke voorkennis al meer gevorderde kennis op te doen over een bepaald onderwerp en zo de leerdoelen toch te behalen. Het blijft een vrije keuze van de student om van deze gelijktijdigheid gebruik te maken. De instellingen beschikken over verschillende momenten waarop ze met de studenten in gesprek kunnen gaan over de haalbaarheid van de gemaakte keuzes.

- Geen beperking van de huidige bindende voorwaarden bij beperkte studie-efficiëntie

De Vlor pleit er voor om het kunnen opleggen van bindende voorwaarden bij het niet-behalen van 60% studierendement niet uit te stellen tot na het afwerken van het eerste modeltraject - zoals in het decreet wel wordt voorgesteld - maar ze zo snel mogelijk, d.w.z. al vanaf het tweede jaar, te kunnen opleggen aan studenten.

Reactie: Het advies van de Vlor wordt hier gevolgd en het decreet werd in deze zin aangepast.

- Verduidelijking voorwaarde voor weigering

De Vlor is vragende partij om de minimale grens van dat studierendement concreet te operationaliseren. Er wordt gedacht aan de grens van 30%. Daarnaast stelt de VLOR dat de mogelijkheid behouden moet blijven om instellingen op basis van het individueel dossier van een student te laten beslissen tot een weigering.

Reactie: Na verder overleg met de instellingen werd de keuze gemaakt om het vaststellen van de grens over te laten aan de autonomie van de instellingen. De mogelijkheid om instellingen op basis van het individueel dossier van een student te laten beslissen tot een weigering is decretaal reeds voorzien.

- Doordachte boven- en ondergrens van studiepakketten

De Vlor benadrukt het belang van voldoende studierendement bij de invoer van de maatregel dat een student het recht heeft 72 studiepunten op te nemen, en vraagt om aan instellingen de mogelijkheid te geven om die pas te laten ingaan na het succesvol afwerken van het eerste jaar van het modeltraject van de bacheloropleiding. De maatregel vraagt ook de nodige begeleiding en individuele aanpak, en het effect ervan moet worden gemonitord.

Reactie: De maatregel geldt enkel voor studenten die niet onder bindende voorwaarden vallen. Studenten die het eerste jaar van het modeltraject niet afgewerkt hebben, vallen onder de decretale bindende voorwaarde en hebben dan ook niet het recht om 72 studiepunten op te nemen. In het decreet werd door het aanpassen van de verwijzingen verduidelijkt wat allemaal begrepen wordt onder bindende voorwaarden.

Alle studenten die in een bepaalde opleiding een studievoortgangsmaatregel krijgen opgelegd, zouden ook altijd 45 studiepunten kunnen opnemen in die opleiding. De Vlor gaat ervan uit dat de decreetgever hier bedoelt dat het gaat om een totaal van 45 studiepunten over opleidingen heen. Anders zou het kunnen gebeuren dat een student 45 studiepunten in de bachelor opneemt en dit combineert met 45 studiepunten in de master. Het is echter niet wenselijk dat studenten onbeperkt opleidingsonderdelen uit de bachelor en master kunnen combineren.

Reactie: In het decreet wordt duidelijk gesteld dat het recht tot het opnemen van 45 studiepunten geldt voor die opleiding waarop de bindende voorwaarde betrekking heeft. Als een student zijn inschrijving in een bacheloropleiding combineert met een inschrijving in een masteropleiding, blijft het de beslissing van de instelling om te bepalen of deze combinatie mogelijk is en dus ook hoeveel studiepunten mogen worden opgenomen in de masteropleiding (artikel II.198 van de Codex Hoger Onderwijs).

- Overmacht

De Vlor wijst erop dat het juridisch gezien niet goed is om de term overmacht op deze wijze in te schrijven in het decreet, omdat het een begrip is met een eigen specifieke betekenis. De juridische invulling van overmacht is immers beperkter dan de manier waarop in hogeronderwijsinstellingen – in het voordeel van de studenten – met individuele omstandigheden wordt omgegaan. Er is nood om vanuit de hogeronderwijsinstellingen te kunnen afwijken van de beperkte juridische invulling van het begrip, via gemotiveerde uitzonderingsmaatregelen voor bepaalde studenten.

Reactie: Deze opmerking is terecht. Het decreet werd in deze zin aangepast.

- Vermijden van stigmatisering graduaatsopleidingen

De Vlor stelt dat in het voorontwerp van decreet geen maatregelen voor graduaatsopleidingen zijn opgenomen. De Vlor wijst ook op het gevaar van een te grote discrepantie tussen de studievoortgangsmaatregelen voor verschillende groepen studenten.

Reactie: Voor studenten in de graduaatsopleidingen zijn er wel maatregelen van studievoortgangsbewaking opgenomen in het decreet. De bestaande maatregelen voor studenten in deze opleidingen blijven behouden.

De keuze voor een verschillende aanpak van graduaatstudenten en studenten in een bacheloropleiding is een bewuste keuze. Het gebrek aan voldoende evidentie blijft een overtuigend argument. De evolutie van de studievoortgang en drop out van graduaatsstudenten wordt van nabij gemonitord, en van zodra er meer zicht op is, zullen de maatregelen indien nodig bijgestuurd worden. Komt daarbij dat de graduaatsopleidingen een kleinere studieomvang hebben dan bacheloropleidingen

(90 of 120 studiepunten), waardoor het niet evident is om dezelfde maatregelen te nemen. Tot slot behandelt de Codex Hoger Onderwijs de graduaatsopleidingen reeds op een andere manier, zoals bijvoorbeeld bij het leerkrediet. Een transparante communicatie naar alle studenten zal belangrijk zijn.

- Verduidelijking voor studenten die een bachelor- en graduaatsopleiding combineren

De Vlor merkt op dat er in het voorontwerp van decreet voorzien is dat studenten die zich niet voor een eerste keer inschrijven in een bacheloropleiding en tezelfdertijd ingeschreven zijn in een graduaatsopleiding, uitgesloten zijn van de maatregelen die van toepassing zijn op bachelorstudenten.

Reactie: Dit is een foutieve interpretatie van de decretale bepaling. Een student die beide opleidingen combineert, zal onder twee sets van maatregelen van studievoortgangsbewaking vallen, die van de graduaatsopleidingen en die van de bacheloropleidingen. Het desbetreffende artikel werd geherformuleerd om deze foutieve interpretatie uit te sluiten.

- Schakel- en voorbereidingsprogramma's en masteropleidingen

De Vlor stelt dat in het voorontwerp van decreet geen uitspraken worden gedaan over studenten in schakel- en voorbereidingsprogramma's en studenten in masteropleidingen. Er is dus nood aan duidelijkheid welke maatregelen al dan niet van toepassing zijn op die groepen studenten.

Reactie: Dit is een foutieve interpretatie van de decretale bepaling. Studenten uit schakel- en voorbereidingsprogramma's en masteropleidingen vallen onder paragraaf 4 van het desbetreffende artikel. Deze paragraaf werd geherformuleerd om deze foutieve interpretatie uit te sluiten.

- Doordacht gebruik van het begrip "startende student"

Studenten die omwille van studievoortgangsmaatregelen een opleiding niet-succesvol kunnen voltooien, kunnen alsnog startende studenten blijven, wanneer zij (herhaaldelijk) van opleiding en/of instelling veranderen. De Vlor stelt zich er vragen bij of die terminologie voldoende doordacht is. Die omschrijving is namelijk in het voordeel van studenten die de middelen en mogelijkheid hebben om zich blijvend herin te schrijven en ook van instelling te wisselen (tot hun leerkrediet op is). Bovendien maakt die bepaling het onmogelijk om instellingsoverschrijdend bindende voorwaarden op te leggen. Het zorgt ook voor een opgelegde ongelijke behandeling van studenten die wel en niet van instelling of opleiding zijn gewisseld.

Reactie: De mogelijkheid om instellingsoverschrijdend bindende voorwaarden op te leggen is wel voorzien in het decreet, namelijk door de mogelijkheid om een inschrijving van een student op dossier te weigeren, maar ook door de 60%-regel toe te passen na het 1ste jaar van het modeltraject. Ook het systeem van leerkrediet vormt een rem op het ongebreideld herinschrijven van een student.

- Absolute karakter van de maatregelen en omvang traject

Er wordt vertrokken van een modeltraject voor alle startende studenten, waarbinnen alle studenten binnen 2 academiejaren hun eerste 60 studiepunten moeten behaald hebben. De Vlor is er niet van overtuigd dat het nodig is om een dergelijke maatregel als enige oplossing voor alle studenten op te leggen omdat er immers heel wat studenten zijn die bewust met een beperkt en voor hen haalbaar pakket starten. Ook voor zij-instromers die deelnemen in het kader van levenslang leren kan de omvang van het pakket een drempel vormen om in te stromen in het hoger onderwijs.

De Vlor vraagt zich tegelijk ook af wat de impact van die maatregel is.

De Vlor is tevens bezorgd dat het bijstellen van keuzeopties (zoals talen) en keuzevakken niet meer mogelijk zal zijn, terwijl het de studie-efficiëntie wel ten goede kan komen. De Vlor pleit er voor om de mogelijkheid te behouden dat

studenten die vaststellen dat een bepaald pakket niet haalbaar is, dat in de loop van het academiejaar kunnen verkleinen, bijvoorbeeld na gesprekken met studiekeuzebegeleiders naar aanleiding van slechte studieresultaten. De Vlor vraagt zich ook af wat er gebeurt wanneer studenten doorheen het academiejaar uitschrijven voor opleidingsonderdelen uit hun modeltraject.

Reactie: Met het voorliggende decreet blijven de mogelijkheden voor de instellingen behouden om een aangepast modeltraject aan te bieden voor studenten met een bijzonder statuut (zij-instromers, studenten die studeren en werken combineren, ...) of om te werken met geïndividualiseerde trajecten. Het werken met aangepaste modeltrajecten bij een bijzonder statuut is geen verplichting. Dat betekent dat alle studenten hun opgenomen studiepunten moeten behalen binnen 2 academiejaren, maar dat het aantal te behalen studiepunten afhankelijk is van het afgesloten studiecontract. Uiteraard blijft het wel de bedoeling van de decreetgever dat zoveel mogelijk studenten starten in een standaard modeltraject, dit om de studieduur binnen de perken te houden.

De Codex Hoger Onderwijs laat toe dat contracten kunnen gewijzigd worden tijdens het academiejaar. Deze wijzigingen kunnen enkel worden doorgevoerd als overeenstemming wordt bereikt tussen het instellingsbestuur en de student. Deze bepaling blijft behouden. Bij een wijziging aan een contract vervalt het oorspronkelijke contract en geldt het nieuwe contract. De maatregelen van studievoortgangsbewaking zijn van toepassing op het nieuwe contract. Ook hier blijft het de bedoeling om contractwijzigingen enkel in uitzonderlijke gevallen door te voeren.

Op dit ogenblik is het niet realistisch om de mogelijke impact van een maatregel te meten. Eens een maatregel ingevoerd is, spelen immers ook andere factoren en uiteraard is het ook de bedoeling van een maatregel dat studenten hun studiedrag gaan aanpassen.

- Geïndividualiseerd traject voor bepaalde studenten

De Vlor pleit ervoor dat instellingen de mogelijkheid krijgen om studenten die niet slagen op (onderdelen van) de starttoets een geïndividualiseerd traject te laten volgen (minstens voor die onderdelen), zodat het voor die studenten haalbaar is om hun diploma met minimale studieduurverlenging te halen.

Reactie: Dit kan op individuele basis tussen de student en instelling worden bekeken.

- Technisch organisatorische aanpassingen regelgeving
  - European Approach for Quality Assurance for Joint Programmes

De Vlor is tevreden met de voorgestelde wijziging maar vraagt het effect van de herformulering van de betrokken artikelen nog verder te verduidelijken.

Reactie: Op vraag van de Vlor werd de memorie van toelichting aangevuld.

- Onbeperkte geldigheid creditbewijs binnen dezelfde opleiding en instelling

De Vlor staat achter het principe dat een student na een aanpassing van het curriculum eerder verworven credits moet kunnen valideren binnen het nieuwe programma (art. II.225, §4 van de Codex Hoger Onderwijs). Wanneer uit een actualiteitstoets echter blijkt dat een credit verouderd is, moet het duidelijk zijn dat een student het verouderde credit niet kan valideren.

Reactie: Naar aanleiding van het advies van de Vlor werd in het decreet en de memorie van toelichting verduidelijkt dat paragraaf 4 van artikel II.225 wordt toegepast met behoud van de bepalingen in paragraaf 3 van datzelfde artikel.

- Afstudeerrichtingen studiegebied Tandheelkunde

Aanvullend op de uitbreiding van de studieomvang van de specialistische mondzorg en tandheelkunde is het volgens de Vlor ook noodzakelijk om te kunnen afwijken van de standaardomvang van de verschillende afstudeerrichtingen die kunnen worden gevolgd.

Reactie: In navolging van het Vlor-advies werd hiertoe een bijkomend artikel opgenomen in voorliggend decreet.

- Numerieke beperking instroom master-na-masteropleiding

De Vlor stelt vast dat er in de memorie van toelichting bij de artikelsgewijze bespreking nog een aantal foute verwijzingen staan naar een algemene numerieke beperking.

Reactie: Dit is een terechte opmerking. De memorie van toelichting werd aangepast.

- Problematiek voorbereidings- en schakelprogramma's en keuzevakken

Op dit moment kan de examencommissie een student op gemotiveerde wijze voor het geheel van de opleiding geslaagd verklaren. De Vlor is vragende partij dat er bij het maken van die deliberatiebeslissing rekening kan worden gehouden met de geïndividualiseerde keuzes bij de samenstelling van het studiepakket, in plaats van louter met de abstract geformuleerde algemene opleidingsdoelen.

Reactie: Op vraag van de Vlor werd hiertoe een bijkomend artikel opgenomen in voorliggend decreet.

Aanbevelingen bij de uitwerking en implementatie

- Monitoring van impact van maatregelen

Er moet volgens de Vlor, in samenspraak met alle onderwijspartners, worden gemonitord welke impact de maatregelen hebben op de instroom in het hoger onderwijs, op de doorstroom na het eerste jaar, en op de totale studieduur. Dit is zeker van belang voor kansengroepen in het algemeen en zij-instromers in het bijzonder. Er moet worden opgevolgd of er geen ongewenste effecten optreden, in het bijzonder ook door een harde weigering na het tweede jaar.

Reactie: Het is de opzet van de decreetgever om deze maatregelen te monitoren en te evalueren.

- Geen onnodige verantwoordingsdruk

De Vlor vraagt zich af op welke wijze de implementatie van de nieuwe maatregelen zal worden nagegaan, en welke gevolgen eraan worden gekoppeld indien ze niet worden nageleefd. In elk geval moet worden vermeden dat de instellingen worden onderwerpen aan onnodige bijkomende verantwoordingsdruk.

De Vlor vraagt ook om instellingsoverschrijdende reglementen niet blijvend op jaarlijkse basis te evalueren, maar om dit te doen wanneer afspraken worden gewijzigd.

Reactie: De controle op de toepassing van de regelgeving blijft tot de taak van de regeringscommissarissen behoren, met de reeds bestaande gevolgen bij niet-naleving ervan.

Uitgebreide data zijn opgenomen in de instellingsdashboards die AHOVOKS in samenspraak met de onderwijspartners heeft ontwikkeld. Deze data vormen de basis voor de monitoring. Er kan echter niet worden vermeden dat sommige data nog bij de instellingen zullen worden opgevraagd, maar de bevraging kan beperkt gehouden worden.

Voor de transparantie van de studenten is het belangrijk dat elk jaar duidelijk wordt gecommuniceerd welk instellingsoverschrijdend reglement van toepassing is. Dit neemt niet weg dat dit reglement ongewijzigd kan blijven gedurende meerdere jaren. Een jaarlijkse evaluatie van het reglement wordt decretaal niet gevraagd, wel een validatie.

De Vlor heeft op 28 april 2022 een bijkomend advies uitgebracht over het decreet, naar aanleiding van een nieuw ingevoegd artikel 2. De Vlor steunt dit nieuwe artikel volledig en maakt geen bemerkingen.

Het bijkomend advies wordt door de Vlor ook aangegrepen om enkele eerder geformuleerde fundamentele bezorgdheden nog eens onder de aandacht te brengen en enkele bemerkingen te maken naar aanleiding van wijzigingen die gebeurden aan de decreetstekst na de adviesverlening.

De decreetgever houdt vast aan de reactie die bij het oorspronkelijke advies werd gegeven en heeft geen verdere aanpassingen doorgevoerd op basis van het bijkomende advies.

C2. Advies van de SERV

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen heeft op 7 februari 2022 zijn advies uitgebracht. De SERV erkent het probleem van algemene studieduurverlenging bij generatiestudenten en vraagt om deze duur terug in te perken en vertraagde instroom op de arbeidsmarkt te minimaliseren. De essentie is voldoende gekwalificeerde uitstroom in relatie tot de arbeidsmarkt.

De SERV spreekt zich verder niet in detail uit over het voorliggende decreet.

De SERV wenste niet in te gaan op de bijkomende adviesvraag over het decreet en herhaalde enkel het hierboven vermelde.

C3. Advies Raad van State

De Raad van State heeft advies nr. 71.227/1 uitgebracht op 20 mei 2022.

Artikel 13

De Raad van State merkt op dat er naast de samenvoeging van de toelatingsexamens arts en tandarts tot 1 gezamenlijk toelatingsexamen arts-tandarts toch een aantal niet onbelangrijke wijzigingen worden aangebracht.

Reactie:

Naar aanleiding van het advies van Raad van State werd de tekst aangepast. Het huidige artikel II.187 uit de Codex Hoger Onderwijs dat het toelatingsexamen arts en het toelatingsexamen tandarts regelt, wordt teruggezet en er wordt daarnaast een artikel II.187 bis ingevoegd dat het toelatingsexamen diergeneeskunde invoert. Met dit decreet brengen we immers geen wijzigingen aan het huidige toelatingsexamen arts alsook niet aan het huidige toelatingsexamen tandarts aan. Het examens wordt ook niet samengevoegd. Er wordt louter een derde toelatingsexamen ingevoerd, met name het toelatingsexamen dierenarts.

Daarnaast wordt naar aanleiding van de opmerking van de Raad van State de inwerkingtredingsdatum gezet op 1 maart 2023.

Artikel 14

- de Raad van State merkt op dat de precieze aard van het "instellingsoverschrijdend reglement" onduidelijk is en onzeker. Zo wordt nergens bepaald op welke wijze het reglement tot stand komt. Het ontworpen artikel 188/1,

§ 5, tweede lid, van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt enkel dat de instellingsoverschrijdende reglementen jaarlijks worden gevalideerd door respectievelijk de VLHORA en de VLIR en door hen worden overgemaakt aan de minister bevoegd voor onderwijs.

Het is onduidelijk welke instellingen precies betrokken moeten worden bij het instellingsoverschrijdend reglement. Betreft het alle hogescholen en universiteiten, of enkel de instellingen die de opleiding aanbieden waarop een bepaalde starttoets betrekking heeft? Moet het instellingsoverschrijdend reglement worden aangenomen met akkoord van alle betrokken instellingen, of geldt een andere besluitvorming (bv. bij meerderheid)? Volgens welke criteria kunnen de VLHORA en de VLIR weigeren de reglementen te valideren, en op welke wijze beslissen ze hierover?

De ontworpen regeling moet worden herzien, in die zin dat hetzij aan de reglementen van de instellingen het uitvaardigen van de nodige regelingen wordt overgelaten, hetzij hiertoe door de decreetgever een delegatie aan de Vlaamse Regering wordt gegeven. Indien toch het instrument van het instellingsoverschrijdend reglement wordt ingevoerd, moet hiervoor een voldoende duidelijke regeling worden uitgewerkt, in overeenstemming met de hogere normen.

Reactie:..Er wordt gekozen om het instrument van het instellingsoverschrijdend reglement te behouden. De student hoeft op het ogenblik van de afname van de starttoets nog geen keuze te maken voor de instelling waar hij wil studeren. Hij heeft op dat ogenblik nog geen enkele band met een instelling. Het uitvaardigen van de nodige regelingen overlaten aan de reglementen van de verschillende instellingen is daarom niet mogelijk.

Bovendien zijn de starttoetsen instellingsoverschrijdend en worden ze respectievelijk door de Vlaamse Hogescholenraad en de VLIR ontwikkeld, georganiseerd en opgevolgd. Het is bijgevolg ook aan hen om afspraken te maken rond onder andere cesuren, afnamemodaliteiten,... Om deze redenen is het ook niet aangewezen de afspraken door de Vlaamse Regering te laten vastleggen. De voorziene decretale regeling rond het instellingsoverschrijdend reglement werd aangepast aan de opmerkingen van de Raad van State.

- in het ontworpen artikel II.188/1 van de Codex Hoger Onderwijs wordt tweemaal paragraaf 4 gebruikt. De tweede paragraaf 4 moet vervangen worden door paragraaf 5 en paragraaf 5 door paragraaf 6.

Reactie: Het ontwerp van decreet werd op dit punt aangepast.

Artikel 16

In het ontworpen artikel II.200, § 6, van de Codex Hoger Onderwijs wordt verwezen naar een bindende voorwaarde als vermeld in het ontworpen artikel II.246, § 3, tweede en vijfde lid. Het ontworpen artikel II.246, § 3, heeft evenwel geen vijfde lid. Wellicht wordt het vierde lid van het ontworpen artikel II.246, § 3, bedoeld. Dit moet worden aangepast.

Reactie:

Het ontwerp van decreet werd op dit punt aangepast.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit decreet regelt enkel gemeenschapsaangelegenheden.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Het leerkrediet en het studietoelagekrediet zijn twee maatregelen die worden ingezet om o.a. het studiesucces te weerspiegelen, studenten te stimuleren om een bewuste studiekeuze te maken, de financiering voor hogescholen en universiteiten mee te bepalen,... De berekeningen van beide kredieten vertonen veel gelijkenissen.

Bij elke inschrijving worden het studietoelagekrediet en het leerkrediet verminderd met het aantal opgenomen studiepunten en aan het einde van het academiejaar worden beide verhoogd met het aantal verworven studiepunten.

Het studietoelagekrediet wordt ook aangevuld met een jokerkrediet. Dit is een éénmalig krediet van 60 studiepunten dat aan de student wordt gegeven bij de start van zijn opleiding en is bedoeld om de student een tweede kans te geven in geval hij niet slaagt en dus geen studietoelagekrediet opbouwt.

Studenten kunnen een verzoek indienen bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen om hun leerkrediet aan te passen, omdat ze zich in een overmachtssituatie bevonden (zie artikel II.204, §3 van de Codex Hoger Onderwijs). Bij een positieve uitspraak van de Raad, wordt het verloren leerkrediet voor deze opleidingsonderdelen opnieuw teruggegeven aan de student en geregistreerd in de Databank Hoger Onderwijs (DHO). Het studietoelagekrediet wordt echter niet opnieuw verhoogd met het door de Raad teruggegeven leerkrediet, enkel verworven studiepunten kunnen opnieuw worden toegevoegd. In uitzonderlijke situaties kan dit ervoor zorgen dat studenten, in de academiejaren volgend op de teruggave, geen studietoelage meer ontvangen, of een lager bedrag aan studietoelage ontvangen. Dit ondanks de beslissing van de Raad om het verloren leerkrediet terug te geven aan de student. Deze situaties zijn uitzonderlijk omdat ook het reeds bestaand jokerkrediet al volledig uitgeput zou zijn nog voor het einde van de studieloopbaan.

Met voorliggend artikel wordt vermeden dat studenten die verloren leerkrediet opnieuw terugkregen van de Raad, in hun verdere studieloopbaan toch een nadelig effect zouden ondervinden bij de berekening van hun studietoelage.

Het met voorliggend decreet ingevoerde principe is analoog met de specifieke procedure omwille van overmachtssituaties door corona in academiejaren 2019-2020 en 2020-2021. Maar in tegenstelling tot deze tijdelijke procedures, wordt het jokerkrediet nu enkel aangevuld voor teruggaven van leerkrediet voor studenten ingeschreven in een opleiding met een diplomacontract. Enkel deze opleidingen komen namelijk in aanmerking voor een studietoelage.

De teruggaven van leerkrediet worden geregistreerd in DHO, het aanvullen van het jokerkrediet gebaseerd op de teruggave van het leerkrediet kan automatisch verlopen. De IT-oplossingen die werden gebouwd voor de implementatie van het extra coronajokerkrediet worden opnieuw gebruikt.

Artikel 3

Deze toelichting moet samen worden gelezen met de toelichtingen bij de artikelen 14, 20, 21 en 22.

Om de maatregelen in voornoemde artikelen te kunnen uitvoeren, worden de definitie van studievoortgangsbeslissing en de definitie van

voorbereidingsprogramma gewijzigd en worden er drie nieuwe definities (nl. van starttoets, van tolerantie en van deliberatiecijfer) toegevoegd.

Met de wijziging aan de definitie van studievoortgangsbeslissing wordt vastgelegd welke paragrafen van artikel II.246 van de Codex Hoger Onderwijs een studievoortgangsbeslissing zijn, en waarvoor een student dus ook naar de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen kan stappen. Bovendien wordt ook de beslissing in verband met substantiële verschillen in competenties wanneer een creditbewijs meer dan 5 jaar geleden werd verworven hieraan toegevoegd.

Omwille van de rechtspraak van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen rond voorbereidingsprogramma's, wordt de definitie van een voorbereidingsprogramma gewijzigd (zie ook toelichting bij artikel 21). Naar analogie met de definitie van een schakelprogramma wordt verduidelijkt wat de doelstelling van een voorbereidingsprogramma is.

Artikel 4

In de context van de uitbreiding van de studieomvang van de masteropleiding in de specialistische tandheelkunde en de masteropleiding in de specialistische mondzorg (zie artikel 7) is ook een uitzondering op de maximumomvang van de afstudeerrichtingen nodig.

Er moet niet enkel rekening worden gehouden met de vereisten rond de beroepserkenning in de orthodontie en de parodontologie, maar er zijn ook voor de andere afstudeerrichtingen, o.a. voor kindertandheelkunde, bepaalde Europese standaarden die richtinggevend zijn voor de invulling van de opleiding. Om zich voldoende te kunnen richten naar dergelijke vereisten, hebben de opleidingen meer dan 120 studiepunten binnen een afstudeerrichting nodig. Dit is een noodzakelijke voorwaarde voor een goed uitgebalanceerd curriculum dat ook in de toekomst kan blijven voldoen aan de voorwaarden voor de beroepserkenning en de Europese standaarden.

Met het decreet van 1 maart 2019 tot wijziging van de regelgeving betreffende het toezicht op en bepaalde organisatorische aspecten van het hoger onderwijs, werd de begrenzing van de studieomvang van afstudeerrichtingen binnen masteropleidingen tot ten hoogste 120 studiepunten weggeschreven voor de masteropleidingen in het studiegebied Geneeskunde. Met voorliggend artikel wordt deze bovengrens ook weggeschreven voor afstudeerrichtingen van masteropleidingen binnen het studiegebied Tandheelkunde. Er wordt dus enkel nog bepaald dat de omvang van een afstudeerrichting in deze opleidingen ten minste 30 studiepunten bedraagt.

Artikel 5

Met dit artikel wordt in de onderwijsbevoegdheid van LUCA School of Arts, zoals opgenomen in artikel II.92, §2 van de Codex Hoger Onderwijs, de vestiging 'Diepenbeek' vervangen door de vestiging 'Genk'.

LUCA School of Arts ontleent zijn onderwijsbevoegdheid in Genk aan de bepaling zoals die bij de overdracht van campus C-mine werd overgenomen van de toenmalige Katholieke Hogeschool Limburg, met hoofdzetel in Diepenbeek. Nu campus C-mine echter integraal is ingebed in de multicampuswerking van LUCA School of Arts, is de band met de gemeente Diepenbeek of met de voormalige hogeschool (intussen UC Limburg) niet meer relevant. Voor studenten is het verwarrend dat zij in het Hogeronderwijsregister of op hun diploma nog steeds de vestiging Diepenbeek zien verschijnen, terwijl hun opleiding zich volledig afspeelt

in Genk. Deze wijziging leidt tot meer transparantie voor studiekeziers, studenten, alumni en werkveld.

Artikel 6 en artikel 10

Er stelt zich een probleem met betrekking tot de formulering van artikel II.153/5 en artikel II.170/12, vierde lid, van de Codex Hoger Onderwijs, die de European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes invoeren bij de Toets Nieuwe Opleiding en de accreditatie op maat van de eigen regie van opleidingen die door een Vlaamse instelling voor hoger onderwijs gezamenlijk met buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs ingericht worden. De zinsnede 'die bij succesvolle voltooiing ervan leiden tot een gezamenlijk diploma' houdt namelijk een beperking/verenging in van het toepassingsgebied voor de European Approach, die niet in de Europese regelgeving en definities aanwezig is.

De European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes is bedoeld om de kwaliteitszorg van internationale opleidingen te vereenvoudigen door 1 kader te voorzien dat voor accreditaties in alle betrokken landen kan volstaan. Deze aanpak werd ontwikkeld om instellingen te ontlasten zodat ze niet meerdere kwaliteitszorgprocedures moeten doorlopen, namelijk volgens de verschillende nationale kaders van de landen waar de opleiding wordt aangeboden.

De huidige formulering met een beperking tot gezamenlijke opleidingen heeft dan ook een paradoxaal effect: in plaats van het vermijden van overbodige procedures (het overdoen van de accreditatie in elk land) zorgt de formulering van deze artikels ervoor dat opleidingen met dubbele of multidiplomerings in Vlaanderen net wel met ongewilde en overbodige procedures geconfronteerd worden. Door de letterlijke interpretatie van het huidige artikel II.170/12, vierde lid, doorlopen opleidingen die samen met internationale partners ingericht worden en een gezamenlijk opleidingsprogramma aanbieden met dubbele of multidiplomerings, een externe evaluatie op basis van de European Approach **en** een accreditatie op maat van de eigen regie waarbij de NVAO een commissie samenstelt die het zelfevaluatie-rapport beoordeelt en een locatiebezoek aflegt en dus eigenlijk de beoordeling via de European Approach nog eens overdoet.

Daarom worden artikel II.153/5 en artikel II.170/12, vierde lid, geherformuleerd om de European Approach voor alle internationale gezamenlijk ingerichte opleidingen, in concreto alle aangeboden geïntegreerde curricula die leiden tot multi- of gezamenlijke diplomering, mogelijk te maken. Dit stemt overeen met de officiële definitie die binnen de European Approach wordt gehanteerd: "Joint programmes are understood as an integrated curriculum coordinated and offered jointly by different higher education institutions from EHEA countries, and leading to double/multiple degrees or a joint degree."

Artikel 7, artikel 8 en artikel 9

Aangezien er geen procedure voor de uitbreiding van de studieomvang voor master-na-masteropleidingen voorzien is, wordt de uitbreiding van de studieomvang van de masteropleiding in de klinische biologie, de masteropleiding in de specialistische tandheelkunde en de masteropleiding in de specialistische mondzorg decretaal vastgelegd, naar analogie met de uitbreiding van de studieomvang van de masteropleiding in de huisartsgeneeskunde en de masteropleiding in de specialistische geneeskunde.

Binnen voornoemde masteropleidingen dringen er zich programmaherzieningen op die een uitbreiding van de studieomvang noodzakelijk maken. Deze programmaherzieningen zijn noodzakelijk omwille van 1 of meerdere redenen:

- evoluties in het domein;
- regelgeving omtrent de beroepsuitoefening;
- kwaliteitsverbetering en -controle van de opleiding;
- erkenning van het diploma voor buitenlandse studenten of personen die met hun diploma in het buitenland gaan werken;
- internationale accreditatie van de opleiding.

De uitbreiding van de studieomvang van deze masteropleidingen heeft gevolgen voor de inhoud van het programma. Zoals voor de initiële masteropleidingen waarvan de studieomvang uitgebreid wordt, wordt in artikel II.170/9 van de Codex Hoger Onderwijs daarom opgenomen dat deze uitgebreide master-na-masteropleidingen een opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie moeten aanvragen. De opleidingen met uitgebreide studieomvang hebben immers onder de nieuwe vorm nog geen opleidingsaccreditatie doorlopen. Naar analogie met de bepaling in artikel II.160, §4/1 wordt ook voor deze opleidingen waarvan de studieomvang wordt uitgebreid bepaald dat ze geacht worden geaccrediteerd te zijn tot en met het einde van het tweede academiejaar dat volgt op het einde van het academiejaar waarin de nieuw bepaalde studieomvang voor de eerste keer geheel doorlopen werd. De instelling dient uiterlijk 8 maanden voor het verstrijken van deze geldende accreditatie een nieuwe opleidingsaccreditatie op maat van de eigen regie aan te vragen bij de accreditatieorganisatie.

De uitbreiding van de studieomvang van de masteropleiding in de klinische biologie zal niet leiden tot een verlenging van de totale studieduur voor de studenten, aangezien de volledige duur van de vervolgopleiding tot klinisch bioloog nu al 5 jaar bedraagt en een combinatie is van de huidige academische master-na-masteropleiding en stage. Na 5 jaar kunnen studenten via de machtigingscommissie (federaal niveau) hun RIZIV-nummer krijgen en prestaties verrichten. Het effect van uitbreiding van de studieomvang is een verschuiving van de inhouden en stages van de vervolgopleiding tot klinisch bioloog, waarbij een groter deel zal aangeboden worden binnen de academische masteropleiding.

De uitbreiding van de studieomvang van de master-na-masteropleidingen in de specialistische tandheelkunde en in de specialistische mondzorg zal niet leiden tot een verlenging van de totale studieduur van de opleiding tot specialist in de tandheelkunde / mondzorg, deze blijft behouden op 3 jaar of 4 jaar. Deze specialistische opleidingen zijn nu namelijk een combinatie van de academische master-na-masteropleiding voor het theoretische luik en een permanente vorming (UGent) / postgraduaat (KU Leuven) voor het klinische luik. Studenten schrijven zich dan ook jaarlijks in voor zowel de master-na-masteropleiding als voor de permanente vorming/ het postgraduaat. Deze uitbreiding betekent een verschuiving van het klinische luik van de vervolgopleiding tot specialist in de tandheelkunde / specialist in de mondzorg waarbij een groter deel / het volledige deel aangeboden wordt binnen de academische masteropleiding.

De uitbreiding van de studieomvang van voormelde masteropleidingen heeft geen impact op de financiering vanuit de overheid, deze master-na-masteropleidingen worden immers niet meegenomen in de financieringsberekeningen.

Voor studenten die zijn ingeschreven in de betrokken opleidingen waarvan de studieomvang wordt uitgebreid, wordt voorzien in overgangsmaatregelen. Zij kunnen ofwel de betrokken opleiding met de oorspronkelijke studieomvang voltooien binnen de 2 daaropvolgende academiejaren ofwel overstappen naar de opleiding met de uitgebreide studieomvang met behoud van de verworven creditbewijzen.

Artikel 11 en 12

Als gevolg van de modernisering van het secundair onderwijs worden de namen van de studiebewijzen die in het secundair onderwijs worden uitgereikt gewijzigd vanaf het schooljaar 2024-2025. Met dit artikel worden de bepalingen over de diploma's secundair onderwijs in de algemene toelatingsvoorwaarden voor de opleidingen van het hoger beroepsonderwijs en voor de bacheloropleidingen in lijn gebracht met deze nieuwe studiebewijzen. Tot en met academiejaar 2024-2025 zal naast de nieuwe studiebewijzen ook nog het huidige diploma secundair onderwijs worden uitgereikt na het derde leerjaar van de derde graad van het beroepssecundair onderwijs. Nadien worden enkel nog de nieuwe studiebewijzen uitgereikt. Het diploma uitgereikt na het tweede leerjaar van de derde graad arbeidsmarktfinaliteit (BSO) geeft rechtstreekse toegang tot het hoger beroepsonderwijs. De wachttijd van 3 jaar komt hiermee te vervallen.

Daarnaast worden een diploma van bachelor of master toegevoegd aan de algemene toelatingsvoorwaarden tot een bacheloropleiding, zodat dit in lijn is met de algemene toelatingsvoorwaarden voor de opleidingen van het hoger beroepsonderwijs.

Artikel 13

Met dit artikel wordt een toelatingsexamen dierenarts ingevoerd, naar analogie met het toelatingsexamen arts-tandarts.

Om de kwaliteit van de opleiding en de veiligheid van mens en dier te vrijwaren, wordt het gunstig gerangschikt zijn na deelname aan een toelatingsexamen, het toelatingsexamen dierenarts, als bijkomende toelatingsvoorwaarde ingeschreven voor een bacheloropleiding binnen het studiegebied Diergeneeskunde. Zoals bij het toelatingsexamen arts-tandarts is de doelstelling van het toelatingsexamen dierenarts het selecteren van kandidaten met de grootste kans op succes in de opleiding diergeneeskunde. Het toelatingsexamen dierenarts beoogt dan ook het toetsen van de bekwaamheid van de studenten om een opleiding diergeneeskunde met succes af te ronden.

Net als bij het toelatingsexamen arts-tandarts wordt het toelatingsexamen dierenarts, in het licht van het gelijkheidsbeginsel, georganiseerd op niveau van de Vlaamse Gemeenschap door een examencommissie, en niet door de universiteiten zelf. De bestaande examencommissie arts-tandarts zal hiertoe worden uitgebreid met leden uit de opleidingen diergeneeskunde van respectievelijk de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Gent.

Het toelatingsexamen dierenarts is een numerus fixus examen, een vergelijkend examen waarbij het aantal geselecteerden bij voorbaat wordt bepaald. De argumenten die de keuze voor een numerus fixus examen verantwoorden, zijn opgenomen in het algemene deel van deze memorie van toelichting.

Er wordt een rangschikking opgesteld van de kandidaten volgens hun behaalde totaalscore op het toelatingsexamen. Enkel wie minstens de helft van de punten behaalt op KIW én minstens de helft op GC, komt in aanmerking voor rangschikking. De kandidaten met de hoogste numerieke totaalscore worden gunstig gerangschikt, rekening houdend met het startquotum (cf. infra). Het startquotum kan overschreden worden voor kandidaten met een gelijke score als de persoon op plaats 240.

Ook in het geval van het toelatingsexamen dierenarts worden de resultaten voldoende ruim voor de aanvang van het academiejaar bekendgemaakt zodat

studenten nog tijd hebben om andere studiemogelijkheden te exploreren. De studenten ontvangen hun examenresultaat ten laatste midden juli, zodat ze, indien ze dat wensen voor einde juli intern beroep kunnen aantekenen; tegen einde augustus behandelt de examencommissie het intern beroep. In september kan extern beroep aangetekend worden zodat de hele beroepsprocedure afgehandeld is voor de start van het academiejaar.

De Universiteit Gent en de Universiteit Antwerpen ontvangen tegen ten laatste 1 augustus een alfabetische lijst met gunstig gerangschikten zodat ze studenten kunnen inschrijven. Indien de behandeling van de beroepen daartoe leidt, worden later aan deze lijst eventueel nog gunstig gerangschikten toegevoegd.

De gunstig gerangschikte student heeft de vrije keuze over de universiteit waar hij de opleiding diergeneeskunde wenst aan te vatten.

Het startquotum voor de bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde wordt vastgelegd op 240.

Dit startquotum is gebaseerd op volgende elementen:

- de EAEVE normen voor de Europese accreditatie, onder meer de ratio's academisch personeel/aantal studenten, ondersteunend personeel/aantal studenten, aantal dierenartsen/aantal studenten, aantal patiënten/aantal studenten;
- de onderwijscapaciteit van de opleidingen diergeneeskunde (beschikbaar personeel en aanwezige infrastructuur);
- het benodigde aantal dierenartsen in Vlaanderen.

De berekeningswijze en verantwoording van dit startquotum is opgenomen in het algemene deel van de memorie van toelichting.

Bij de rangschikking worden studenten met een gelijk examenresultaat op dezelfde wijze behandeld. Dit impliceert dat het aantal gunstig gerangschikte studenten mogelijk het vastgelegde quotum overschrijdt.

Om het startquotum optimaal te kunnen afstemmen op de noden van de opleiding en het afnemend veld, wordt, zoals bij het toelatingsexamen arts-tandarts, decretaal voorzien dat de Vlaamse Regering uiterlijk tegen 1 februari het vastgestelde startquotum kan wijzigen op basis van enkele beroeps- en opleidingsgerelateerde criteria.

Het toelatingsexamen dierenarts zal net zoals het toelatingsexamens arts-tandarts bestaan uit twee onderdelen:

1° wetenschappelijke kennis en inzicht in de vakken biologie, fysica, chemie en wiskunde, afgestemd op de tweede en de derde graad van het algemeen secundair onderwijs voor de toelatingsexamens georganiseerd tot en met 2024 en afgestemd op de tweede en de derde graad van de doorstroomfinaliteit van het secundair onderwijs voor de toelatingsexamens georganiseerd vanaf 2025;

2° generieke competenties die aansluiten bij themata uit de beroepspraktijk van dierenartsen.

De inhoudelijke en predictieve kwaliteit van de toelatingsexamens arts en tandarts zijn zeer groot, zoals blijkt uit de hoge succesratio in de opleidingen geneeskunde en tandheelkunde en de daarbij horende lage uitval van studenten. Diezelfde psychometrische kwaliteit wordt beoogd voor het toelatingsexamen dierenarts, en dus ook een soortgelijke succesratio en soortgelijke lage uitval tijdens de opleiding diergeneeskunde. Daarom wordt er voor gekozen om de inhoud van het toelatingsexamen dierenarts in grote mate analoog te laten zijn aan dat van het toelatingsexamen arts-tandarts, waarbij uiteraard wel voldoende rekening zal gehouden worden met de eigenheid van de startcompetenties voor de opleiding diergeneeskunde.

Ook bij het toelatingsexamen dierenarts wordt het aan de Vlaamse Regering overgelaten om de regels vast te leggen rond de inhoud van het examen, de indeling van het examen, de evaluatiecriteria en de toetsmethodes.

De essentiële elementen van de organisatie van het toelatingsexamen dierenarts (organisatie van 1 examen voorafgaand aan een academiejaar, bekendmaking examen, examengeld, taken examencommissie, werkings- en examenreglement examencommissie, publicatie representatieve stalen van examenvragen,...) zijn volledig dezelfde als diegene die decretaal al zijn opgenomen voor het toelatingsexamen arts-tandarts.

De inhoudelijke verantwoordelijkheid voor het toelatingsexamen dierenarts wordt ondergebracht binnen de examencommissie arts-tandarts die de examencommissie arts-tandarts-dierenarts wordt. De decretale regels rond de benoeming en de samenstelling van de examencommissie blijven gelden.

De huidige examencommissie wordt uitgebreid met vertegenwoordigers uit de opleiding diergeneeskunde van de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Gent. Het maximaal aantal commissieleden wordt opgetrokken naar 20 leden.

Het toelatingsexamen dierenarts wordt op zodanige wijze georganiseerd dat deelnemers ook kunnen deelnemen aan de toelatingsexamens arts-tandarts.

De voorwaarde dat men uiterlijk op 30 september moet voldoen aan de algemene toelatingsvoorwaarden voor een bacheloropleiding om de gunstige rangschikking op het toelatingsexamen te doen gelden, wordt ook van toepassing gemaakt op het toelatingsexamen dierenarts. De uiterste datum werd op 30 september gelegd zodat het duidelijk is voor de aanvang van het academiejaar hoeveel van de gunstig gerangschikte studenten effectief kunnen toegelaten worden in de betrokken opleidingen.

De regelgeving die voor de opleidingen geneeskunde en tandheelkunde geldt, waarbij kandidaten met vrijstellingen voor sommige opleidingsonderdelen of kandidaten die een diploma hebben behaald na een opleiding waarvoor geen bijkomende toelatingsvoorwaarde van toepassing is, een toelatingsexamen moeten afleggen, wordt ook van toepassing gemaakt op de opleidingen diergeneeskunde. Bijvoorbeeld een student die vrijstellingen heeft behaald in een bacheloropleiding biomedische wetenschappen en die wil instromen in de bacheloropleiding diergeneeskunde, moet alsnog gunstig gerangschikt zijn voor het toelatingsexamen dierenarts.

Er worden bij de invoering van het toelatingsexamen dierenarts ook overgangsmaatregelen voorzien. Deze zijn vergelijkbaar met de overgangsmaatregelen die golden bij de invoering van het toelatingsexamen arts-tandarts. Toen werd voorzien dat studenten die niet slaagden voor de eerste kandidatuur arts of tandarts in academiejaar 1996-1997 zich opnieuw konden inschrijven in academiejaar 1997-1998 voor de eerste kandidatuur met vrijstelling van het toelatingsexamen. In de context van de huidige flexibele organisatie van het hoger onderwijs wordt dit voor het toelatingsexamen dierenarts als volgt vertaald: aan studenten die in het academiejaar voorafgaand (2022-2023) aan de invoering van het toelatingsexamen (2023-2024) ingeschreven waren in de bachelor- of masteropleiding diergeneeskunde, wordt een vrijstelling van deelname aan het toelatingsexamen verleend.

Ook voor personen die buiten België een diploma van dierenarts hebben behaald en toegang hebben tot de masteropleiding diergeneeskunde in het Vlaamse hoger onderwijs, geldt een vrijstelling van deelname aan het toelatingsexamen dierenarts, zoals decretaal ook werd ingeschreven voor het toelatingsexamen arts-tandarts.

Volledig naar analogie met het toelatingsexamen arts-tandarts geldt ook bij het toelatingsexamen dierenarts in het belang van de kandidaat de onbeperkte

geldigheid van het bewijs van gunstige rangschikking. Een gunstig gerangschikte kandidaat is met andere woorden niet verplicht om zich datzelfde jaar in te schrijven in de opleiding diergeneeskunde.

De opvolging van het toelatingsexamen dierenarts zal gebeuren naar analogie met het toelatingsexamen arts-tandarts. Daarbij zal expliciet aandacht besteed worden aan het effect van het examen op de instroom van buitenlandse studenten.

Artikel 14

De verplichting om deel te nemen aan een toets als voorwaarde voor inschrijving in bepaalde bacheloropleidingen aan de hogescholen en universiteiten blijft behouden. Een student moet bij zijn eerste inschrijving in bepaalde bacheloropleidingen dus een bewijs van deelname aan een toets kunnen voorleggen. Dit bewijs van deelname is enkel geldig voor de inschrijving die de student neemt in het academiejaar dat start na de afname van de toets. Indien een student zich pas inschrijft in een volgend academiejaar, dan moet hij opnieuw deelnemen aan de toets. De oorspronkelijke term 'niet-bindende toelatingsproef' wordt met dit decreet wel gewijzigd naar 'starttoets'. Door de naamswijziging wordt de doelstelling van de toetsen, namelijk de student een beeld geven van de eigen competenties ten opzichte van de benodigde startcompetenties voor de opleiding, beter weerspiegeld en wordt de verwarring weggenomen dat deze toetsen de toelating tot bepaalde opleidingen zouden kunnen beperken. De term starttoets wordt gebruikt voor alle toetsen waaraan deelname verplicht is voor inschrijving en waaraan verplichte remediëring wordt gekoppeld bij onvoldoende resultaten op de toets. De toetsen worden onder gecontroleerde omstandigheden afgenomen.

De starttoetsen zijn instellingsneutrale toetsen die betrouwbaar en valide zijn. De student registreert zich centraal voor deelname aan een starttoets. De student kan zich daarna aan de instelling van zijn keuze inschrijven, ongeacht waar hij de starttoets heeft afgelegd. De VLIR en de Vlaamse Hogescholenraad blijven belast met de ontwikkeling en de opvolging van deze toetsen. Zoals in het verleden legt de Vlaamse Regering bij besluit de lijst vast van de bacheloropleidingen waarvoor deelname aan een starttoets een voorwaarde voor inschrijving is. Jaarlijks wordt de VLUHR geraadpleegd met het oog op een verdere aanvulling van deze lijst.

Door de koppeling van verplichte remediëring (cf. infra) aan de resultaten op de starttoetsen worden deze toetsen meer high stakes. Het is daarom een *conditio sine qua non* dat de afname van de starttoetsen gebeurt onder gecontroleerde omstandigheden (d.i. onder toezicht), zodat het gebruik van hulpmiddelen uitgesloten kan worden. Zowel een afname op papier of een digitale afname blijven mogelijk.

Bij de organisatie van een starttoets wordt voor studenten met functiebeperkingen in redelijke aanpassingen voorzien. Zo een redelijke aanpassing kan er bijvoorbeeld uit bestaan dat de student langer de tijd krijgt om de starttoets in te vullen, dat hij de starttoets kan afleggen in een stille ruimte, dat hij een hulpmiddel mag gebruiken bij een visuele beperking, ...). De instellingen leggen de afspraken rond de toekenning van redelijke aanpassingen vast in de instellingsoverschrijdende reglementen (cf. infra).

Na de afname van de starttoets ontvangt iedere deelnemer zo spoedig mogelijk een persoonlijk feedbackrapport. Het is de bedoeling dat de feedback aanleiding geeft tot reflectie over de gemaakte studiekeuze. Daarbij kan de hulp van een studie- of trajectbegeleider nuttig zijn. Decretaal is dan ook opgenomen dat iedere deelnemer aan een starttoets het recht heeft om op basis van dit feedbackrapport een gesprek aan te gaan met een studie- of trajectbegeleider in de instelling waar hij zich wenst in te schrijven.

De verplichting om deel te nemen aan een starttoets blijft gelden voor iedereen die zich voor de eerste keer inschrijft in een bacheloropleiding waarvoor deelname aan een starttoets een bijkomende inschrijvingsvoorwaarde vormt, maar uitzonderingen zijn mogelijk. Naast gemotiveerde uitzonderingen voor individuele studenten zoals die reeds mogelijk waren in het verleden, zijn ook uitzonderingen voor bepaalde groepen van studenten en vanuit bepaalde voortrajecten mogelijk. Via de starttoetsen moeten de hogeronderwijsinstellingen bepaalde startcompetenties van inkomende studenten kunnen inschatten en eventuele tekorten en hiaten beter kunnen opvangen en remediëren. De praktijk wijst echter uit dat er voor bepaalde groepen van studenten al op een andere manier kan worden aangetoond dat zij reeds over de geteste startcompetenties voor bepaalde opleidingen bezitten. In de praktijk is het bijvoorbeeld logisch dat een student die de starttoets voor de educatieve bachelor kleuteronderwijs heeft afgelegd, maar overschakelt naar de educatieve bachelor secundair onderwijs, de toets niet meer opnieuw hoeft af te leggen. Het gaat hier immers om toetsen die uit dezelfde testonderdelen bestaan. Een ander voorbeeld is een mogelijke uitzondering voor studenten die reeds deelnamen aan het toelatingsexamen voor arts of tandarts of die de toelatingsproef voor de Koninklijke Militaire School hebben afgelegd, gezien daar dezelfde kennis en competenties worden getest dan bij sommige starttoetsen. Voor bepaalde studenten die al een bachelor- of masteropleiding hebben behaald, kan men er ook van uitgaan dat zij de nodige startcompetenties hebben verworven voor bepaalde opleidingen. Men moet de voorgeschiedenis van studenten dus in rekening kunnen brengen en bijvoorbeeld ook op basis van EVC/EVK vrijstelling van deelname kunnen verlenen. Het zou een grote administratieve last zijn om in voornoemde gevallen voor iedere individuele student uit een bepaalde groep de uitzondering te moeten motiveren. Voor voorbeelden als hierboven moet het mogelijk zijn om ook voor een groep van studenten de uitzondering te motiveren. De motiveringsplicht blijft overeind, maar het kan dus gaan om een standaardmotivering voor een groep van studenten.

Over de mogelijke uitzonderingen en de manier waarop men die uitzonderingen kan toekennen worden per toets gezamenlijke afspraken gemaakt om concurrentie tussen instellingen te vermijden. Deze afspraken worden vastgelegd in de instellingsoverschrijdende reglementen (cf. infra). Het decreet laat toe dat instellingen ook verplichte remediëring opleggen aan studenten die vrijstelling kregen van deelname aan een starttoets, zoals dat nu al het geval is.

Deelname aan een starttoets is voldoende om aan de bijkomende inschrijvingsvoorwaarde voor bepaalde opleidingen te voldoen (de toetsen die in aanmerking komen voor een bepaalde bacheloropleiding zijn vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering tot vastlegging van de lijst van bacheloropleidingen waarvoor deelname aan een toets een voorwaarde voor inschrijving is), al strekt het wel tot de aanbeveling deel te nemen aan de starttoets die voor een welbepaalde opleiding werd ontwikkeld. Op deze manier wordt vermeden dat studenten die aan een bepaalde starttoets deelnemen maar zich nadien willen inschrijven in een andere opleiding waarvoor deelname aan een starttoets geldt, opnieuw moeten deelnemen aan een andere starttoets. De ontwikkelde starttoetsen zijn immers vaak sterk vergelijkbaar. In het geval de student niet deelneemt aan de corresponderende starttoets voor de opleiding kan de instelling wel verplichte remediëring opleggen, ongeacht of de vooropgestelde cesuur werd behaald of niet.

De resultaten op de starttoetsen blijven niet-bindend voor de inschrijving in die zin dat een instelling aan een student in geen geval de toelating tot een opleiding kan weigeren op basis van de resultaten op de starttoets.

Waar de instellingen in het verleden echter remediëring konden opleggen wanneer de vooropgestelde cesuur voor een toets niet werd behaald en ze daar dus volledig autonoom over beslisten, worden de instellingen met deze decreetswijziging decretaal verplicht om remediëring op te leggen wanneer de vastgelegde cesuur

en/of cesuren op de starttoets en/of een toetsonderdeel van de starttoets niet wordt/worden behaald.

Het is mogelijk om per toets meerdere cesuren op te leggen, ook per onderdeel en zelfs subonderdeel van een toets, om op deze manier zeer gericht te kunnen remediëren. Het is zelfs mogelijk om binnen een onderdeel meerdere cesuren op te leggen (ondergroep-middengroep-bovengroep).

De cesuur/cesuren om te bepalen wanneer en welke remediëring wordt opgelegd, worden uniform vastgelegd per toets over de onderwijsinstellingen heen.

Het bepalen van de cesuur/cesuren behoort dus volledig tot de gezamenlijke autonomie van de instellingen. De vastgelegde cesuur/cesuren worden opgenomen in de instellingsoverschrijdende reglementen (cf. infra) en op deze wijze duidelijk gecommuniceerd aan de deelnemers aan de starttoetsen. Bij de cesuurbepaling wordt rekening gehouden met de gehanteerde scoringsmethodes en met de moeilijkheidsgraad van de gestelde vragen.

Er bestaat momenteel al een gevarieerd aanbod van remediëringsinitiatieven aan de hogeronderwijsinstellingen dat als inspiratie kan worden gebruikt bij het uitwerken van verplichte remediëring. Dat aanbod is afgestemd op de eigenheid van de instellingen (onderwijsvisie en onderwijspraktijk), van de verschillende curricula en van verschillende doelgroepen. Die variatie zorgt voor een meerwaarde in de instellingsspecifieke context. Het decreet mag geen struikelblok vormen voor de wijze van remediëring die een instelling wenst op te leggen aan de studenten.

De instellingen voorzien in een remediëringsaanbod voorafgaand aan de start van het academiejaar alsook in een aanbod dat tijdens het academiejaar intra of extra-curriculair kan opgenomen worden.

De instellingen bepalen daarom autonoom de inhoud, vorm en omvang van de verplichte remediëring. Dat kan gaan van het verplicht volgen van monitoraten, tot een (online) zelfstudiepakket,... De verplichte remediëring moet voorafgaand aan het academiejaar en tijdens het academiejaar worden georganiseerd. Het remediëringspakket mag, indien het wordt vormgegeven door extra te volgen opleidingsonderdelen, ongeacht of het binnen of buiten de 180 studiepunten wordt vormgegeven, nooit de grens van 6 studiepunten overschrijden. De instellingen leggen bij voorkeur zo veel als mogelijk in onderling overleg de vormen van remediëring vast, om concurrentie tussen instellingen te vermijden en de transparantie voor de studenten te verhogen.

Het vastleggen van een geschikt remediëringspakket is erg belangrijk en een moeilijke evenwichtsoefening. Men moet de student enerzijds zo goed mogelijk ondersteunen, en anderzijds moet een te hoge studielast tijdens het academiejaar vermeden worden. De instellingen moeten daarom ook verplicht voorzien in een remediëringsaanbod dat door de studenten voorafgaand aan de start van de opleiding kan worden gevolgd indien zij dit wensen. Het is echter geen verplichting voor de student om aan remediëring te doen voor aanvang van het academiejaar. Dit remediëringsaanbod wordt autonoom ingevuld door de instellingen en kan bijvoorbeeld ook bestaan uit een online (zelf)studiepakket.

Bij het vormgeven van de remediëring moet men er zich van bewust zijn dat de remediëring zich moet richten op remedieerbare tekorten die door de starttoets worden vastgesteld.

Of er aan de opgelegde remediëring evaluatiemomenten (buiten diegene die gangbaar zijn voor de opleiding binnen de instelling) of verplichte deelname wordt gekoppeld behoort volledig tot de autonomie van de instellingen. De controle op de deelname aan verplichte remediëring kan er ook uit bestaan dat de studenten deelname- of aanwezigheidsattesten kunnen voorleggen. Het opleggen van verplichte remediëring is slechts zinvol als het voldoende afdwingbaar kan worden gemaakt. Een link met het studievoortgangsbeleid is daarom nodig. Het kunnen opleggen van bindende voorwaarden aan een student die de hem opgelegde remediëring niet volgt wordt bijgevolg opgenomen in artikel II.246 van de Codex

Hoger Onderwijs, dat bepaalt welke maatregelen van studievoortgangsbewaking een instelling kan nemen (zie ook toelichting bij artikel 22). Ook wordt voorzien dat wanneer een student niet deelneemt aan verplichte remediëring, de instelling hiermee rekening kan houden bij zijn deliberatie.

De VLIR en de Vlaamse Hogescholenraad moeten de validering van de verplichte remediëring en de impact ervan op de studenten opvolgen. Bij deze monitoring wordt aandacht besteed aan het effect van de starttoetsen en de verplichte remediëring op verschillende kansengroepen, waarbij onder meer gekeken wordt naar een eventuele invloed van niet-pertinente kenmerken van studenten. De remediëring moet een voldoende onderbouwde link hebben met de gedetecteerde tekorten aan startcompetenties die de student werkelijk heeft. De opvolging gebeurt binnen hun eigen bestaande kanalen. De VLIR en de Vlaamse Hogescholenraad moeten hierover jaarlijks rapporteren aan de minister bevoegd voor onderwijs en vorming.

Om de rechtsbescherming van studenten te garanderen nu de starttoetsen meer high stakes worden door de koppeling van verplichte remediëring aan de resultaten op de toetsen, wordt er voorzien in een toegankelijke en laagdrempelige beroepsprocedure. De student die meent dat een onrechtmatige beslissing is genomen bij een beslissing in het kader van de starttoetsen, heeft toegang tot een beroepsprocedure waarvan de modaliteiten worden vastgelegd in de instellingsoverschrijdende reglementen. Meer concreet moet de student een beroep kunnen indienen tegen zijn resultaten op de starttoets, tegen het niet verkrijgen van een vrijstelling van deelname aan een starttoets en tegen het niet verkrijgen van redelijke aanpassingen of de aard van de redelijke aanpassingen. Tegen deze beslissingen kan geen extern beroep ingediend worden bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen.

Tegen het opleggen van remediëring kan niet langer een beroep worden ingesteld, noch intern, noch extern bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen. Remediëring wordt immers opgelegd om studenten te helpen bij hun verdere studievoortgang.

Er wordt gezamenlijk een instellingsoverschrijdend reglement opgesteld door respectievelijk alle hogescholen en alle universiteiten binnen respectievelijk de Vlaamse Hogescholenraad en de VLIR, waarin minimaal nadere regels en afspraken moeten worden opgenomen over:

- de vastgelegde cesuur/cesuren per starttoets en/of toetsonderdeel van de starttoets en de consequenties hiervan naar verplichte remediëring;
- de consequenties naar verplichte remediëring bij deelname aan een niet overeenstemmende starttoets of in geval van vrijstelling van deelname aan een starttoets;
- de modaliteiten van afname van de starttoetsen;
- de modaliteiten voor de beroepsprocedure;
- de vrijstelling tot verplichte deelname aan een starttoets en de manier waarop vrijstelling van deelname wordt verleend;
- afspraken rond de toekenning van redelijke aanpassingen voor studenten met functiebeperkingen als bepaald in artikel II.221, §2, tweede lid.

Daarnaast kunnen in deze instellingsoverschrijdende reglementen ook bijkomende afspraken opgenomen worden (bv. rond de vormgeving van de remediëring).

De instellingsoverschrijdende reglementen worden ieder jaar opgesteld en gevalideerd door respectievelijk de Vlaamse Hogescholenraad en de VLIR volgens hun eigen beslissingsregels. Op deze manier worden de reglementen formeel goedgekeurd. De instellingsoverschrijdende reglementen worden ook ieder jaar ter informatie aan de minister bevoegd voor onderwijs en vorming bezorgd. Ze worden door de instellingen openbaar en makkelijk raadpleegbaar voor de studenten

gemaakt. Om ervoor te zorgen dat alle betrokkenen tijdig over alle nodige informatie rond de starttoetsen beschikken, moeten de instellingsoverschrijdende reglementen telkens gevalideerd en gecommuniceerd worden voor 15 maart van het jaar waarin de starttoetsen worden afgenomen.

Deelname aan een starttoets blijft kosteloos voor de student. Ook de verplichte remediëring mag geen extra kosten voor de student genereren. Uiteraard betaalt de student wel het studiegeld voor de reguliere opleidingsonderdelen die hij in het kader van de verplichte remediëring volgt en de kosten voor het gebruikelijke cursusmateriaal.

Dit artikel treedt in werking op 1 maart 2023. Dit stelt de instellingen in staat om de deelnemers aan de starttoetsen ruim op tijd te informeren over de verplichte remediëring die kan gekoppeld worden aan de resultaten op de starttoetsen vanaf academiejaar 2023-2024. Bovendien moeten de instellingsoverschrijdende reglementen die de hogescholen en de universiteiten respectievelijk gezamenlijk moeten opstellen worden gevalideerd en aan de minister bevoegd voor onderwijs en vorming worden overgemaakt uiterlijk op 15 maart voorafgaand aan de afname van de starttoetsen.

Artikel 15

De Codex Hoger Onderwijs voorziet op dit ogenblik uitsluitend in een kwantitatieve beperking van het aantal inschrijvingen voor de master-na-masteropleidingen in het studiegebied Geneeskunde. Met dit artikel wordt deze bepaling aangevuld met een beperking voor de master-na-masteropleidingen in het studiegebied Tandheelkunde, waar dezelfde problematiek geldt als in het studiegebied Geneeskunde.

De oorspronkelijke bepalingen rond de kwantitatieve beperking voor de master-na-masteropleidingen in het studiegebied Geneeskunde werden toegevoegd bij decreet van 8 december 2017 houdende wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs en de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, wat betreft het hoger onderwijs, met een uitgebreide motivering in de memorie van toelichting die onverkort blijft gelden voor deze bepaling rond de master-na-masteropleidingen in het studiegebied Tandheelkunde, vermits ook bij deze opleidingen de opleidingscapaciteit begrensd wordt door het aantal erkende stageplaatsen en stagemeesters die elke universiteit is toegewezen voor een bepaald specialisme.

Artikel 16

Om de studievoortgang van een student te bevorderen en studieduurverlenging tegen te gaan, is het noodzakelijk dat een student van bij de start van zijn opleiding een voldoende groot pakket opleidingsonderdelen opneemt en dat hij een opgelopen achterstand tijdens zijn traject kan 'inhalen'. Met het voorliggende decreet worden daartoe de nodige maatregelen ingeschreven.

Met de toevoeging van een paragraaf 4 aan artikel II.200 van de Codex Hoger Onderwijs wordt voor een startende student in een bepaalde bacheloropleiding aan een bepaalde instelling de verplichting opgelegd om zich in te schrijven in een modeltraject met een studieomvang van 54 tot 66 studiepunten per academiejaar. Op deze manier wordt gegarandeerd dat een student bij de start van zijn opleiding voldoende studiepunten opneemt, wat mogelijke studieduurverlenging kan inperken.

Deze verplichting geldt niet voor een student die wordt ingeschreven in een geïndividualiseerd traject, bijvoorbeeld door vrijstellingen die hij gekregen heeft op basis van verworven competenties in een voorgaande opleiding.

Deze verplichting geldt evenmin voor studenten met een bijzonder statuut. De instelling kan ervoor opteren om voor een groep van studenten met een bijzonder statuut een modeltraject met een aangepaste studieomvang aan te bieden. Dit laatste is geen verplichting, maar een mogelijkheid.

De instelling neemt in het onderwijsreglement de bijzondere statuten op die ze toekent aan een groep van studenten, evenals de voorwaarden en modaliteiten voor het toekennen ervan. Ook studenten die reeds een bachelor- of masterdiploma hebben behaald, of een diploma dat daarmee gelijkwaardig wordt erkend, vallen niet onder deze verplichting.

Gedurende de studieloopbaan moeten de instellingen ervoor zorgen dat studenten die studievertraging hebben opgelopen maximaal de kans krijgen om voldoende grote studiepakketten op te nemen om studieduurverlenging zo veel als mogelijk tegen te gaan.

Voor heel wat studenten kan het gelijktijdig mogen opnemen van met elkaar gerelateerde opleidingsonderdelen daartoe voordelig zijn.

Volgtijdelijkheid wordt decretaal ruim gedefinieerd als 'de door het instellingsbestuur bepaalde regels inzake het gevolgd hebben van of het geslaagd zijn voor een opleidingsonderdeel of opleiding vooraleer een student een examen kan doen over een ander opleidingsonderdeel of een andere opleiding'. Het decreet bepaalt nergens op basis van welke criteria een instelling kan beslissen dat er volgtijdelijkheid geldt tussen opleidingsonderdelen. De beslissing om volgtijdelijkheid toe te passen kan dus puur inhoudelijk van aard zijn, kan gebaseerd zijn op veiligheidsoverwegingen en kan ook onderdeel uitmaken van de opvolging van de studievoortgang van een individuele student.

De manier waarop volgtijdelijkheid wordt toegepast verschilt dan ook van instelling tot instelling en van opleiding tot opleiding, en hangt ook af van de individuele situatie van de student. Instellingen werken ook met standaard volgtijdelijkheidsregels, los van het studierendement van de student.

Een te ruime toepassingsmogelijkheid van volgtijdelijkheid houdt echter gevaar van studieduurverlenging in, omdat studenten niet altijd een voldoende groot studiepakket kunnen/mogen opnemen.

In voorliggende paragraaf 5 wordt vastgelegd dat voor bachelor- en masteropleidingen het instellingsbestuur volgtijdelijkheid beperkt tot het moeten gevolgd hebben van een opleidingsonderdeel of opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen. In geval van risico's of veiligheidsproblemen kan het instellingsbestuur daarenboven ook vastleggen dat een student moet geslaagd zijn voor een opleidingsonderdeel of een opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen.

Deze regels van volgtijdelijkheid kunnen zowel tussen opleidingsonderdelen van opeenvolgende semesters of academiejaren toegepast worden. Met deze bepalingen moet de instelling het aan de student toestaan dat een opleidingsonderdeel tegelijkertijd met voorgaande opleidingsonderdelen wordt opgenomen, dit evenwel op voorwaarde dat de student het voorgaande opleidingsonderdeel reeds gevolgd heeft maar hiervoor geen creditbewijs, deliberatiecijfer of tolerantie(s) verwierf.

Een risico of veiligheidsprobleem kan zich bijvoorbeeld voordoen als een student de basisprincipes bij labo-oefeningen nog niet kent en toch al proeven zou doen in een labo met gevaar voor de eigen veiligheid en de veiligheid van medestudenten en docenten, of wanneer een student medische handelingen zou stellen wanneer

hij de basishandelingen nog niet onder de knie heeft of nog over onvoldoende inhoudelijke kennis beschikt om die handelingen correct uit te voeren.

Door de toevoeging van paragraaf 6 aan artikel II.200 wordt daarnaast het recht van de student ingeschreven om binnen de opleiding die hij volgt jaarlijks een minimum aantal studiepunten op te nemen.

Een student aan wie een bindende voorwaarde werd opgelegd heeft het recht om in het academiejaar waarin de bindende voorwaarde van kracht is, minimaal 45 studiepunten op te nemen in de opleiding waarop de bindende voorwaarde van toepassing is.

Een student aan wie geen bindende voorwaarde werd opgelegd, maar die in een vorig academiejaar niet voor alle opgenomen studiepunten een creditbewijs, deliberatiecijfer of tolerantie(s) verwierf, heeft het recht om in de desbetreffende opleiding jaarlijks een studiepakket tot 72 studiepunten op te nemen, met de bedoeling om studieachterstand weg te werken en terug in het modeltraject te komen. Deze maatregel is dus niet van toepassing op studenten die bij een tweede inschrijving nog niet alle studiepunten verworven hebben van hun eerste inschrijving en daarnaast geen bindende voorwaarde gekregen hebben.

Het recht om de hierboven vermelde studiepunten op te nemen kan slechts worden uitgeoefend indien er geen volgtijdelijkheidsregels gelden die dit onmogelijk maken.

De regelgeving van de instellingen op het vlak van onderwijs- en examenplanning blijft ook onverminderd gelden. Een student kan dus niet eisen van de hogeronderwijsinstellingen dat zij bv. hun lessenrooster en examenplanning aanpassen in functie van zijn studiepakket.

Met de toevoeging van paragraaf 7 wordt bepaald dat een student bij een tweede inschrijving voor eenzelfde initiële bacheloropleiding minstens alle resterende opleidingsonderdelen van de eerste inschrijving (dus de opleidingsonderdelen waarvoor de student geen creditbewijs, tolerantie(s) of deliberatiecijfer verworven heeft) moet opnemen. Ook op deze manier wordt beoogd dat studenten zo snel als mogelijk alle opleidingsonderdelen van de eerste inschrijving verwerven.

Artikel 17

Dit betreft een louter technische aanpassing.

Door het vervangen van artikel II.246 van de Codex Hoger Onderwijs (zie artikel 22) werd de opbouw van dat artikel gewijzigd. In artikel II.201 van de Codex Hoger Onderwijs worden daarom de verwijzingen naar artikel II.246 overeenkomstig aangepast.

Artikel 18 en 23

Decretaal wordt er voorzien in een regeling tot teruggave van leerkrediet in geval van overmacht, om te vermijden dat studenten met bijvoorbeeld een langdurige ziekte of een ongeval met lange nasleep hun leerkrediet verloren zien gaan.

Sinds het invoeren van deze procedure wordt deze meer en meer gebruikt door studenten en meer en meer verruimd toegepast in de praktijk. Studenten krijgen nu ook leerkrediet terug voor éénmalige afwezigheid door ziekte tijdens een examen, en vragen leerkrediet terug over periodes van meerdere jaren. Bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen waren in 2019 73,5% van de aanhangige dossiers, dossiers over teruggave leerkrediet. De huidige procedure is bovendien soms tijdrovend voor de hogeronderwijsinstellingen. Meerdere jaren na datum is het niet evident om alle relevante documentatie te

vinden over bijvoorbeeld de mogelijkheden tot het herplaatsen van een examen, soms zijn alle betrokken personen niet meer tewerkgesteld in de instelling. Dat maakt het soms moeilijk om adequate informatie te geven over de omstandigheden tijdens het betrokken academiejaar.

Nu ondertussen de Vlaamse regeling in het kader van het Groeipakket voorziet in een systeem voor langdurig zieke studenten zonder dat deze nog ingeschreven moeten zijn in een instelling voor hoger onderwijs, is ook een meer beperkte invulling van de regeling voor teruggave van het leerkrediet aan de orde.

Met de decreetswijziging blijft de mogelijkheid bestaan voor een student die zich in een overmachtssituatie bevond om leerkrediet terug te vragen, maar wordt deze mogelijkheid beperkt in de tijd: de student kan een verzoek indienen bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen binnen een termijn van uiterlijk drie jaar die ingaat op 1 september van het academiejaar waarop het verzoek betrekking heeft.

Voor het begrip 'overmacht' wordt verwezen naar situaties van overmacht waardoor studenten alle of een deel van hun examens hebben moeten missen. Overmacht moet geïnterpreteerd worden als een onverwachte en ernstige situatie in de persoonlijke levenssfeer van de student die zich voordoet onafhankelijk van de wil van de student waardoor de student onvermijdelijk een volledige examenperiode of een gedeelte van een examenperiode gemist heeft.

Hierbij aansluitend wordt met het voorliggende artikel 23 de verplichting dat aangetoond moet worden dat een aangepaste examenregeling geen oplossing biedt, geschrapt. De hogeronderwijsinstellingen proberen binnen de perken van het haalbare steeds te voorzien in aangepaste examenregelingen. De huidige formulering creëerde echter een te zware bewijslast voor de instellingen.

Artikel 19

Met dit artikel worden een aantal wijzigingen aangebracht aan de bepalingen rond de inhoud van het onderwijsreglement (artikel II.221, §1 van de Codex Hoger Onderwijs):

1° Dit punt sluit aan bij artikel 16 van voorliggend decreet, dat artikel II.200 van de Codex Hoger Onderwijs wijzigt, dat regelt dat de hogeronderwijsinstellingen enkel strikte volgtijdelijkheid tussen opleidingsonderdelen van een bachelor- of masteropleiding kunnen toepassen als er zich risico's of veiligheidsproblemen kunnen voordoen. De instellingen kunnen zelf bepalen wat zij als risico of veiligheidsprobleem beschouwen, maar moeten dit opnemen in hun onderwijsreglement. Het voorliggende artikel wijzigt daartoe artikel II.221, §1, punt 3°, c) dat aan de instellingen verplicht om per opleiding mee te delen welke volgtijdelijkheden gelden.

2° De deelname aan een starttoets als bijkomende inschrijvingsvoorwaarde voor bepaalde bacheloropleidingen (zie artikel 14) wordt, zoals dat nu al het geval was, opgenomen in het onderwijsreglement van de instelling. Voor de informatie rond de afnamemodaliteiten, de vastgelegde cesuren en de consequenties naar verplichte remediëring, de beroepsmogelijkheden, uitzonderingsgronden voor deelname aan een starttoets en de afspraken rond redelijke aanpassingen moet hierbij verwezen worden naar de instellingsoverschrijdende reglementen.

3° Een instelling kan maatregelen van studievoortgangsbewaking opleggen aan een student (zie artikel 22). Deze maatregelen van studievoortgangsbewaking worden opgenomen in het onderwijsreglement. Ook de wijze waarop wordt

omgegaan met overmacht en bijzondere individuele omstandigheden in het kader van de maatregelen van studievoortgangsbewaking moet worden opgenomen in het onderwijsreglement.

Daarnaast moet in het onderwijsreglement ook de grens worden opgenomen vanaf wanneer een inschrijving kan geweigerd worden in eenzelfde initiële bacheloropleiding voor studenten met een te laag studierendement en de grens vanaf wanneer studieadvies wordt gegeven door de instelling, vermeld in artikel II.246 van de Codex Hoger Onderwijs.

Tot slot worden in het onderwijsreglement ook de bijzondere statuten vastgelegd, evenals de voorwaarden en modaliteiten voor de toekenning hiervan aan een groep van studenten.

Het onderwijsreglement moet overeenkomstig voorliggend decreet gewijzigd worden voor toepassing vanaf het academiejaar 2023-2024. Uiteraard betekent dit dat deze wijzigingen al vooraf moeten worden doorgevoerd en tijdig gecommuniceerd aan de studenten (conform artikel II.220 van de Codex Hoger Onderwijs).

Artikel 20

Artikel II.225, §3 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat een creditbewijs onbeperkt geldig blijft binnen de betrokken opleiding en aan de instelling waar dit werd verworven. Daarop worden geen uitzonderingen voorzien.

Creditbewijzen die een student binnen dezelfde opleiding verwierf maar aan een andere instelling, genieten diezelfde onbeperkte geldigheidsduur niet. Die creditbewijzen kunnen weliswaar worden gevalideerd in de vorm van een vrijstelling, maar een vrijstelling kan worden geweigerd als er bijvoorbeeld een onvoldoende gelijkwaardigheid is doordat het creditbewijs te oud is en de inhoud van het opleidingsonderdeel vaak een al te grote evolutie heeft ondergaan sinds dat creditbewijs werd verworven.

Deze verschillen in de regelgeving kunnen aanleiding geven tot ongelijke situaties. Dit heeft alvast aanleiding gegeven tot een prejudiciële vraag bij het Grondwettelijk Hof omtrent de grondwettigheid van de regel luidens welke credits uitgereikt door de eigen instelling in dezelfde opleiding onbeperkt geldig zijn, waar dat niet zo is voor credits die in andere instellingen zijn uitgereikt (R. Stvb. 5 februari 2021 nr. 6.294 in de zaak 2021/002 – GwH rolnummer 7517).

Het voorliggend artikel maakt het de hogeronderwijsinstellingen mogelijk de actualiteit van eerder verworven credits te bekijken, niet enkel in het kader van een vrijstellingsprocedure (voor credits verworven in een andere instelling) maar ook voor credits verworven binnen de opleidingen en programma's aan de eigen instelling. Daartoe wordt een aanpassing gedaan aan artikel II.225 van de Codex Hoger Onderwijs. De mogelijkheid wordt voorzien dat wanneer de instelling substantiële verschillen kan aantonen tussen de competenties die de student blijkt uit het creditbewijs, dat minstens 5 jaar oud is, heeft verworven en de huidige beoogde competenties, ze de student kan opleggen om deze substantiële verschillen te overbruggen door het geheel of gedeeltelijk opnemen van één of meerdere opleidingsonderdelen.

Artikel II.225, §4 van de Codex Hoger Onderwijs stelt dat een student na een aanpassing van het curriculum eerder verworven credits moet kunnen valideren binnen het nieuwe programma. De voorliggende wijziging aan paragraaf 4 verduidelijkt dat paragraaf 3, tweede lid echter ook in deze situatie blijft gelden. De student heeft dus niet het recht een creditbewijs dat ouder is dan 5 jaar te valideren bij een wijziging aan het curriculum.

Artikel 21

Dit artikel vervangt het eerste lid van artikel II.229 van de Codex Hoger Onderwijs.

In een aantal uitspraken van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen werd een hogeronderwijsinstelling verplicht om een student geslaagd te verklaren voor een schakel- of voorbereidingsprogramma, ondanks het feit dat de student niet voor alle opleidingsonderdelen geslaagd was, wanneer de student de opleidingsonderdelen van de aansluitende opleiding verwierf. De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen gebruikt hiervoor een extensieve toepassing van artikel II.229 van de Codex Hoger Onderwijs die een examencommissie verplicht een student geslaagd te verklaren als de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal verwezenlijkt zijn. Gelet op de mogelijkheid om voorbereidings- of schakelprogramma's gelijktijdig op te nemen met het daarop aansluitende programma, creëert dit een situatie waarin de student opleidingsonderdelen van het schakel- of voorbereidingsprogramma kan opzij duwen, ondanks het feit dat daarin wel belangrijke competenties worden aangeleerd. Door diezelfde extensieve toepassing worden instellingen ook verplicht om studenten met een ernstig tekort voor een keuze-opleidingsonderdeel toch geslaagd te verklaren als de student bijvoorbeeld via een ander opleidingsonderdeel kan aantonen dat een algemeen omschreven verbredingsdoelstelling zou gehaald zijn.

Het is nochtans enkel de examencommissie die kan oordelen wat het gewicht en belang is van het slagen voor bepaalde opleidingsonderdelen in een opleiding.

Met de wijziging van artikel II.229 van de Codex Hoger Onderwijs wordt opnieuw het zwaartepunt bij de expertise van de examencommissie gelegd, en het vertrouwen uitgesproken in het globale oordeel van deze commissies. Het uitgangspunt is dat als een student niet voldoet aan de slaagcriteria zoals uitgewerkt in het onderwijs- en examenreglement van de instelling, de student niet geslaagd is. De examencommissie kan, op vraag van de student die persoonlijke of familiale omstandigheden kan aantonen, afwijken van dit principe en de student alsnog geslaagd verklaren indien de examencommissie van oordeel is dat alle doelstellingen van de opleiding in voldoende mate behaald zijn. De verwijzing naar persoonlijke of familiale omstandigheden sluit uit dat zuiver studiegerelateerde omstandigheden als voldoende worden beschouwd om voor deliberatie in aanmerking te komen. Zo kan een student bijvoorbeeld niet louter verwijzen naar het aantal opleidingsonderdelen waarvoor hij geslaagd is, bv. in een vervolgopleiding, als voldoende reden om voor deliberatie in aanmerking te komen. Wat wel kan aanzien worden als een persoonlijke omstandigheid is de bijzondere situatie waarbij een student in de laatste fase van de opleiding een uniek opleidingsonderdeel opgenomen heeft en de titularis van dat onderdeel onverwacht overlijdt, waarvoor geen oplossing wordt gevonden voor het einde van het betreffende academiejaar zodat de student niet kan afstuderen.

Artikel 22

Dit artikel vervangt het huidige artikel II.246 van de Codex Hoger Onderwijs rond het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking.

In het nieuwe artikel II.246 worden de maatregelen van studievoortgangsbewaking opgesplitst naar 4 groepen van studenten:

- studenten die zich wensen in te schrijven in een bacheloropleiding met een verplichte starttoets (paragraaf 1);
- studenten die zich inschrijven in een opleiding van het hoger beroepsonderwijs (paragraaf 2);

- studenten die een eerste inschrijving nemen in een bepaalde initiële bacheloropleiding (paragraaf 3);
- alle studenten die niet zijn ingeschreven in een opleiding van het hoger beroepsonderwijs (studenten in een bacheloropleiding, studenten in schakel- en voorbereidingsprogramma's en studenten in masteropleidingen) (paragraaf 4).

Voor de studenten in het hoger beroepsonderwijs worden de bestaande maatregelen van studievoortgangsbewaking overgenomen (voor de argumentatie: zie algemeen deel van deze memorie). Wel wordt voor deze studenten ook de mogelijkheid voorzien dat zij overmacht en bijzondere individuele omstandigheden kunnen invoeren (cf. §6).

Er is enerzijds een maatregel die verplicht wordt opgelegd (decretaal) en anderzijds maatregelen die de instellingen kunnen opleggen, met andere woorden waarover zij autonoom kunnen beslissen er gebruik van te maken in functie van de eigen studentenpopulatie, instellingscontext en -noden en het eigen begeleidings- en remediëringsbeleid.

Er wordt waar relevant duidelijk aangegeven of een maatregel opleidings- en instellingsgebonden is, dan wel of de maatregel instellingsoverschrijdend kan worden toegepast. In dit laatste geval is het opleggen van een bindende voorwaarde aan een student op basis van de studiepunten die de student verwierf aan de eigen of een andere instelling mogelijk. Gezien de eigen invulling van de bindende voorwaarden gekoppeld aan het specifieke beleid van een bepaalde instelling, zijn de in een bepaald studiecontract opgelegde bindende voorwaarden in principe niet overdraagbaar over instellingen heen. In die zin kan het niet behalen van een bindende voorwaarde opgelegd op basis van de regels van een bepaalde instelling niet automatisch leiden tot het weigeren van een nieuwe inschrijving in een andere instelling. In geval het aangewezen is om de inschrijving van een student op basis van de eigen reglementering onmiddellijk te weigeren kan van de mogelijkheid van het weigeren op dossier gebruik worden gemaakt (zie toelichting bij paragraaf 5).

Er werd bij het vastleggen van de maatregelen van studievoortgangsbewaking gestreefd naar een goed evenwicht tussen maatregelen die voldoende streng zijn om van bij het begin van het studietraject een betere studievoortgang te bereiken en studenten snel terug in het modeltraject te krijgen, en maatregelen waarmee de instellingen flexibeler kunnen omspringen volgens eigen inzichten en ervaringen.

In paragraaf 1 worden de maatregelen van studievoortgangsbewaking bepaald voor studenten aan wie verplichte remediëring wordt opgelegd. De instelling kan bindende voorwaarden opleggen aan een student die niet deelgenomen heeft aan de hem opgelegde verplichte remediëring of kan dit in rekening brengen bij de deliberatie van de student. Als een student een opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft, kan de inschrijving in een volgend academiejaar geweigerd worden door de instelling waar de bindende voorwaarde werd opgelegd.

Paragraaf 2 legt de maatregelen van studievoortgangsbewaking voor studenten in het hoger beroepsonderwijs vast. De maatregelen zoals die tot nog toe golden blijven behouden.

Paragraaf 3 handelt over de maatregelen van studievoortgangsbewaking die gelden voor studenten die zich een eerste maal inschreven in een bepaalde initiële bacheloropleiding.

Van studenten die geen 100% studiesucces behalen na een eerste inschrijving in een bepaalde initiële bacheloropleiding, en dus niet voor alle opgenomen studiepunten een creditbewijs, tolerantie(s) of een deliberatiecijfer verwerven, wordt verwacht dat ze voor alle resterende opleidingsonderdelen van hun eerste inschrijving wel een creditbewijs, tolerantie(s) of een deliberatiecijfer verwerven bij een volgende inschrijving in de opleiding, tenzij er sprake is van overmacht of bijzondere individuele omstandigheden. Dat betekent dus dat elke student na 2 jaar een creditbewijs, tolerantie(s) of een deliberatiecijfer moet hebben verworven voor alle opleidingsonderdelen van zijn eerste inschrijving. Wanneer een student verandert van keuzeopleidingsonderdeel bij zijn tweede inschrijving, moet hij voor dit nieuwe keuzeopleidingsonderdeel onmiddellijk slagen in dat academiejaar. De student heeft dan ook maar 2 examenkansen (of 1 als er geen 2 kansen zijn) voor dat keuzeopleidingsonderdeel.

Op deze manier wordt van bij de start van het traject streng opgetreden om studieduurverlenging tegen te gaan. Als een student niet voldoet aan deze decretale voorwaarde, wordt de inschrijving in de desbetreffende opleiding verboden, en dient de student zich desgewenst dus te heroriënteren. Deze strikte decretale voorwaarde wordt opgenomen in het derde lid.

Daarnaast wordt decretaal de mogelijkheid voorzien dat een instelling de inschrijving in eenzelfde initiële bacheloropleiding aan dezelfde instelling kan weigeren als op basis van het behaalde studierendement na zijn eerste inschrijving een volgende inschrijving in dezelfde opleiding geen positief resultaat zal opleveren, tenzij er sprake is van overmacht of van bijzondere individuele omstandigheden. Dit was decretaal nu al mogelijk, maar de instellingen moesten zich daarvoor beroepen op een beoordeling van het individueel dossier van een student en hun beslissing omstandig motiveren en aantonen dat een volgende inschrijving in de opleiding geen positief resultaat zou opleveren. Door de decreetswijziging vervalt voor deze groep studenten met een laag studierendement bij hun eerste inschrijving deze beoordeling op individueel dossier. De instelling bepaalt desgevallend in haar onderwijs- en examenreglement autonoom de grens vanaf wanneer een inschrijving kan geweigerd worden. Voor het bepalen van deze grens baseert de instelling zich op onderzoek binnen de instelling over het studierendement en -succes van haar studenten.

De bepaling geeft aan dat ook kleine wijzigingen in het programma van een eerste jaar, hetzij door de student zelf (zoals zelf een keuzeopleidingsonderdeel wijzigen), of door programmawijziging (een vak dat een andere benaming krijgt), ook onder de regel blijven vallen dat ze het tweede jaar alle opleidingsonderdelen van dit pakket moeten halen. Dit geldt niet voor studenten die wijzigen van pakket. Dit wordt gezien als 'heroriëntering', wat niet valt onder deze bepaling.

In paragraaf 4 worden maatregelen van studievoortgangsbewaking opgenomen die van toepassing kunnen zijn op alle studenten, met uitzondering van de studenten ingeschreven in het hoger beroepsonderwijs.

In het tweede lid blijft de mogelijkheid voor de instellingen voorzien om een bindende voorwaarde op te leggen aan de studenten die tijdens een vorig academiejaar minder dan 60% van hun opgenomen studiepunten hebben verworven. Deze voorwaarde geldt ongeacht of de studiepunten werden verworven aan de eigen instelling of een andere instelling.

Tevens wordt de mogelijkheid voorzien dat bij het niet verwerven van een creditbewijs, tolerantie(s) of een deliberatiecijfer na 4 examenkansen voor een opleidingsonderdeel (of na 2 examenkansen indien het om een opleidingsonderdeel gaat waarvoor per academiejaar slechts 1 examenkans is voorzien) de instelling een bindende voorwaarde kan opleggen, of de inschrijving van de student kan

weigeren, zelfs als het studierendement van de student globaal genomen over alle opleidingsonderdelen meer dan 60% bedraagt.

De instelling waar de bindende voorwaarde werd opgelegd kan de inschrijving van een student die de opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft, een volgend academiejaar weigeren.

Paragraaf 5 behoudt de bestaande mogelijkheid dat een instelling de inschrijving van een student ook kan weigeren als uit het individueel dossier van de student blijkt dat een nieuwe inschrijving in het hoger onderwijs geen kans op succes heeft. Niet in alle gevallen kunnen bindende voorwaarden immers soelaas brengen. Het dossier van een student bevat studiegerelateerde elementen. Studiegerelateerde elementen kunnen betrekking hebben op het recent afgelopen studietraject of het ruimere studieverleden van een student, al dan niet in dezelfde instelling (zeer zwak studierendement, herhaaldelijk falen voor bepaalde opleidingsonderdelen,...). Een dergelijke weigering vereist een omstandige motivering.

Paragraaf 6 stelt dat de instellingen autonoom, volgens hun eigen beleid rond studievoortgang en de individuele noden en omstandigheden van de student, de inhoud van de bindende voorwaarden bepalen. Tevens bepaalt deze paragraaf dat de instellingen kunnen afwijken van het opleggen van bindende voorwaarden of van het weigeren van een inschrijving wanneer een student kan aantonen dat er sprake is van overmacht of van bijzondere individuele omstandigheden. Van een bijzondere individuele omstandigheid kan er bijvoorbeeld sprake zijn als een student na zijn tweede inschrijving 1 opleidingsonderdeel niet verworven heeft, maar hij kan aantonen dat dit het gevolg is van een moeilijke persoonlijke situatie. Of hij geeft aan dat hij bijscholing heeft gevolgd zodat de kans reëel is dat hij dit opleidingsonderdeel alsnog kan verwerven. De instelling kan ondanks individuele omstandigheden de weigering behouden indien op basis van het reeds afgelegde studieparcours de kans dat de opleiding met succes kan afgerond worden, quasi onbestaande is.

Overeenkomstig paragraaf 7 moeten de instellingen in hun onderwijsreglement de gehanteerde maatregelen van studievoortgangsbewaking vermelden. Ook de wijze waarop overmacht en bijzondere individuele omstandigheden kunnen worden ingeroepen, wordt opgenomen in het onderwijsreglement.

Studenten waarvan de inschrijving geweigerd is op basis van onvoldoende studierendement kunnen na heroriëntering succesvol zijn in een andere opleiding en daar een eerste hogeronderwijsdiploma behalen. Bijvoorbeeld een student neemt een eerste inschrijving in een academische bachelor in de rechten, op basis van onvoldoende studierendement wordt hij geweigerd in deze opleiding en hij volgt met succes de professionele bachelor in het bedrijfsmanagement – optie rechtspraktijk en behaalt zijn diploma. Op dat ogenblik moet deze student de mogelijkheid krijgen om opnieuw in te stappen in zijn eerste opleiding, omdat de kans op studiesucces dan wel reëel is. Of een student start in een professionele bacheloropleiding, maar stapt na de weigering over naar een graduaatsopleiding en behaalt daar een diploma. Ook dan moet hij de kans krijgen om zijn eerste keuze alsnog te realiseren. Daarom wordt in paragraaf 8 voorzien dat vanaf het ogenblik dat een student een diploma hoger onderwijs heeft verworven na de weigering tot inschrijving, hij zich opnieuw kan inschrijven in de opleiding waar hij oorspronkelijk geweigerd is. Uiteraard gelden hier ook de regels inzake leerkrediet en kan de instelling de student alsnog weigeren als hij onvoldoende leerkrediet heeft. Daarnaast wordt de mogelijkheid ingevoerd om na een wachttijd van zes jaar opnieuw in de oorspronkelijke opleiding te mogen instromen. De bedoeling van deze wachttijd is om in het kader van Levenslang Leren de mogelijkheid niet te ontzeggen om de opleiding van keuze te volgen wanneer men meer maturiteit heeft gekregen.

In paragraaf 9 wordt bepaald dat het instellingsbestuur in bijzondere gevallen en op objectieve gronden de stage of een ander praktisch opleidingsonderdeel van een student vroegtijdig kan beëindigen.

Deze bepalingen, die met het decreet van 21 maart 2014 tot aanpassing van enkele hogeronderwijsbepalingen die de organisatie en controle van het onderwijs faciliteren en de plan- en implementatielasten verminderen (het Vereenvoudigingsdecreet) werden ingevoegd in artikel II.246, worden opnieuw opgenomen.

De maatregelen vermeld in paragraaf 1 tot en met 6, 8 en 9, blijven studievoortgangsbeslissingen waartegen zowel intern als extern beroep kan worden ingediend door de student.

Uit data blijkt dat heroriëntering in bepaalde gevallen zeker zijn vruchten afwerpt, maar dat studenten dit zelden doen binnen hun eerste jaar. Door een goede en snelle heroriëntering kan echter de kans verhogen om een diploma te behalen en studieduurverlenging te beperken. In paragraaf 10 wordt daarom aan de instellingen opgelegd om reeds een studieadvies te geven aan alle studenten die na hun eerste examenperiode (de eerste reeks van examens binnen een academiejaar) een beperkt aantal studiepunten hebben verworven. De instellingen kunnen zelf bepalen wat dit advies inhoudt en vanaf welke grens en op welke manier dit advies wordt verstrekt. Het studieadvies kan bijvoorbeeld betrekking hebben op de studiemethode, op het al dan niet verderzetten van de opleiding, op remediëring die kan gevolgd worden,.... Instellingen worden hiermee niet verplicht om een één op één advies aan studenten te geven. Zij kunnen bijvoorbeeld ook een (standaard) advies formuleren op het puntenblad van de student.

Paragraaf 11 bepaalt dat iedere student het recht heeft een gesprek aan te gaan met een studie- en/of trajectbegeleider. Op deze manier kan optimaal ingespeeld worden op de persoonlijke situatie van de student. Dit gesprek hoeft niet enkel het gevolg te zijn van een tegenvallend examenresultaat, maar kan een student bijvoorbeeld ook helpen bij zijn studiemethode of bij het samenstellen van een optimaal studiepakket.

Aangezien de studievoortgang van studenten uitermate belangrijk is, is het ook nodig om het beleid, onder meer omwille van de inherente onzekerheid die er aan verbonden is, tijdig te evalueren. Daarom wordt in paragraaf 12 bepaald dat de regelgeving rond het opleggen van maatregelen van studievoortgangsbewaking moet worden geëvalueerd 5 jaar na inwerkingtreding ervan. Het betreft een evaluatie waarbij opnieuw kwantitatieve analyses worden gemaakt en de betrokken actoren zoals instellingen en studenten(vertegenwoordigers) bevraagd worden over het beleid. De kwantitatieve analyses zullen gebeuren op basis van de huidige beschikbare data bij AHOVOKS, aangevuld met data van de hogeronderwijsinstellingen. AHOVOKS zal geen extra data capteren in de Databank Hoger Onderwijs ten opzichte van de data die vandaag reeds voorhanden zijn.

Artikel 24

Dit betreft een louter technische aanpassing.

Voor de berekening van de onderwijskost van een hogeschool geeft de tabel in paragraaf 6 het aantal opgenomen studiepunten weer (minimum en maximum) dat vermenigvuldigd moet worden met een bepaalde gewichtsfactor en dit tot en met het begrotingsjaar 2023. Aangezien deze regeling nog verder doorloopt wordt hier het begrotingsjaar 2023 vervangen door de vermelding "vanaf 2023".

Artikel 25

Vanaf het begrotingsjaar 2017 is er voor de opleidingen geneeskunde binnen het systeem van de werkingsuitkeringen een aparte regeling uitgewerkt. Daarbij werd het aandeel in het onderwijsvariabel deel "VOWun" dat de opleidingen bachelor in de geneeskunde, master in de geneeskunde, master in de huisartsgeneeskunde van de 4 universiteiten die zowel de bacheloropleiding als masteropleiding in de geneeskunde en masteropleiding in de huisartsgeneeskunde aanbieden, genereren, vastgelegd op een bepaald percentage, zijnde het gemiddeld procentueel aandeel dat die opleidingen in VOWun van de begrotingsjaren 2012, 2013, 2014, 2015 en 2016 genereren. Dit bedrag wordt dan verdeeld onder de 4 universiteiten op basis van het aandeel dat elke universiteit (Universiteit Gent, Universiteit Antwerpen, Vrije Universiteit Brussel en Katholieke Universiteit Leuven) in het aantal uitgereikte diploma's in de bacheloropleiding geneeskunde en de masteropleidingen – master in de geneeskunde, master in de huisartsgeneeskunde en master in de specialistische geneeskunde – genereert.

De financiering van de opleiding diergeneeskunde zal op een analoge manier gebeuren. Het aandeel in het onderwijsvariabel deel "VOWun" dat de opleidingen bachelor in de diergeneeskunde en master in de diergeneeskunde genereren in het begrotingsjaar voorafgaand aan de invoering van het toelatingsexamen dierenarts wordt vastgelegd. Dit aandeel wordt onder de beide universiteiten verdeeld op basis van het aandeel van elke universiteit in het aantal uitgereikte diploma's in de bacheloropleiding en masteropleiding diergeneeskunde in de periode 2013-2014 tot en met 2017-2018 (dit komt neer op een verdeling 19%-81%).

Op basis van de berekeningen voor het begrotingsjaar 2021 zou het gaan over een bedrag van ongeveer 17 mio euro dat dan moet afgezonderd worden. Dit bedrag is gebaseerd op het huidige aantal studenten. Door de invoering van een toelatingsexamen zal de instroom in deze opleidingen verminderen, maar de financiering zal gebaseerd blijven op de huidige hogere aantallen.

Deze werkwijze is te verantwoorden omdat de studies diergeneeskunde duur zijn en vergelijkbaar met deze van geneeskunde. Naast een basisopleiding, die aanzienlijke en blijvende investeringen vereist (o.m. laboratoria voor praktische oefeningen, bio-veilige dissectiezalen, microscopiezalen e.d.), moet een universitaire dierenkliniek die 24/7 draait eveneens op een hoog niveau blijven werken, o.m. met hoogtechnologische apparatuur, voldoende ondersteunend personeel etc. Het gaat hier om vaste kosten en investeringen die niet gelieerd zijn aan het aantal studenten in de opleiding. Het is daarom van belang dat de opleidingen de huidige financiële ondersteuning kunnen behouden en dat de invoering van een toelatingsexamen dierenarts niet resulteert in een vermindering van de financiering voor de bachelor- en de masteropleiding in de diergeneeskunde aan de Universiteit Gent en de Universiteit Antwerpen.

Artikel 26 en 27

Het betreft hier louter technische rechtzettingen.

In artikel III.13, §3, derde lid, punt 3° en artikel III.14, §4, derde lid, punt 3° is voor de berekening van het aantal financieringspunten FPi-output respectievelijk financieringspunten FPi-diploma verkeerdelijk vermeld "vanaf het begrotingsjaar 2023", terwijl de berekeningswijze voor het begrotingsjaar 2023 reeds vastligt in punt 2°. Dit wordt hier rechtgezet zodat punt 3° telkens van toepassing wordt vanaf het begrotingsjaar 2024.

Artikel 28

Dit betreft een louter technische aanpassing.

De tabel in paragraaf 3 van artikel III.22 geeft de factoren weer die gehanteerd worden bij de weging van de diploma's, doctoraten, publicaties en citaties, en diversiteit en mobiliteit voor de berekening van het variabel onderzoeksdeel van een universiteit en dit tot en met de begrotingsjaren 2020 en 2021.

Aangezien deze regeling nog verder doorloopt worden hier de begrotingsjaren 2020 en 2021 vervangen door de vermelding "vanaf 2020".

Het artikel treedt in werking met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022, zodat het variabel onderzoeksdeel van de universiteiten voor het begrotingsjaar 2022 op een correcte manier kan berekend en betaald worden.

Artikel 29

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van de verschillende artikelen van dit decreet.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

VOORONTWERP VAN DECREET
van 17 december 2021

Voorontwerp van decreet over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. In artikel I.3 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 19°/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“19°/2: deliberatiecijfer: een resultaat verworven na het examen op een opleidingsonderdeel waarvoor een student geen creditbewijs verwerft, maar waarvoor een examencommissie beslist dat dit opleidingsonderdeel niet hernomen moet worden;”;

2° er wordt een punt 58°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“58°/1 starttoets: een instellingsneutrale toets waaraan de student moet deelnemen als voorwaarde voor de eerste inschrijving in bepaalde bacheloropleidingen als vermeld in artikel II.188/1;”;

3° in punt 69°, f) wordt de zinsnede “bedoeld in artikel II.246” vervangen door de zinsnede “vermeld in artikel II.246, §2 tot en met §6”;

4° aan punt 69° wordt een punt k) toegevoegd, dat luidt als volgt:

"k) een beslissing over substantiële verschillen in competenties als een creditbewijs meer dan vijf jaar geleden is verworven als vermeld in artikel II.225, §3, tweede lid;"

5° aan punt 74° wordt de volgende zin toegevoegd:

"Voor bachelor- en masteropleidingen kan volgtijdelijkheid alleen worden opgelegd op basis van risico's of veiligheidsproblemen;"

Art. 3. In artikel II.92, §2, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 25 april 2014 en vervangen bij het decreet van 4 mei 2018, wordt het woord "Diepenbeek" vervangen door het woord "Genk".

Art. 4. In artikel II.153/5 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 2018, wordt de zinsnede "bij succesvolle voltooiing ervan leiden tot een gezamenlijk diploma als vermeld in artikel II.172, §3," vervangen door de zinsnede "samen een geïntegreerd curriculum aanbieden dat bij succesvolle voltooiing ervan leidt tot multi- of gezamenlijke diplomering,".

Art. 5. Aan artikel II.160 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2015 en 18 mei 2018, wordt een paragraaf 9 toegevoegd, die luidt als volgt:

"§9. De studieomvang van de volgende masteropleidingen wordt uitgebreid tot 180 studiepunten:

- 1° de masteropleiding in de klinische biologie;
- 2° de masteropleiding in de specialistische tandheelkunde;
- 3° de masteropleiding in de specialistische mondzorg."

Art. 6. In artikel II.170/9, §1, eerste lid, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 2018, wordt een punt 2°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"2°/1 voor de opleidingen, vermeld in artikel II.160, §9, waarvan de studieomvang is uitgebreid;"

Art. 7. In artikel II.170/12, vierde lid, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 2018, wordt de zinsnede "bij succesvolle voltooiing ervan leiden tot een gezamenlijk diploma als vermeld in artikel II.172, §3," vervangen door de zinsnede "samen een geïntegreerd curriculum aanbieden dat bij succesvolle voltooiing ervan leidt tot multi- of gezamenlijke diplomering,".

Art. 8. In artikel II.178, eerste lid, van dezelfde codex, worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan punt 1° wordt een zinsnede toegevoegd, die luidt als volgt:
", uitgereikt tot en met het schooljaar 2023-2024;"

2° er wordt een punt 1°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"1°/1 een diploma secundair onderwijs, onderwijskwalificatie niveau 4, uitgereikt vanaf het schooljaar 2024-2025;

3° er wordt een punt 4°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“4°/1 een diploma van bachelor of master;”.

Art. 9. Artikel II.187 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 8 december 2017 en gewijzigd bij de decreten van 1 maart 2019 en 5 april 2019, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. II.187. §1. Voor de inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied Geneeskunde en het studiegebied Tandheelkunde geldt naast de algemene toelatingsvoorwaarde, als bijkomende toelatingsvoorwaarde het gunstig gerangschikt zijn op basis van een toelatingsexamen, hierna het toelatingsexamen arts-tandarts te noemen. Het toelatingsexamen arts-tandarts wordt georganiseerd door een examencommissie.

Het toelatingsexamen arts-tandarts beoogt het toetsen van de bekwaamheid van de studenten om een geneeskundige of tandheeskundige opleiding met succes af te ronden.

§2. Voor de inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde geldt naast de algemene toelatingsvoorwaarde, als bijkomende toelatingsvoorwaarde het gunstig gerangschikt zijn op basis van een toelatingsexamen, hierna het toelatingsexamen dierenarts te noemen. Het toelatingsexamen dierenarts wordt georganiseerd door een examencommissie.

Het toelatingsexamen dierenarts beoogt het toetsen van de bekwaamheid van de studenten om een diergeneeskundige opleiding met succes af te ronden.

§3. Het toelatingsexamen arts-tandarts is vergelijkend van aard.

De kandidaten die ten minste de helft van de punten behalen op elk examenonderdeel, voldoen aan de voorwaarde voor rangschikking. Kandidaten die aan deze voorwaarde voldoen, worden gerangschikt voor de opleiding van hun keuze zoals vermeld in paragraaf 10, in de volgorde van de behaalde numerieke totaalscore.

De gerangschikte kandidaten met de hoogst behaalde scores worden gunstig gerangschikt voor de opleiding van hun keuze als vermeld in paragraaf 10, rekening houdend met de startquota, vermeld in paragraaf 5.

De lijsten met de gunstig gerangschikte kandidaten voor de opleiding geneeskunde en voor de opleiding tandheelkunde worden definitief bekendgemaakt uiterlijk vóór 1 augustus van het jaar waarin het toelatingsexamen arts-tandarts is georganiseerd.

§4. Het toelatingsexamen dierenarts is vergelijkend van aard.

De kandidaten die ten minste de helft van de punten behalen op elk examenonderdeel, voldoen aan de voorwaarde voor rangschikking. Kandidaten die aan deze voorwaarde voldoen, worden gerangschikt voor de opleiding van hun

keuze zoals vermeld in paragraaf 10, in de volgorde van de behaalde numerieke totaalscore.

De gerangschikte kandidaten met de hoogste behaalde scores worden gunstig gerangschikt, rekening houdend met het startquotum, vermeld in paragraaf 6.

De lijst met de gunstig gerangschikte kandidaten wordt definitief bekendgemaakt uiterlijk vóór 1 augustus van het jaar waarin het toelatingsexamen dierenarts is georganiseerd.

§5. De startquota voor de gunstig gerangschikte kandidaten worden afzonderlijk bepaald voor de opleiding geneeskunde en tandheelkunde op basis van beroeps- en opleidingsgerelateerde parameters.

Het aantal kandidaten dat jaarlijks gunstig gerangschikt kan worden, bedraagt voor arts 1276 en voor tandarts 180.

Afhankelijk van de examenresultaten die de kandidaten behalen, kan het startquotum overschreden worden. De cesuur wordt principieel getrokken tussen de kandidaten met een verschillend examenresultaat.

De Vlaamse Regering kan jaarlijks per opleiding uiterlijk tegen 1 februari het startquotum aanpassen. Zij houdt daarbij rekening met het verschil tussen het bestaande startquotum en het aantal effectieve starters in de desbetreffende opleiding in het lopende academiejaar.

Bijkomend kan de Vlaamse Regering bij deze aanpassing van de startquota rekening houden met een of meer van de volgende beroeps- en opleidingsgerelateerde criteria:

- 1° het aantal afgestudeerden in de masteropleiding;
- 2° het aantal afgestudeerden dat een andere beroepskeuze maakt;
- 3° het afnemende beroepenveld;
- 4° de opleidingscapaciteit.

§6. Het startquotum voor de bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde bedraagt 240 kandidaten en is gebaseerd op beroeps- en opleidingsgerelateerde parameters.

Afhankelijk van de examenresultaten die de kandidaten behalen, kan het startquotum overschreden worden. De cesuur wordt principieel getrokken tussen de kandidaten met een verschillend examenresultaat.

De Vlaamse Regering kan jaarlijks het startquotum aanpassen uiterlijk tegen 1 februari. Ze houdt daarbij rekening met een of meer van de volgende beroeps- en opleidingsgerelateerde criteria:

- 1° het aantal afgestudeerden in de masteropleiding;
- 2° het afnemende beroepenveld;
- 3° de opleidingscapaciteit.

§7. Het toelatingsexamen arts-tandarts en het toelatingsexamen dierenarts omvatten toetsen die betrekking hebben op:

- 1° wetenschappelijke kennis en inzicht in de vakken biologie, fysica, chemie en wiskunde, afgestemd op de tweede en de derde graad van het algemeen secundair onderwijs;
- 2° generieke competenties die aansluiten bij themata uit respectievelijk de beroepspraktijk van artsen en tandartsen en de beroepspraktijk van dierenartsen.

De Vlaamse Regering legt de nadere regels vast voor de indeling, de wegings- en evaluatiecriteria, met inbegrip van de afrondingsregels, de toetsmethoden en de inhoud van de examens.

§8. Het toelatingsexamen arts-tandarts en het toelatingsexamen dierenarts worden georganiseerd conform de volgende regels:

- 1° ze worden eenmaal per jaar georganiseerd. De organisatie ervan wordt tijdig bekendgemaakt;
- 2° de Vlaamse Regering kan een examengeld van ten hoogste 50 euro vastleggen als bijdrage in de organisatiekosten. Vanaf 2019 wordt het bedrag aangepast aan de jaarlijkse stijging van de index van de consumptieprijzen met als referentiedatum 1 januari 2018. Het bedrag wordt afgerond naar het dichtstbijzijnde geheel getal;
- 3° de Vlaamse Regering:
  - a) organiseert het toelatingsexamen arts-tandarts en het toelatingsexamen dierenarts volgens de nadere regels die ze bepaalt en legt die vast in een besluit. Bij de organisatie van de examens wordt voor studenten met functiebeperkingen als vermeld in artikel II.221, §2, in redelijke aanpassingen voorzien;
  - b) legt de modaliteiten vast van de interne beroepsprocedure en de inzageprocedure. De Vlaamse Regering regelt de werking van de examencommissie, vermeld in paragraaf 9, en bepaalt de vergoedingen van de leden;
  - c) bepaalt de nadere regels voor de vergelijkende examens, vermeld in paragraaf 3 en 4;
- 4° de examencommissie, vermeld in paragraaf 9:
  - a) stelt een werkings- en examenreglement op waarin concrete voorschriften zijn opgenomen ter uitvoering van het besluit, vermeld in punt 3°;
  - b) valideert de examenvragen en evalueert de examenresultaten;
  - c) is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de examens;
  - d) maakt vooraf het examenprogramma bekend en publiceert na afloop van de examens een representatief staal van de examenvragen en antwoorden;
- 5° de voorzitter van de examencommissie, vermeld in paragraaf 9, maakt de resultaten en de lijst, vermeld in paragraaf 3 en 4, bekend.

§9. De toelatingsexamens, vermeld in paragraaf 1 en 2, worden georganiseerd door dezelfde examencommissie.

De Vlaamse Regering benoemt de voorzitter, de secretaris en de leden van de examencommissie.

De examencommissie telt, voorzitter en secretaris uitgezonderd, minimaal tien en maximaal twintig leden.

De leden van de examencommissie worden op zodanige wijze aangeduid uit de leden van het zelfstandig academisch personeel van de universiteiten dat de nodige expertise aanwezig is op het vlak van de medische, de tandheelkundige en de diergeneeskundige praktijk, de inhoud van de vakken, de onderwijskunde en de psychologie.

§10. De toelatingsexamens worden op zodanige wijze georganiseerd dat studenten per academiejaar aan de beide toelatingsexamens, vermeld in paragraaf 1 en 2, kunnen deelnemen.

Kandidaten die deelnemen aan het toelatingsexamen arts-tandarts melden bij hun inschrijving uitdrukkelijk voor welke opleiding ze een voorkeur hebben.

De keuze, vermeld in het tweede lid, is bindend. Door die keuze worden kandidaten alleen opgenomen als gunstig gerangschikte kandidaat op de lijst, vermeld in paragraaf 3, zesde lid, voor de opleiding van hun keuze.

§11. De gunstige rangschikking voor het toelatingsexamen arts-tandarts en het toelatingsexamen dierenarts in een bepaald burgerlijk jaar wordt alleen aanvaard voor het voldoen aan de bijkomende toelatingsvoorwaarde als de student uiterlijk op 30 september van dat burgerlijk jaar voldoet aan de algemene toelatingsvoorwaarden voor een bacheloropleiding, vermeld in artikel II.178.

§12. De bijkomende toelatingsvoorwaarde van gunstige rangschikking voor het toelatingsexamen arts-tandarts of het toelatingsexamen dierenarts, vermeld in paragraaf 1 en 2, geldt ook voor de inschrijving in een bachelor- of masteropleiding in het studiegebied Geneeskunde, in het studiegebied Tandheelkunde of in het studiegebied Diergeneeskunde als de student vrijstelling heeft verkregen van sommige opleidingsonderdelen of een diploma heeft behaald na een opleiding waarvoor de voormelde bijkomende toelatingsvoorwaarde niet van toepassing is. De voormelde bijkomende toelatingsvoorwaarde geldt ook in geval van een rechtstreekse diplomering als vermeld in artikel II.245.

§13. De studenten die vóór 1 januari 2018 voldeden aan de algemene en bijzondere toelatingsvoorwaarden voor de opleidingen in het studiegebied Geneeskunde of in het studiegebied Tandheelkunde, worden vrijgesteld van het vergelijkend toelatingsexamen, vermeld in paragraaf 1.

De studenten of gediplomeerden in de masteropleiding geneeskunde of tandheelkunde die een vervolgopleiding beogen waarvoor beide basisdiploma's vereist zijn, zijn vrijgesteld van het toelatingsexamen voor de complementaire basisopleiding op voorwaarde van goedkeuring door het instellingsbestuur. De concrete modaliteiten en voorwaarden in dit verband, worden voorafgaandelijk op algemene wijze uitgewerkt in het onderwijs- en examenreglement van de instelling.

De vrijstelling van het toelatingsexamen arts-tandarts geldt, onverminderd de toepassing van artikel II.193, ook voor personen die buiten België een diploma

van respectievelijk arts of tandarts hebben behaald en die de toelating hebben om zich aan een universiteit in Vlaanderen in te schrijven respectievelijk voor een masteropleiding in het studiegebied Geneeskunde of een masteropleiding in het studiegebied Tandheelkunde.

§14. Studenten die in het academiejaar 2022-2023 ingeschreven zijn in de bacheloropleiding diergeneeskunde, worden vrijgesteld van het toelatingsexamen dierenarts, vermeld in paragraaf 2.

De vrijstelling van het toelatingsexamen dierenarts geldt, met behoud van de toepassing van artikel II.193, ook voor personen die buiten België een diploma van dierenarts hebben behaald en die de toelating hebben om zich aan een universiteit in de Vlaamse Gemeenschap in te schrijven voor een masteropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde.

§15. Het bewijs van toelating van een student die gunstig wordt gerangschikt en tijdig voldoet aan de algemene toelatingsvoorwaarde, vermeld in paragraaf 11, blijft onbeperkt geldig.”.

Art. 10. Artikel II.188/1 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 8 december 2017, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. II.188/1. §1. Met behoud van de toepassing van de algemene toelatingsvoorwaarden voor een bacheloropleiding, vermeld in artikel II.178, wordt de eerste inschrijving voor bepaalde bacheloropleidingen aan de hogescholen of universiteiten afhankelijk gesteld van de verplichte deelname aan een starttoets. Na de afname van de starttoets ontvangen de deelnemers een attest van deelname, dat alleen geldig is voor de inschrijving in de bacheloropleiding in het academiejaar dat start na de afname van de starttoets.

Een starttoets test startcompetenties die nodig zijn voor het welslagen in de betrokken opleiding. De deelname aan een starttoets gebeurt onder gecontroleerde omstandigheden. Studenten kunnen ondersteunende maatregelen vragen voor het afleggen van een starttoets.

Na de afname van de starttoets ontvangt iedere deelnemer een individueel feedbackrapport. Iedere deelnemer heeft het recht om op basis van dit feedbackrapport een gesprek aan te gaan met een studie- of trajectbegeleider in de instelling waar hij zich wenst in te schrijven.

De Vlaamse Regering legt, na raadpleging van de VLUHR, bij besluit de lijst vast van de opleidingen waarvoor deelname aan een starttoets een voorwaarde voor inschrijving is.

De hogescholen en universiteiten nemen de bijkomende inschrijvingsvoorwaarde van het afleggen van een starttoets en de verplichte remediëring die wordt opgelegd, op in hun onderwijsreglement.

§2. In afwijking van paragraaf 1, eerste lid, wordt in de instellingsoverschrijdende reglementen, vermeld in paragraaf 5, opgenomen onder welke voorwaarden en op

welke wijze een student of een groep van studenten wordt vrijgesteld van de verplichte deelname aan een starttoets. Elke vrijstelling wordt gemotiveerd.

§3. De resultaten op de starttoetsen kunnen in geen geval de weigering tot inschrijving in de opleiding tot gevolg hebben.

De instellingen leggen verplichte remediëring op aan studenten die de vastgelegde cesuur of cesuren op de starttoets of een toetsonderdeel van de starttoets niet behalen. De cesuur of cesuren voor de starttoetsen worden per toets vastgelegd over de instellingen heen en opgenomen in de instellingsoverschrijdende reglementen, vermeld in paragraaf 5.

De instellingen kunnen verplichte remediëring opleggen aan een student die:

- 1° is vrijgesteld van deelname aan een starttoets;
- 2° heeft deelgenomen aan een andere starttoets dan de starttoets die overeenstemt met de opleiding waarvoor de student zich wil inschrijven.

De instellingen leggen in de instellingsoverschrijdende reglementen, vermeld in paragraaf 5, vast in welke gevallen ze verplichte remediëring opleggen als vermeld in het derde lid.

Elke instelling bepaalt autonoom de omvang en de inhoud van de verplichte remediëring. De remediëring kan intra-curriculair en extra-curriculair vormgegeven worden. De instellingen voorzien ook in een remediëringsaanbod voorafgaand aan de start van het academiejaar.

Elke instelling bepaalt autonoom of er evaluatiemomenten worden gekoppeld aan de opgelegde remediëring.

De VLIR en de VLHORA volgen de validering van de verplichte remediëring en de impact ervan op studenten op. Ze rapporteren hierover jaarlijks aan de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming.

§4. Een student kan een beroep instellen tegen:

- 1° zijn resultaten op de starttoets;
- 2° het niet verkrijgen van een vrijstelling van deelname aan een starttoets;
- 3° het niet verkrijgen van ondersteunende maatregelen bij de deelname aan een starttoets, of de aard van die maatregelen.

De modaliteiten voor het beroep worden vastgelegd in de instellingsoverschrijdende reglementen, vermeld in paragraaf 5.

§5. De hogescholen respectievelijk de universiteiten leggen een instellingsoverschrijdend reglement vast. Dit bevat minimaal volgende elementen:

- 1° de cesuur of cesuren voor een starttoets of toetsonderdeel van een starttoets en de consequenties naar verplichte remediëring toe;
- 2° de consequenties naar verplichte remediëring bij deelname aan een niet-overeenstemmende starttoets of bij vrijstelling van deelname aan een starttoets;
- 3° de afnamemodaliteiten van de starttoetsen;

- 4° de vrijstellingen van de verplichte deelname aan een starttoets en de manier waarop de vrijstelling van deelname wordt verleend;
- 5° de regels over de beroepsprocedure;
- 6° afspraken over de aanvraag en de toekenning van ondersteunende maatregelen bij de deelname aan een starttoets.

De instellingsoverschrijdende reglementen worden jaarlijks gevalideerd door respectievelijk de VLHORA en de VLIR en door hen overgemaakt aan de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming, uiterlijk op 1 februari van het jaar waarin de starttoetsen worden afgenomen. De instellingsoverschrijdende reglementen worden openbaar en makkelijk raadpleegbaar gemaakt.

§6. De deelname aan een starttoets is kosteloos. In voorkomend geval genereert ook de opgelegde verplichte remediëring voor de student geen extra kosten bovenop het verschuldigde studiegeld.”.

Art. 11. In artikel II.190, §2, van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014 en 8 december 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden “kan in het studiegebied Geneeskunde” vervangen door de woorden “kan in de studiegebieden Geneeskunde en Tandheelkunde”;

Art. 12. In artikel II.200 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014 en 1 maart 2019, worden een paragraaf 4, een paragraaf 5, een paragraaf 6 en een paragraaf 7 toegevoegd, die luiden als volgt:

“§4. Een student die zich voor de eerste keer inschrijft in een bepaalde bacheloropleiding in een bepaalde instelling schrijft zich in voor het modeltraject met een studieomvang van 54 tot 66 studiepunten per academiejaar.

Deze verplichting geldt niet voor:

- 1° een student die op grond van zijn dossier een geïndividualiseerd traject, vermeld in paragraaf 2, verkreeg;
- 2° een student met een bijzonder statuut en waarvoor de instelling voor de groep van studenten met dat bijzonder statuut een modeltraject aanbiedt met een afwijkende studieomvang;
- 3° een student die reeds een bachelor- of masterdiploma heeft behaald of een diploma dat daarmee gelijkwaardig wordt erkend.

§5. Een student die in een academiejaar niet voor alle opgenomen opleidingsonderdelen van een opleiding een creditbewijs of een deliberatiecijfer heeft verworven, heeft vanaf een volgende inschrijving in diezelfde opleiding het recht om een opleidingsonderdeel op te nemen gelijktijdig met een of meer voorgaande opleidingsonderdelen, tenzij volgtijdelijkheid dat niet toelaat.

§6. Een student aan wie in het kader van een bepaalde opleiding een maatregel van studievoortgangsbewaking als vermeld in artikel II.246, §3 en §4, wordt opgelegd, heeft het recht om binnen het academiejaar waarop de bindende voorwaarde betrekking heeft, minimaal 45 studiepunten in die opleiding op te nemen, tenzij volgtijdelijkheid dat niet toelaat.

Een student aan wie in het kader van een bepaalde opleiding geen maatregel van studievoortgangsbewaking als vermeld in artikel II.246, §3 en §4, wordt opgelegd en die in een vorig academiejaar niet voor alle opgenomen opleidingsonderdelen een creditbewijs of een deliberatiecijfer heeft verworven, heeft het recht om jaarlijks 72 studiepunten in die opleiding op te nemen, tenzij volgtijdelijkheid dat niet toelaat.

§7. Een student die na een eerste inschrijving in een initiële bacheloropleiding niet voor alle opgenomen opleidingsonderdelen een creditbewijs of deliberatiecijfer heeft verworven, schrijft zich bij zijn tweede inschrijving in een volgend academiejaar in die opleiding ten minste opnieuw in voor alle opleidingsonderdelen waarvoor hij geen creditbewijs of deliberatiecijfer heeft verworven.”.

Art. 13. In artikel II.201 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 8 december 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, 9° wordt de zinsnede “, §1” opgeheven;

2° in paragraaf 2, 9° wordt de zinsnede “, §1” opgeheven.

Art. 14. In artikel II.204 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 21 maart 2014, wordt paragraaf 3 vervangen door wat volgt:

“§3. Een student die zich in een overmachtssituatie bevond waardoor hij niet kon deelnemen aan alle of een gedeelte van de examens voor de opleidingsonderdelen waarvoor hij in een academiejaar studiepunten opgenomen heeft, kan een verzoek indienen om de opgenomen studiepunten waarover de student geen examen heeft kunnen afleggen, terug toe te voegen aan zijn leerkrediet.

De student dient zijn verzoek in bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen. Het verzoek wordt ingediend uiterlijk binnen een termijn van drie jaar die ingaat op 1 september van het academiejaar waarop het verzoek betrekking heeft.”.

Art. 15. In artikel II.221, §1, van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014 en 8 december 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan punt 3°, c) wordt de zinsnede “, en in voorkomend geval de risico’s of veiligheidsproblemen op basis waarvan die volgtijdelijkheid wordt opgelegd” toegevoegd;

2° punt 20° wordt vervangen door wat volgt:

“20° in voorkomend geval: de bijkomende inschrijvingsvoorwaarde van het afleggen van een starttoets en de verplichte remediëring, vermeld in artikel II.188/1, die wordt opgelegd met verwijzing naar het geldende instellingsoverschrijdend reglement.”;

3° er worden een punt 21°, een punt 22°, een punt 23°, een punt 24° en een punt 25° toegevoegd, die luiden als volgt:

- “21° de bindende voorwaarden die kunnen worden opgelegd conform artikel II.246, §2 en §4;
- 22° de wijze waarop omgegaan wordt met overmacht in het kader van de maatregelen van studievoortgangsbewaking, vermeld in artikel II.246;
- 23° de grens vanaf wanneer een inschrijving kan geweigerd worden in eenzelfde initiële bacheloropleiding, vermeld in artikel II.246, §3, derde lid;
- 24° de grens vanaf wanneer een instelling studieadvies geeft, vermeld in artikel II.246, §7;
- 25° de bijzondere statuten toegekend aan een groep van studenten en de voorwaarden en modaliteiten voor de toekenning hiervan.”.

Art. 16. Aan artikel II.225, §3, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 21 maart 2014, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Het instellingsbestuur kan evenwel na verloop van vijf jaar, als het instellingsbestuur substantiële verschillen kan aantonen tussen de competenties die de student volgens het creditbewijs heeft verworven en de huidige beoogde competenties van een opleidingsonderdeel, de student opleggen om die substantiële verschillen te overbruggen door een of meer opleidingsonderdelen volledig of gedeeltelijk op te nemen. De voormelde termijn van vijf jaar wordt berekend vanaf de eerste dag van de maand oktober die volgt op het academiejaar waarin het creditbewijs is verworven.”.

Art. 17. Artikel II.246 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014, 19 juni 2015 en 3 juli 2020, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. II.246. §1. De instelling legt verplichte remediëring, als vermeld in artikel II.188/1, §3, tweede lid, op aan een student die de cesuur of cesuren op een starttoets of een toetsonderdeel van een starttoets niet behaalt.

De instelling kan verplichte remediëring als vermeld in artikel II.188/1, §3, derde lid, opleggen aan een student die:

- 1° een vrijstelling van deelname aan een starttoets heeft verkregen;
- 2° heeft deelgenomen aan een andere starttoets dan de starttoets die overeenstemt met de opleiding waarvoor hij zich wil inschrijven.

§2. Voor een student in het hoger beroepsonderwijs gelden de maatregelen van studievoortgangsbewaking, vermeld in het tweede en het derde lid.

Als een student geen 60% van de ingeschreven studiepunten van een opleiding van het hoger beroepsonderwijs verworven heeft een vorig academiejaar kan bij een nieuwe inschrijving aan eenzelfde of andere instelling een bindende voorwaarde opgelegd worden.

Als een student een opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft kan de inschrijving van de student een volgend academiejaar geweigerd worden door dezelfde instelling waar de bindende voorwaarde is opgelegd.

§3. Voor een student die na een eerste inschrijving in een bepaalde initiële bacheloropleiding geen creditbewijs of deliberatiecijfer heeft verworven voor alle

opgenomen opleidingsonderdelen van die inschrijving, gelden de maatregelen van studievoortgangsbewaking, vermeld in het tweede tot en met het vierde lid.

Als de student, vermeld in het eerste lid, na zijn tweede inschrijving in een volgend academiejaar in dezelfde opleiding geen creditbewijs of deliberatiecijfer heeft verworven voor alle resterende opleidingsonderdelen van zijn eerste inschrijving, kan hij zich niet opnieuw inschrijven in de desbetreffende opleiding aan dezelfde instelling. De voormelde maatregel geldt niet als de student overmacht kan aantonen.

De instelling kan de inschrijving in eenzelfde initiële bacheloropleiding weigeren aan een student als op basis van zijn behaalde studierendement na zijn eerste inschrijving blijkt dat een volgende inschrijving in deze opleiding geen positief resultaat zal opleveren, tenzij de student overmacht kan aantonen. De instelling bepaalt autonoom de grens vanaf wanneer een inschrijving kan geweigerd worden en legt dit vast in het onderwijsreglement.

De student van wie conform het tweede of het derde lid de inschrijving geweigerd is, kan zich opnieuw inschrijven in dezelfde opleiding vanaf het ogenblik dat hij in het bezit is van een diploma van het hoger onderwijs.

§4. Voor een student die zich niet voor een eerste keer inschrijft in een initiële bacheloropleiding en die niet onder de voorwaarden vermeld in paragraaf 3 valt, en die zich niet inschrijft in een opleiding van het hoger beroepsonderwijs, gelden de maatregelen van studievoortgangsbewaking, vermeld in het tweede tot en met het zesde lid.

Als een student geen 60% van de ingeschreven studiepunten verworven heeft een vorig academiejaar kan bij een nieuwe inschrijving aan eenzelfde of andere instelling een bindende voorwaarde opgelegd worden. De instelling kan een bindende voorwaarde opleggen aan een student die na vier examenkansen geen creditbewijs of deliberatiecijfer verworven heeft voor een opleidingsonderdeel, tenzij de student overmacht kan aantonen.

Als een student een opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft kan de inschrijving van deze student een volgend academiejaar geweigerd worden door dezelfde instelling waar de bindende voorwaarde is opgelegd.

De bindende voorwaarden worden autonoom bepaald door de instelling en worden opgenomen in het onderwijsreglement.

De student van wie conform het vierde lid de inschrijving geweigerd is, kan zich opnieuw inschrijven in dezelfde opleiding vanaf het ogenblik dat hij in het bezit is van een diploma van het hoger onderwijs.

§5. Als uit de gegevens van het individueel dossier van een student blijkt dat een volgende inschrijving in het hoger onderwijs geen positief resultaat zal opleveren kan de inschrijving van de student op gemotiveerde wijze geweigerd worden.

§6. De instelling kan in bijzondere gevallen en op objectieve gronden de stage of een ander praktisch opleidingsonderdeel vroegtijdig beëindigen, als een student

door zijn gedragingen blijkt heeft gegeven van ongeschiktheid voor de uitoefening van een beroep waartoe de opleiding die hij volgt, hem opleidt.

De student van wie de stage of het praktische opleidingsonderdeel met toepassing van het eerste lid is beëindigd, heeft geen recht op een tweede examenkans als vermeld in artikel II.223.

De beslissing om een stage of praktisch opleidingsonderdeel vroegtijdig te beëindigen, wordt omstandig gemotiveerd.

§7. De instelling geeft een studieadvies aan iedere student die na zijn eerste examenperiode een beperkt aantal studiepunten verworven heeft. De instelling bepaalt autonoom de inhoud van dat advies en de grens vanaf wanneer dat advies wordt verleend.

§8. Iedere student heeft het recht om een gesprek aan te gaan met een studie- of trajectbegeleider.

§9. De bepalingen in dit artikel worden vijf jaar na de inwerkingtreding ervan geëvalueerd. De uitkomsten van de evaluatie worden samengebracht in een openbaar verslag.”.

Art. 18. In artikel II.285, tweede lid, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 8 december 2017, worden de woorden “en de instelling voor hen geen aangepaste examenregeling heeft geboden” opgeheven.

Art. 19. In artikel III.9, §6, van dezelfde codex, wordt in de tabel het jaartal “2023” vervangen door de zinsnede “vanaf 2023”.

Art. 20. Aan artikel III.11 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 4 mei 2018, wordt een paragraaf 9 toegevoegd die luidt als volgt:

“§9. Vanaf het begrotingsjaar 2026 wordt het aandeel in het variabele onderwijsdeel VOWun dat de opleidingen bachelor in de diergeneeskunde en master in de diergeneeskunde, aangeboden door de Universiteit Gent en de Universiteit Antwerpen, genereren, vastgelegd op een bepaald percentage, namelijk het procentuele aandeel dat die opleidingen in VOWun van het begrotingsjaar 2022 genereren. Dat percentage wordt verdeeld onder de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Gent op basis van het aandeel van die universiteiten in het aantal uitgereikte diploma’s in de bacheloropleiding en masteropleiding diergeneeskunde in de periode 2013-2014 tot en met 2017-2018.”.

Art. 21. In artikel III.13, §3, derde lid, 3°, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 4 mei 2018, wordt het jaartal “2023” vervangen door het jaartal “2024”.

Art. 22. In artikel III.14, §4, derde lid, 3°, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 4 mei 2018, wordt het jaartal “2023” vervangen door het jaartal “2024”.

Art. 23. In artikel III.22, §3, van dezelfde codex, wordt in de tabel de zinsnede “2020 en 2021” vervangen door de zinsnede “vanaf 2020”.

Art. 24. Dit decreet treedt in werking vanaf het academiejaar 2023-2024, met uitzondering van:

1° artikel 3, en artikel 9, §5, die in werking treden vanaf het academiejaar 2022-2023;

2° artikel 2, 2°, artikel 10, 15 en 19, die in werking treden op 1 januari 2023;

3° artikel 9, 13 en 17, die in werking treden op 1 maart 2023;

4° artikel 2, 5°, dat in werking treedt op 1 juli 2023.

Artikel 23 heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2022.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN
van 7 februari 2022

DECREET INSTROOM EN OPTIMALISATIE STUDIE-EFFICIENTIE IN HET HOGER ONDERWIJS

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Adviesvraag	Voorontwerp van decreet over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs
Adviesvrager	Ben Weyts - Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand
Ontvangst adviesvraag	21 december 2021
Decretale opdracht	SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)
Goedkeuring raad	7 februari 2022
Contactpersoon	Linde Buysse lbuyse@serv.be

De heer Ben WEYTS

Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Kreupelenstraat 2

B-1000 Brussel

Decreet instroom en optimalisatie studie-efficiëntie in hoger onderwijs

Mijnheer de viceminister-president

Met voorliggend voorontwerp van decreet wil u de in- en doorstroom van de studenten hoger onderwijs verbeteren door:

- de koppeling van verplichte remediëring aan de resultaten op starttoetsen in het hoger onderwijs.
- een toelatingsexamen voor de bacheloropleiding dierengeneeskunde om de kwaliteit van de opleiding te kunnen blijven garanderen en te voldoen aan de noden van het beroepenveld.
- een aanpassing van de regelgeving rond de studievoortgangbewaking om dit strenger op te volgen en – indien nodig – om beter en sneller te kunnen heroriënteren.

Daarnaast gebeuren er aantal technische en organisatorische aanpassingen.

De SERV erkent het probleem van algemeen studieduurverlenging bij generatiestudenten en vraagt om deze duur terug in te perken en vertraagde instroom op de arbeidsmarkt te minimaliseren. De essentie is: voldoende gekwalificeerde uitstroom in relatie tot de arbeidsmarkt.

De SERV spreekt zich verder niet in detail uit over het voorliggende voorontwerp van decreet.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Hans Maertens
voorzitter

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD
van 15 februari 2022

Beleidsmaatregelen voor instroom en doorstroom in hoger onderwijs

Advies bij het voorontwerp van decreet over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Advies op vraag van Ben Weyts, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand op 21 december 2021

Uitgebracht door de Raad Hoger Onderwijs op 15 februari 2022 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: werkgroep Verzameldecreet hoger onderwijs op 11 januari 2022, 24 januari 2022 en 7 februari 2022 onder voorzitterschap van Ann De Schepper

Inbreng van het overlegplatform Studiekeuze van Secundair naar Hoger onderwijs op 3 februari 2022

Dossierbeheerder: Tine Degrande

1 Situering

1.1 Regeerakkoord en Beleidsnota Onderwijs

Een belangrijke doel uit het Regeerakkoord en de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 was het optimaliseren van de studie-efficiëntie. Dat kwam voort uit de vaststelling dat studenten er steeds langer over doen om een diploma te behalen en dat ze nog al te vaak onderweg afhaken. Een betere studie-efficiëntie moet de slaagkansen van studenten verhogen en ontgoochelingen in het studietraject vermijden.

Het Regeerakkoord en de beleidsnota Onderwijs formuleerden verschillende initiatieven om de studie-efficiëntie te optimaliseren:

- Een eerste groep was gericht op een goede oriëntering en snelle heroriëntering via o.m. een 'viertrapsraket' waarvan de ijkingsstoetsen en een instaptoets lerarenopleiding (samen de 'verplichte, niet-bindende toelatingsproeven') deel uit maken. Er was o.a. ook de intentie om de nood te onderzoeken naar het bindend maken van bepaalde toelatingsproeven.
- Een tweede groep betrof het beter bewaken van de studievoortgang, via o.a. een snellere heroriëntering van studenten die niet slagen na een eerste evaluatieperiode.

1.2 Voorontwerp van decreet

De principes rond het optimaliseren van de studie-efficiëntie werden door minister Weyts ondertussen verder uitgewerkt en gekoppeld aan concrete maatregelen. Het bijhorende juridisch kader werd uitgetekend in een voorontwerp van decreet over de instroom en optimalisatie van studie-efficiëntie in hoger onderwijs.

Voor zijn advies daarover baseert de Vlor zich op het voorontwerp van decreet zelf en op het rapport van het Rekenhof over studievoortgang in het hoger onderwijs (Rekenhof, 2021). Verder werden ook de werkzaamheden van de werkgroepen die zijn opgericht op vraag van de minister rond de thema's (1) toetsen hoger onderwijs en (2) studievoortgang, waarover wordt gerapporteerd in de memorie van toelichting, in rekening gebracht.

Daarnaast heeft de Vlor zich in voorgaande adviezen al gebogen over verschillende aspecten die raken aan of deel uitmaken van het voorontwerp van decreet:

- Het toelatingsexamen Diergeneeskunde;¹
- De instaptoetsen en ijkingsstoetsen;²
- De flexibilisering van het hoger onderwijs;³
- Diverse andere thema's zoals oriëntering en studiekeuzebegeleiding.⁴

Ook deze voorgaande Vlor-adviezen worden meegenomen bij de adviesvoorbereiding.

---

¹ Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Aandachtspunten bij de toegang tot het hoger onderwijs en het toelatingsexamen diergeneeskunde](#). 30 september 2021.

² Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over ijkings- en instaptoetsen](#). 11 juni 2019.

³ Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Advies: De grenzen van de flexibilisering?](#). 20 augustus 2020.

⁴ Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Uitdagingen en kansen voor een toekomstgericht hoger onderwijs](#). 11 juni 2019.

1.3 Focus van dit advies

In dit advies richt de Vlor zich op de grote lijnen en principes onderliggend aan het voorontwerp van decreet. We geven algemene beschouwingen mee (2.), formuleren aandachtspunten rond de verschillende onderdelen van het voorontwerp van decreet (3.) en geven aanbevelingen mee bij de uitwerking en implementatie (4.). Uiteraard is de Vlor bereid om – in een latere fase – mee na te denken over uitwerking en bijsturing van de concrete maatregelen en de verdere implementatie.

2 Algemene beschouwingen

2.1 Bezorgdheden Vlor-partners

De Vlor stelt tevreden vast dat zijn adviezen over het thema instroom en studie-efficiëntie aandachtig werden gelezen en dat er op heel wat vlakken rekening werd gehouden met de aandachtspunten die daarin zijn meegegeven.

Hoewel deels ook gewerkt werd met de input van de voorbereidende werkgroepen toetsen en studievoortgang hoger onderwijs, opgericht op vraag van minister Weyts, betreurt de Vlor het dat de personeelsgeleding bij die voorbereidende werkzaamheden op geen enkele manier betrokken is geweest. Het is belangrijk dat alle onderwijspartners gehoord worden.

2.2 Onduidelijke onderliggende strategische doelstellingen en beleidskeuzes

De Vlor onderschrijft de wens om studiekeuzers snel op de juiste plaats te krijgen en toe te leiden naar een diploma. We stellen echter vast dat de doelstellingen in zeer operationele termen worden omschreven, waarbij eerder wordt vertrokken van wat men wil verhinderen dan van wat men wil bereiken. De achterliggende beleidsvisie wordt echter onvoldoende geëxpliciteerd en blijft dus onduidelijk.

Zo is bijvoorbeeld het verwerven van kennis, vaardigheden en competenties een van de belangrijkste doelstellingen van het hoger onderwijs. Nochtans wordt deze doelstelling nergens vermeld.

De verschillende operationalisering doen vermoeden dat het decreet vertrekt vanuit het idee van een te ver doorgedreven flexibilisering in het hoger onderwijs. Net die veronderstelling was voor de Vlor eerder een aanleiding om na te gaan of er dankzij de inzet van de instrumenten die in het kader van de flexibilisering werden ontwikkeld, ook een bredere toegang tot het hoger onderwijs werd gerealiseerd, of er effectief meer diploma's werden afgeleverd, en of in dat geval de inspanningen en investeringen wel in balans zijn met de opbrengsten.⁵ De Vlor vond op basis van de analyse van cijfermateriaal geen ondersteuning voor het beeld dat de flexibilisering tegen zijn grenzen aanbotst en volledig is doorgeslagen. Zo bleek een verlenging van de studieduur ook samen te gaan met een hoger aantal diploma's en een bredere instroom. Tezelfdertijd stelde de Vlor vast dat de administratieve opvolging en de kosten verbonden aan de flexibilisering groot zijn. Ook werd er voorgesteld dat de instellingen de kans moeten krijgen om vroeg in het studietraject generieke studievoortgangsmatregelen op te leggen. Daarnaast doen ook de cijfers die worden

---

⁵ Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Advies: De grenzen van de flexibilisering?](#), 20 augustus 2020.

vermeld in de memorie van toelichting en werden geanalyseerd door de voorbereidende werkgroepen, denken dat de situatie misschien niet zo dramatisch is als men veronderstelt.

Tot slot stelt de Vlor vast dat het voorontwerp van decreet sterk gericht is op het opleggen van grenzen en verplichtingen aan studenten en instellingen, als men bepaalde doelen niet haalt. Een andere aanpak zou zijn om sterker in te zetten op het creëren van mogelijkheden. Zo is bijvoorbeeld heroriëntering een noodzaak indien een startende student onvoldoende studie-efficiëntie behaalt. Snelle heroriëntering zou op een positieve manier kunnen worden opgenomen en gefaciliteerd.

2.3 Democratisering hoger onderwijs staat voorop

De Vlor vindt het uiterst belangrijk dat de doelen en de bijhorende beleidskeuzes niet in strijd zijn met de democratisering van het onderwijs.

Het moet vermeden worden dat de combinatie van verschillende maatregelen – de invoer van een toelatingsexamen of starttoets, de verplichte remediëring bij de starttoets, de strikte studievoortgangsmaatregelen voor startende studenten, etc. – een drempelverhogend effect heeft. De bedoeling moet net zijn dat meer studenten succesvol zijn in hun studietraject, en in het bijzonder studenten uit kansengroepen.

De sterkere democratisering in het hoger onderwijs staat immers al lang op de agenda van de Vlor. De democratisering van het hoger onderwijs zal pas geslaagd zijn als alle drempels die studenten ervaren bij de instroom, doorstroom en uitstroom weggewerkt zijn, ook voor studenten uit kansengroepen.⁶ In de memorie van toelichting wordt de bezorgdheid geuit rond kansengroepen, maar het is onduidelijk welke invulling daaraan wordt gegeven. De Vlor meent ook dat niet alle voorgestelde maatregelen de democratisering noodzakelijk ten goede komen.

2.4 Haalbare en eenvormige timing

De inwerkingtreding van het decreet is al voorzien vanaf academiejaar 2023-2024. Dat zorgt ervoor dat de implementatietermijn te kort is. De impact van de maatregelen op de hogeronderwijsinstellingen is namelijk groot.⁷

Zo moeten er veel curricula grondig worden herbekeken door de nieuwe maatregelen rond verplichte remediëring, de verplichting op afgelijnde startpakketten, de definitie van volgtijdelijkheid, en de noodzakelijke afstemming tussen instellingen voor het gevraagde instellingsoverschrijdend reglement. Curriculenhervorming vraagt tijd. De timing ervan is ook strikt gebonden aan bepaalde deadlines binnen de hogeronderwijsinstellingen, o.a. omwille van transparantie en rechtszekerheid voor studenten. Het is dan ook onmogelijk om die curriculumhervorming te realiseren op de korte tijd die rest tussen de geplande goedkeuring en ingang van het decreet. Indien instellingen dat op een kwaliteitsvolle wijze wensen te doen, moet er voldoende tijd worden voorzien voor het doordenken en inschatten van de impact van de maatregelen en voor de praktische uitwerking ervan.

⁶ Zie Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Uitdagingen en kansen voor een toekomstgericht hoger onderwijs](#), 11 juni 2019.

⁷ De vooropgestelde timing, m.a.w. de inwerkingtreding vanaf academiejaar 2023-2024, is wel haalbaar voor de voorziene uitbreiding van de studie-omvang in de master-na-masteropleidingen klinische biologie en specialistische mondzorg/tandheelkunde.

Bovendien is een tijdige, brede en heldere communicatie over de maatregelen naar studenten en studiekeizers toe cruciaal. Dat betekent dat in het voorjaar van 2023 alles al klaar moet zijn, om zo correcte informatie te kunnen meegeven aan studiekeizers en instromers. Dat maakt dat de implementatietermijn korter is dan wat er op papier is voorzien.

Daarnaast vormen bepaalde artikelen een uitzondering op de algemene inwerkingtredingsdatum. Ze treden in werking op verschillende momenten doorheen een academiejaar. Dat heeft als gevolg dat er voor bepaalde maatregelen (zoals de verplichte remediëring) een andere regeling geldt voor een inschrijving in het eerste dan in het tweede semester. De Vlor wijst op het belang van eenvormige timing binnen een academiejaar – en dus ook de datum van inwerkingtreding van de nieuwe maatregelen.

2.5 Financiële implicaties

Hoewel het voorontwerp van decreet vermeldt dat de voorgestelde wijzigingen geen financiële implicaties hebben, wijst de Vlor er op dat dit absoluut niet realistisch is. Het decreet creëert verschillende extra opdrachten voor de instellingen. Ondanks het feit dat zij met bepaalde maatregelen al enige ervaring hebben opgedaan, brengen de voorgestelde wijzigingen telkens een significante schaalvergroting teweeg. Dat heeft stevige financiële implicaties.

Denk bijvoorbeeld aan het recht op begeleiding: Het volstaat niet om dit in te schrijven in het decreet, maar er moeten ook voldoende middelen beschikbaar zijn om dit op een geïndividualiseerde manier aan te pakken. Een ander voorbeeld is de remediëring: Hoewel heel wat instellingen die nu al aanbieden voor studenten, zal de deelname hieraan sterk stijgen indien die verplicht wordt bij het niet-slagen op de starttoets. Bovendien moet die remediëring zowel voor als tijdens het academiejaar worden voorzien.

De Vlor vindt het onaanvaardbaar dat de nieuwe maatregelen en acties opnieuw en bijkomend binnen de gesloten enveloppe van het hoger onderwijs worden gelegd. Het is voor de instellingen gewoonweg onmogelijk om de maatregelen te realiseren met de bestaande financiering.

Middelen kunnen maar één keer worden uitgegeven, en het toevoegen van nieuwe opdrachten betekent dat instellingen noodzakelijkerwijze andere zaken zullen moeten schrappen. Voor de verdere uitbouw van het hoger onderwijs is een degelijke financiering onontbeerlijk. Ook in het verleden heeft de Vlor er al herhaaldelijk op gewezen dat de onderfinanciering van het hoger onderwijs op termijn dreigt te leiden tot kwaliteitsverlies.⁸ Met de invoer van dit decreet wordt deze vrees nog reëler. Nochtans draagt de Vlor – net als de minister van Onderwijs via zijn beleidsplannen – het behoud en de versterking van de kwaliteit in het (hoger) onderwijs hoog in het vaandel.

Tot slot wijst de Vlor er op dat er in de beleidsnota Onderwijs 2019-2024 werd voorzien dat de financiering van het hoger onderwijs mee zou worden aangepast, ter ondersteuning van de studie-efficiëntie (cfr. parameters aanpassen die instellingen aanzetten om studenten te heroriënteren). De Vlor stelt echter vast dat er in het voorontwerp hierrond geen bepalingen zijn opgenomen, wat onduidelijkheid creëert. Ook de regeling van het leerkrediet zou geëvalueerd worden, wat kan leiden tot aanpassingen. De Vlor wijst erop dat die bijkomende regelingen niet strijdig mogen zijn met de huidige beleidskeuzes, en dat extra aandacht moet worden besteed aan afstemming.

---

⁸ Zie bijvoorbeeld Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Advies: De grenzen van de flexibilisering?](#), 20 augustus 2020.

2.6 Implicaties voor personeel en organisatie

De overheid onderschat de inspanningen die van het personeel en de organisatie worden verwacht om de diverse maatregelen blijvend te implementeren.

De implementatie van het decreet vergt namelijk op recurrente basis extra personele inzet, in het bijzonder voor:

- het aanbieden van verplichte remediëring bij starttoetsen;
- de organisatie van starttoetsen;
- het behandelen van extra beroepsprocedures;
- de studieadviezen na de eerste examenperiode;
- verplichte begeleiding bij studievoortgangsbewaking;
- de individuele opvolging van studenten.

Bovendien moeten in de opstartfase voor alle opleidingen de modeltrajecten worden hertekend.

Nochtans zijn de opdrachten voor het hoger onderwijs de laatste jaren sterk toegenomen, net als het aantal studenten. Momenteel is de student-docentratio in Vlaanderen heel wat hoger dan die ooit was (Departement Onderwijs en Vorming, 2022).⁹ Hij is ook een pak hoger dan in heel wat andere Europese landen (OECD, 2021).¹⁰ Het personeel staat erg onder druk om de geleverde kwaliteit te kunnen blijven bieden. Tegelijk worden ook nog de decretale groeipaden afgebouwd.

Indien het hoger onderwijs extra opdrachten krijgt zonder bijkomende middelen, vreest de Vlor dat de instellingen zich genoodzaakt zullen zien om hun doordacht gekozen initiatieven ter ondersteuning van de studievoortgang en -efficiëntie, sterk af te bouwen of zelfs stop te zetten. Dat zou bijzonder jammer zijn, omdat die initiatieven telkens ontwikkeld werden binnen de context van de eigen instelling, en vaak specifiek gericht zijn op de eigen situatie en op de noden van de aanwezige studentenpopulatie.

2.7 Beleidsruimte en onnodige uniformisering

Idealiter heeft het voorontwerp van decreet als doel om aan instellingen een goed kader en duidelijke grenzen van handelingsruimte mee te geven, zodat ze handvaten hebben voor de remediëring bij starttoetsen en dat ze adequate maatregelen kunnen opleggen wanneer studenten onvoldoende studievoortgang boeken. Het voorontwerp vertaalt dit in maatregelen die heel specifiek gekozen zijn en ook veel sterker dan voorheen identiek moeten worden toegepast door verschillende hogeronderwijsinstellingen. De Vlor is bezorgd dat er daardoor te weinig ruimte overblijft voor de instellingen om hun eigen beleid te voeren.

Juridisch gezien behoort de autonomie van instellingen om specifieke systemen op te zetten immers tot de vrijheid van onderwijs, zoals bepaald in de Grondwet. Bovendien verhindert de uniformisering de instellingen om bijsturingen uit te voeren, indien er op basis van de instellingsspecifieke monitoring zou worden vastgesteld dat er ongewenste effecten ontstaan binnen een specifiek opleidingsdomein of voor een specifieke studentengroep. In dat geval zouden instellingen afhankelijk worden van een decreetswijziging.

⁹ Gegevens uit het statistisch jaarboek Vlaanderen tonen aan dat de student-docentratio in de hogescholen tussen 2003 en 2017 met 45% gestegen is. Ook in de universiteiten vond er een stevige stijging plaats.

¹⁰ Europese data tonen een gemiddelde ratio van iets meer dan 19 FTE studenten voor elke FTE docent, terwijl het Europese gemiddelde op basis van 28 OECD-landen op 15.2 ligt. Zie p. 162 en Figuur 6.2.

De Vlor vraagt dan ook met aandrang aan de overheid om de noodzaak voor uniformisering te motiveren en tegelijk niet verder te gaan dan nodig. De Vlor is het eens met de minister dat het verhogen van de studie-efficiëntie op zich een goede zaak is, maar er wordt onvoldoende aangetoond hoe de specifieke gekozen maatregelen in elke context de beste en/of enige keuze zouden zijn om een dergelijk doel te bereiken.¹¹ Het willen creëren van voldoende duidelijkheid voor studenten volstaat daarbij niet als argument, omdat dat voor eender welke uniformisering geldt. De onderwijsvrijheid zou dus volledig worden uitgehold indien dat argument afdoende zou zijn.

De Vlor gaat er nog steeds van uit dat de hogeronderwijsinstellingen verantwoordelijk blijven omgaan met de beleidsruimte die ze krijgen en dat zij hun beslissingen intern kunnen motiveren.

3 Bezorgdheden bij de verschillende onderdelen

3.1 Instroom in hoger onderwijs: toelatingsexamen Diergeneeskunde

Via het nieuwe decreet wil de overheid een toelatingsexamen invoeren voor de bacheloropleiding Diergeneeskunde, naar analogie van de toelatingsexamens arts-tandarts. Het toelatingsexamen heeft als doel de kandidaten met de grootste kans op succes in de opleiding diergeneeskunde te selecteren.

De Vlor bracht over dat beleidsvoorstel al eerder een advies uit, meer bepaald naar aanleiding van de visienota 'De invoering van een toelatingsexamen voor de inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde'¹². Uit dat advies hernemen we enkele algemene principes voor de toegang tot het hoger onderwijs, vanuit het helikopterperspectief van de Vlor¹³:

- De vrije toegang tot hoger onderwijs blijvend vooropstellen;
- De samenhang en complementariteit van instrumenten bewaken, alsook hun unieke rol in de onderwijsloopbaanbegeleiding;
- Voldoen aan randvoorwaarden om kwaliteit en werking van instrumenten te waarborgen;
- Een degelijke analyse en bijsturing van de bestaande instrumenten organiseren vooraleer er verdere uitbreiding plaatsvindt;
- Een gegronde argumentatie hanteren bij de invoer van een toelatingsexamen: In hoeverre neemt de opleiding in kwestie een uitzonderingspositie in, die de beperking van de vrije toegang tot het hoger onderwijs rechtvaardigt?

Daarnaast gaf de Vlor in zijn eerdere advies enkele aandachtspunten mee bij de invoer van een toelatingsexamen Diergeneeskunde, *indien* de politieke keuze daarvoor werd gemaakt. De Vlor vroeg in dat geval een beargumenteerde keuze voor een 'numerus clausus' of 'numerus fixus', afstemming met het toelatingsexamen arts/tandarts en een haalbare timing. Een invoering van een toelatingsexamen moet ook gepaard gaan met een voorbereidingstraject, heldere communicatie, opvolging van niet-geslaagden en monitoring van het effect.

---

¹¹ Het Rekenhof gaf tijdens de toelichting die werd gegeven voor de Vlor op 18 januari 2022 over het rapport 'Studievoortgang in het hoger onderwijs' aan dat het rapport geen data bevat die pleiten voor de nood aan een sterkere uniformisering (Rekenhof, 2022).

¹² Vlaamse Regering (2021). [Visienota 'De invoering van een toelatingsexamen voor de inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde'](#).

¹³ Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Aandachtspunten bij de toegang tot het hoger onderwijs en het toelatingsexamen diergeneeskunde](#). 30 september 2021.

Bovenop die eerdere bekommernissen wenst de Vlor nog één technisch aandachtspunt voor de decreetgever mee te geven rond de modernisering van het secundair onderwijs. Er wordt in het voorontwerp van decreet immers verwezen naar het 'algemeen secundair onderwijs', terwijl de onderwijsdoelen sinds de modernisering zijn gekoppeld aan finaliteiten. De huidige verwoording draagt zo misschien ook het risico in zich dat aan de Examencommissie een (te) grote appreciatiemarge wordt gelaten om het niveau van het examen te bepalen.

3.2 Instroom in hoger onderwijs: verplichte remediëring starttoets

3.2.1 Implicaties nieuwe benaming

Welkome naamswijziging

In eerdere adviezen heeft de Vlor herhaaldelijk gewezen op de verwarring die de voormalige benaming 'verplichte, niet-bindende toelatingsproeven' heeft veroorzaakt. Een toelatingsproef impliceert immers dat een hogeronderwijsinstelling een student kan weigeren op basis van het resultaat op de proef, terwijl de term 'niet-bindend' net het tegenovergestelde suggereert. De Vlor is tevreden dat van die uitdrukking wordt afgestapt. De naamswijziging die wordt vooropgesteld, komt dus tegemoet aan die bezorgdheid.¹⁴

Starttoets als koepelterm

De Vlor gaat er echter van uit dat de nieuwe naam 'starttoets' wordt gezien als een koepelterm, die zal bestaan naast de huidige meer specifieke termen ijkingsstoetsen en instaptoetsen. Die laatste termen zijn gekend bij de studiekeizers en in het werkveld. Naast de naambekendheid is ook alle communicatie daarop afgestemd, waardoor een algemene naamswijziging onvermijdelijk een financiële meerkost met zich zou meebrengen. Beide types starttoetsen zijn bovendien verschillend qua opzet en positionering. De Vlor vraagt daarom om, naast de overkoepelende term starttoetsen, de termen ijkingsstoetsen en instaptoetsen te behouden om zo de transparantie naar studiekeizers te bewaren.

3.2.2 Verwachtingen omtrent verplichte remediëring

Opleggen van remediëring

Naast de naamswijziging is ook de verplichte remediëring een nieuw element. Er bestaan al heel wat remediëringsopties in de hogescholen en universiteiten, maar tot nu toe waren de instellingen vrij om aan de resultaten op een toets remediëring te koppelen. De verplichting impliceert dat de remediëring op grotere schaal zal worden georganiseerd en dat instellingen voor de inhoud hogere kwaliteitseisen zullen willen leggen. Het voorontwerp van decreet stelt dat er ook vermeden moet worden dat de verplichte remediëring voor studenten extra kosten genereert. Eventuele handboeken of cursusmaterialen worden echter niet gevat in het studiegeld¹⁵, en de Vlor meent dat hogeronderwijsinstellingen niet kunnen worden verplicht om die kosten zelf te dragen.

Onduidelijke rol in studiekeuzeproces

In de memorie van toelichting wordt de starttoets gekaderd binnen een goede oriëntering en studiekeuzebegeleiding naar het hoger onderwijs. De Vlor wenst echter te benadrukken dat het

---

¹⁴ Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over ijkings- en instaptoetsen](#), 11 juni 2019; Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Aandachtspunten bij de toegang tot het hoger onderwijs en het toelatingsexamen diergeneeskunde](#), 30 september 2021.

¹⁵ Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Bouwstenen voor een betaalbaar hoger onderwijs. Advies n.a.v. resultaten studiekostenmonitor hoger onderwijs](#), 11 mei 2021.

maken van een studiekeuze een langdurig proces is, dat kan worden ondersteund door verschillende kwaliteitsvolle instrumenten¹⁶ (zie ook de ‘viertrapsraket’ uit de Beleidsnota Onderwijs 2019-2024 en Regeerakkoord). De starttoets situeert zich aan het einde van dit proces, wanneer studenten al hun eigenlijke keuze hebben gemaakt en via de toets nagaan of hun begincompetenties ervoor volstaan (cfr. als ‘sluitstuk’, zie memorie van toelichting p. 2). De Vlor vraagt een duidelijke en correcte positionering van de starttoetsen in het studiekeuzeproces, en ook een heldere verhouding ten opzichte van de Vlaamse toetsen (in het Regeerakkoord ook de ‘gevalideerde, gestandaardiseerde en genormeerde toetsen’ genoemd). Het is immers cruciaal om hierover duidelijk te communiceren naar studenten toe.

Realistische verwachtingen

De Vlor benadrukt het belang van realistische verwachtingen ten opzichte van de remediëring. Het is immers niet haalbaar om in het hoger onderwijs stevige tekorten die zouden zijn ontstaan in het secundair onderwijs volledig te remediëren, zeker niet zonder bijkomende middelen. Het hoger onderwijs wil er van uit kunnen gaan dat een diploma secundair onderwijs volstaat ter voorbereiding van het hoger onderwijs, op voorwaarde dat het gaat om een diploma in een studierichting die voldoende voorbereidt op de opleiding in het hoger onderwijs. De eigenlijke opbouw van competenties en voorbereiding op de starttoets gebeurt dus in het secundair onderwijs. Tekorten moeten daar al worden gesignaleerd en aangepakt, al wil het hoger onderwijs graag bijdragen om haalbare hiaten te remediëren. Uiteraard ligt hier ook een belangrijke verantwoordelijkheid bij de studiekeuze zelf.

3.2.3 Nood aan duidelijkheid over concretisering starttoets en remediëring

Wanneer de Vlor nadenkt over de verdere concretisering van de verplichte remediëring op de starttoets, duiken er verschillende vragen op die door de instellingen nog moeten worden opgenomen en onderzocht. Het lijkt de Vlor daarbij belangrijk dat hogeronderwijsinstellingen samen een instellingsoverschrijdend afsprakenkader uitwerken dat wordt vastgelegd in een reglement, maar dat de autonomie van de instellingen wordt gerespecteerd en instellingen dus de beleidsruimte behouden om de concrete implementatie zelf in te vullen. Dat instellingsoverschrijdende overleg- en denkwerk vraagt tijd, net als de effectieve implementatie van de maatregelen in de instellingen.

Bepaling cesuur starttoets

Hoeveel studenten worden er verwacht om deel te nemen aan de remediëring? Op basis van de bestaande ijkings- en instaptoetsen is de Vlor bezorgd dat een relatief groot aandeel van de studenten onder de cesuur van de starttoets zal scoren en dus de remediëring zal volgen – ook al beseft de Vlor dat het niet-verplichte karakter van die toetsen hierop een effect kan hebben gehad. Dit zou zorgen voor een grote druk, zowel voor de studenten als voor de instellingen en opleidingen. Verder is de Vlor bezorgd over de cesurbepaling van de Vlaamse toetsen die worden beoogd in het secundair onderwijs: Hoe verhoudt die cesuur zich ten opzichte van deze van de starttoets?

Duur van de remediëring

Er moet nog worden nagedacht over hoe lang remediëring idealiter zou duren. M.a.w. vanaf wanneer is een student voldoende geremedieerd en welke tekorten zijn in een haalbare timing remedieerbaar? Volstaan hiervoor dan enkele contacturen, of gaat het om enkele dagen of weken?

---

¹⁶ Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over ijkings- en instaptoetsen](#), 11 juni 2019.

Intra- of extracurriculaire organisatie

Wordt de remediëring intra- of extra-curriculair georganiseerd? Intra-curriculaire organisatie heeft als nadeel dat competenties die eigenlijk al eerder in het traject zouden moeten verworven zijn, naar het hoger onderwijs worden doorgeschoven. Met andere woorden, het hoger onderwijs zou met de bacheloropleidingen in dat geval niet langer starten vanaf niveau 6 in de Vlaamse kwalificatiestructuur. Ook de representativiteit van het eerste opleidingsjaar komt zo in het gedrang. Bovendien stelt zich de vraag of die remediëring dan deel moet uitmaken van het nieuwe modeltraject. Extra-curriculaire organisatie heeft dan weer als nadeel dat het programma een grotere studielast teweegbrengt voor studenten die het op zich al moeilijk hebben. De remediëring met goed gevolg afronden is ook moeilijker af te dwingen. De impact van beide opties moet grondig worden onderzocht, in het bijzonder op de in- en doorstroom van kansengroepen en met oog voor de financiële implicaties rond studietoelagen, vooraleer er een keuze wordt gemaakt.

Rechtsbescherming

Studenten die het niet eens zijn met het resultaat dat ze gekregen hebben op de starttoets, zullen tegen het resultaat beroep kunnen aantekenen. Het voorontwerp verduidelijkt echter niet bij welke instantie beroep zal kunnen worden ingesteld tegen de beslissing van de beroepsinstantie voorzien in de instellingsoverschrijdende reglementen. Er is bovendien ook geen formulering opgenomen voor een eventueel beroep tegen opgelegde remediëring of over de gevolgen van het niet-opnemen van die opgelegde remediëring. De Vlor pleit ervoor de rechtsbescherming van de student laagdrempelig en toegankelijk te houden en om de administratieve last voor de instellingen voor al deze mogelijke bijkomende beroepen te limiteren.

3.2.4 Nood aan duidelijkheid over de organisatie

Timing en afnamemoment

Wanneer zal het afnamemoment van de starttoets plaatsvinden en kan de bijhorende remediëring starten? Idealiter vindt de toets vroeg genoeg plaats om de remediëring snel te kunnen aanvangen. Het zou ook zinvol zijn dat er voor studenten die vrij laat een studiekeuze maken alsnog ruimte is om de starttoets af te leggen en indien nodig remediëring te starten. Daarnaast zou de mogelijkheid moeten worden bekeken voor studenten die heroriënteren en zij-instromen om in de loop van het academiejaar starttoets en remediëring af te leggen. Tegelijk beseft de Vlor dat de organisatie van verschillende toetsen in de loop van het academiejaar moeilijk haalbaar is.

Betrokkenheid verschillende niveaus/actoren

Er is nood aan helderheid over welke actor welke bevoegdheid heeft, en wat instellingsoverschrijdend en instellingsspecifiek gebeurt: Wie neemt de starttoets af? Wie organiseert de verplichte remediëring? Als algemeen principe schuift de Vlor naar voren dat alles wat voorafgaat aan de eigenlijke inschrijving, instellingsoverschrijdend moet worden georganiseerd, en dat de instellingen aan zet zijn na de inschrijving. Hoewel de organisatie en afname van de starttoets dan uit de opdracht van de afzonderlijke instellingen zou worden gehaald, blijven ze wel samen aan zet voor het inhoudelijke luik. Na de inschrijving is er dan wel ruimte voor instellingsspecifieke werkwijzen: De organisatie van de (verplichte) remediëring zou dan dus instellingsgebonden worden georganiseerd. Verder merkt de Vlor op dat instellingsoverschrijdend werken niet wil zeggen dat er wordt verwacht dat de decreetgever alles vastlegt. Ook de instellingen kunnen onderling afspraken maken die duidelijkheid scheppen voor de student, bijvoorbeeld via een instellingsoverschrijdend reglement zoals voorzien in het voorontwerp van decreet.

Consequentie niet-naleving

Wat zijn de consequenties voor studenten die niet deelnemen aan de remediëring en voor studenten die wel deelnemen aan de remediëring maar er niet voor slagen indien de instelling er

een evaluatiemoment aan koppelt? Hoewel de memorie van toelichting aangeeft dat de verplichting van remediëring afgedwongen moet kunnen worden (zie p. 47), kan er hiervoor alleen gebruik worden gemaakt van studievoortgangsmaatregelen die pas later in het traject hun implicaties hebben. Op die manier lijkt de enige mogelijke afdwingbaarheid om de remediëring onderdeel te laten uitmaken van het curriculum. Er is dus nood aan duidelijkheid over de afdwingbaarheid, zeker wanneer de verplichte remediëring niet binnen het curriculum zou worden georganiseerd. Instellingen zouden dit minstens moeten kunnen meenemen bij de beoordeling van eventuele overmacht en bijzondere omstandigheden bij het niet volledig behalen van het eerste modeltraject. Op dit moment wil de Vlor de opties voor intra- of extracurriculaire remediëring echter nog openhouden, om in elke situatie te kunnen kiezen voor de beste aanpak.

3.2.5 Nood aan goed onderbouwde en doordachte keuzes

Uitbreiding naar andere bacheloropleidingen

Het is duidelijk dat er nog heel wat zaken verder moeten worden uitgeklaard, temeer omdat er wordt voorzien dat er op termijn ook verplichte starttoetsen zouden worden uitgerold voor andere bacheloropleidingen waarvoor opleidingsspecifieke startcompetenties kunnen worden getest. Bij de invoer van elke bijkomende toets is het nodig om hierover eerst te overleggen tussen instellingen. Niet alleen moet die instellingsneutraliteit van de toets worden gegarandeerd, maar ook bij elke uitbreiding en verbreding is er nood aan een breed debat met alle onderwijspartners – inclusief de personeelsgeleding.

Principes vertaalbaar naar de praktijk

De concrete uitwerking van de starttoetsen en remediëring kan overigens niet worden losgekoppeld van het achterliggend principe om te kiezen voor een verplichte remediëring. De principes moeten voldoende vertaalbaar zijn naar de praktijk. De Vlor vraagt dan ook voldoende tijd om de implicaties van de voorgestelde maatregelen te doordenken, en om de praktische voorbereidingen te treffen. Bij het verder uittekenen van de contouren van die verplichte remediëring zou het goed zijn om voorbeelden uit het buitenland te exploreren, waarvan de effectiviteit cijfermatig kan worden aangetoond.

3.3 Doorstroom in hoger onderwijs: studievoortgangsbewaking

3.3.1 Maatregelen die alle studenten aangaan

In het voorontwerp van decreet worden studievoortgangsmaatregelen uitgetekend voor specifieke groepen studenten. Vooraleer we op die maatregelen ingaan, wensen we enkele aandachtspunten mee te geven bij de maatregelen die alle studenten aangaan.

Partieel behoud van volgtijdelijkheid

De Vlor is het met het uitgangspunt eens, nl. dat het verkeerdelijk gebruik van volgtijdelijkheid moet worden weggewerkt. In het voorontwerp van decreet worden echter nagenoeg alle volgtijdelijkheden geschrapt, wat het erg moeilijk maakt voor opleidingen om inhoudelijke leerlijnen uit te zetten. Gelijktijdigheid is immers geen voldoende waarborg om een leerlijn te kunnen uitbouwen over academiejaren heen. Nochtans zijn inhoudelijke leerlijnen uiterst belangrijk in het kader van curriculumdesign, en hierbij spelen zowel vrijheid van onderwijs als kwaliteitsbewaking een belangrijke rol. Ze dienen overigens ook ter bescherming van studenten: Hun doel is om te vermijden dat studenten opleidingsonderdelen opnemen als ze nog niet over de nodige voorkennis beschikken, en hierdoor nauwelijks kans hebben om de leerdoelen te behalen. Er is dus nood aan een tussenoplossing zodat het verkeerdelijk gebruik van volgtijdelijkheid – in lijn met de

doelstelling in het voorontwerp van decreet – kan worden ingeperkt, zonder het werken met leerlijnen onmogelijk te maken. Die tussenoplossing zou wel niet mogen leiden tot een verdere formalisering. De administratieve overlast voor instellingen moet beperkt worden.

Geen beperking van de huidige bindende voorwaarden bij beperkte studie-efficiëntie

In het voorontwerp van decreet wordt er voorzien dat instellingen een bindende voorwaarde kunnen opleggen aan studenten die zich verder in de bachelor bevinden, indien ze tijdens een vorig academiejaar minder dan 60% van hun opgenomen studiepunten hebben verworven (tenzij er sprake is van overmacht). De Vlor pleit er echter voor om die bindende voorwaarden niet uit te stellen tot na het afwerken van het eerste modeltraject – zoals in het decreet wel wordt voorgesteld –, maar ze zo snel mogelijk, d.w.z. al vanaf het tweede jaar, te kunnen opleggen aan studenten, en het ook in de master te kunnen toepassen. Als een snellere toepassing niet kan, is het risico reëel dat de maatregel zijn effect mist. Studenten kunnen dan namelijk, wanneer ze van opleiding en/of instelling veranderen (en dus opnieuw een startende student worden, zie 3.3.4), herhaaldelijk ontsnappen aan de bindende maatregelen. Het betekent ook dat een instelling pas later in de opleiding studenten zou kunnen opvolgen via verplichte studievoortgangsmaatregelen. Zo beperkt dit in sterke mate de mogelijkheden die instellingen momenteel hebben en willen behouden om bindende voorwaarden op te leggen, zoals studenten opleggen om: bepaalde opleidingsonderdelen op te nemen, zich te laten begeleiden, verplicht deel te nemen aan alle lessen en examens, etc.

Verduidelijking voorwaarde voor weigering

Een student kan volgens het voorontwerp van decreet worden geweigerd na een eerste inschrijving, bij onvoldoende studierendement. De Vlor is vragende partij om de minimale grens van dat studierendement concreet te operationaliseren. Er wordt gedacht aan de grens van 30%. Wie een hoger studierendement behaalt, maakt immers nog een redelijke kans om een diploma te behalen. Daarnaast moet wel de mogelijkheid behouden blijven om instellingen op basis van het individueel dossier van een student te laten beslissen tot een weigering.

Doordachte boven- en ondergrens van studiepakketten

Er wordt in het voorontwerp aangestuurd op het opnemen van grote studiepakketten. Zo kunnen studenten die geen bindende voorwaarde krijgen opgelegd tot 72 studiepunten opnemen, als ze niet slagen voor alle studiepunten (of een deliberatiecijfer verwerven). Dat geeft hen de kans om een eventuele achterstand in te halen, maar anderzijds kan het ook belemmerend werken: Dat zijn grote pakketten, zeker voor studenten die al studievertraging hebben opgelopen. De Vlor benadrukt het belang van voldoende studierendement bij de invoer van zo'n maatregel, en vraagt aan instellingen de mogelijkheid te geven om die pas te laten ingaan na het succesvol afwerken van het eerste jaar van het modeltraject van de bacheloropleiding. De maatregel vraagt ook de nodige begeleiding en individuele aanpak, en het effect ervan moet worden gemonitord.

Alle studenten die in een bepaalde opleiding een studievoortgangsmaatregel krijgen opgelegd, zouden ook altijd 45 studiepunten kunnen opnemen in die opleiding. De Vlor gaat ervan uit dat de decreetgever hier bedoelt dat het gaat om een totaal van 45 studiepunten over opleidingen heen. Anders zou het kunnen gebeuren dat een student 45 studiepunten in de bachelor opneemt en dit combineert met 45 studiepunten in de master. Het is echter niet wenselijk dat studenten onbeperkt opleidingsonderdelen uit de bachelor en master kunnen combineren.

Nood aan mogelijkheid voor instellingsspecifieke maatregelen

De situaties die aanleiding kunnen geven tot het opleggen van studievoortgangsbewakingsmaatregelen, worden beperkt en geüniformiseerd door het voorontwerp van decreet. De Vlor vraagt dat de hogeronderwijsinstellingen zelf ook situaties kunnen benoemen, waarin ze

studievoortgangsmaatregelen kunnen nemen, rekening houdend met hun specifieke situatie en doelpubliek. Die principiële vraag geldt niet enkel voor bacheloropleidingen, maar eigenlijk voor alle verschillende opleidingen.

Overmacht

De Vlor wijst erop dat het juridisch gezien niet goed is om de term overmacht op deze wijze in te schrijven in het decreet, omdat het een begrip is met een eigen specifieke betekenis. De juridische invulling van overmacht is immers beperkter dan de manier waarop in hogeronderwijsinstellingen – in het voordeel van de studenten – met individuele omstandigheden wordt omgegaan. Er is nood om vanuit de hogeronderwijsinstellingen te kunnen afwijken van de beperkte juridische invulling van het begrip, via gemotiveerde uitzonderingsmaatregelen voor bepaalde studenten. Zo kunnen ook studenten in een specifieke situatie of met een specifieke achtergrond¹⁷ hieronder vallen. Het zou immers jammer zijn dat bijvoorbeeld sterke startende studenten hun studie niet zouden kunnen verder zetten aan een bepaalde instelling, omdat er geen mogelijkheid tot gemotiveerde uitzondering op de studievoortgangsmaatregelen wordt ingebouwd (cfr. ‘redelijkheidsbeginsel’).

3.3.2 Graduaatsopleidingen

Vermijden van stigmatisering

De graduaatsopleidingen hebben specifieke doelstellingen, maar ze zijn wel ingekanteld in de hogescholen. Zo worden er dus binnen eenzelfde instelling zowel graduaats- als bacheloropleidingen aangeboden. In het voorontwerp van decreet zijn er geen maatregelen voor graduaatsopleidingen opgenomen. De Vlor begrijpt dat er momenteel slechts beperkte evidentie is over de graduaatsopleidingen, maar wijst op het gevaar van een te grote discrepantie tussen de studievoortgangsmaatregelen voor verschillende groepen studenten. Zo ziet het er bijvoorbeeld naar uit dat een student die een initiële bacheloropleiding volgt, binnen twee academiejaren alle opleidingsonderdelen moet verwerven die werden opgenomen bij de eerste inschrijving in het standaard modeltraject, terwijl een student die een opleiding volgt in het hoger beroepsonderwijs zich ook voor een derde academiejaar terug zou kunnen inschrijven, ongeacht het aantal verworven opleidingsonderdelen. Een ander voorbeeld is de impact van de weigering, die voor bachelorstudenten door de duurtijd veel heviger is dan voor graduaatsstudenten. Dergelijke verschillen zullen niet alleen vragen kunnen oproepen bij studenten, maar kunnen ook stigmatiserend zijn voor de graduaatsopleidingen. Het is bovendien moeilijk om die diversiteit in maatregelen transparant te communiceren naar studenten toe.

Verduidelijking voor studenten die een bachelor- en graduaatsopleiding combineren

Daarnaast merkt de Vlor op dat er in het voorontwerp van decreet voorzien is dat studenten die zich niet voor een eerste keer inschrijven in een bacheloropleiding en tegelijkertijd ingeschreven zijn in een graduaatsopleiding, uitgesloten zijn van de maatregelen die van toepassing zijn op bachelorstudenten. De Vlor vraagt daarom dat er verder wordt nagedacht de verhouding tussen de maatregelen die van toepassing zullen zijn voor studenten in graduaatsopleidingen en studenten in een bacheloropleiding.

---

¹⁷ Voor de Vlor zijn kansengroepen een ruim begrip. De Vlor ziet de volgende groepen als kansengroepen in het hoger onderwijs: studenten met een functiebeperking, studenten met een migratie-achtergrond, werkstudenten, studenten-nieuwkomers, studenten met een lage SES-achtergrond, studenten uit een laaggeschoold milieu, studenten met een niet-traditionele vooropleiding, herintreders, studenten met een gezinslast. Voor een volledig overzicht, zie Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de registratie van kansengroepen in het hoger onderwijs \(actualisering\)](#), 21 april 2015. Ook zie Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Uitdagingen en kansen voor een toekomstgericht hoger onderwijs](#), 11 juni 2019.

Nood aan verdere uitbouw graduaatsopleidingen

De Vlor herhaalt zijn eerdere pleidooi voor de verdere uitbouw van de graduaatsopleidingen. De graduaatsopleidingen zorgen niet alleen voor een specifiek aanbod voor generatiestudenten en zij-instromers, maar kunnen ook een uitkomst zijn voor die studenten voor wie een professioneel gerichte bacheloropleiding toch niet aansluit bij hun interesses en vaardigheden.¹⁸ Ze bieden dus mogelijkheden voor heroriëntering, in het bijzonder voor studenten die komen vanuit een professionele bachelor.

3.3.3 Schakel- en voorbereidingsprogramma's en masteropleidingen

In het voorontwerp van decreet worden geen uitspraken gedaan over studenten in schakel- en voorbereidingsprogramma's en studenten in masteropleidingen.¹⁹ Hierdoor lijkt er geen basis meer te zijn om tijdens die opleidingen nog generieke studievoortgangsmaatregelen op te leggen. Studenten kunnen wel bindende voorwaarden worden opgelegd (met name een weigering), op basis van de beoordeling van hun individueel dossier. Nochtans is de studie-efficiëntie ook voor hen een belangrijk aandachtspunt.

Verder stelt de Vlor vast dat bepaalde van de nieuwe maatregelen die worden voorzien, alsnog van toepassing zijn op studenten in die opleidingen. Dit geldt bijvoorbeeld voor het recht voor studenten die geen bindende voorwaarde kregen opgelegd maar niet slaagden voor alle studiepunten (of een deliberatiecijfer verwierven) om tot 72 studiepunten op te nemen. Er is dus nood aan duidelijkheid welke maatregelen al dan niet van toepassing zijn op die groepen studenten.

3.3.4 Startende studenten

De nadruk ligt in dit voorontwerp van decreet op maatregelen die een impact hebben op de startende studenten, vanuit het idee dat onvoldoende studiesucces bij de start van een opleiding een impact heeft op de verdere studieloopbaan, in de vorm van studieduurvertraging of drop-out. Vanuit de Vlor geven we hieronder enkele aandachtspunten mee.

Doordacht gebruik begrip startende student

Studenten die omwille van studievoortgangsmaatregelen een opleiding niet-succesvol kunnen voltooien, kunnen alsnog startende studenten blijven, wanneer zij (herhaaldelijk) van opleiding en/of instelling veranderen. De Vlor stelt zich er vragen bij of die terminologie voldoende doordacht is. Die omschrijving is namelijk in het voordeel van studenten die de middelen en mogelijkheid hebben om zich blijvend herin te schrijven en ook van instelling te wisselen (tot hun leerkrediet op is). Bovendien maakt die bepaling het onmogelijk om instellingsoverschrijdend bindende voorwaarden op te leggen. Het zorgt ook voor een opgelegde ongelijke behandeling van studenten die wel en niet van instelling of opleiding zijn gewisseld. Hoewel heroriënteren naar dezelfde opleiding aan een andere instelling dus een waardevolle optie kan zijn, valt het voor de Vlor toch minder onder de noemer van heroriëntering.

Absolute karakter van de maatregelen

Er wordt vertrokken van een modeltraject voor alle startende studenten, waarbinnen alle studenten binnen 2 academiejaren hun eerste 60 studiepunten moeten behaald hebben. De Vlor is er niet van overtuigd dat het nodig is om een dergelijke maatregel als *enige* oplossing voor *alle* studenten op te leggen. Die aanpak biedt niet de enige garantie op het verhogen van de studie-efficiëntie en het behalen van het diploma. De Vlor vraagt zich tegelijk ook af wat de impact van die maatregel

---

¹⁸ Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Advies: De grenzen van de flexibilisering?](#) 20 augustus 2020.

¹⁹ Dit komt o.m. doordat art. 17 bepaalt dat het huidige artikel II.246 van de Codex Hoger Onderwijs wordt vervangen.

zou zijn in de verschillende hogeronderwijsinstellingen: Werd er nagegaan hoeveel studenten men zou geweigerd hebben, terwijl ze anders uiteindelijk toch hun diploma zouden hebben behaald?

Als de maatregel er toch komt, dan wijst de Vlor op twee belangrijke aandachtspunten. Ten eerste ligt die maatregel bijzonder moeilijk wanneer het gaat om stages. Bij stages is er doorgaans slechts één examenpoging mogelijk per academiejaar, waardoor de beperking in dat geval extra zwaar doorweegt. Ten tweede is de Vlor bezorgd dat het bijstellen van keuzeopties (zoals talen) en keuzevakken niet meer mogelijk zal zijn, terwijl het de studie-efficiëntie wel ten goede kan komen. De Vlor vraagt om in elk geval om voor die twee situaties uitzonderingen te voorzien.

Omvang traject

Startende studenten moeten volgens het voorontwerp van decreet van meet af aan volwaardige studiepakketten opnemen. De Vlor pleit ervoor om de mogelijkheid te behouden dat studenten die vaststellen dat een bepaald pakket niet haalbaar is, dat in de loop van het academiejaar kunnen verkleinen, bijvoorbeeld na gesprekken met studiekeuzebegeleiders naar aanleiding van slechte studieresultaten. En wat gebeurt er wanneer studenten doorheen het academiejaar uitschrijven voor opleidingsonderdelen uit hun modeltraject? De dag van vandaag zijn er immers heel wat studenten die bewust met een beperkt en voor hen haalbaar pakket starten, ook al om hun leerkrediet niet uit te putten. Ook voor zij-instromers die deelnemen in het kader van levenslang leren kan de omvang van het pakket een drempel vormen om in te stromen in het hoger onderwijs.

Geïndividualiseerd traject voor bepaalde studenten

De combinatie van verplichte remediëring én het volledige modeltraject brengt extra studiebelasting teweeg bij studenten. De Vlor pleit ervoor dat instellingen de mogelijkheid krijgen om studenten die niet slagen op (onderdelen van) de starttoets een geïndividualiseerd traject te laten volgen (minstens voor die onderdelen), zodat het voor die studenten haalbaar is om hun diploma met minimale studieduurverlenging te halen. In het voorontwerp van decreet worden overigens wel enkele voorbeelden van groepen studenten genoemd die aanspraak zouden kunnen maken op een bijzonder statuut, en hierdoor een afwijkend modeltraject kunnen volgen. Dat gaat echter slechts om voorbeelden van bepaalde groepen, waarbij tegelijk wordt gegeneraliseerd. Niet elke werkstudent bevindt zich bijvoorbeeld in eenzelfde situatie qua studietijd. Er is nood om ook nog andere profielen van studenten hieronder te kunnen rekenen.

Bovendien is de Vlor vragende partij om naast de 'afwijkende modeltrajecten' (1) ook de bestaande geïndividualiseerde trajecten te kunnen behouden, die de mogelijkheid bieden om nog beter op maat van eenieder te kunnen werken, en (2) om te kunnen werken met flexibele trajecten, wat toelaat om voor sommige studenten het studiepakket doorheen het jaar te beperken of net op te bouwen. De Vlor vraagt zich af of instellingen met de voorgestelde maatregelen een even individuele aanpak kunnen garanderen als ze vandaag hanteren voor diverse studenten.

Duidelijke communicatie

Er is nood aan communicatie over de verwachtingen ten opzichte van studenten: Een jaar voltijds studeren mag niet worden onderschat. Wanneer dat op voorhand wordt gecommuniceerd, is het ook beter gerechtvaardigd om via diverse maatregelen in te grijpen tijdens het studietraject als die verwachtingen niet gehaald worden.

3.4 Technisch-organisatorische aanpassingen regelgeving

Rond de technisch-organisatorische aanpassingen van de regelgeving heeft de Vlor onderstaande bedenkingen:

European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes

De Vlor is tevreden met de voorgestelde wijziging, die tegemoet komt aan reële noden. In de memorie van toelichting wordt er aangegeven dat het van belang is dat er geen overbodige procedures worden gecreëerd in het kader van de European Approach for Quality Assurance of Joint Programmes, voor de opleidingen die door een Vlaamse hogeronderwijsinstelling gezamenlijk met een buitenlandse instelling worden ingericht. Het effect van de herformulering van art. 4 en 7 dient echter nog verder te worden verduidelijkt.

Onbeperkte geldigheid creditbewijs binnen zelfde opleiding en instelling

Indien een behaald creditbewijs verouderd is, kan een student die aan dezelfde opleiding in dezelfde instelling verder wil studeren, worden verplicht om bepaalde opleidingsonderdelen extra te volgen (art. 1, 4° en 16). Er is nood aan verduidelijking van de bepalingen rond de herintroductie van dit 'actualiseringsprogramma'. De Vlor staat achter het principe dat een student na een aanpassing van het curriculum eerder verworven credits moet kunnen valideren binnen het nieuwe programma (art. II.225, §4). Wanneer uit een actualiteitstoets echter blijkt dat een credit verouderd is, moet het duidelijk zijn dat een student het verouderde credit niet kan valideren.

Afstudeerrichtingen studiegebied tandheelkunde

Aanvullend op de uitbreiding van de studieomvang van de specialistische mondzorg en tandheelkunde is het ook noodzakelijk om te kunnen afwijken van de standaardomvang van de verschillende afstudeerrichtingen die kunnen worden gevolgd. Dat is ook het geval voor het studiegebied geneeskunde (zie art. II.66/1).

Numerieke beperking instroom manama

De Vlor stelt vast dat er in de memorie van toelichting op p. 48 bij de artikelsgewijze bespreking van art. 11 nog een aantal foute verwijzingen staan naar een algemene numerieke beperking, evenals op p. 31 onderaan (in de twee laatste alinea's).

Problematiek voorbereidings- en schakelprogramma's & keuzevakken

Op dit moment kan de examencommissie een student op gemotiveerde wijze voor het geheel van de opleiding geslaagd verklaren. De Vlor is vragende partij dat er bij het maken van die deliberatiebeslissing rekening kan worden gehouden met de geïndividualiseerde keuzes bij de samenstelling van het studiepakket, in plaats van louter met de abstract geformuleerde algemene opleidingsdoelen. Op die manier kan er worden vermeden dat de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen instellingen verplicht om een student geslaagd te verklaren bij een onvoldoende op een keuzevak (zie art. II.229), aangezien een keuzevak moeilijker aan de algemeen geformuleerde doelen van de opleiding kan worden gelinkt. Ook een student die (nog) niet geslaagd is voor een schakel- of voorbereidingsprogramma zou niet zomaar gedelibereerd mogen worden wanneer die slaagt voor de opleidingsonderdelen van de vervolgopleiding, aangezien een schakel- en voorbereidingsprogramma een eigen finaliteit hebben.

4 Aanbevelingen bij de uitwerking en implementatie

4.1 Monitoring van impact van maatregelen

Er moet, in samenspraak met alle onderwijspartners, worden gemonitord welke impact de maatregelen hebben op de instroom in het hoger onderwijs, op de doorstroom na het eerste jaar, en op de totale studieduur. Dit is zeker van belang voor kansengroepen in het algemeen en zij-instromers in het bijzonder. Er moet worden opgevolgd of er geen ongewenste effecten optreden, in het bijzonder ook door een harde weigering na het tweede jaar.

Wat de instroom betreft, baart vooral het potentiële drempelverhogend karakter de Vlor zorgen (ook zie 2.3). De Vlor vreest dat de combinatie van de verschillende maatregelen een negatief effect kan hebben op de instroom in diverse opleidingen.

Een opleiding die specifieke aandacht vergt, is de lerarenopleiding. In het bijzonder in het licht van het lerarentekort moet er worden bekeken wat de impact is op de instroom van toekomstige leraren, voor wie er nu ook verplichte remediëring wordt gekoppeld aan een onvoldoende hoge score op de instaptoets.

4.2 Geen onnodige verantwoordingsdruk

De Vlor vraagt zich af op welke wijze de implementatie van de nieuwe maatregelen zal worden nagegaan, en welke gevolgen eraan worden gekoppeld indien ze niet worden nageleefd. In elk geval moet worden vermeden dat de instellingen worden onderwerpen aan onnodige bijkomende verantwoordingsdruk.

De Vlor meent dat transparantie en navolgbaarheid niet mogen worden vertaald in bijkomende administratie. Instellingen moeten zich in eerste instantie kunnen focussen op kwaliteitsvol onderwijs en op de kwaliteitsvolle implementatie van de maatregelen op zich.

De Vlor vraagt ook om instellingsoverschrijdende reglementen niet blijvend op jaarlijkse basis te evalueren, maar om dit te doen wanneer afspraken worden gewijzigd.

4.3 Afstemming principes en concrete uitwerking

In dit Vlor-advies ligt de focus in eerste instantie op de grote lijnen en principes. Dat neemt niet weg dat er vanuit de actoren in het hoger onderwijs ook grote bezorgdheden zijn rond de concrete uitwerking in de verschillende artikelen en de concrete implementatie.

De Vlor is vragende partij om bepaalde verwoordingen en bepalingen grondig te herbekijken en bij te stellen, om zo ongewenste interpretaties en gevolgen te vermijden. In dit advies werden al enkele knelpunten aangeduid. Uiteraard is de Vlor verder bereid om mee na te denken over uitwerking en bijsturing van de concrete maatregelen en de verdere implementatie.

Wanneer er na de fase van het voorontwerp – en voor de verdere besprekingen in het Vlaams Parlement – nog amendementen worden toegevoegd door de Vlaamse Regering waarover de Vlor nog geen advies uitbracht, dan wil de Vlor daarover graag zijn advies uitbrengen. We vragen om in dat geval een formele adviesvraag van de minister van Onderwijs te ontvangen zodat alle onderwijspartners over deze decreetswijzigingen en de verdere implementatie kunnen adviseren.

Tine Degrande
secretaris Raad Hoger Onderwijs

Mieke Van Herreweghe
voorzitter Raad Hoger Onderwijs

Bronnen

Departement Onderwijs en Vorming (2022). [*Statistisch jaarboek van het Vlaams onderwijs*](#).

OECD (2021). [*Resourcing Higher Education in the Flemish Community of Belgium. Higher Education*](#), OECD Publishing.

Rekenhof (2021). [*Studievoortgang in het hoger onderwijs*](#). Verslag van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement.

Rekenhof (2022). *Studievoortgang in het hoger onderwijs*. Presentatie gegeven voor de Vlor op 18 januari 2022 over het rapport *Studievoortgang in het hoger onderwijs*.

Vlaamse Regering (2021). [*Visienota 'De invoering van een toelatingsexamen voor de inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde'*](#).

Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [*Aandachtspunten bij de toegang tot het hoger onderwijs en het toelatingsexamen diergeneeskunde*](#). 30 september 2021.

Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [*Advies: De grenzen van de flexibilisering?*](#), 20 augustus 2020.

Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [*Advies over de registratie van kansengroepen in het hoger onderwijs \(actualisering\)*](#), 21 april 2015.

Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [*Advies over ijkings- en instaptoetsen*](#), 11 juni 2019.

Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [*Bouwstenen voor een betaalbaar hoger onderwijs. Advies n.a.v. resultaten studiekostenmonitor hoger onderwijs*](#), 11 mei 2021.

Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [*Uitdagingen en kansen voor een toekomstgericht hoger onderwijs*](#), 11 juni 2019.

VOORONTWERP VAN DECREET
van 18 maart 2022

Voorontwerp van decreet over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijziging van het decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap

Art. 2. In artikel 26 van het decreet betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap van 8 juni 2007, vervangen bij het decreet van 4 juli 2008, wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

“§2. Het jokerkrediet omvat bij de eerste aanvraag voor een studietoelage zestig studiepunten. Het jokerkrediet wordt aangevuld met het aantal studiepunten dat aan een student die met een diplomacontract was ingeschreven werd teruggegeven conform de bepalingen, vermeld in artikel II.204, §3 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013.

Het jokerkrediet geldt voor de hele studieduur.”.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013

Art. 3. In artikel I.3 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 19°/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“19°/2: deliberatiecijfer: een resultaat verworven na het examen op een opleidingsonderdeel waarvoor een student geen creditbewijs verwerft, maar waarvoor een examencommissie beslist dat dit opleidingsonderdeel niet hernomen moet worden;”;

2° er wordt een punt 58°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“58°/1 starttoets: een instellingsneutrale toets waaraan de student moet deelnemen als voorwaarde voor de eerste inschrijving in bepaalde bacheloropleidingen als vermeld in artikel II.188/1;”;

3° in punt 69° wordt punt f) vervangen door wat volgt: “f) het opleggen van een individuele maatregel van studievoortgangsbewaking, bedoeld in artikel II.246, §1 tot en met §6, §8 en §9”;

4° aan punt 69° wordt een punt k) toegevoegd, dat luidt als volgt:

“k) een beslissing over substantiële verschillen in competenties als een creditbewijs meer dan vijf jaar geleden is verworven als vermeld in artikel II.225, §3, tweede lid;”;

5° aan punt 76° worden de volgende zinnen toegevoegd:

“Het programma beoogt de ontbrekende competenties van het diploma dat op rechtstreekse wijze toelating verleent bij te brengen. Indien meerdere diploma’s rechtstreekse toelating verlenen, gaat het om de gemeenschappelijke ontbrekende competenties;”.

Art. 4. In artikel II.66/1, eerste lid, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 8 december 2017 en gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 4° worden de woorden “het studiegebied Geneeskunde” vervangen door de woorden “de studiegebieden Geneeskunde en Tandheelkunde”;

2° in punt 6° worden de woorden “het studiegebied Geneeskunde” vervangen door de woorden “de studiegebieden Geneeskunde en Tandheelkunde”.

Art. 5. In artikel II.92, §2, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 25 april 2014 en vervangen bij het decreet van 4 mei 2018, wordt het woord “Diepenbeek” vervangen door het woord “Genk”.

Art. 6. In artikel II.153/5 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 2018, wordt de zinsnede “bij succesvolle voltooiing ervan leiden tot een gezamenlijk diploma als vermeld in artikel II.172, §3,” vervangen door de zinsnede “samen een geïntegreerd curriculum aanbieden dat bij succesvolle voltooiing ervan leidt tot multi- of gezamenlijke diplomering,”.

Art. 7. Aan artikel II.160 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2015 en 18 mei 2018, wordt een paragraaf 9 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§9. De studieomvang van de volgende masteropleidingen wordt uitgebreid tot 180 studiepunten:

- 1° de masteropleiding in de klinische biologie;
- 2° de masteropleiding in de specialistische tandheelkunde;
- 3° de masteropleiding in de specialistische mondzorg.

De opleiding waarvan de studieomvang wordt uitgebreid wordt geacht geaccrediteerd te zijn tot en met het einde van het tweede academiejaar dat volgt op het einde van het academiejaar waarin de nieuw bepaalde studieomvang voor de eerste keer geheel doorlopen werd.”.

Art. 8. In artikel II.164 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 17 juni 2016 en 4 mei 2018, wordt een paragraaf 1/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§1/1. Studenten die ingeschreven waren in een masteropleiding klinische biologie, specialistische tandheelkunde of specialistische mondzorg in het academiejaar voorafgaand aan het academiejaar waarin de uitbreiding van de studieomvang van deze masteropleiding, vermeld in artikel II.160, §9, wordt ingevoerd, kunnen deze masteropleiding voltooien binnen de 2 daaropvolgende academiejaren of kunnen inschrijven voor de in studieomvang uitgebreide masteropleiding met behoud van de verworven creditbewijzen.”.

Art. 9. In artikel II.170/9, §1, eerste lid, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 2018, wordt een punt 2°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“2°/1 voor de opleidingen, vermeld in artikel II.160, §9, waarvan de studieomvang is uitgebreid;”.

Art. 10. In artikel II.170/12, vierde lid, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 2018, wordt de zinsnede “bij succesvolle voltooiing ervan leiden tot een gezamenlijk diploma als vermeld in artikel II.172, §3,” vervangen door de zinsnede “samen een geïntegreerd curriculum aanbieden dat bij succesvolle voltooiing ervan leidt tot multi- of gezamenlijke diplomering,”.

Art. 11. In artikel II.176, tweede lid, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 4 mei 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 1°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“1°/1 een diploma secundair onderwijs, onderwijskwalificatie niveau 3, uitgereikt vanaf het schooljaar 2024-2025; ”;

2° aan punt 2° wordt een zinsnede toegevoegd, die luidt als volgt:
“, uitgereikt tot en met het schooljaar 2024-2025;”;

3° er wordt een punt 2°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"2°/1 een diploma secundair onderwijs, onderwijskwalificatie niveau 4, uitgereikt vanaf het schooljaar 2024-2025;"

Art. 12. In artikel II.178, eerste lid, van dezelfde codex, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan punt 1° wordt een zinsnede toegevoegd, die luidt als volgt:
", uitgereikt tot en met het schooljaar 2024-2025;"

2° er wordt een punt 1°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"1°/1 een diploma secundair onderwijs, onderwijskwalificatie niveau 4, uitgereikt vanaf het schooljaar 2024-2025;"

3° er wordt een punt 4°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"4°/1 een diploma van bachelor of master;"

Art. 13. Artikel II.187 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 8 december 2017 en gewijzigd bij de decreten van 1 maart 2019 en 5 april 2019, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. II.187. §1. Voor de inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied Geneeskunde en het studiegebied Tandheelkunde geldt naast de algemene toelatingsvoorwaarde, als bijkomende toelatingsvoorwaarde het gunstig gerangschikt zijn op basis van een toelatingsexamen, hierna het toelatingsexamen arts-tandarts te noemen. Het toelatingsexamen arts-tandarts wordt georganiseerd door een examencommissie.

Het toelatingsexamen arts-tandarts beoogt het toetsen van de bekwaamheid van de studenten om een geneeskundige of tandheelkundige opleiding met succes af te ronden.

§2. Voor de inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde geldt naast de algemene toelatingsvoorwaarde, als bijkomende toelatingsvoorwaarde het gunstig gerangschikt zijn op basis van een toelatingsexamen, hierna het toelatingsexamen dierenarts te noemen. Het toelatingsexamen dierenarts wordt georganiseerd door een examencommissie.

Het toelatingsexamen dierenarts beoogt het toetsen van de bekwaamheid van de studenten om een diergeneeskundige opleiding met succes af te ronden.

§3. Het toelatingsexamen arts-tandarts is vergelijkend van aard.

De kandidaten die ten minste de helft van de punten behalen op elk examenonderdeel, voldoen aan de voorwaarde voor rangschikking. Kandidaten die aan deze voorwaarde voldoen, worden gerangschikt voor de opleiding van hun keuze zoals vermeld in paragraaf 10, in de volgorde van de behaalde numerieke totaalscore.

De gerangschikte kandidaten met de hoogst behaalde scores worden gunstig gerangschikt voor de opleiding van hun keuze als vermeld in paragraaf 10, rekening houdend met de startquota, vermeld in paragraaf 5.

De lijsten met de gunstig gerangschikte kandidaten voor de opleiding geneeskunde en voor de opleiding tandheelkunde worden definitief bekendgemaakt uiterlijk vóór 1 augustus van het jaar waarin het toelatingsexamen arts-tandarts is georganiseerd.

§4. Het toelatingsexamen dierenarts is vergelijkend van aard.

De kandidaten die ten minste de helft van de punten behalen op elk examenonderdeel, voldoen aan de voorwaarde voor rangschikking. Kandidaten die aan deze voorwaarde voldoen, worden gerangschikt in de volgorde van de behaalde numerieke totaalscore.

De gerangschikte kandidaten met de hoogst behaalde scores worden gunstig gerangschikt, rekening houdend met het startquotum, vermeld in paragraaf 6.

De lijst met de gunstig gerangschikte kandidaten wordt definitief bekendgemaakt uiterlijk vóór 1 augustus van het jaar waarin het toelatingsexamen dierenarts is georganiseerd.

§5. De startquota voor de gunstig gerangschikte kandidaten worden afzonderlijk bepaald voor de opleiding geneeskunde en tandheelkunde op basis van beroeps- en opleidingsgerelateerde parameters.

Het aantal kandidaten dat jaarlijks gunstig gerangschikt kan worden, bedraagt voor arts 1276 en voor tandarts 180.

Afhankelijk van de examenresultaten die de kandidaten behalen, kan het startquotum overschreden worden. De cesuur wordt principieel getrokken tussen de kandidaten met een verschillend examenresultaat.

De Vlaamse Regering kan jaarlijks per opleiding uiterlijk tegen 1 februari het startquotum aanpassen. Zij houdt daarbij rekening met het verschil tussen het bestaande startquotum en het aantal effectieve starters in de desbetreffende opleiding in het lopende academiejaar.

Bijkomend kan de Vlaamse Regering bij deze aanpassing van de startquota rekening houden met een of meer van de volgende beroeps- en opleidingsgerelateerde criteria:

- 1° het aantal afgestudeerden in de masteropleiding;
- 2° het aantal afgestudeerden dat een andere beroepskeuze maakt;
- 3° het afnemende beroepenveld;
- 4° de opleidingscapaciteit.

§6. Het startquotum voor de bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde bedraagt 240 kandidaten en is gebaseerd op beroeps- en opleidingsgerelateerde parameters.

Afhankelijk van de examenresultaten die de kandidaten behalen, kan het startquotum overschreden worden. De cesuur wordt principieel getrokken tussen de kandidaten met een verschillend examenresultaat.

De Vlaamse Regering kan jaarlijks uiterlijk tegen 1 februari het startquotum aanpassen. Ze houdt daarbij rekening met een of meer van de volgende beroeps- en opleidingsgerelateerde criteria:

- 1° het aantal afgestudeerden in de masteropleiding;
- 2° het afnemende beroepenveld;
- 3° de opleidingscapaciteit.

§7. Het toelatingsexamen arts-tandarts en het toelatingsexamen dierenarts omvatten toetsen die betrekking hebben op:

- 1° wetenschappelijke kennis en inzicht in de vakken biologie, fysica, chemie en wiskunde, afgestemd op de tweede en de derde graad van het algemeen secundair onderwijs voor de toelatingsexamens georganiseerd tot en met 2024 en afgestemd op de tweede en de derde graad van de doorstroomfinaliteit van het secundair onderwijs voor de toelatingsexamens georganiseerd vanaf 2025;
- 2° generieke competenties die aansluiten bij themata uit respectievelijk de beroepspraktijk van artsen en tandartsen en de beroepspraktijk van dierenartsen.

De Vlaamse Regering legt de nadere regels vast voor de indeling, de wegings- en evaluatiecriteria, met inbegrip van de afrondingsregels, de toetsmethoden en de inhoud van de examens.

§8. Het toelatingsexamen arts-tandarts en het toelatingsexamen dierenarts worden georganiseerd conform de volgende regels:

- 1° ze worden eenmaal per jaar georganiseerd. De organisatie ervan wordt tijdig bekendgemaakt;
- 2° de Vlaamse Regering kan een examengeld van ten hoogste 50 euro vastleggen als bijdrage in de organisatiekosten. Vanaf 2019 wordt het bedrag aangepast aan de jaarlijkse stijging van de index van de consumptieprijs met als referentiedatum 1 januari 2018. Het bedrag wordt afgerond naar het dichtstbijzijnde geheel getal;
- 3° de Vlaamse Regering:
  - a) organiseert het toelatingsexamen arts-tandarts en het toelatingsexamen dierenarts volgens de nadere regels die ze bepaalt en legt die vast in een besluit. Bij de organisatie van de examens wordt voor studenten met functiebeperkingen als vermeld in artikel II.221, §2, in redelijke aanpassingen voorzien;
  - b) legt de modaliteiten vast van de interne beroepsprocedure en de inzageprocedure. De Vlaamse Regering regelt de werking van de examencommissie, vermeld in paragraaf 9, en bepaalt de vergoedingen van de leden;
  - c) bepaalt de nadere regels voor de vergelijkende examens, vermeld in paragraaf 3 en 4;
- 4° de examencommissie, vermeld in paragraaf 9:

- a) stelt een werkings- en examenreglement op waarin concrete voorschriften zijn opgenomen ter uitvoering van het besluit, vermeld in punt 3°;
  - b) valideert de examenvragen en evalueert de examenresultaten;
  - c) is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de examens;
  - d) maakt vooraf het examenprogramma bekend en publiceert na afloop van de examens een representatief staal van de examenvragen en antwoorden;
- 5° de voorzitter van de examencommissie, vermeld in paragraaf 9, maakt de resultaten en de lijst, vermeld in paragraaf 3 en 4, bekend.

§9. De toelatingsexamens, vermeld in paragraaf 1 en 2, worden georganiseerd door dezelfde examencommissie.

De Vlaamse Regering benoemt de voorzitter, de secretaris en de leden van de examencommissie.

De examencommissie telt, voorzitter en secretaris uitgezonderd, minimaal tien en maximaal twintig leden.

De leden van de examencommissie worden op zodanige wijze aangeduid uit de leden van het zelfstandig academisch personeel van de universiteiten dat de nodige expertise aanwezig is op het vlak van de medische, de tandheelkundige en de diergeneeskundige praktijk, de inhoud van de vakken, de onderwijskunde en de psychologie.

§10. De toelatingsexamens worden op zodanige wijze georganiseerd dat studenten per academiejaar aan de beide toelatingsexamens, vermeld in paragraaf 1 en 2, kunnen deelnemen.

Kandidaten die deelnemen aan het toelatingsexamen arts-tandarts melden bij hun inschrijving uitdrukkelijk voor welke opleiding ze een voorkeur hebben.

De keuze, vermeld in het tweede lid, is bindend. Door die keuze worden kandidaten alleen opgenomen als gunstig gerangschikte kandidaat op de lijst, vermeld in paragraaf 3, zesde lid, voor de opleiding van hun keuze.

§11. De gunstige rangschikking voor het toelatingsexamen arts-tandarts en het toelatingsexamen dierenarts in een bepaald burgerlijk jaar wordt alleen aanvaard voor het voldoen aan de bijkomende toelatingsvoorwaarde als de student uiterlijk op 30 september van dat burgerlijk jaar voldoet aan de algemene toelatingsvoorwaarden voor een bacheloropleiding, vermeld in artikel II.178.

§12. De bijkomende toelatingsvoorwaarde van gunstige rangschikking voor het toelatingsexamen arts-tandarts of het toelatingsexamen dierenarts, vermeld in paragraaf 1 en 2, geldt ook:

- 1° voor de inschrijving in een bachelor- of masteropleiding in het studiegebied Geneeskunde, in het studiegebied Tandheelkunde of in het studiegebied Diergeneeskunde als de student vrijstelling heeft verkregen van sommige opleidingsonderdelen of een diploma heeft behaald na een opleiding

- waarvoor de voormelde bijkomende toelatingsvoorwaarde niet van toepassing is;
- 2° voor de inschrijving in een bachelor- of masteropleiding in het studiegebied Geneeskunde, in het studiegebied Tandheelkunde of in het studiegebied Diergeneeskunde in geval van een rechtstreekse diplomering als vermeld in artikel II.245;
- 3° voor de inschrijving in een masteropleiding in het studiegebied Geneeskunde, in het studiegebied Tandheelkunde of in het studiegebied Diergeneeskunde als de student in het bezit is van een bachelordiploma dat rechtstreeks toegang verleent tot de masteropleiding, maar niet werd behaald aan een universiteit van de Vlaamse Gemeenschap.

§13. De studenten die vóór 1 januari 2018 voldeden aan de algemene en bijzondere toelatingsvoorwaarden voor de opleidingen in het studiegebied Geneeskunde of in het studiegebied Tandheelkunde, worden vrijgesteld van het vergelijkend toelatingsexamen, vermeld in paragraaf 1.

De studenten of gediplomeerden in de masteropleiding geneeskunde of tandheelkunde die een vervolgopleiding beogen waarvoor beide basisdiploma's vereist zijn, zijn vrijgesteld van het toelatingsexamen voor de complementaire basisopleiding op voorwaarde van goedkeuring door het instellingsbestuur. De concrete modaliteiten en voorwaarden in dit verband, worden voorafgaandelijk op algemene wijze uitgewerkt in het onderwijs- en examenreglement van de instelling.

De vrijstelling van het toelatingsexamen arts-tandarts geldt, onverminderd de toepassing van artikel II.193, ook voor personen die buiten België een diploma van respectievelijk arts of tandarts hebben behaald en die de toelating hebben om zich aan een universiteit van de Vlaamse Gemeenschap in te schrijven respectievelijk voor een masteropleiding in het studiegebied Geneeskunde of een masteropleiding in het studiegebied Tandheelkunde.

§14. Studenten die in het academiejaar 2022-2023 ingeschreven zijn in de bachelor- of masteropleiding diergeneeskunde, worden vrijgesteld van het toelatingsexamen dierenarts, vermeld in paragraaf 2.

De vrijstelling van het toelatingsexamen dierenarts geldt, met behoud van de toepassing van artikel II.193, ook voor personen die buiten België een diploma van dierenarts hebben behaald en die de toelating hebben om zich aan een universiteit van de Vlaamse Gemeenschap in te schrijven voor een masteropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde.

§15. Het bewijs van toelating van een student die gunstig wordt gerangschikt en tijdig voldoet aan de algemene toelatingsvoorwaarde, vermeld in paragraaf 11, blijft onbeperkt geldig.”.

Art. 14. Artikel II.188/1 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 8 december 2017, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. II.188/1. §1. Met behoud van de toepassing van de algemene toelatingsvoorwaarden voor een bacheloropleiding, vermeld in artikel II.178, wordt de eerste inschrijving voor bepaalde bacheloropleidingen aan de hogescholen of

universiteiten afhankelijk gesteld van de verplichte deelname aan een starttoets. Een starttoets is instellingsneutraal, betrouwbaar en valide. Na de afname van de starttoets ontvangen de deelnemers een attest van deelname, dat alleen geldig is voor inschrijving in het academiejaar dat start na de afname van de starttoets.

Een starttoets test startcompetenties die nodig zijn voor het welslagen in de betrokken opleiding. De deelname aan een starttoets gebeurt onder gecontroleerde omstandigheden. Bij de organisatie van een starttoets wordt voor studenten met functiebeperkingen als vermeld in artikel II.221, §2, tweede lid, in redelijke aanpassingen voorzien..

Na de afname van de starttoets ontvangt iedere deelnemer een individueel feedbackrapport. Iedere deelnemer heeft het recht om op basis van dit feedbackrapport een gesprek aan te gaan met een studie- of trajectbegeleider in de instelling waar hij zich wenst in te schrijven.

De Vlaamse Regering legt, na raadpleging van de VLUHR, bij besluit de lijst vast van de opleidingen waarvoor deelname aan een starttoets een voorwaarde voor inschrijving is.

De hogescholen en universiteiten nemen de bijkomende inschrijvingsvoorwaarde van het afleggen van een starttoets en de verplichte remediëring die wordt opgelegd, op in hun onderwijsreglement.

§2. In afwijking van paragraaf 1, eerste lid, wordt in de instellingsoverschrijdende reglementen, vermeld in paragraaf 5, opgenomen onder welke voorwaarden en op welke wijze een student of een groep van studenten wordt vrijgesteld van de verplichte deelname aan een starttoets. Elke vrijstelling wordt gemotiveerd.

§3. De resultaten op de starttoetsen kunnen in geen geval de weigering tot inschrijving in de opleiding tot gevolg hebben.

De instellingen leggen vanaf het academiejaar 2023-2024 verplichte remediëring op aan studenten die de vastgelegde cesuur of cesuren op de starttoets of een toetsonderdeel van de starttoets niet behalen. De cesuur of cesuren voor de starttoetsen worden per toets vastgelegd over de instellingen heen en opgenomen in de instellingsoverschrijdende reglementen, vermeld in paragraaf 5.

De instellingen kunnen vanaf het academiejaar 2023-2024 verplichte remediëring opleggen aan een student die:

- 1° is vrijgesteld van deelname aan een starttoets;
- 2° heeft deelgenomen aan een andere starttoets dan de starttoets die overeenstemt met de opleiding waarvoor de student zich wil inschrijven.

De instellingen leggen in de instellingsoverschrijdende reglementen, vermeld in paragraaf 5, vast in welke gevallen ze verplichte remediëring opleggen als vermeld in het derde lid.

De verplichte remediëring moet zich richten op die kennis en competenties waarvoor door de starttoets remedieerbare tekorten werden vastgesteld. Deze remediëring kan binnen of buiten het academiejaar vormgegeven worden. De

instellingen voorzien in een remediërsaanbod voorafgaand aan de start van het academiejaar alsook in een aanbod dat tijdens het academiejaar extra-curriculair kan opgenomen worden. Elke instelling bepaalt autonoom de omvang en de inhoud van de verplichte remediëring. Indien de remediëring tijdens het academiejaar wordt vormgegeven, mag de omvang van de verplichte remediëring niet meer dan 6 studiepunten bedragen. Het remediëringstraject komt steeds bovenop het te volgen studietraject.

Elke instelling bepaalt autonoom of er evaluatiemomenten of verplichte aanwezigheden worden gekoppeld aan de opgelegde remediëring.

De VLIR en de VLHORA volgen de validering van de verplichte remediëring en de impact ervan op studenten op. Ze rapporteren hierover jaarlijks aan de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming.

§4. Een student kan een beroep instellen tegen:

- 1° zijn resultaten op de starttoets;
- 2° het niet verkrijgen van een vrijstelling van deelname aan een starttoets;
- 3° het niet verkrijgen van ondersteunende maatregelen bij de deelname aan een starttoets, of de aard van die maatregelen.

De modaliteiten voor het beroep worden vastgelegd in de instellingsoverschrijdende reglementen, vermeld in paragraaf 5.

§4. De hogescholen respectievelijk de universiteiten leggen een instellingsoverschrijdend reglement vast. Dit bevat minimaal volgende elementen:

- 1° de cesuur of cesuren voor een starttoets of toetsonderdeel van een starttoets en de consequenties naar verplichte remediëring toe;
- 2° de consequenties naar verplichte remediëring bij deelname aan een niet-overeenstemmende starttoets of bij vrijstelling van deelname aan een starttoets;
- 3° de afnamemodaliteiten van de starttoetsen;
- 4° de vrijstellingen van de verplichte deelname aan een starttoets en de manier waarop de vrijstelling van deelname wordt verleend;
- 5° de regels over de beroepsprocedure;
- 6° afspraken rond de toekenning van redelijke aanpassingen bij de deelname aan een starttoets voor studenten met functiebeperkingen als vermeld in artikel II.221, §2, tweede lid;

De instellingsoverschrijdende reglementen worden jaarlijks gevalideerd door respectievelijk de VLHORA en de VLIR en door hen overgemaakt aan de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming, uiterlijk op 15 maart van het jaar waarin de starttoetsen worden afgenomen. De instellingsoverschrijdende reglementen worden door de instellingen openbaar en makkelijk raadpleegbaar gemaakt.

§5. De deelname aan een starttoets is kosteloos. In voorkomend geval genereert ook de opgelegde verplichte remediëring voor de student geen extra kosten, met uitzondering van verschuldigd studiegeld en kosten voor het gebruikelijke cursusmateriaal.”.

Art. 15. In artikel II.190, §2, eerste lid, van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014 en 8 december 2017, worden de woorden “kan in het

studiegebied Geneeskunde” vervangen door de woorden “kan in de studiegebieden Geneeskunde en Tandheelkunde”.

Art. 16. In artikel II.200 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014 en 1 maart 2019, worden een paragraaf 4, een paragraaf 5, een paragraaf 6 en een paragraaf 7 toegevoegd, die luiden als volgt:

“§4. Een student die zich voor de eerste keer inschrijft in een bepaalde bacheloropleiding in een bepaalde instelling schrijft zich in voor het modeltraject met een studieomvang van 54 tot 66 studiepunten per academiejaar.

Deze verplichting geldt niet voor:

- 1° een student die op grond van zijn dossier een geïndividualiseerd traject als vermeld in paragraaf 2 verkreeg;
- 3° een student met een bijzonder statuut en waarvoor de instelling voor de groep van studenten met dat bijzonder statuut een modeltraject aanbiedt met een afwijkende studieomvang;
- 4° een student die reeds een bachelor- of masterdiploma heeft behaald of een diploma dat daarmee gelijkwaardig wordt erkend.

§5. Voor bachelor- en masteropleidingen beperkt het instellingsbestuur volgtijdelijkheid tot het moeten gevolgd hebben van een opleidingsonderdeel of opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen. In geval van risico- of veiligheidsproblemen kan het instellingsbestuur daarenboven ook vastleggen dat een student moet geslaagd zijn voor een opleidingsonderdeel of een opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen.

§6. Een student aan wie in het kader van een bepaalde opleiding een bindende voorwaarde als vermeld in artikel II.246, §1, tweede lid, §3, tweede en vijfde lid, en §4, tweede en derde lid, wordt opgelegd, heeft het recht om binnen het academiejaar waarop de bindende voorwaarde betrekking heeft, minimaal 45 studiepunten in die opleiding op te nemen, tenzij volgtijdelijkheid als vermeld in paragraaf 5 dat niet toelaat.

Een student aan wie in het kader van een bepaalde opleiding geen bindende voorwaarde als vermeld in artikel II.246, §1, tweede lid, §3, tweede en vijfde lid, en §4, tweede en derde lid, wordt opgelegd en die in een vorig academiejaar niet voor alle opgenomen opleidingsonderdelen een creditbewijs of een deliberatiecijfer heeft verworven, heeft het recht om jaarlijks 72 studiepunten in die opleiding op te nemen, tenzij volgtijdelijkheid als vermeld in paragraaf 5 dat niet toelaat.

§7. Een student die niet voor alle opgenomen opleidingsonderdelen een creditbewijs of deliberatiecijfer heeft verworven, schrijft zich bij een volgende inschrijving in die opleiding ten minste opnieuw in voor alle opleidingsonderdelen waarvoor hij geen creditbewijs of deliberatiecijfer heeft verworven. Indien één van deze opleidingsonderdelen een keuzeopleidingsonderdeel is, kan de student opteren voor

een vervangend keuzeopleidingsonderdeel binnen de geldende afspraken van de betreffende instelling.

Art. 17. In artikel II.201 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 8 december 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, 9° wordt de zinsnede „, §1” opgeheven;

2° in paragraaf 2, 9° wordt de zinsnede „, §1” opgeheven.

Art. 18. In artikel II.204 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 21 maart 2014, wordt paragraaf 3 vervangen door wat volgt:

“§3. Een student die zich in een overmachtssituatie bevond waardoor hij niet kon deelnemen aan alle of een gedeelte van de examens voor de opleidingsonderdelen waarvoor hij in een academiejaar studiepunten opgenomen heeft, kan een verzoek indienen om de opgenomen studiepunten waarover de student geen examen heeft kunnen afleggen, terug toe te voegen aan zijn leerkrediet.

De student dient zijn verzoek in bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen. Het verzoek wordt ingediend uiterlijk binnen een termijn van 3 jaar die ingaat op 1 september van het academiejaar waarop het verzoek betrekking heeft.”.

Art. 19. In artikel II.221, §1, van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014 en 8 december 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan punt 3°, c) wordt de zinsnede „, en in voorkomend geval de risico’s of veiligheidsproblemen op basis waarvan die volgtijdelijkheid wordt opgelegd” toegevoegd;

2° punt 20° wordt vervangen door wat volgt:

“20° in voorkomend geval: de bijkomende inschrijvingsvoorwaarde van het afleggen van een starttoets en de verplichte remediëring, vermeld in artikel II.188/1, die wordt opgelegd met verwijzing naar het geldende instellingsoverschrijdend reglement.”;

3° er worden een punt 21°, een punt 22°, een punt 23°, een punt 24° en een punt 25° toegevoegd, die luiden als volgt:

“21° de maatregelen van studievoortgangsbewaking die kunnen worden opgelegd conform artikel II.246;

22° de wijze waarop omgegaan wordt met overmacht en bijzondere individuele omstandigheden in het kader van de maatregelen van studievoortgangsbewaking, vermeld in artikel II.246;

23° de grens vanaf wanneer een inschrijving kan geweigerd worden in eenzelfde initiële bacheloropleiding, vermeld in artikel II.246, §3, derde lid;

- 24° de grens vanaf wanneer een instelling studieadvies geeft, vermeld in artikel II.246, §10;
- 25° de bijzondere statuten toegekend aan een groep van studenten en de voorwaarden en modaliteiten voor de toekenning hiervan.”.

Art. 20. In artikel II.225 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 21 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 3 wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Het instellingsbestuur kan evenwel na verloop van 5 jaar, als het instellingsbestuur substantiële verschillen kan aantonen tussen de competenties die de student volgens het creditbewijs heeft verworven en de huidige beoogde competenties van een opleidingsonderdeel, de student opleggen om die substantiële verschillen te overbruggen door een of meer opleidingsonderdelen volledig of gedeeltelijk op te nemen. De voormelde termijn van 5 jaar wordt berekend vanaf de eerste dag van de maand oktober die volgt op het academiejaar waarin het creditbewijs is verworven.”;

2° in paragraaf 4 wordt de zin “De hogeronderwijsinstellingen garanderen dat een student bij aanpassingen aan het curriculum zijn reeds verworven studiepunten kan valideren binnen het vernieuwde studieprogramma” vervangen door de zin “Met behoud van de toepassing van paragraaf 3, tweede lid, garanderen de hogeronderwijsinstellingen dat een student bij aanpassingen aan het curriculum zijn reeds verworven studiepunten kan valideren binnen het vernieuwde studieprogramma.”.

Art. 21. In artikel II.229 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 21 maart 2014 en gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“De examencommissie kan een student op gemotiveerde wijze voor het geheel van de opleiding geslaagd verklaren. De examencommissie toetst haar eindoordeel aan de doelstellingen van de opleiding en de eventuele verbijzondering die de student hiervan maakte door zijn opname van specifieke verbredings- of verdiepingskeuzes. De toepassing van dit artikel verwacht ten minste dat de student aangetoond heeft dat er sprake is van bijzondere persoonlijke of familiale omstandigheden en dat voornoemde doelstellingen bereikt werden.”.

Art. 22. Artikel II.246 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014, 19 juni 2015 en 3 juli 2020, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. II.246. §1. Voor een student aan wie verplichte remediëring als vermeld in artikel II.188/1, §3, tweede en derde lid werd opgelegd, gelden de maatregelen van studievoortgangsbewaking, vermeld in het tweede, het derde lid en het vierde lid.

Als een student niet heeft deelgenomen aan de hem opgelegde verplichte remediëring, kan de instelling hiermee rekening houden bij zijn deliberatie.

Als een student niet heeft deelgenomen aan de hem opgelegde verplichte remediëring, kan de instelling bindende voorwaarden opleggen.

Als een student een opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft, kan de inschrijving van deze student een volgend academiejaar geweigerd worden door dezelfde instelling waar de bindende voorwaarde is opgelegd.

§2. Voor een student in het hoger beroepsonderwijs gelden de maatregelen van studievoortgangsbewaking, vermeld in het tweede en het derde lid.

Als een student geen 60% van de ingeschreven studiepunten van een opleiding van het hoger beroepsonderwijs verworven heeft een vorig academiejaar, kan bij een nieuwe inschrijving in een opleiding van het hoger beroepsonderwijs aan eenzelfde of andere instelling de instelling een bindende voorwaarde opleggen.

Als een student een opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft kan de inschrijving van de student een volgend academiejaar geweigerd worden door dezelfde instelling waar de bindende voorwaarde is opgelegd.

§3. Voor een student die bij elke eerste inschrijving in een bepaalde initiële bacheloropleiding geen creditbewijs of deliberatiecijfer heeft verworven voor alle opgenomen opleidingsonderdelen van die inschrijving, gelden de maatregelen van studievoortgangsbewaking, vermeld in het tweede tot en met het vierde lid.

Als een student na zijn eerste inschrijving geen creditbewijs of deliberatiecijfer heeft verworven voor alle opgenomen opleidingsonderdelen moet hij deze bij zijn tweede inschrijving in een volgend academiejaar in dezelfde opleiding verwerven. Deze bepaling blijft gelden als een student een keuzeopleidingsonderdeel bij zijn tweede inschrijving heeft vervangen door een ander keuzeopleidingsonderdeel.

Als een student niet voldoet aan deze bindende voorwaarde , kan hij zich niet opnieuw inschrijven in de desbetreffende opleiding.

Als een student na eerste inschrijving een studierendement behaalt waaruit blijkt dat een volgende inschrijving in deze opleiding geen positief resultaat zal opleveren, kan de instelling de inschrijving in dezelfde initiële bacheloropleiding weigeren. . De instelling bepaalt autonoom de grens vanaf wanneer een inschrijving kan geweigerd worden en legt dit vast in het onderwijsreglement.

§4. Voor student die niet in een opleiding van het hoger beroepsonderwijs is ingeschreven, gelden de maatregelen van studievoortgangsbewaking, vermeld in het tweede tot en met het vierde lid.

Als een student geen 60% van de ingeschreven studiepunten verworven heeft een vorig academiejaar, kan bij een nieuwe inschrijving aan eenzelfde of andere instelling de instelling een bindende voorwaarde opleggen.

Als een student na vier examenkansen geen creditbewijs of deliberatiecijfer verworven heeft voor een opleidingsonderdeel waarvoor per academiejaar twee examenkansen zijn voorzien, of na twee examenkansen voor een opleidingsonderdeel waarvoor per academiejaar één examenkans is voorzien, kan

een volgende inschrijving geweigerd worden of kan bij een nieuwe inschrijving in dezelfde opleiding aan dezelfde instelling de instelling een bindende voorwaarde opleggen.

Als een student een opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft kan de inschrijving van deze student een volgend academiejaar geweigerd worden door dezelfde instelling waar de bindende voorwaarde is opgelegd.

§5. Als uit de gegevens van het individueel dossier van een student blijkt dat een volgende inschrijving in het hoger onderwijs geen positief resultaat zal opleveren kan een instelling de inschrijving van de student op gemotiveerde wijze weigeren.

§6. De bindende voorwaarden die een instelling kan opleggen overeenkomstig dit artikel, worden autonoom bepaald door de instelling. Een instelling kan afwijken van het opleggen van een bindende voorwaarde of van het weigeren van een inschrijving van een student overeenkomstig dit artikel indien een student overmacht of bijzondere individuele omstandigheden kan aantonen.

§7. De maatregelen van studievoortgangsbewaking worden opgenomen in het onderwijsreglement, evenals de wijze waarop overmacht en bijzondere individuele omstandigheden kunnen worden ingeroepen..

§8. De student van wie de inschrijving in een bepaalde opleiding geweigerd is overeenkomstig dit artikel, kan zich opnieuw inschrijven in dezelfde opleiding als hij na de weigering tot inschrijving een diploma van het hoger onderwijs heeft verworven of na een wachttijd van 6 jaar.

§9. De instelling kan in bijzondere gevallen en op objectieve gronden de stage of een ander praktisch opleidingsonderdeel vroegtijdig beëindigen, als een student door zijn gedragingen blijkt heeft gegeven van ongeschiktheid voor de uitoefening van een beroep waartoe de opleiding die hij volgt, hem opleidt.

De student van wie de stage of het praktische opleidingsonderdeel met toepassing van het eerste lid is beëindigd, heeft geen recht op een tweede examenkans als vermeld in artikel II.223.

De beslissing om een stage of praktisch opleidingsonderdeel vroegtijdig te beëindigen, wordt omstandig gemotiveerd.

§10. De instelling geeft een studieadvies aan iedere student die na zijn eerste examenperiode een beperkt aantal studiepunten verworven heeft. De instelling bepaalt autonoom de inhoud van dat advies, de grens vanaf wanneer en de wijze waarop dat advies wordt verleend.

§11. Iedere student heeft het recht om een gesprek aan te gaan met een studie- of trajectbegeleider.

§12. De bepalingen in dit artikel worden vijf jaar na de inwerkingtreding ervan geëvalueerd. De uitkomsten van de evaluatie worden samengebracht in een openbaar verslag.”.

Art. 23. In artikel II.285, tweede lid, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 8 december 2017, worden de woorden “en de instelling voor hen geen aangepaste examenregeling heeft geboden” opgeheven.

Art. 24. In artikel III.9, §6, van dezelfde codex, wordt in de tabel het jaartal “2023” vervangen door de zinsnede “vanaf 2023”.

Art. 25. Aan artikel III.11 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 4 mei 2018, wordt een paragraaf 9 toegevoegd die luidt als volgt:

“§9. Vanaf het begrotingsjaar 2026 wordt het aandeel in het variabele onderwijsdeel VOWun dat de opleidingen bachelor in de diergeneeskunde en master in de diergeneeskunde, aangeboden door de Universiteit Gent en de Universiteit Antwerpen, genereren, vastgelegd op een bepaald percentage, namelijk het procentuele aandeel dat die opleidingen in VOWun van het begrotingsjaar 2022 genereren. Dat percentage wordt verdeeld onder de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Gent op basis van het aandeel van die universiteiten in het aantal uitgereikte diploma’s in de bacheloropleiding en masteropleiding diergeneeskunde in de periode 2013-2014 tot en met 2017-2018.”.

Art. 26. In artikel III.13, §3, derde lid, 3°, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 4 mei 2018, wordt het jaartal “2023” vervangen door het jaartal “2024”.

Art. 27. In artikel III.14, §4, derde lid, 3°, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 4 mei 2018, wordt het jaartal “2023” vervangen door het jaartal “2024”.

Art. 28. In artikel III.22, §3, van dezelfde codex, wordt in de tabel de zinsnede “2020 en 2021” vervangen door de zinsnede “vanaf 2020”.

Hoofdstuk 4. Inwerkingtreding

Art. 29. Dit decreet treedt in werking vanaf het academiejaar 2023-2024, met uitzondering van:

- 1° artikel 5, artikel 13, §5, die in werking treden vanaf het academiejaar 2022-2023;
- 2° artikel 24, 26 en 27, die in werking treden op 1 januari 2023;
- 3° artikel 3, 2°, artikel 13, §1 tot en met §4, artikel 13, §6 tot en met §15 en artikel 14, , die in werking treden op 1 maart 2023.

.

Artikel 28 heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2022.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN
van 19 april 2022

BIJKOMENDE ADVIESVRAAG OVER DECREET IN-
STROOM EN OPTIMALISATIE STUDIE-EFFICIËNTIE
HOGER ONDERWIJS

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Adviesvraag	Bijkomende adviesaanvraag SERV – Voorontwerp van decreet over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs
Adviesvrager	Ben Weyts - Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand
Ontvangst adviesvraag	31 maart 2022
Decretale opdracht	SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)
Goedkeuring raad	19 april 2022
Contactpersoon	Linde Buysse lbuyse@serv.be

De heer Ben WEYTS

Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Kreupelenstraat 2

B-1000 Brussel

Bijkomende adviesvraag over decreet instroom en optimalisatie studie-efficiëntie hoger onderwijs

Mijnheer de viceminister-president

De SERV wenst niet in te gaan op de bijkomende adviesvraag over het decreet instroom en optimalisatie studie-efficiëntie in het hoger onderwijs. Zoals aangegeven in het eerdere advies op het decreet instroom en optimalisatie studie-efficiëntie in het hoger onderwijs¹, erkent de SERV wel het probleem van algemene studieduurverlenging bij generatiestudenten en vraagt om deze duur terug in te perken en vertraagde instroom op de arbeidsmarkt te minimaliseren. De essentie is: voldoende gekwalificeerde uitstroom in relatie tot de arbeidsmarkt.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Hans Maertens
voorzitter

---

¹ Zie advies Decreet instroom en optimalisatie studie-efficiëntie in het HO van 7 februari 2022: <https://www.serv.be/node/14785>

ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD
van 28 april 2022

Instroom en studie-efficiëntie in hoger onderwijs: blijvende fundamentele bezorgdheden

Bijkomend advies bij het voorontwerp van decreet over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

● **Wijs beleid door overleg**

Advies op vraag van Ben Weyts, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand op 31 maart 2022

Uitgebracht door de Raad Hoger Onderwijs op 28 april 2022 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: werkgroep Verzameldecreet hoger onderwijs op 19 april 2022 onder voorzitterschap van Ann De Schepper

Dossierbeheerder: Tine Degrande

1 Situering

De Vlaamse overheid heeft in december 2021 via een voorontwerp van decreet concrete maatregelen voorgesteld over de instroom en het optimaliseren van studie-efficiëntie, en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs. De Vlor heeft zich eerder al gebogen over de grote lijnen en principes onderliggend aan dat voorontwerp van decreet.¹ In dat advies formuleerde de raad ook enkele aandachtspunten voor de verschillende onderdelen van het voorontwerp van decreet, nl. de maatregelen rond de:

- instroom in het hoger onderwijs (toelatingsexamen Diergeneeskunde en verplichte remediëring starttoets);
- doorstroom in het hoger onderwijs (studievoortgangsbewakingsmaatregelen); en
- technisch-organisatorische aanpassingen.

We gaven ook aan dat er bij de actoren in het hoger onderwijs grote bezorgdheden leven over de concrete uitwerking in de verschillende artikelen en de concrete implementatie.

Intussen werd het voorontwerp van decreet al een tweede keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 18 maart 2022. In de bijhorende memorie van toelichting werd gereageerd op het Vlor-advies.² Via een bijkomende adviesvraag vraagt de minister van Onderwijs nu advies over het nieuwe artikel 2 dat is opgenomen in het nieuwe voorontwerp van decreet. De Vlor grijpt die adviesvraag aan om zijn fundamentele bezorgdheden opnieuw onder de aandacht te brengen.

2 Blijvende fundamentele bezorgdheden

De Vlor constateert dat zijn eerdere advies grondig werd bekeken en dat een aantal elementen zijn meegenomen in het voorontwerp van decreet en de bijhorende memorie van toelichting. Dat heeft geleid tot een tekst die vollediger, duidelijker en daardoor kwalitatief beter is.

Maar de Vlor vindt het erg jammer dat er nauwelijks is tegemoet gekomen aan zijn fundamentele bezorgdheden. Om die reden herhalen we in dit advies waarom die bezorgdheden voor de Vlor absoluut cruciaal blijven.

Beleidsruimte en onnodige uniformisering

Het voorontwerp vertrekt nog steeds van maatregelen die heel specifiek gekozen zijn en nagenoeg identiek moeten worden toegepast door alle hogeronderwijsinstellingen, in plaats van een kader te bieden waarbinnen de instellingen zich kunnen bewegen. De Vlor meent dat dit in strijd is met de autonomie van de instellingen. Zo blijft er veel te weinig ruimte over voor de instellingen om hun eigen beleid te voeren en maatregelen te nemen die aangepast zijn aan de specifieke context, studentenpopulatie en pedagogische visie. Bovendien wordt ook niet aangetoond dat de opgelegde maatregelen de ultieme manier zijn om bepaalde doelen te bereiken. Het studievoortgangsbeleid maakt overigens volledig deel uit van het onderwijsbeleid van instellingen, waarvan de vormgeving en kwaliteit al strikt wordt opgevolgd, onder meer via de instellingsreviews.

---

¹ Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Instroom en optimalisatie van studie-efficiëntie in hoger onderwijs](#), 15 februari 2022

² Vlaamse Regering (2022). [Voorontwerp van decreet over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs: Memorie van toelichting](#). VR 2022 1803 DOC.0302/3BIS Ingediend 18 maart 2022.

Ook in voorgaande wijzigingen van de regelgeving rond studievoortgangsbewakingsmaatregelen werd uitgegaan van het maximaal behoud van de autonomie van de instellingen, zo stelt het Rekenhof in hun rapport 'Studievoortgang in het hoger onderwijs' (Rekenhof, 2021). In dat rapport pleit het Rekenhof trouwens ook *niet* voor een sterkere uniformisering.³ Er wordt vermeld dat de huidige verschillen in de studievoortgangsbewakingsmaatregelen tussen instellingen mee voortkomen uit een verschillende pedagogische visie (Rekenhof, 2021). De Vlor vreest dan ook dat een uniformisering van de processen betekent dat de instellingen verplicht worden om hun eigen pedagogische visie rond de doelen voor studenten bij te stellen. De uniforme maatregelen hebben zo mogelijks zelfs een averechts effect op het studiesucces van studenten.

De Vlor vindt dat de aangegeven rationale in de memorie van toelichting de nood voor een dergelijke sterke uniformisering niet onderbouwt. Een sterkere uniformisering kan de concurrentie tussen instellingen die de decreetgever wil tegengaan, bovendien zelfs versterken. Door de strenge en uniforme studievoortgangsmaatregel waarbij studenten de opgenomen studiepunten van hun modeltraject binnen de twee jaar moeten behalen, zouden studenten immers op zoek kunnen gaan naar de hogeronderwijsinstelling waar de kans het grootst is om dat doel te behalen.

Haalbare en eenvormige timing

De inwerkingtredingsdata werden op vraag van de Vlor op sommige plaatsen gealigneerd, maar de algemene inwerkingtreding van het decreet, nl. vanaf academiejaar 2023-2024, werd niet gewijzigd. Die timing rond de studievoortgangsbewakingsmaatregelen, starttoetsen, en remediëring is niet haalbaar, o.a. omdat maatregelen die vanaf dan van start gaan reeds maanden voordien volledig moeten verankerd zijn in reglementen, procedures en ICT-systemen om (rechts)zekerheid te bieden voor nieuwe studenten. De tijd tussen de goedkeuring van het decreet en de implementatie in de instellingen is dus bijzonder kort en niet realistisch, mede door de interne medezeggenschapsprocessen waar instellingen ook decretaal toe verplicht zijn.

Hoewel de decreetgever argumenteert dat er in de instellingen al veel gebeurt van waaruit verder kan gewerkt worden, valt het niet te onderschatten welke schaalvergroting en extra opdrachten de maatregelen zullen teweegbrengen. Er moet voldoende tijd worden voorzien om op een kwaliteitsvolle manier zowel de impact van de maatregelen te kunnen inschatten als de praktische uitwerking ervan vorm te geven. De voorziene inwerkingtreding is te snel voor de instellingen om de nodige voorbereidingen te kunnen treffen.

Onduidelijke onderliggende strategische doelstellingen en beleidskeuzes

We stellen vast dat de doelstellingen van het voorontwerp van decreet – ook in deze nieuwe memorie van toelichting – in zeer operationele termen worden omschreven: ingrijpen bij onvoldoende studiesucces, teleurstellingen vermijden wanneer studenten niet snel genoeg op de juiste plaats terechtkomen in het hoger onderwijs, etc. De onderliggende beleidsvisie wordt op die manier onvoldoende geëxpliciteerd en blijft dus onduidelijk. Wat zijn volgens de decreetgever de belangrijkste (toekomstige) doelstellingen en uitdagingen van het hoger onderwijs? En hoe sluiten de voorgestelde maatregelen daarbij aan?

De Vlor denkt hierbij bijvoorbeeld aan de uitdaging om als hoger onderwijs in te zetten op levenslang leren. Een ander voorbeeld is de integrale beleidslijn rond de hervorming van de eindtermen van het secundair onderwijs en de plaats van de starttoetsen in het hoger onderwijs

---

³ Het Rekenhof gaf tijdens de toelichting die werd gegeven voor de Vlor op 18 januari 2022 zelfs aan dat het rapport geen data bevat die pleiten voor de nood aan een sterkere uniformisering (Rekenhof, 2022).

daartegenover, die volgens de Vlor onvoldoende is geëxpliciteerd. Daarnaast denkt de Vlor bijvoorbeeld ook aan de graduaatsopleidingen die worden uitgebouwd in de hogescholen: doordat er voor die opleidingen in het voorontwerp geen nieuwe maatregelen zijn opgenomen, schuilt hierin het gevaar van stigmatisering. De Vlor vraagt echter niet om de uniformisering verder door te trekken naar de graduaatsopleidingen.

Democratisering hoger onderwijs staat voorop

De Vlor blijft zeer bezorgd over het drempelverhogend effect van de voorgestelde maatregelen, en zeker ook de combinatie ervan, nl. de invoer van een toelatingsexamen of starttoets, de verplichte remediëring bij de starttoets waardoor het programma van een individuele student aanzienlijk verzaamd wordt, de strikte studievoortgangsmatregelen voor startende studenten, de noodzaak voor bijzondere statuten voor afwijkende modeltrajecten, etc. Het geheel van de maatregelen beïnvloedt niet alleen de perceptie van studenten over wat het inhoudt om een studie in het hoger onderwijs aan te vatten en tot een goed einde te brengen, maar heeft ook een reële impact op bijvoorbeeld het bijhorende kostenplaatje (o.a. doordat de kosten van de verplichte remediëring worden doorgerekend aan de student en het niet duidelijk is of dat ook in de studietoelage opgenomen kan worden). Nochtans moet de bedoeling van de maatregelen net zijn dat meer studenten succesvol zijn in hun studietraject, en in het bijzonder studenten uit kansengroepen.

Het is onduidelijk hoe de decreetgever dat drempelverhogend effect zal beperken. De Vlor vindt het noodzakelijk om daarop te anticiperen, eerder dan negatieve neveneffecten pas aan te pakken eens ze worden opgespoord na de invoer van het decreet. Een brede communicatie en het voorzien van bijzondere statuten en aangepaste studietrajecten zijn inderdaad noodzakelijk, maar zorgen enkel voor degelijke informatie en volstaan absoluut niet om die drempels weg te nemen.

Financiële implicaties

De decreetgever geeft aan dat het nieuwe decreet uitgaat van wat er in de instellingen reeds gangbaar is en waarop verder gewerkt kan worden. Zoals eerder aangehaald, creëert het decreet daarnaast verschillende extra opdrachten: de invoer van een toelatingsexamen Diergeneeskunde, organisatie van verplichte starttoetsen, verplichting tot het geven van studie-adviezen na de eerste examenperiode wat samen met het recht op gesprek voor studenten zorgt voor administratieve en juridische formalisering, verplichte remediëring voor wie niet slaagt op starttoetsen, opvolging van startpakketten, etc. Ondanks de ervaring die de instellingen al hebben opgedaan met bepaalde maatregelen, brengen de voorgestelde wijzigingen toch een significante schaalvergroting teweeg. De Vlor vindt het dus onaanvaardbaar dat de nieuwe maatregelen en acties opnieuw en bijkomend binnen de gesloten enveloppe van het hoger onderwijs worden gelegd. Het is voor de instellingen gewoonweg onmogelijk om die maatregelen te realiseren met de bestaande financiering, zonder in te boeten op andere activiteiten of op de kwaliteit daarvan.

De middelen die via het Voorsprongfonds werden toegekend kunnen bezwaarlijk worden gezien als een financiering voor deze nieuwe decretale bepalingen. Sommige instellingen hebben ervoor gekozen om een deel van die middelen in te zetten voor het ontwikkelen van remediëringspakketten in het kader van de starttoetsen, maar dat betreft slechts één van de bijkomende opdrachten voor de instellingen. Bovendien zijn eenmalige financiële middelen die worden toegekend via projectgebaseerde financiering die op relatief korte termijn moet worden besteed, niet de meest aangewezen manier om veranderingen op lange termijn te consolideren.⁴

---

⁴ Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Voorwaarden voor een relance van het Vlaamse hoger onderwijs. Advies over de visienota 'Voorsprongfonds hoger onderwijs'](#), 30 maart 2021.

Implicaties voor personeel en organisatie

De inspanningen die van het personeel en de organisatie worden verwacht om de diverse maatregelen blijvend te implementeren, mogen niet worden onderschat. De Vlor benadrukt dat het daarbij niet enkel gaat om inspanningen in de opstartfase. De implementatie vergt op recurrente basis extra inzet en taken voor het personeel, terwijl de student-staf ratio nu al een van de hoogste is in Europa (OECD, 2021). Als het hoger onderwijs extra opdrachten krijgt zonder bijkomende middelen, zal dat ten koste gaan van de pedagogische omkadering en de doordacht gekozen initiatieven ter ondersteuning van studievoortgang en -efficiëntie die ontwikkeld werden binnen de eigen instellingscontext.

Bezorgdheden Vlor-partners

De Vlor betreurt het nog steeds dat de personeelsvertegenwoordigers bij de voorbereidende werkzaamheden op geen enkele manier betrokken zijn geweest. De memorie van toelichting repliceert daarop dat de samenstelling van de voorbereidende werkgroepen in eerste instantie bestond uit strategische denkers en data-analysten. Hoe dan ook vindt de Vlor het cruciaal dat alle onderwijspartners *formeel* betrokken worden in beleidsvoorbereidende gesprekken. Het samenbrengen van de input en expertise vanuit diverse geledingen draagt bij tot de rijkdom van het debat, zowel over de beleidskeuzes als over de uiteindelijke uitvoering ervan.

3 Terecht nieuw artikel 2 over studietoelage/leerkrediet

Naast een reflectie over het vorige Vlor-advies gaan we in dit advies expliciet in op het nieuwe artikel 2, dat sinds het voorgaande Vlor-advies is opgenomen in het voorontwerp van decreet. We appreciëren dat de minister van Onderwijs de Vlor daarover om advies vraagt. Daarmee komt hij tegemoet aan onze expliciete vraag uit het vorige Vlor-advies om alle onderwijspartners te kunnen bevragen over mogelijke decreetswijzigingen waarover de Vlor nog geen eerder advies uitbracht.

Probleemstelling

Wanneer studenten zich in een overmachtsituatie bevinden (ziekte, overlijden van een familielid,...), kunnen ze een verzoek indienen bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen om hun leerkrediet aan te passen.⁵ Indien de Raad zich positief uitsprekt, wordt het verloren leerkrediet voor de betreffende opleidingsonderdelen teruggegeven aan de student. Dat geldt niet voor het studietoelagekrediet⁶: dat wordt niet opnieuw verhoogd. Daardoor kunnen studenten in de academiejaren na de teruggave in de problemen komen, doordat ze geen (of een lagere) studietoelage ontvangen, ondanks dat de Raad besliste om hen het verloren

---

⁵ Het leerkrediet weerspiegelt het studiesucces van studenten. Startende studenten krijgen een leerkrediet van 140 studiepunten. Die virtueel gevulde rugzak gebruiken ze doorheen hun hele studieloopbaan: Er verdwijnen punten wanneer studenten zich inschrijven voor een opleidingsonderdeel van een initiële bachelor- of masteropleiding opgenomen in het Hogeronderwijsregister. Wanneer studenten slagen, dan winnen ze die studiepunten terug; anders verliezen ze die. Voor meer informatie, zie Departement Onderwijs en Vorming (2022b).

⁶ Wanneer studenten zich voor het eerst inschrijven voor in het hoger onderwijs, dan gaat het aantal punten van de inschrijving af van hun studietoelagekrediet. Ook het omgekeerde geldt: de punten die studenten verwerven, komen terug bij hun studietoelagekrediet. Naast het startstudietoelagekrediet van 60 studiepunten, ontvangen studenten bij hun allereerste inschrijving in het hoger onderwijs ook een éénmalig jokerkrediet van 60 studiepunten. Dat laatste is bedoeld om studenten een tweede kans te geven indien ze niet slagen en dus geen studietoelagekrediet opbouwen. Voor meer informatie, zie Departement Onderwijs en Vorming (2022a).

leerkrediet terug te geven. Dat zijn doorgaans uitzonderlijke situaties, omdat in dat geval ook het jokerkrediet al volledig uitgeput zou moeten zijn, nog voor het einde van hun studieloopbaan.

Doel van het nieuwe artikel

Artikel 2 voorziet het volgende: Wanneer er door een beslissing van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen aan het leerkrediet van een student studiepunten worden toegevoegd, worden deze punten ook toegevoegd aan het jokerkrediet voor de studietoelage. Zo wordt er dus vermeden dat studenten die verloren leerkrediet terugkregen van de Raad, in hun verdere studieloopbaan nadelen zouden ondervinden bij de berekening van hun studietoelage.

De Vlor steunt de toevoeging van het artikel

Het voorgestelde systeem is analoog aan de specifieke procedure die werd gehanteerd voor overmacht door corona in de academiejaren 2019-2020 en 2020-2021. Als gevolg daarvan zijn de nodige IT-oplossingen reeds beschikbaar. Bovendien leerde de coronacrisis dat de hierboven geschetste bijzondere omstandigheden waarin studenten zich kunnen bevinden, nl. waarin ze geen (of een lagere) studietoelage ontvangen doordat ook hun jokerkrediet al volledig opgebruikt is - terwijl de Raad eigenlijk wel besliste om hen verloren leerkrediet terug te geven, toch realistischer zijn dan ze op het eerste zicht lijken.

Het is voor die bepaalde groep studenten dan ook nodig dat de systemen van het leerkrediet en studietoelagekrediet op elkaar afgestemd zijn. Ook de OESO benadrukt in haar recente review 'Resourcing Higher Education in the Flemish Community of Belgium' het belang van de afstemming tussen leerkrediet en studietoelagekrediet (OECD, 2021).⁷

4 Slotbeschouwingen n.a.v. wijzigingen in voorontwerp

Nood aan verdere bijstellingen

Hoewel de Vlor de toevoeging van het nieuwe artikel 2 steunt, vindt hij het een gemiste kans dat zijn fundamentele bezorgdheden bij het voorontwerp van decreet niet werden meegenomen. Naast die algemene bezorgdheden die nog steeds leven in het hogeronderwijsveld, roepen ook bepaalde wijzigingen rond specifieke maatregelen die betrekking hebben op instroom of doorstroom in het hoger onderwijs, nieuwe vragen op.

Uiteraard is de Vlor nog steeds bereid om mee na te denken over de verdere uitwerking en bijstelling van het voorontwerp van decreet, en over de verdere implementatie. De Vlor is vragende partij om de maatregelen en nieuwe wijzigingen te herbekijken en bij te stellen.

Extra-curriculaire organisatie remediëring

In zijn vorige advies heeft de Vlor gevraagd om de impact van de intra- of extra-curriculaire organisatie van de verplichte remediëring te onderzoeken, vooraleer er daarover een keuze wordt gemaakt door de instellingen. Het herwerkte voorontwerp van decreet bepaalt intussen dat instellingen naast een remediëringaanbod voorafgaand aan de start van de opleiding, dat sterk wordt aangeraden aan de studenten, verplicht moeten voorzien in een extra-curriculair aanbod tijdens het academiejaar. Eerder hebben we al gewezen op de voor- en nadelen van die extra-

---

⁷ Zie ook: Vlaamse Overheid (2022). [Financiering van het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap van België](#). [Nederlandstalige vertaling van 'Resourcing Higher Education in the Flemish Community of Belgium']

curriculaire organisatie. De Vlor betreurt ook dat de keuze hiertoe door de decreetgever werd gemaakt, op een uniforme manier voor alle hogeronderwijsinstellingen, en dus zonder dat de instellingen zelf een gefundeerde keuze kunnen maken. Bovendien moet ervoor gezorgd worden dat de verplichte extra-curriculaire inspanningen van de instellingen ook volledig meegenomen worden in de financiering.

Beperking rechtsbescherming studenten

Eerder gaf de Vlor aan dat er onduidelijkheid was over de rechtsbescherming die voorzien wordt voor studenten bij de starttoets en verplichte remediëring. Toen pleitte de Vlor voor een laagdrempelige en toegankelijke rechtsbescherming voor studenten, met minimale administratieve last voor de instellingen.

De Vlor stelt vast dat de decreetgever de rechtsbescherming van studenten wenst te beperken, maar stelt zich hier vragen bij. Studenten die deelnemen aan de starttoets maar het niet eens zijn met hun resultaat hierop, kunnen tegen het resultaat wel beroep aantekenen bij de beroepsinstantie die moet worden vormgegeven in het instellingsoverschrijdend reglement, maar kunnen nadien geen verder beroep meer aantekenen bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen. Studenten die niet deelnemen aan de starttoets of aan een toets voor een andere opleiding, kunnen echter ook remediëring opgelegd krijgen. Voor hen is er geen mogelijkheid voorzien om bij een interne instantie beroep aan te tekenen. Zij moeten in dat geval dus meteen de gerechtelijke weg bewandelen.

Het huidige voorontwerp behandelt beide groepen studenten dus op een andere manier, zonder dat expliciet te motiveren. De Vlor vindt het belangrijk dat er voor beide groepen een gelijkwaardige beroepsmogelijkheid wordt voorzien, die niet meteen de gerechtelijke is. Beroepen van beide groepen hebben immers tot doel om de beslissing tot remediëring aan te vechten.⁸

Uiteraard is het cruciaal dat er voor deze beroepsmogelijkheden de nodige financiering wordt voorzien, zodat de implicaties voor personeel en de organisatie ervan behapbaar zijn.

Tine Degrande
secretaris Raad Hoger Onderwijs

Mieke Van Herreweghe
voorzitter Raad Hoger Onderwijs

---

⁸ Dat geldt ook voor de beroepsmogelijkheid voor studenten die het niet eens zijn met hun resultaat op de starttoets. Het enige gevolg dat verbonden is aan dat resultaat, is het al dan niet moeten volgen van verplichte remediëring. Het doel van een beroep tegen dat resultaat is dus om de opgelegde remediëring toch niet te moeten volgen.

Bronnen

Departement Onderwijs en Vorming (2022a). [De opleidingsvoorwaarden - Studietoelagen](#)

Departement Onderwijs en Vorming (2022b). [Wat is het leerkrediet? – voor studenten \(vlaanderen.be\)](#).

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) (2021), *Resourcing Higher Education in the Flemish Community of Belgium*, Higher Education, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/3f0248ad-en>

Rekenhof (2021). [Studievoortgang in het hoger onderwijs](#). Verslag goedgekeurd in de Nederlandse kamer van het Rekenhof op 5 november 2021. Vlaams Parlement, 37-A (2021-2022) – Nr. 1

Rekenhof (2022). *Studievoortgang in het hoger onderwijs*. Presentatie gegeven voor de Vlor op 18 januari 2022.

Vlaamse Overheid (2022). [Financiering van het hoger onderwijs in de Vlaamse Gemeenschap van België](#). [Nederlandstalige vertaling van 'Resourcing Higher Education in the Flemish Community of Belgium']

Vlaamse Regering (2022). [Voorontwerp van decreet over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs: Memorie van toelichting](#). VR 2022 1803 DOC.0302/3BIS Ingediend 18 maart 2022.

Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Instroom en optimalisatie van studie-efficiëntie in hoger onderwijs](#), 15 februari 2022.

Vlor, Raad Hoger Onderwijs. [Voorwaarden voor een relance van het Vlaamse hoger onderwijs. Advies over de visienota 'Voorsprongfonds hoger onderwijs'](#), 30 maart 2021.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 71.227/1
van 20 mei 2022

over

een voorontwerp van decreet ‘over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs’

Op 21 maart 2022 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘over de instroom en het optimaliseren van de studie-efficiëntie in het hoger onderwijs en overige organisatorische aspecten van het hoger onderwijs’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 12 mei 2022. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wouter PAS en Inge VOS, staatsraden, Johan PUT, assessor, en Greet VERBERCKMOES, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Barbara SPEYBROUCK, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 20 mei 2022.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich in hoofdzaak beperkt tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet bevat een aantal maatregelen inzake het hoger onderwijs. De maatregelen hebben betrekking op het invoeren van een toelatingsexamen dierenarts, het koppelen van een verplichte remediëring aan de resultaten op de starttoetsen en een aanpassing van de regelgeving rond de studievoortgangsbewaking. Daarnaast bevat het voorontwerp enkele kleinere aanpassingen aan de regelgeving op het hoger onderwijs, samen met enkele technische correcties.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 13

3. Artikel 13 van het voorontwerp vervangt artikel II.187 van de Codex Hoger Onderwijs dat betrekking heeft op het toelatingsexamen voor arts-tandarts, zijnde een toelatingsexamen *numerus fixus*.²

Het ontworpen artikel II.187 van de Codex Hoger Onderwijs voert een toelatingsexamen *numerus fixus* dierenarts in (§§ 4 en 6).

Daarnaast brengt de ontworpen bepaling een aantal wijzigingen aan in de regeling voor het toelatingsexamen arts-tandarts. In de eerste plaats worden het toelatingsexamen arts en het toelatingsexamen tandarts samengevoegd tot éénzelfde gezamenlijk toelatingsexamen (ontworpen artikel II.187, § 1). Daarnaast blijft de regeling niet – zoals de memorie van toelichting ten onrechte beweert – grotendeels ongewijzigd, maar worden een aantal niet onbelangrijke wijzigingen aangebracht. Naast de veeleer technische aanpassing van de vervanging van het begrip “slagen” door het begrip “voldoen aan de voorwaarde voor rangschikking”, wordt zo onder meer een wijziging aangebracht in de delegatie aan de Vlaamse Regering om het startquotum aan te passen (ontworpen artikel II.187, § 5) en wordt een nieuwe regeling opgesteld voor de keuze tussen de opleidingen arts en tandarts (ontworpen artikel II.187, § 10). Ook wordt de bijkomende toelatingsvoorwaarde van gunstige rangschikking voor de toelatingsexamens opgelegd voor de inschrijving in een masteropleiding als de student in het bezit is van een niet door een Vlaamse universiteit uitgereikt bachelordiploma (ontworpen artikel II.187, § 12).

---

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Dit is een vergelijkend examen of selectieproef waarbij het aantal geselecteerden bij voorbaat wordt bepaald en waarbij de eerst geplaatsten op de selectieproef zich kunnen inschrijven voor de opleiding tot het vastgesteld aantal is bereikt.

4. Artikel 24, § 3, van de Grondwet erkent het recht van eenieder op onderwijs, met eerbiediging van de fundamentele rechten en vrijheden. Bij de uitoefening van het recht op onderwijs is de gelijke behandeling gewaarborgd (artikel 24, § 4, van de Grondwet). Dit recht op onderwijs staat een reglementering van de toegang tot het onderwijs, inzonderheid van het onderwijs dat wordt verstrekt na afloop van de leerplicht, op grond van de behoeften en mogelijkheden van de gemeenschap en het individu, niet in de weg.³

Artikel 2 van het eerste aanvullend protocol van 20 maart 1952 bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) bepaalt dat niemand het recht op onderwijs zal worden ontzegd. Dit recht op onderwijs is niet absoluut, en kan aan bepaalde beperkingen worden onderworpen voor zover die voorzienbaar zijn en in een redelijk verband van evenredigheid met het nagestreefde legitieme doel staan. Bij de uitoefening van het recht op onderwijs moet de gelijke behandeling van alle burgers worden gewaarborgd.⁴

Artikel 13 van het Internationaal Verdrag van 19 december 1966 inzake economische, sociale en culturele rechten (Ecosoc-verdrag) erkent het recht van eenieder op onderwijs. De verdragspartijen erkennen daarbij, teneinde tot een volledige verwezenlijking van dit recht te komen, onder meer dat het *“hoger onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs voor een ieder op basis van bekwaamheid gelijkelijk toegankelijk dient te worden gemaakt”* (artikel 13, lid 2, c). Gelezen in samenhang met artikel 2, lid 1, van hetzelfde Verdrag, houdt deze bepaling in dat de gelijke toegang tot het hoger onderwijs gelijkelijk moet worden ingevoerd op basis van bekwaamheid, rekening houdend met de economische mogelijkheden en de specifieke toestand van de overheidsfinanciën. Artikel 13, lid 2, c), van het Verdrag, doet dus geen recht op toegang tot het hoger onderwijs ontstaan. Het verzet zich evenwel ertegen dat het Koninkrijk België maatregelen neemt die zouden ingaan tegen het doel van de volkomen gelijke toegang tot het hoger onderwijs op basis van bekwaamheid. Die bepaling staat niet eraan in de weg dat de toegang tot het hoger onderwijs afhankelijk wordt gemaakt van voorwaarden die de bekwaamheid van de studenten betreffen, voor zover die voorwaarden in overeenstemming zijn met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.⁵

Uit het geheel van de bepalingen zoals uitgelegd door het Grondwettelijk Hof, volgt dat eenieder in beginsel beschikt over een recht op toegang tot het hoger onderwijs. De overheid kan deze toegang evenwel beperken op grond van de behoeften en de mogelijkheden van de gemeenschap en het individu, op voorwaarde dat de beperkende maatregelen in een redelijk verband van evenredigheid staan met een nagestreefd legitiem doel, en in overeenstemming zijn met het gelijkheidsbeginsel en het verbod van discriminatie. Onder de mogelijke maatregelen

---

³ GwH 14 juli 1997, nr. 47/97, B.3.2; 14 maart 2013, nr. 37/2013, B.11.1, 16 januari 2014, nr. 2/2014, B.4.1; 6 juli 2017, nr. 85/2017, B.6.2; 30 november 2017, nr. 142/2017, B.8.2.

⁴ GwH 16 januari 2014, nr. 2/2014, B.5; 6 juli 2017, nr. 85/2017, B.6.2; 30 november 2017, nr. 142/2017, B.8.3; EHRM, grote kamer, 10 november 2005, *Leyla Sahin Turkije*, § 154; EHRM, grote kamer, 19 oktober 2012, *Catan e.a. t. Moldavië en Rusland*, § 140; EHRM grote kamer, 9 juli 2013, *Altınay t. Turkije*, § 34.

⁵ GwH 16 januari 2014, nr. 2/2014, B.6; GwH 6 juli 2017, nr. 85/2017, B.6.3 en 19.3; GwH 30 november 2017, nr. 142/2017, B.8.4.

vallen in de eerste plaats voorwaarden inzake bekwaamheid van de kandidaat-studenten, waarvan de toegang tot het hoger onderwijs afhankelijk wordt gemaakt.⁶

De ontworpen regelingen maken de toegang tot het hoger onderwijs afhankelijk van een bijkomende bijzondere toelatingsprocedure, en beperken aldus het recht op toegang tot dit onderwijs. Bijgevolg dient te worden onderzocht of deze maatregelen evenredig zijn in het licht van een legitieme doelstelling, en of ze in overeenstemming zijn met het gelijkheidsbeginsel.

5.1. Met betrekking tot de invoering van een toelatingsexamen *numerus fixus* voor de inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied dierengeneeskunde, verwijst de memorie van toelichting naar de problematiek van de instroom van “*het grote aantal studenten (...) in de bacheloropleidingen dierengeneeskunde [dat zijn] limieten inzake opleidingscapaciteit bereikt zoniet reeds overschreden*” heeft.

Als besluit wordt gesteld:

“Deze probleemanalyse geeft duidelijk aan dat er binnen de opleidingen dierengeneeskunde een combinatie van elementen speelt waarvoor een oplossing moet gezocht worden. De quasi continue toename van de studentenaantallen heeft geleid tot aantallen die de opleidingscapaciteit van de opleidingen dierengeneeskunde overstijgen, wat een negatieve impact heeft op de kwaliteit van de opleidingen dierengeneeskunde. Vooral de druk op het klinisch onderwijs in deze opleidingen is groot. Dit houdt dan ook het reële risico in van het verlies van de Europese AAEVE accreditatie. Het groot aantal studenten geeft ook aanleiding tot veiligheidsrisico’s in de dierenklinieken, zowel voor mens als dier, als naar bioveiligheid. Een uitbreiding van de onderwijscapaciteit, door bijvoorbeeld de mogelijkheid te creëren om een twee[de] masteropleiding in Vlaanderen aan te bieden, is geen optie. Allereerst telt Vlaanderen nu al een groot aantal afgestudeerde dierenartsen in relatie tot het inwonersaantal en het aantal dieren. Zo bedraagt het aantal dierenartsen in Vlaanderen per 100.000 inwoners 57, terwijl volgens de Europese enquête van 2018 van de Federation of Veterinarians in Europe (FVE) het Europese gemiddelde 38 dierenartsen per 100.000 inwoners bedraagt. Daarenboven wijzen verschillende enquêtes over de werkgelegenheid van de afgestudeerde dierenartsen (...) op een problematische situatie inzake verloning en werkcondities in bepaalde sectoren, zowel de kleine huisdieren en het paard (problemen van schijnzelfstandigheid, investeringsmaatschappijen, ...). Een bijkomende masteropleiding zou dit probleem enkel versterken. Het is daarenboven een zeer dure optie, door de noodzakelijke zware investeringen in een bijkomende dierenkliniek. Naast een basisopleiding, die aanzienlijke en blijvende investeringen vereist (laboratoria voor praktische oefeningen, bio-veilige dissectiezalen, microscopiezalen e.d.), moet een universitaire dierenkliniek die 24/7 draait eveneens op een hoog niveau werken o.m. met hoogtechnologisch apparatuur, voldoende ondersteunend personeel etc.

Het opschalen van de huidige dierenkliniek aan de universiteit Gent, ook zeer duur, is evenmin een optie. De EAEVE-normen voor accreditatie bevatten ook een minimum aantal patiënten per student. De opleiding dierengeneeskunde, afstudeerrichting gezelschapsdieren, aan de Universiteit Gent heeft ondanks een goed draaiende kliniek,

---

⁶ Adv.RvS 61.861/1/V van 27 september 2017 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van 8 december 2017 ‘houdende wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs en de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, wat betreft het hoger onderwijs’, *Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1300/1.

voorlopig juist genoeg patiënten om aan de minimumnormen van de EAEVE te voldoen. Het opschalen van de kliniek zal niet zorgen voor een toename van het aantal patiënten.

Komt daarbij dat de studentenpopulatie een grote heterogene groep is met een specifiek aantal kenmerken, zoals een laag studierendement in vergelijking met gelijkaardige opleidingen, en een groot aantal buitenlandse, voornamelijk Nederlandse studenten. Bovendien staakt +/- 20% van de bachelorstudenten elk academiejaar de opleiding. Dit betekent dat de maatschappelijke en persoonlijke investeringen een uiterst laag rendement scoren, en dat de hoge aantallen studenten die na afloop van tijd afhaken de kwaliteit van het onderwijs sterk onder druk zetten.

Men mag ook niet uit het oog verliezen dat de opleidingen dierengeneeskunde dure opleidingen zijn, zowel voor de overheid, de studenten als voor de instellingen. Naast de masteropleiding geneeskunde is de masteropleiding dierengeneeskunde de enige masteropleiding met een studieomvang van 180 studiepunten. Voor de berekening van de financieringspunten in het kader van de werkingsuitkeringen heeft deze masteropleiding het hoge puntengewicht van 3.”

De doelstellingen die worden opgegeven kunnen als legitieme en verantwoorde gronden worden beschouwd voor het beperken van het recht op toegang tot het hoger onderwijs in de opleiding dierengeneeskunde.⁷ De verantwoording van de evenredigheid van de regeling ten aanzien van de nagestreefde legitieme doelstellingen komt de Raad van State niet als onredelijk voor.⁸

Ook de keuze voor het systeem van een toelatingsexamen *numerus fixus* lijkt niet disproportioneel gelet op de verantwoording die daarvoor wordt aangebracht in de memorie van toelichting en waarvan de Raad van State de feitelijke juistheid dient aan te nemen. Zo wordt verwezen naar de argumenten dat bij een *numerus fixus* de moeilijkheidsgraad van het examen niet kunstmatig moet worden opgedreven, dat er een vast aantal gunstig gerangschikten is waardoor een betere planning van het opleidingsaanbod, de opleidingscapaciteit en het aantal afgestudeerde dierenartsen mogelijk is, dat dynamisch kan worden ingespeeld op een wisselend afnemend beroepenveld, dat het zekerheid biedt om zowel de noden van de maatschappij als de Europese accreditatie (kwaliteit) van de opleidingen veilig te stellen, dat de betrouwbaarheid en validiteit van het examen hoger ligt dan bij de *numerus clausus* en, tot slot, dat het systeem van de *numerus fixus* de norm is in de Europese landen.

5.2. Bij de beoordeling van de evenredigheid moet in ogenschouw worden genomen hoe groot het aantal studenten is dat na het vergelijkend examen zal worden toegelaten tot de hogere studies, en hoe dit aantal wordt berekend en eventueel wordt aangepast.

Het voorontwerp bepaalt zelf, in het ontworpen artikel II.187, § 5, en § 6, eerste lid, van de Codex Hoger Onderwijs, het aantal kandidaten dat jaarlijks gunstig gerangschikt kan worden. In de memorie van toelichting wordt toegelicht hoe de stellers van het voorontwerp tot de

---

⁷ Zie ook GwH 14 juli 1997, nr. 47/97, B.3.2; GwH 16 januari 2014, nr. 2/2014, B.9.1-9.2; GwH 30 november 2017, nr. 142/2017, B.8.7. Zie ook EHRM 2 april 2013, *Tarantino e.a. vs. Italië*, waarin het EHRM een *numerus clausus* voor de opleiding geneeskunde aan de hand van een toelatingsproef aanvaardbaar acht en in overeenstemming met artikel 2 eerste aanvullend protocol EVRM.

⁸ Vgl. GwH 27 mei 1997, nr. 32/97, B.4.3; GwH 14 juli 1997, nr. 47/97, B.3.3; GwH 16 januari 2014, nr. 2/2014, B.9.1; GwH 30 november 2017, nr. 142/2017, B.8.7.

ontworpen quota zijn gekomen. De gehanteerde uitgangspunten en de daaraan gekoppelde berekening, komen de Raad van State, afdeling Wetgeving, niet onredelijk of onevenredig voor.

6. In advies 61.861/1/V heeft de Raad van State de evenredigheid onderzocht, in het licht van de hoger genoemde bepalingen en beginselen, van de vergelijkende toelatingsexamens arts en tandarts.⁹

De ontworpen regeling wijzigt de thans bestaande regeling door het samenvoegen van deze twee toelatingsexamens. De samenvoeging van die examens verandert op zich niets aan de beginselen die ten grondslag lagen aan de afzonderlijke toelatingsexamens en aan de beoordeling ervan door de Raad van State.

Wel verandert de ontworpen regeling de keuzemogelijkheid in hoofde van de studenten die willen deelnemen aan beide toelatingsexamens. In de huidige regeling, waarbij het decreet waarborgt dat de examens op zodanige wijze worden georganiseerd dat studenten per academiejaar aan de beide toelatingsexamens kunnen deelnemen (artikel II.187, § 8, van de Codex Hoger Onderwijs), moet de kandidaat voor beide toelatingsexamens melden voor welke opleiding hij of zij een voorkeur heeft. De keuze is bindend, en betekent dat als de kandidaat voor een dubbele gunstige rangschikking in aanmerking komt, hij enkel opgenomen wordt als gunstig gerangschikte kandidaat voor de opleiding van zijn voorkeur.

In de nieuwe regeling is het logischerwijze niet meer mogelijk aan beide toelatingsexamens deel te nemen, aangezien er slechts één toelatingsexamen arts-tandarts wordt georganiseerd. Het ontworpen artikel II.187, § 10, eerste lid, waarborgt enkel nog dat aan het examen arts-tandarts én aan het examen dierenarts kan worden deelgenomen. Bij de deelname aan het enkele examen arts-tandarts moeten de kandidaten een bindende keuze maken. Door die keuze worden ze alleen opgenomen als gunstig gerangschikte kandidaat voor de opleiding van hun keuze.¹⁰ Dit volgt uit de ontworpen bepalingen van artikel II.187, § 3 en § 10, van de Codex Hoger Onderwijs. In tegenstelling tot de huidige regeling is het dus niet meer mogelijk gunstig gerangschikt te worden voor de opleiding arts of tandarts die niet de voorkeurkeuze van de kandidaat was. De bindende keuze die het voorontwerp instelt is van een volledig andere orde dan de bindende keuze die thans vervat ligt in artikel 187, § 8, derde lid, van de Codex Hoger Onderwijs. Daarin heeft die bindende keuze immers enkel gevolg in geval van een mogelijke dubbele gunstige rangschikking.

Deze ingrijpende wijziging van de mogelijkheid om gunstig gerangschikt te worden voor de opleiding die niet de eerste keuze van de kandidaat is, wordt in de memorie van toelichting niet toegelicht of verantwoord.

In de memorie van toelichting wordt enkel de keuze voor de organisatie van één enkel examen toegelicht, aan de hand van redenen die vooral samenhangen met de efficiëntie van de organisatie. De efficiëntie van de organisatie kan echter niet verantwoorden waarom een kandidaat die bij het afleggen van het enkele toelatingsexamen arts-tandarts aan de voorwaarde

---

⁹ Adv.RvS 61.861/1/V (zie voetnoot 6).

¹⁰ Het ontworpen artikel II.187, § 10, derde lid, verwijst ten onrechte naar “paragraaf 3, zesde lid”, terwijl “paragraaf 3, vierde lid” bedoeld is.

voldoet om gunstig gerangschikt te worden voor één van beide opleidingen, niet meer gunstig gerangschikt wordt voor die opleiding. Concreet zou bijvoorbeeld een kandidaat, die bij voorkeur de opleiding tandarts wil volgen, en niet bij de beste 180 kandidaten voor tandarts kan worden gerangschikt, maar die wel in aanmerking zou komen voor de rangschikking bij de beste 1276 kandidaten arts, toch niet toegelaten worden tot de opleiding arts. De Raad van State ziet niet in hoe verantwoord kan worden dat aldus in het geval van een kandidaat die beter gerangschikt staat dan een andere kandidaat, op één en hetzelfde vergelijkend examen, de gunstige rangschikking wordt toegekend aan de kandidaat die een slechter resultaat heeft behaald.

De regeling, zoals in het voorontwerp, om de kandidaat te verplichten voor de deelname aan het toelatingsexamen een keuze te maken tussen de opleiding arts en de opleiding tandarts, én tegelijkertijd, door de organisatie van één enkel examen, de mogelijkheid uit te sluiten deel te nemen aan het toelatingsexamen van de andere opleiding, kan bovendien niet in verband gebracht worden met de doelstellingen die ten gronde liggen aan de invoering van de bijkomende toelatingsvoorwaarde aan de hand van een *numerus fixus*.¹¹

De bijkomende bijzondere toelatingsvoorwaarde, voor zover ze een bindende keuze inhoudt voor slechts één van de opleidingen voorafgaand aan het opstellen van de gunstige rangschikking op grond van één enkel toelatingsexamen, vormt aldus een niet te verantwoorden beperking van het recht op toegang tot het hoger onderwijs.

Het ontworpen artikel II.187, § 3 en 10, van de Codex Hoger Onderwijs moet dan ook worden herzien.

7.1. Het ontworpen artikel II.187, § 12, 3°, van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat de bijkomende toelatingsvoorwaarde van gunstige rangschikking in het toelatingsexamen ook geldt voor de inschrijving in een masteropleiding in het studiegebied Geneeskunde, Tandheelkunde of Diergeneeskunde als de student in het bezit is van een bachelordiploma dat rechtstreeks toegang verleent tot de masteropleiding, maar niet werd behaald aan een universiteit van de Vlaamse Gemeenschap.

De verwijzing naar “een bachelordiploma dat rechtstreeks toegang verleent tot de masteropleiding” betekent dat de regeling de hypothese betreft waarin het bachelordiploma van een “niet-Vlaamse” universiteit erkend is als gelijkwaardig (door een erkenningsbeslissing

---

¹¹ Zoals weergegeven in advies 61.861/1/V kunnen deze doelstellingen als volgt worden samengevat: “10. Uit de memorie van toelichting bij het ontwerp kan worden opgemaakt dat de basisdoelstelling van de ‘*numerus fixus*’, via het selecteren van de beste studenten op grond van hun bekwaamheid, bestaat in het realiseren van de contingentering. Deze contingentering betekent dat de federale overheid het maximum aantal artsen en tandartsen vastlegt die prestaties mogen leveren die in aanmerking komen voor de terugbetaling door het RIZIV, hetgeen concreet vormgegeven wordt door de toegang tot de vervolgoopleidingen in geneeskunde en tandheelkunde getalsmatig te beperken. Deze contingentering dient verschillende doelen, aldus de memorie, zoals het beheersbaar houden van de kosten van de gezondheidszorg, het garanderen van de zorgkwaliteit en het behouden van het evenwicht tussen de artsendichtheid van de gemeenschappen. Naast de doelstelling van de beperking van de toegang tot het beroep vermeldt de memorie van toelichting nog andere doelstellingen: de bekommernis om een voldoende kwaliteit van de gezondheidszorg, het beheersen van de kosten van de financiering van de dure opleidingen geneeskunde en tandheelkunde en de zorg om de kwaliteit van de opleiding.”

conform artikel II.255 e.v. van de Codex Hoger Onderwijs of op grond van een automatische erkenning¹²).

Deze bepaling maakt de toegang tot de masteropleiding bijgevolg afhankelijk van een gunstige rangschikking voor het toelatingsexamen arts-tandarts of dierenarts, terwijl deze toelatingsvoorwaarde volgens § 1 en § 2, enkel geldt voor de toegang tot de bacheloropleiding. De ontworpen bepaling voert aldus een verschil in behandeling in voor studenten die wensen in te schrijven in de bedoelde masteropleiding, op grond van het feit of het bachelordiploma behaald werd aan een universiteit van de Vlaamse Gemeenschap, en dit ondanks het feit dat het bachelordiploma als gelijkwaardig werd erkend.

7.2. De memorie van toelichting bij artikel 13 van het voorontwerp beperkt zich tot het herhalen van de ontworpen regeling, maar bevat geen toelichting, laat staat verantwoording voor de bijkomende toelatingsvoorwaarde tot de masteropleiding.

Hiernaar gevraagd, verschaft de gemachtigde volgende toelichting:

“Het klopt inderdaad dat studenten die hun bachelordiploma (Geneeskunde, Tandheelkunde en Dierengeneeskunde) hebben behaald aan een niet-Vlaamse universiteit alsnog moeten deelnemen aan het toelatingsexamen om in te kunnen schrijven in de desbetreffende masteropleiding. Als principe geldt dat iedereen die instroomt in de betrokken opleiding (hetzij in eerste bachelor, hetzij later in het traject in de bachelor of in de master) moet deelgenomen hebben aan het desbetreffende toelatingsexamen en gunstig gerangschikt moet zijn. Er is dan ook geen sprake van een verschillende behandeling van Vlaamse en buitenlandse studenten voor de toegang tot het masterdiploma en dus geen indirecte discriminatie op grond van nationaliteit. Hierbij kan ook verwezen [worden] naar artikel VI.4 van het Verdrag van de Raad van Europa en UNESCO betreffende de erkenning van diploma's hoger onderwijs in de Europese regio:

Wanneer de toelating tot welbepaalde opleidingen hoger onderwijs afhankelijk is van de vervulling van specifieke voorwaarden in aanvulling op de algemene toegangsvoorwaarden, kunnen de bevoegde autoriteiten van de betrokken Partij de aanvullende voorwaarden op gelijke wijze opleggen aan houders van diploma's behaald in de andere Partijen, of nagaan of de aanvragers met diploma's behaald in andere Partijen voldoen aan gelijkwaardige voorwaarden.

Als een student een bachelordiploma heeft verworven aan een niet-Vlaamse universiteit van een opleiding die geen rechtstreekse toegang heeft tot de desbetreffende masteropleiding, dan valt deze student onder de bepaling van paragraaf 12, punt 1°. Punt 3° van paragraaf 12 werd ingeschreven om duidelijk te maken dat ook alle studenten met een bachelordiploma verworven aan een niet-Vlaamse universiteit van een opleiding die wel rechtstreeks toegang geeft tot de desbetreffende masteropleiding (gelijkwaardigheid door automatische erkenning of een beslissing van het instellingsbestuur) ook niet vrijgesteld zijn van de deelname aan en de gunstige rangschikking voor het toelatingsexamen.

De bepaling is expliciet ingeschreven om ‘achterpoortjes’ te vermijden. Het kan niet de bedoeling zijn dat studenten eerst hun bachelordiploma behalen aan een niet-Vlaamse universiteit, en dan zonder een gunstige rangschikking op het toelatingsexamen, instromen in de masteropleiding. Dit zou eerder een ongelijkheid creëren.”

---

¹² Zie het Verdrag ‘betreffende de automatische erkenning van diploma's in het hoger onderwijs’, gedaan te Brussel op 14 september 2021.

7.3. Zoals de gemachtigde terecht opmerkt, moet in dit verband rekening gehouden worden met het Verdrag van de Raad van Europa en UNESCO betreffende de erkenning van diploma's hoger onderwijs in de Europese regio, opgemaakt te Lissabon op 11 april 1997.¹³

Het is evenwel niet het door de gemachtigde citeerde artikel IV.4 (ten onrechte aangeduid als VI.4) dat van belang lijkt, maar wel artikel VI.3 van het Verdrag. Artikel IV.4 maakt immers deel uit van hoofdstuk IV van het Verdrag, dat bepalingen bevat inzake de “erkenning van diploma's die toegang geven tot hoger onderwijs”. Hoofdstuk VI van het Verdrag heeft betrekking op de “erkenning van diploma's hoger onderwijs”, en artikel VI.3 verwijst naar de “toegang tot verdere studies hoger onderwijs”. Artikel VI.3 bepaalt in dit verband dat de “erkenning in een Partij van een diploma hoger onderwijs, uitgereikt in een andere Partij, één van de volgende, of beide, gevolgen heeft: a. toegang tot verdere studies hoger onderwijs, met inbegrip van relevante examens en/of voorbereidende studies voor het behalen van de graad van doctor, onder dezelfde voorwaarden als die welke gelden voor houders van diploma's van de Partij waar erkenning wordt gevraagd; b. het gebruik van een academische titel, met inachtneming van de wet- en regelgeving van de Partij of van een rechtsgebied van de Partij waar erkenning wordt gevraagd”.

De hypothese geregeld in het ontworpen artikel II.187, § 12, 3°, Codex Hoger Onderwijs betreft klaarblijkelijk niet de toegang tot het hoger onderwijs maar wel de toegang tot verdere studies hoger onderwijs, zodat, overeenkomstig artikel IV.3 van het Verdrag, die toegang moet worden verleend “onder dezelfde voorwaarden” als die welke gelden voor de houders van een bachelordiploma van een Vlaamse universiteit.

Voor de invulling van het begrip “onder dezelfde voorwaarden” kan niet worden aangevoerd dat studenten met een Vlaams bachelordiploma gunstig gerangschikt moeten zijn geweest voor een toelatingsexamen. Dit toelatingsexamen geldt immers, zoals gezegd, voor de inschrijving in een bacheloropleiding en niet voor een masteropleiding.

De toegang “onder dezelfde voorwaarden” sluit niet elk verschil in behandeling uit. Zo'n verschil in behandeling moet echter voldoen aan de algemene vereisten van het gelijkheidsbeginsel en het discriminatieverbod, zoals die uit de Grondwet en het recht van de Europese Unie volgen. Om aan de door artikel VI.3 gegeven waarborg niet elke betekenis te ontnemen, mag het verschil in behandeling niet gesteund zijn op het enkele feit dat het om een erkend “buitenlands” diploma gaat.

In het algemeen is volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof een verschil in behandeling slechts verenigbaar met de grondwettelijke beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie, wanneer dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld, rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betrokken maatregel en met de aard van de ter zake geldende

---

¹³ Waarmee de Vlaamse decreetgever heeft ingestemd bij decreet van 15 december 2006.

beginselen; het gelijkheidsbeginsel is geschonden wanneer er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.¹⁴

7.4. Meer bepaald ten aanzien van de studenten die burgers van de Europese Unie zijn, geldt bovendien dat elke burger van de Unie zich kan beroepen op artikel 18 VWEU, dat elke discriminatie op grond van nationaliteit verbiedt in alle binnen de materiële werkingssfeer van het recht van de Unie vallende situaties, waaronder met name de uitoefening van de in artikel 21 VWEU neergelegde vrijheid om op het grondgebied van de lidstaten te reizen en te verblijven. Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt dat dit verbod ook de situaties betreft inzake de voorwaarden voor de toegang tot het universitair onderwijs.¹⁵

Het beginsel van non-discriminatie verbiedt niet alleen rechtstreekse discriminatie op grond van nationaliteit, maar ook alle vormen van indirecte discriminatie die door toepassing van andere onderscheidingscriteria in feite tot hetzelfde resultaat leiden. Tenzij een bepaling van nationaal recht objectief gerechtvaardigd is en evenredig is aan het nagestreefde doel, moet zij als indirect discriminerend worden beschouwd wanneer zij naar de aard ervan inwoners van andere lidstaten meer treft dan eigen inwoners en derhalve meer in het bijzonder eerstgenoemden dreigt te benadelen.¹⁶

7.5. Zoals reeds opgemerkt, ontbreekt in de memorie van toelichting elke verantwoording voor de maatregel. Uit het stilzwijgen van de memorie van toelichting en uit het antwoord van de gemachtigde, lijkt evenwel te kunnen worden opgemaakt dat de verantwoording voor de beperking van de toegang van personen met een bachelordiploma tot de masteropleiding ingegeven is door de redenen die ten grondslag liggen aan het systeem van de toelatingsexamens en de *numerus fixus* als dusdanig.

Het is echter duidelijk dat de doelstellingen en de motieven die betrekking hebben op de slaagkansen en de bekwaamheden van de kandidaat-studenten alvast niet kunnen worden ingeroepen, aangezien de betrokken student deze slaagkansen en bekwaamheden reeds bewezen heeft door het behalen van een gelijkwaardig bachelordiploma.¹⁷

De verantwoording zal daarentegen voldoende aannemelijk moeten maken dat het aantal studenten met een bachelordiploma niet behaald aan een universiteit van de Vlaamse Gemeenschap, dat inschrijft in de masteropleiding van die orde is, of dat redelijkerwijze

---

¹⁴ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv.: GwH 17 juli 2014, nr. 107/2014, B.12; GwH 25 september 2014, nr. 141/2014, B.4.1; GwH 30 april 2015, nr. 50/2015, B.16; GwH 18 juni 2015, nr. 91/2015, B.5.1; GwH 16 juli 2015, nr. 104/2015, B.6; GwH 16 juni 2016, nr. 94/2016, B.3.

¹⁵ In het arrest van 13 februari 1985, Gravier, punt 25, oordeelde het Hof dat de voorwaarden voor de toegang tot een beroepsopleiding vallen binnen de werkingssfeer van het Verdrag. Uit de rechtspraak volgt dat zowel het hoger als het universitair onderwijs een beroepsopleiding vormt (zie de arresten van 2 februari 1988, *Blaizot*, 24/86, punten 15-20, en 27 september 1988, *Commissie/België*, 42/87, punten 7 en 8). Zie HvJ, 7 juli 2005, *Commissie/Oostenrijk*, C-147/03, punten 32 en 33, en HvJ 13 april 2010, *Bressol e.a. en Chaverot e.a.*, C-73/08, punten 30-32.

¹⁶ Zie bv. HvJ 13 april 2010, *Bressol e.a. en Chaverot e.a.*, C-73/08, punten 40-41.

¹⁷ Volgens het ontworpen artikel II.187, § 1, laatste lid, en § 2, laatste lid, van de Codex Hoger Onderwijs beoogt het toelatingsexamen “het toetsen van de bekwaamheid van de studenten om een (...) opleiding met succes af te ronden”. Het kan moeilijk worden betwist dat een met succes afgeronde bacheloropleiding, bekroond met een gelijkwaardig geacht en erkend bachelordiploma, minstens evengoed (en wellicht beter) die bekwaamheid van de student heeft getoetst.

aangenomen kan worden dat dit aantal van die orde is, dat de doelstellingen en de motieven van de beperking van het aantal studenten daadwerkelijk in het gedrang komen. Daarbij mag niet zonder meer worden aangenomen dat voor de verschillende opleidingen (geneeskunde, tandheelkunde en dierengeneeskunde) een volledig gelijklopende verantwoording kan worden gegeven, aangezien bijvoorbeeld de doelstelling van de noodzakelijk geachte contingentering enkel geldt voor artsen en tandartsen. Bovendien moet aannemelijk worden gemaakt dat het voor het bereiken van deze doelstellingen een redelijke voorwaarde is aan kandidaat-masterstudenten de voorwaarde op te leggen om gunstig gerangschikt te worden voor een toelatingsexamen dat gericht is op het rangschikken en toelaten van studenten voor de bacheloropleiding.

Indien deze verantwoording, gesteund op feitelijke gegevens, niet kan worden verschaft, kan de ontworpen maatregel geen doorgang vinden.

8. Het vastleggen van het aantal studenten dat jaarlijks gunstig gerangschikt kan worden, vormt een essentieel onderdeel van de ontworpen regeling, en vormt dus een essentieel aspect van de inrichting van het onderwijs in de zin van artikel 24, § 5, van de Grondwet.

Volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof¹⁸ drukt artikel 24, § 5, van de Grondwet de wil van de Grondwetgever uit om aan de bevoegde wetgever de zorg voor te behouden een regeling te treffen voor de essentiële aspecten van het onderwijs, wat de inrichting, erkenning of subsidiëring ervan betreft, doch verbiedt deze bepaling niet dat onder bepaalde voorwaarden opdrachten aan andere overheden worden toevertrouwd. Die grondwettelijke bepaling vereist dat de door de decreetgever verleende delegaties alleen betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van de door hem vastgestelde beginselen. De gemeenschapsregering of een andere overheid zou daarmee de onnauwkeurigheid van die beginselen niet kunnen opvangen of onvoldoende omstandige beleidskeuzes niet kunnen verfijnen.

Het voorontwerp beantwoordt aan dit grondwettelijke vereiste door zelf het aantal toe te laten kandidaten vast te leggen in de paragrafen 5 en 6 van het ontworpen artikel II.187 van de Codex Hoger Onderwijs.

Het ontworpen artikel II.187, § 5, vierde lid en vijfde lid, alsook het ontworpen artikel II.187, § 6, van de Codex Hoger Onderwijs bepalen evenwel dat de Vlaamse Regering deze quota jaarlijks kan aanpassen. De Vlaamse Regering houdt daarbij rekening met het verschil tussen het bestaande startquotum en het aantal effectieve starters in het lopende academiejaar. Bijkomend kan de Vlaamse Regering rekening houden met een of meer van de beroeps- en opleidingsgerelateerde criteria, zijnde het aantal afgestudeerden in de masteropleiding, het aantal afgestudeerden dat een andere beroepskeuze maakt, het afnemende beroepenveld en de opleidingscapaciteit.

De aan de Vlaamse Regering gegeven vrijheid (ze “kan” de quota aanpassen) is niet in overeenstemming met het vermelde grondwettelijke legaliteitsbeginsel. De beleidsmarge van de

---

¹⁸ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie bijv. arrest nr. 40/2011, 15 maart 2011, B.6.3 en arrest nr. 72/2012 van 12 juni 2012, B.4.

Vlaamse Regering moet worden bepaald aan de hand van een duidelijke berekeningswijze, waarbij bepaald moet worden in welke gevallen een aanpassing van de quota noodzakelijk is.

Het is in dat verband niet duidelijk waarom het ontworpen artikel II.187, § 5, vierde lid, van de Codex Hoger Onderwijs, aan de Vlaamse Regering de mogelijkheid geeft een aanpassing van het startquotum aan te passen, en niet langer, zoals in het huidige artikel II.187, § 4, vierde lid, van de Codex, de Vlaamse Regering verplicht om jaarlijks het aantal effectieve starters vast te stellen, en op grond daarvan het startquotum te corrigeren.¹⁹ Ook op dit punt bevat de memorie van toelichting geen enkele verduidelijking.

Ook in het ontworpen artikel II.187, § 6, van de Codex Hoger Onderwijs, met betrekking tot het startquotum voor de bacheloropleiding Dierengeneeskunde, wordt aan de Vlaamse Regering de mogelijkheid gegeven het startquotum aan te passen. Hierbij wordt de Vlaamse Regering evenwel niet opgedragen rekening te houden met het verschil tussen het startquotum en het aantal effectieve starters. In het ontworpen artikel II.187, § 6, derde lid, wordt de Vlaamse Regering niet de mogelijkheid geboden rekening te houden met het aantal afgestudeerden dat een andere beroepskeuze maakt. De memorie van toelichting bevat geen enkele toelichting over dit verschil in regeling tussen de toelatingsexamens arts-tandarts enerzijds en dierenarts anderzijds.²⁰

De delegaties aan de Vlaamse Regering moeten in overeenstemming worden gebracht met het vermelde legaliteitsbeginsel, waarbij duidelijk moet zijn met welke criteria de Vlaamse Regering rekening moet houden bij het vaststellen van de startquota. Indien er een verschil bestaat tussen de criteria voor het vaststellen van het startquotum voor de verschillende opleidingen, moet dit worden verantwoord, zodat dit verschil kan worden beoordeeld in het licht van het gelijkheidsbeginsel. In het bijzonder is het immers niet onmiddellijk in te zien hoe verantwoord kan worden dat voor de aanpassing van het startquotum dierengeneeskunde geen rekening gehouden wordt met het aantal effectieve starters in de opleiding.

9. Overeenkomstig artikel 29 van het voorontwerp treedt artikel 13, § 5, in werking vanaf het academiejaar 2022-2023 en artikel 13, §§ 1 tot 4 en §§ 6 tot 15, in werking op 1 maart 2023.

Er dient in de eerste plaats op te worden gewezen dat artikel 13 van het voorontwerp geen paragrafen bevat, in tegenstelling tot het ontworpen artikel II.187 van de Codex Hoger Onderwijs.

---

¹⁹ In het voorontwerp van decreet waar de Raad van State advies nr. 61.861/1/V van 27 september 2017 over uitbracht, was de aanpassing van de startquota ook als mogelijkheid voor de Vlaamse Regering ingeschreven. Om (gedeeltelijk) tegemoet te komen aan de opmerking van de Raad van State inzake het legaliteitsbeginsel, werd in het ontwerp van decreet de delegatie aan de Vlaamse Regering aangepast “in de zin dat er effectief een bijstelling door de Vlaamse Regering gebeurt ingeval een wijziging van de parameter alfa wordt vastgesteld op basis van de concrete jaarlijkse gegevens” (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1300/1, 15).

²⁰ De memorie van toelichting geeft integendeel ten onrechte de indruk dat de delegaties aan de Vlaamse Regering dezelfde zijn, door te schrijven dat “zoals bij het toelatingsexamen arts-tandarts, [decretaal] wordt voorzien dat de Vlaamse Regering het vastgestelde startquotum kan wijzigen op basis van enkele beroeps- en opleidingsgerelateerde criteria”.

Het is echter evenmin mogelijk het ontworpen artikel II.187, § 5, als dusdanig in werking te laten treden vanaf het academiejaar 2022-2023, aangezien deze paragraaf samenhangt met de andere bepalingen van het ontworpen artikel II.187, en artikel 13 van het voorontwerp het hele artikel II.187 vervangt.

Om de in het ontworpen artikel 187, § 5, tweede lid, van de Codex Hoger Onderwijs vermelde startquota reeds te laten gelden vanaf het academiejaar 2022-2023, en dus voor de toelatingsexamens arts en tandarts die volgens de huidige regeling nog afzonderlijk worden georganiseerd, moeten deze startquota in een bijzondere bepaling worden opgenomen. Deze bepaling kan de vorm aannemen van een wijzigingsbepaling van artikel II.187, § 4, tweede lid, van de Codex Hoger Onderwijs, en in werking treden op 1 september 2022.

Artikel 14

10. Het ontworpen artikel II.188/1 van de Codex Hoger Onderwijs behoudt de verplichte deelname aan een toets²¹ als een bijkomende voorwaarde voor de eerste inschrijving in bepaalde bacheloropleidingen aan de hogescholen en universiteiten (§ 1). De resultaten van die toets kunnen niet tot gevolg hebben dat de inschrijving wordt geweigerd (§ 3).

Waar thans wordt bepaald dat de instellingen “kunnen” beslissen een remediëring op te leggen als de student de vooropgestelde cesuur voor de proef niet behaalt, “moeten” de instellingen vanaf het academiejaar 2023-2024 een verplichte remediëring opleggen aan studenten die de vastgestelde cesuur of cesuren op de starttoets of een toetsonderdeel van de starttoets niet behalen en “kunnen” zij, net zoals thans mogelijk is, een verplichte remediëring opleggen aan een student (of een groep van studenten, wat nieuw is) die is vrijgesteld van de deelname aan de starttoets of heeft deelgenomen aan een andere starttoets dan die welke overeenstemt met de opleiding waarvoor de student zich wil inschrijven.

De afdeling Wetgeving heeft in advies 61.861/1/V geoordeeld dat het opleggen van een verplichte deelname aan een niet-bindende toelatingsproef, alsook de mogelijkheid tot het opleggen van een verplichte remediëring, geacht kan worden een legitiem doel na te streven en in een redelijk verband te staan met dit doel.²²

Het verplicht opleggen van een verplichte remediëring aan studenten die de vastgestelde cesuur of cesuren op de starttoets of een toetsonderdeel van de starttoets niet behalen, doet aan het voormelde geen afbreuk. De memorie van toelichting stelt:

“Hierdoor zullen meer studenten het remediëringsaanbod moeten volgen, zullen ze beter begeleid worden en op deze wijze meer kansen op studiesucces hebben. De remediëring zal namelijk een voldoende onderbouwde link hebben met de gedetecteerde tekorten aan startcompetenties die de student werkelijk heeft. Door van de mogelijkheid om remediëring op te leggen een verplichting te maken komt er ook een gelijkere behandeling van studenten. Bovendien zullen alle studenten gevat worden die nood hebben aan bijspijking en hangt het niet langer af van de motivatie van de student om gedetecteerde

---

²¹ Thans “niet-bindende toelatingsproef” (of “ijkingsstoets”) genoemd en in het voorontwerp “starttoets”.

²² Adv.RvS 61.861/1/V (zie voetnoot 6).

tekorten weg te werken. De meerwaarde van de toetsen wordt op deze manier optimaal benut. Een tweede effect zal zijn dat meer studenten een bewustere studiekeuze zullen maken en meer zullen georiënteerd worden naar een opleiding die beter aansluit bij hun competenties en vooropleiding, waardoor ze meer kans op slagen zullen hebben. Een goede (her)oriëntering, begeleiding en ondersteuning zijn cruciaal om het voor meer studenten mogelijk te maken studiesucces te behalen.”

11.1. Het huidige artikel II.188/1, laatste lid, van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat “[d]e hogescholen en universiteiten (...) de bijkomende inschrijvingsvoorwaarde tot het afleggen van een verplichte, niet-bindende toelatingsproef, de modaliteiten waarbinnen dat moet gebeuren, de mogelijke afwijkingen op de verplichte deelname, en, in voorkomend geval, een remediëring die wordt opgelegd [opnemen] in het onderwijs- en examenreglement”.

Op grond van de ontworpen regeling (artikel II.188/1, § 1, laatste lid) nemen de hogescholen en universiteiten enkel de bijkomende inschrijvingsvoorwaarde van het afleggen van een starttoets en de verplichte remediëring op in hun onderwijsreglement.

Daarnaast voert de ontworpen bepaling het instrument van het “*instellingsoverschrijdende reglement*” in. Dit reglement regelt minimaal: onder welke voorwaarden en op welke wijze een student of een groep van studenten wordt vrijgesteld van de verplichte deelname aan een starttoets (§ 2 en § 5, 4°); de cesuur of cesuren voor de starttoets of toetsonderdeel van een starttoets en de gevolgen voor de verplichte remediëring (§ 3, tweede lid, en § 5, 1°); in welke gevallen de instellingen een verplichte remediëring opleggen ingeval van vrijstelling en van deelname aan een andere starttoets (§ 3, vierde lid, § 5, 2°); de afnamemodaliteiten (lees: de nadere regels voor de afname) van de starttoetsen (§ 5, 3°); de afspraken rond de toekenning van redelijke aanpassingen bij de deelname aan een starttoets voor studenten met een functiebeperking (§ 5, 6°); de regels voor de beroepsprocedure (§ 4 en § 5, 5°).

11.2. De precieze aard van dit “instellingsoverschrijdend reglement” is onduidelijk en onzeker.

Zo wordt nergens bepaald op welke wijze het reglement tot stand komt. Het ontworpen artikel 188/1, § 5, tweede lid, van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt enkel dat de instellingsoverschrijdende reglementen jaarlijks worden gevalideerd door respectievelijk de VLHORA en de VLIR en door hen worden overgemaakt aan de minister bevoegd voor onderwijs.

Het is onduidelijk welke instellingen precies betrokken moeten worden bij het instellingsoverschrijdend reglement. Betreft het alle hogescholen en universiteiten, of enkel de instellingen die de opleiding aanbieden waarop een bepaalde starttoets betrekking heeft? Moet het instellingsoverschrijdend reglement worden aangenomen met akkoord van alle betrokken instellingen, of geldt een andere besluitvorming (bv. bij meerderheid)? Volgens welke criteria kunnen de VLHORA en de VLIR weigeren de reglementen te valideren, en op welke wijze beslissen ze hierover?²³

---

²³ De VLIR en de VLHORA zijn stichtingen van openbaar nut (artikelen II.40 en II.48 van de Codex Hoger Onderwijs) die adviezen kunnen geven en voorstellen kunnen doen, alsook overleg onder de instellingen kunnen organiseren.

De onduidelijkheid over deze instellingsoverschrijdende reglementen roept des te meer vragen op aangezien de reglementen rechtstreeks rechtsgevolgen hebben voor de betrokken studenten. Zo zullen er gevolgen worden gekoppeld aan de starttoetsen die verder gaan dan de gevolgen in de huidige regeling. Bij het niet behalen van een door de instellingen vastgelegde cesuur of cesuren voor een starttoets of toetsonderdeel van een starttoets, moet aan de student een verplichte remediëring worden opgelegd. Voorts kunnen aan het niet deelnemen aan de opgelegde verplichte remediëring gevolgen worden verbonden. Zo kan bij de deliberatie daarmee rekening worden gehouden en kunnen er bindende voorwaarden worden opgelegd, die mogelijk tot een weigering van een inschrijving bij dezelfde instelling kunnen leiden in het volgend schooljaar.

In het bijzonder zal het instellingsoverschrijdend reglement regels bevatten over de beroepsprocedure. Het ontworpen artikel II.188/1, § 4, eerste lid, bepaalt dat een student een beroep kan instellen tegen 1° zijn resultaten op de starttoets; 2° het niet verkrijgen van een vrijstelling van deelname aan een starttoets; 3° het niet verkrijgen van ondersteunende maatregelen bij de deelname aan een starttoets, of de aard van die maatregelen.

In de memorie van toelichting wordt over de invoering van een dergelijk beroep het volgende gesteld:

“Om de rechtsbescherming van studenten te garanderen nu de starttoetsen meer high stakes worden door de koppeling van verplichte remediëring aan de resultaten op de toetsen, wordt er voorzien in een toegankelijke en laagdrempelige beroepsprocedure. De student die meent dat een onrechtmatige beslissing is genomen bij een beslissing in het kader van de starttoetsen, heeft toegang tot een beroepsprocedure waarvan de modaliteiten worden vastgelegd in de instellingsoverschrijdende reglementen. (...) Tegen deze beslissingen kan geen extern beroep ingediend worden bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbepalingen.”

De gemachtigde verduidelijkt:

“Het beroep dat hier voorzien wordt, is niet binnen een instelling. In het instellingsoverschrijdend reglement moet geregeld worden hoe dit beroep zal verlopen. Dit biedt garanties naar een gelijke behandeling van studenten, die op dat moment nog niet verbonden zijn aan een bepaalde instelling. Na dit beroep kan een student nog steeds naar een gewone rechtbank gaan.” De gemachtigde voegt daaraan toe: “De zaken waartegen beroep kan worden ingediend, spelen zich af voor de inschrijving van een student aan een instelling. Er is dan ook geen band met een instelling. Daarom kunnen de nu reeds voorziene regels voor intern beroep in de Codex Hoger Onderwijs (artikel II.283 en II.284) hier niet worden toegepast. Er wordt voorzien dat de hogeronderwijsinstellingen gelijkaardige regels opnemen in het instellingsoverschrijdend reglement, dit om de gelijke behandeling van studenten te garanderen.”

Uit deze toelichting blijkt dat de hele beroepsprocedure en de rechtsbescherming worden overgelaten aan een reglement, waarvan niet duidelijk is door wie en op welke wijze het tot stand wordt gebracht.

11.3. Voor het aanwenden van het onduidelijke instrument van het instellingsoverschrijdend reglement verwijst de gemachtigde naar het feit dat de starttoetsen niet instellingsgebonden zijn en naar de vrijheid van onderwijs:

“Starttoetsen zijn instellingsoverschrijdende toetsen. Op het moment van de starttoets heeft de student nog geen band met een instelling. Een student kan zich inschrijven in een instelling, ongeacht van de locatie waar hij de starttoets aflegt. Alles wat voor de inschrijving van de student plaatsvindt, moet bijgevolg instellingsoverschrijdend worden vastgelegd, dit om een gelijke behandeling van studenten te garanderen en om de concurrentie bij het aantrekken van studenten te vermijden. De overheid beperkt de vrijheid van onderwijs niet, het zijn de hogereonderwijsinstellingen zelf die autonoom de minimale elementen van die reglementen die door de decreetgever worden opgelegd, gezamenlijk inhoudelijk invullen. Al wat na de inschrijving gebeurt, zoals de inhoud en de vorm van remediëring, behoort volledig tot de autonomie van de individuele instellingen.”

De vrijheid van onderwijs, die geldt voor de universiteiten en hogescholen die niet door de overheid zijn opgericht, belet evenwel in beginsel dat aan de instellingen die deze vrijheid genieten, kan worden opgelegd dat ze zonder hun instemming een reglement moeten aannemen, toepassen of ondergaan dat door andere onderwijsinstellingen is opgesteld. Zolang niet duidelijk is hoe de instellingsoverschrijdende reglementen tot stand komen, kan met andere woorden niet worden geconcludeerd of de onderwijsvrijheid al dan niet wordt ingeperkt, en of deze inperking al dan niet aanvaardbaar is.

11.4. In het licht van de voorgaande opmerkingen moet de ontworpen regeling worden herzien, in die zin dat hetzij aan de reglementen van de instellingen het uitvaardigen van de nodige regelingen wordt overgelaten, hetzij hiertoe door de decreetgever een delegatie aan de Vlaamse Regering wordt gegeven. Indien toch het instrument van het instellingsoverschrijdend reglement wordt ingevoerd, moet hiervoor een voldoende duidelijke regeling worden uitgewerkt, in overeenstemming met de hogere normen.

12. In het ontworpen artikel II.188/1 van de Codex Hoger Onderwijs wordt tweemaal paragraaf 4 gebruikt. De tweede paragraaf 4 moet vervangen worden door paragraaf 5 en paragraaf 5 door paragraaf 6.

Artikel 16

13. In het ontworpen artikel II.200, § 6, van de Codex Hoger Onderwijs wordt verwezen naar een bindende voorwaarde als vermeld in het ontworpen artikel II.246, § 3, tweede en vijfde lid. Het ontworpen artikel II.246, § 3, heeft evenwel geen vijfde lid. Wellicht wordt het vierde lid van het ontworpen artikel II.246, § 3, bedoeld. Dit moet worden aangepast.

Artikel 29

14. Zie de opmerking bij artikel 13 *sub* 9.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Greet VERBERCKMOES

Marnix VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

Op voorstel van de Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijziging van het decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap

Art. 2. In artikel 26 van het decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap, vervangen bij het decreet van 4 juli 2008, wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

“§2. Het jokerkrediet omvat bij de eerste aanvraag voor een studietoelage zestig studiepunten. Het jokerkrediet wordt aangevuld met het aantal studiepunten dat aan een student die met een diplomacontract was ingeschreven werd teruggegeven conform de bepalingen, vermeld in artikel II.204, §3, van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013.

Het jokerkrediet geldt voor de hele studieduur.”.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013

Art. 3. In artikel I.3 van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 juli 2020, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er worden een punt 19°/2 en een punt 19°/3 ingevoegd, die luiden als volgt:

“19°/2 deliberatiecijfer: een resultaat verworven na het examen op een opleidingsonderdeel waarvoor een student geen creditbewijs verwerft, maar waarvoor een examencommissie beslist dat dit opleidingsonderdeel niet hernomen moet worden;

19°/3 tolerantie: regeling in examenreglement van een instelling hoger onderwijs waarbij de student geen credits verwerft maar voor een beperkt aantal studiepunten toch het vak niet moet hernemen en waarbij de student zelf beslist voor welke vakken hij dit inzet;”;

2° er wordt een punt 58°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“58°/1 starttoets: een instellingsneutrale toets waaraan de student moet deelnemen als voorwaarde voor de eerste inschrijving in bepaalde bacheloropleidingen als vermeld in artikel II.188/1;”;

3° in punt 69° wordt punt f) vervangen door wat volgt:

“f) het opleggen van een individuele maatregel van studievoortgangsbewaking, bedoeld in artikel II.246, §1 tot en met §6, §8 en §9;”;

4° aan punt 69° wordt een punt k) toegevoegd, dat luidt als volgt:

“k) een beslissing over substantiële verschillen in competenties als een creditbewijs meer dan vijf jaar geleden is verworven als vermeld in artikel II.225, §3, tweede lid;”;

5° aan punt 76° worden de volgende zinnen toegevoegd:

“Het programma beoogt de ontbrekende competenties van het diploma dat op rechtstreekse wijze toelating verleent bij te brengen. Indien meerdere diploma's rechtstreekse toelating verlenen, gaat het om de gemeenschappelijke ontbrekende competenties;”.

Art. 4. In artikel II.66/1, eerste lid, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 8 december 2017 en gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2019, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in punt 4° worden de woorden “het studiegebied Geneeskunde” vervangen door de woorden “de studiegebieden Geneeskunde en Tandheelkunde”;

2° in punt 6° worden de woorden “het studiegebied Geneeskunde” vervangen door de woorden “de studiegebieden Geneeskunde en Tandheelkunde”.

Art. 5. In artikel II.92, §2, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 25 april 2014 en vervangen bij het decreet van 4 mei 2018, wordt het woord “Diepenbeek” vervangen door het woord “Genk”.

Art. 6. In artikel II.153/5 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 2018, wordt de zinsnede “bij succesvolle voltooiing ervan leiden tot een gezamenlijk diploma als vermeld in artikel II.172, §3,” vervangen door de zinsnede “samen een geïntegreerd curriculum aanbieden dat bij succesvolle voltooiing ervan leidt tot multi- of gezamenlijke diplomering,”.

Art. 7. Aan artikel II.160 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 19 juni 2015 en 18 mei 2018, wordt een paragraaf 9 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§9. De studieomvang van de volgende masteropleidingen wordt uitgebreid tot 180 studiepunten:

- 1° de masteropleiding in de klinische biologie;
- 2° de masteropleiding in de specialistische tandheelkunde;
- 3° de masteropleiding in de specialistische mondzorg.

De opleiding waarvan de studieomvang wordt uitgebreid wordt geacht geaccrediteerd te zijn tot en met het einde van het tweede academiejaar dat volgt op het einde van het academiejaar waarin de nieuw bepaalde studieomvang voor de eerste keer geheel doorlopen werd.”.

Art. 8. In artikel II.164 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 17 juni 2016 en 4 mei 2018, wordt een paragraaf 1/1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“§1/1. Studenten die ingeschreven waren in een masteropleiding klinische biologie, specialistische tandheelkunde of specialistische mondzorg in het academiejaar voorafgaand aan het academiejaar waarin de uitbreiding van de studieomvang van deze masteropleiding, vermeld in artikel II.160, §9, wordt ingevoerd, kunnen deze

masteropleiding voltooien binnen de twee daaropvolgende academiejaren of kunnen inschrijven voor de in studieomvang uitgebreide masteropleiding met behoud van de verworven creditbewijzen.”.

Art. 9. In artikel II.170/9, §1, eerste lid, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 2018, wordt een punt 2°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“2°/1 voor de opleidingen, vermeld in artikel II.160, §9, waarvan de studieomvang is uitgebreid;”.

Art. 10. In artikel II.170/12, vierde lid, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 18 mei 2018, wordt de zinsnede “bij succesvolle voltooiing ervan leiden tot een gezamenlijk diploma als vermeld in artikel II.172, §3,” vervangen door de zinsnede “samen een geïntegreerd curriculum aanbieden dat bij succesvolle voltooiing ervan leidt tot multi- of gezamenlijke diplomering,”.

Art. 11. In artikel II.176, tweede lid, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 4 mei 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 1°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“1°/1 een diploma secundair onderwijs, onderwijskwalificatie niveau 3, uitgereikt vanaf het schooljaar 2024-2025;”;

2° aan punt 2° wordt een zinsnede toegevoegd, die luidt als volgt:

“, uitgereikt tot en met het schooljaar 2024-2025;”;

3° er wordt een punt 2°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“2°/1 een diploma secundair onderwijs, onderwijskwalificatie niveau 4, uitgereikt vanaf het schooljaar 2024-2025;”.

Art. 12. In artikel II.178, eerste lid, van dezelfde codex worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan punt 1° wordt een zinsnede toegevoegd, die luidt als volgt:

“, uitgereikt tot en met het schooljaar 2024-2025;”;

2° er wordt een punt 1°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“1°/1 een diploma secundair onderwijs, onderwijskwalificatie niveau 4, uitgereikt vanaf het schooljaar 2024-2025;”;

3° er wordt een punt 4°/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“4°/1 een diploma van bachelor of master;”.

Art. 13. In dezelfde codex wordt een artikel II.187bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. II.187bis. §1. Voor de inschrijving in een bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde geldt naast de algemene toelatingsvoorwaarde, als bijkomende toelatingsvoorwaarde het gunstig gerangschikt zijn op basis van een toelatingsexamen, hierna het toelatingsexamen dierenarts te noemen. Het toelatingsexamen dierenarts wordt georganiseerd door een examencommissie.

Het toelatingsexamen dierenarts beoogt het toetsen van de bekwaamheid van de studenten om een diergeneeskundige opleiding met succes af te ronden.

§2. Het toelatingsexamen dierenarts is vergelijkend van aard.

De kandidaten die ten minste de helft van de punten behalen op elk examenonderdeel, voldoen aan de voorwaarde voor rangschikking. Kandidaten die aan deze voorwaarde voldoen, worden gerangschikt in de volgorde van de behaalde numerieke totaalscore.

De gerangschikte kandidaten met de hoogst behaalde scores worden gunstig gerangschikt, rekening houdend met het startquotum, vermeld in paragraaf 3.

De lijst met de gunstig gerangschikte kandidaten wordt definitief bekendgemaakt uiterlijk vóór 1 augustus van het jaar waarin het toelatingsexamen dierenarts is georganiseerd.

§3. Het startquotum voor de bacheloropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde bedraagt 240 kandidaten en is gebaseerd op beroeps- en opleidingsgerelateerde parameters.

Afhankelijk van de examenresultaten die de kandidaten behalen, kan het startquotum overschreden worden. De cesuur wordt principieel getrokken tussen de kandidaten met een verschillend examenresultaat.

De Vlaamse Regering stelt jaarlijks uiterlijk tegen 1 februari het aantal effectieve starters in het lopende academiejaar vast. Indien dit aantal afwijkt van het startquotum dat voor deze opleiding voor dat academiejaar vooropgesteld was, corrigeert de Vlaamse Regering het startquotum voor het volgende academiejaar met dat verschil.

Bijkomend kan de Vlaamse Regering bij deze aanpassing van dit startquotum rekening houden met een of meer van de volgende beroeps- en opleidingsgerelateerde criteria:

- 1° het aantal afgestudeerden in de masteropleiding;
- 2° het afnemende beroepenveld;
- 3° de opleidingscapaciteit.

§4. Het toelatingsexamen dierenarts omvat toetsen die betrekking hebben op:

- 1° wetenschappelijke kennis en inzicht in de vakken biologie, fysica, chemie en wiskunde, afgestemd op de tweede en de derde graad van het algemeen secundair onderwijs voor de toelatingsexamens georganiseerd tot en met 2024 en afgestemd op de tweede en de derde graad van de doorstroomfinaliteit van het secundair onderwijs voor de toelatingsexamens georganiseerd vanaf 2025;
- 2° generieke competenties die aansluiten bij themata uit de beroepspraktijk van dierenartsen.

De Vlaamse Regering legt de nadere regels vast voor de indeling, de wegings- en evaluatiecriteria, met inbegrip van de afrondingsregels, de toetsmethoden en de inhoud van de examens.

§5. Het toelatingsexamen dierenarts wordt georganiseerd conform de volgende regels:

- 1° het wordt eenmaal per jaar georganiseerd. De organisatie ervan wordt tijdig bekendgemaakt;
- 2° de Vlaamse Regering kan een examengeld van ten hoogste 50 euro vastleggen als bijdrage in de organisatiekosten. Vanaf 2019 wordt het bedrag

- aangepast aan de jaarlijkse stijging van de index van de consumptieprijzen met als referentiedatum 1 januari 2018. Het bedrag wordt afgerond naar het dichtstbijzijnde geheel getal;
- 3° de Vlaamse Regering:
- a) organiseert het toelatingsexamen dierenarts volgens de nadere regels die ze bepaalt en legt die vast in een besluit. Bij de organisatie van het examen wordt voor studenten met functiebeperkingen als vermeld in artikel II.221, §2, in redelijke aanpassingen voorzien;
  - b) legt de modaliteiten vast van de interne beroepsprocedure en de inzageprocedure. De Vlaamse Regering regelt de werking van de examencommissie, vermeld in paragraaf 6, en bepaalt de vergoedingen van de leden;
  - c) bepaalt de nadere regels voor het vergelijkende examen, vermeld in paragraaf 1;
- 4° de examencommissie, vermeld in paragraaf 6:
- a) stelt een werkings- en examenreglement op waarin concrete voorschriften zijn opgenomen ter uitvoering van het besluit, vermeld in punt 3°;
  - b) valideert de examenvragen en evalueert de examenresultaten;
  - c) is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de examens;
  - d) maakt vooraf het examenprogramma bekend en publiceert na afloop van de examens een representatief staal van de examenvragen en antwoorden;
- 5° de voorzitter van de examencommissie, vermeld in paragraaf 6, maakt de resultaten en de lijst, vermeld in paragraaf 2, bekend.

§6. De toelatingsexamens, vermeld in dit artikel en in artikel II.187, worden georganiseerd door dezelfde examencommissie, zoals omschreven in artikel II.187, §7.

Voor het toelatingsexamen diergeneeskunde kan de examencommissie desgevallend worden uitgebreid.

De examencommissie telt, voor wat betreft het toelatingsexamen diergeneeskunde, voorzitter en secretaris uitgezonderd, minimaal tien en maximaal twintig leden.

De leden van de examencommissie worden op zodanige wijze aangeduid uit de leden van het zelfstandig academisch personeel van de universiteiten dat de nodige expertise aanwezig is op het vlak van de medische, de tandheelkundige en de diergeneeskundige praktijk, de inhoud van de vakken, de onderwijskunde en de psychologie.

§7. De toelatingsexamens worden op zodanige wijze georganiseerd dat studenten per academiejaar aan de beide toelatingsexamens, vermeld in paragraaf 1 en in artikel II.187, kunnen deelnemen.

§8. De gunstige rangschikking voor het toelatingsexamen dierenarts in een bepaald burgerlijk jaar wordt alleen aanvaard voor het voldoen aan de bijkomende toelatingsvoorwaarde als de student uiterlijk op 30 september van dat burgerlijk jaar voldoet aan de algemene toelatingsvoorwaarden voor een bacheloropleiding, vermeld in artikel II.178.

§9. De bijkomende toelatingsvoorwaarde van gunstige rangschikking voor het toelatingsexamen dierenarts, vermeld in paragraaf 1, geldt ook:

- 1° voor de inschrijving in een bachelor- of masteropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde als de student vrijstelling heeft verkregen van sommige opleidingsonderdelen of een diploma heeft behaald na een opleiding waarvoor de voormelde bijkomende toelatingsvoorwaarde niet van toepassing is;

- 2° voor de inschrijving in een bachelor- of masteropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde in geval van een rechtstreekse diplomering als vermeld in artikel II.245.

§10. Studenten die in het academiejaar 2022-2023 ingeschreven zijn in de bachelor- of masteropleiding diergeneeskunde, worden vrijgesteld van het toelatingsexamen dierenarts, vermeld in paragraaf 1.

De vrijstelling van het toelatingsexamen dierenarts geldt, met behoud van de toepassing van artikel II.193, ook voor personen die buiten België een diploma van dierenarts hebben behaald en die de toelating hebben om zich aan een universiteit van de Vlaamse Gemeenschap in te schrijven voor een masteropleiding in het studiegebied Diergeneeskunde.

§11. Het bewijs van toelating van een student die gunstig wordt gerangschikt en tijdig voldoet aan de algemene toelatingsvoorwaarde, vermeld in paragraaf 8, blijft onbeperkt geldig.”

Art. 14. Artikel II.188/1 van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 8 december 2017, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. II.188/1. §1. Met behoud van de toepassing van de algemene toelatingsvoorwaarden voor een bacheloropleiding, vermeld in artikel II.178, wordt de eerste inschrijving voor bepaalde bacheloropleidingen aan de hogescholen of universiteiten afhankelijk gesteld van de verplichte deelname aan een starttoets. Een starttoets is instellingsneutraal, betrouwbaar en valide. Na de afname van de starttoets ontvangen de deelnemers een attest van deelname, dat alleen geldig is voor inschrijving in het academiejaar dat start na de afname van de starttoets.

Een starttoets test startcompetenties die nodig zijn voor het welslagen in de betrokken opleiding. De deelname aan een starttoets gebeurt onder gecontroleerde omstandigheden. Bij de organisatie van een starttoets wordt voor studenten met functiebeperkingen als vermeld in artikel II.221, §2, tweede lid, in redelijke aanpassingen voorzien.

Na de afname van de starttoets ontvangt iedere deelnemer een individueel feedbackrapport. Iedere deelnemer heeft het recht om op basis van dit feedbackrapport een gesprek aan te gaan met een studie- of trajectbegeleider in de instelling waar hij zich wenst in te schrijven.

De Vlaamse Regering legt, na raadpleging van de VLUHR, bij besluit de lijst vast van de opleidingen waarvoor deelname aan een starttoets een voorwaarde voor inschrijving is.

De hogescholen en universiteiten nemen de bijkomende inschrijvingsvoorwaarde van het afleggen van een starttoets en de verplichte remediëring die wordt opgelegd, op in hun onderwijsreglement.

§2. In afwijking van paragraaf 1, eerste lid, wordt in de instellingsoverschrijdende reglementen, vermeld in paragraaf 5, opgenomen onder welke voorwaarden en op welke wijze een student of een groep van studenten wordt vrijgesteld van de verplichte deelname aan een starttoets. Elke vrijstelling wordt gemotiveerd.

§3. De resultaten op de starttoetsen kunnen in geen geval de weigering tot inschrijving in de opleiding tot gevolg hebben.

De instellingen leggen vanaf het academiejaar 2023-2024 verplichte remediëring op aan studenten die de vastgelegde cesuur of cesuren op de starttoets of

een toetsonderdeel van de starttoets niet behalen. De cesuur of cesuren voor de starttoetsen worden per toets vastgelegd over de instellingen heen en opgenomen in de instellingsoverschrijdende reglementen, vermeld in paragraaf 5.

De instellingen kunnen vanaf het academiejaar 2023-2024 verplichte remediëring opleggen aan een student die:

- 1° is vrijgesteld van deelname aan een starttoets;
- 2° heeft deelgenomen aan een andere starttoets dan de starttoets die overeenstemt met de opleiding waarvoor de student zich wil inschrijven.

De instellingen leggen in de instellingsoverschrijdende reglementen, vermeld in paragraaf 5, vast in welke gevallen ze verplichte remediëring opleggen als vermeld in het derde lid.

De verplichte remediëring moet zich richten op die kennis en competenties waarvoor door de starttoets remedieerbare tekorten werden vastgesteld. De instellingen voorzien in een remediëringaanbod voorafgaand aan de start van het academiejaar alsook in een aanbod dat tijdens het academiejaar intra- of extra-curriculair kan opgenomen worden. Elke instelling bepaalt autonoom de omvang en de inhoud van de verplichte remediëring. Indien de remediëring tijdens het academiejaar wordt vormgegeven, mag de omvang van de verplichte remediëring niet meer dan zes studiepunten bedragen.

Elke instelling bepaalt autonoom of er evaluatiemomenten of verplichte deelname worden gekoppeld aan de opgelegde remediëring.

De VLIR en de VLHORA volgen de validering van de verplichte remediëring en de impact ervan op studenten op. Ze rapporteren hierover jaarlijks aan de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming.

§4. Een student kan een beroep instellen tegen:

- 1° zijn resultaten op de starttoets;
- 2° het niet verkrijgen van een vrijstelling van deelname aan een starttoets;
- 3° het niet verkrijgen van redelijke aanpassingen bij de deelname aan een starttoets, of de aard van die aanpassingen.

De modaliteiten voor het beroep worden vastgelegd in de instellingsoverschrijdende reglementen, vermeld in paragraaf 5.

§5. Alle hogescholen respectievelijk alle universiteiten leggen gezamenlijk binnen respectievelijk de VLHORA en de VLIR een instellingsoverschrijdend reglement vast. Dit bevat minimaal volgende elementen:

- 1° de cesuur of cesuren voor een starttoets of toetsonderdeel van een starttoets en de consequenties naar verplichte remediëring toe;
- 2° de consequenties naar verplichte remediëring bij deelname aan een niet-overeenstemmende starttoets of bij vrijstelling van deelname aan een starttoets;
- 3° de afnamemodaliteiten van de starttoetsen;
- 4° de vrijstellingen van de verplichte deelname aan een starttoets en de manier waarop de vrijstelling van deelname wordt verleend;
- 5° de regels over de beroepsprocedure;
- 6° afspraken rond de toekenning van redelijke aanpassingen bij de deelname aan een starttoets voor studenten met functiebeperkingen als vermeld in artikel II.221, §2, tweede lid.

De instellingsoverschrijdende reglementen worden jaarlijks opgesteld en gevalideerd door respectievelijk de VLHORA en de VLIR volgens hun eigen beslissingsregels. Ze maken deze reglementen over aan de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs en vorming, uiterlijk op 15 maart van het jaar waarin de starttoetsen

worden afgenomen. De instellingsoverschrijdende reglementen worden door de instellingen openbaar en makkelijk raadpleegbaar gemaakt.

§6. De deelname aan een starttoets is kosteloos. In voorkomend geval genereert ook de opgelegde verplichte remediëring voor de student geen extra kosten, met uitzondering van verschuldigd studiegeld en kosten voor het gebruikelijke cursusmateriaal.”.

Art. 15. In artikel II.190, §2, eerste lid, van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014 en 8 december 2017, worden de woorden “kan in het studiegebied Geneeskunde” vervangen door de woorden “kan in de studiegebieden Geneeskunde en Tandheelkunde”.

Art. 16. In artikel II.200 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014 en 1 maart 2019, worden een paragraaf 4, een paragraaf 5, een paragraaf 6 en een paragraaf 7 toegevoegd, die luiden als volgt:

“§4. Een student die zich voor de eerste keer inschrijft in een bepaalde bacheloropleiding in een bepaalde instelling schrijft zich in voor het modeltraject met een studieomvang van 54 tot 66 studiepunten per academiejaar.

Deze verplichting geldt niet voor:

- 1° een student die op grond van zijn dossier een geïndividualiseerd traject als vermeld in paragraaf 2 verkreeg;
- 2° een student met een bijzonder statuut. De instelling kan voor de groep van studenten met dat bijzonder statuut een modeltraject aanbieden met een afwijkende studieomvang;
- 3° een student die reeds een bachelor- of masterdiploma heeft behaald of een diploma dat daarmee gelijkwaardig wordt erkend.

§5. Voor bachelor- en masteropleidingen beperkt het instellingsbestuur volgtijdelijkheid tot het moeten gevolgd hebben van een opleidingsonderdeel of opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen. In geval van risico of veiligheidsproblemen kan het instellingsbestuur daarenboven ook vastleggen dat een student moet geslaagd zijn voor een opleidingsonderdeel of een opleiding vooraleer een student een ander opleidingsonderdeel kan volgen en hierover een examen kan afleggen.

§6. Onverminderd de regels rond het leerkrediet heeft een student aan wie in het kader van een bepaalde opleiding een bindende voorwaarde als vermeld in artikel II.246, §1, derde lid, §3, tweede lid, en §4, tweede en derde lid, wordt opgelegd, het recht om binnen het academiejaar waarop de bindende voorwaarde betrekking heeft, minimaal 45 studiepunten in die opleiding op te nemen, tenzij volgtijdelijkheid als vermeld in paragraaf 5 dat niet toelaat.

Een student aan wie in het kader van een bepaalde opleiding geen bindende voorwaarde als vermeld in artikel II.246, §1, derde lid, §3, tweede lid, en §4, tweede en derde lid, wordt opgelegd en die in een vorig academiejaar niet voor alle opgenomen opleidingsonderdelen een creditbewijs, een tolerantie of een deliberatiecijfer heeft verworven, heeft het recht om jaarlijks 72 studiepunten in die opleiding op te nemen, tenzij volgtijdelijkheid als vermeld in paragraaf 5 dat niet toelaat.

§7. Een student die niet voor alle opgenomen opleidingsonderdelen een creditbewijs, een tolerantie of deliberatiecijfer heeft verworven, schrijft zich bij een volgende inschrijving in die opleiding ten minste opnieuw in voor alle opleidingsonderdelen waarvoor hij geen creditbewijs, geen tolerantie(s) of deliberatiecijfer heeft verworven. Indien één van deze opleidingsonderdelen een keuzeopleidingsonderdeel is,

kan de student opteren voor een vervangend keuzeopleidingsonderdeel binnen de geldende afspraken van de betreffende instelling.”.

Art. 17. In artikel II.201 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 8 december 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, 9°, wordt de zinsnede “, §1” opgeheven;

2° in paragraaf 2, 9°, wordt de zinsnede “, §1” opgeheven.

Art. 18. In artikel II.204 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 21 maart 2014, wordt paragraaf 3 vervangen door wat volgt:

“§3. Een student die zich in een overmachtssituatie bevond waardoor hij niet kon deelnemen aan alle of een gedeelte van de examens voor de opleidingsonderdelen waarvoor hij in een academiejaar studiepunten opgenomen heeft, kan een verzoek indienen om de opgenomen studiepunten waarover de student geen examen heeft kunnen afleggen, terug toe te voegen aan zijn leerkrediet.

De student dient zijn verzoek in bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen. Het verzoek wordt ingediend uiterlijk binnen een termijn van drie jaar die ingaat op 1 september van het academiejaar waarop het verzoek betrekking heeft.”.

Art. 19. In artikel II.221, §1, van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014 en 8 december 2017, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan punt 3°, c), wordt de zinsnede “, en in voorkomend geval de risico’s of veiligheidsproblemen op basis waarvan die volgtijdelijkheid wordt opgelegd” toegevoegd;

2° punt 20° wordt vervangen door wat volgt:

“20° in voorkomend geval: de bijkomende inschrijvingsvoorwaarde van het afleggen van een starttoets en de verplichte remediëring, vermeld in artikel II.188/1, die wordt opgelegd met verwijzing naar het geldende instellingsoverschrijdend reglement;”;

3° er worden een punt 21°, een punt 22°, een punt 23°, een punt 24° en een punt 25° toegevoegd, die luiden als volgt:

“21° de maatregelen van studievoortgangsbewaking die kunnen worden opgelegd conform artikel II.246;

22° de wijze waarop omgegaan wordt met overmacht en bijzondere individuele omstandigheden in het kader van de maatregelen van studievoortgangsbewaking, vermeld in artikel II.246;

23° de grens vanaf wanneer een inschrijving kan geweigerd worden in eenzelfde initiële bacheloropleiding, vermeld in artikel II.246, §3, vierde lid;

24° de grens vanaf wanneer een instelling studieadvies geeft, vermeld in artikel II.246, §10;

25° de bijzondere statuten toegekend aan een groep van studenten en de voorwaarden en modaliteiten voor de toekenning hiervan.”.

Art. 20. In artikel II.225 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 21 maart 2014, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 3 wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Het instellingsbestuur kan evenwel na verloop van vijf jaar, als het instellingsbestuur substantiële verschillen kan aantonen tussen de competenties die de student volgens het creditbewijs heeft verworven en de huidige beoogde competenties van een opleidingsonderdeel, de student opleggen om die substantiële verschillen te overbruggen door een of meer opleidingsonderdelen volledig of gedeeltelijk op te nemen. De voormelde termijn van vijf jaar wordt berekend vanaf de eerste dag van de maand oktober die volgt op het academiejaar waarin het creditbewijs is verworven.”;

2° in paragraaf 4 wordt de zin “De hogeronderwijsinstellingen garanderen dat een student bij aanpassingen aan het curriculum zijn reeds verworven studiepunten kan valideren binnen het vernieuwde studieprogramma.” vervangen door de zin “Met behoud van de toepassing van paragraaf 3, tweede lid, garanderen de hogeronderwijsinstellingen dat een student bij aanpassingen aan het curriculum zijn reeds verworven studiepunten kan valideren binnen het vernieuwde studieprogramma.”.

Art. 21. In artikel II.229 van dezelfde codex, vervangen bij het decreet van 21 maart 2014 en gewijzigd bij het decreet van 16 juni 2017, wordt het eerste lid vervangen door wat volgt:

“De examencommissie kan een student op gemotiveerde wijze voor het geheel van de opleiding geslaagd verklaren. De examencommissie toetst haar eindoordeel aan de doelstellingen van de opleiding en de eventuele verbijzondering die de student hiervan maakte door zijn opname van specifieke verbredings- of verdiepingskeuzes. De toepassing van dit artikel verwacht ten minste dat de student aangetoond heeft dat er sprake is van bijzondere persoonlijke of familiale omstandigheden en dat voornoemde doelstellingen bereikt werden.”.

Art. 22. Artikel II.246 van dezelfde codex, gewijzigd bij de decreten van 21 maart 2014, 19 juni 2015 en 3 juli 2020, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. II.246. §1. Voor een student aan wie verplichte remediëring als vermeld in artikel II.188/1, §3, tweede en derde lid, werd opgelegd, gelden de maatregelen van studievoortgangsbewaking, vermeld in het tweede, het derde en het vierde lid.

Als een student niet heeft deelgenomen aan de hem opgelegde verplichte remediëring, kan de instelling hiermee rekening houden bij zijn deliberatie.

Als een student niet heeft deelgenomen aan de hem opgelegde verplichte remediëring, kan de instelling bindende voorwaarden opleggen.

Als een student een opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft, kan de inschrijving van deze student een volgend academiejaar geweigerd worden door dezelfde instelling waar de bindende voorwaarde is opgelegd.

§2. Voor een student in het hoger beroepsonderwijs gelden de maatregelen van studievoortgangsbewaking, vermeld in het tweede en het derde lid.

Als een student geen 60% van de ingeschreven studiepunten van een opleiding van het hoger beroepsonderwijs verworven heeft een vorig academiejaar, kan bij een nieuwe inschrijving in een opleiding van het hoger beroepsonderwijs aan eenzelfde of andere instelling de instelling een bindende voorwaarde opleggen.

Als een student een opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft, kan de inschrijving van de student een volgend academiejaar geweigerd worden door dezelfde instelling waar de bindende voorwaarde is opgelegd.

§3. Voor een student die bij elke eerste inschrijving in een bepaalde initiële bacheloropleiding geen creditbewijs, geen tolerantie(s) of deliberatiecijfer heeft verworven voor alle opgenomen opleidingsonderdelen van die inschrijving, gelden de maatregelen van studievoortgangsbewaking, vermeld in het tweede tot en met het vierde lid.

Als een student na zijn eerste inschrijving geen creditbewijs, geen tolerantie(s) of deliberatiecijfer heeft verworven voor alle opgenomen opleidingsonderdelen moet hij deze bij zijn tweede inschrijving in een volgend academiejaar in dezelfde opleiding verwerven. Deze bepaling blijft gelden als een student een keuzeopleidingsonderdeel bij zijn tweede inschrijving heeft vervangen door een ander keuzeopleidingsonderdeel. Deze bepaling geldt niet wanneer een student van afstudeerrichting verandert.

Als een student niet voldoet aan deze bindende voorwaarde, kan hij zich niet opnieuw inschrijven in de desbetreffende opleiding.

Als een student na zijn eerste inschrijving een studierendement behaalt waaruit blijkt dat een volgende inschrijving in deze opleiding geen positief resultaat zal opleveren, kan de instelling de inschrijving in dezelfde initiële bacheloropleiding weigeren. De instelling bepaalt autonoom de grens vanaf wanneer een inschrijving kan geweigerd worden en legt dit vast in het onderwijsreglement.

§4. Voor een student die niet in een opleiding van het hoger beroepsonderwijs is ingeschreven, gelden de maatregelen van studievoortgangsbewaking, vermeld in het tweede tot en met het vierde lid.

Als een student geen 60% van de ingeschreven studiepunten verworven heeft in een vorig academiejaar, kan bij een nieuwe inschrijving aan eenzelfde of andere instelling de instelling een bindende voorwaarde opleggen.

Als een student na vier examenkansen geen creditbewijs, geen tolerantie(s) of deliberatiecijfer verworven heeft voor een opleidingsonderdeel waarvoor per academiejaar twee examenkansen zijn voorzien, of na twee examenkansen voor een opleidingsonderdeel waarvoor per academiejaar één examenkans is voorzien, kan een volgende inschrijving geweigerd worden of kan bij een nieuwe inschrijving in dezelfde opleiding aan dezelfde instelling de instelling een bindende voorwaarde opleggen.

Als een student een opgelegde bindende voorwaarde niet naleeft, kan de inschrijving van deze student een volgend academiejaar geweigerd worden door dezelfde instelling waar de bindende voorwaarde is opgelegd.

§5. Als uit de gegevens van het individueel dossier van een student blijkt dat een volgende inschrijving in het hoger onderwijs geen positief resultaat zal opleveren kan een instelling de inschrijving van de student op gemotiveerde wijze weigeren.

§6. De bindende voorwaarden die een instelling kan opleggen overeenkomstig dit artikel, worden autonoom bepaald door de instelling. Een instelling kan afwijken van het opleggen van een bindende voorwaarde of van het weigeren van een inschrijving van een student overeenkomstig dit artikel indien een student overmacht of bijzondere individuele omstandigheden kan aantonen.

§7. De maatregelen van studievoortgangsbewaking worden opgenomen in het onderwijsreglement, evenals de wijze waarop overmacht en bijzondere individuele omstandigheden kunnen worden ingeroepen.

§8. De student van wie de inschrijving in een bepaalde opleiding geweigerd is overeenkomstig dit artikel, kan zich opnieuw inschrijven in dezelfde opleiding als hij na de weigering tot inschrijving een diploma van het hoger onderwijs heeft verworven of na een wachttijd van zes jaar.

§9. De instelling kan in bijzondere gevallen en op objectieve gronden de stage of een ander praktisch opleidingsonderdeel vroegtijdig beëindigen, als een student door zijn gedragingen blijkt heeft gegeven van ongeschiktheid voor de uitoefening van een beroep waartoe de opleiding die hij volgt, hem opleidt.

De student van wie de stage of het praktische opleidingsonderdeel met toepassing van het eerste lid is beëindigd, heeft geen recht op een tweede examenkans als vermeld in artikel II.223.

De beslissing om een stage of praktisch opleidingsonderdeel vroegtijdig te beëindigen, wordt omstandig gemotiveerd.

§10. De instelling geeft een studieadvies aan iedere student die na zijn eerste examenperiode een beperkt aantal studiepunten verworven heeft. De instelling bepaalt autonoom de inhoud van dat advies, de grens vanaf wanneer en de wijze waarop dat advies wordt verleend.

§11. Iedere student heeft het recht om een gesprek aan te gaan met een studie- of trajectbegeleider.

§12. De bepalingen in dit artikel worden vijf jaar na de inwerkingtreding ervan geëvalueerd. De uitkomsten van de evaluatie worden samengebracht in een openbaar verslag.”.

Art. 23. In artikel II.285, tweede lid, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 8 december 2017, worden de woorden “en de instelling voor hen geen aangepaste examenregeling heeft geboden” opgeheven.

Art. 24. In artikel III.9, §6, van dezelfde codex, wordt in de tabel het jaartal “2023” vervangen door de zinsnede “vanaf 2023”.

Art. 25. Aan artikel III.11 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 4 mei 2018, wordt een paragraaf 9 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§9. Vanaf het begrotingsjaar 2026 wordt het aandeel in het variabele onderwijsdeel VOWun dat de opleidingen bachelor in de diergeneeskunde en master in de diergeneeskunde, aangeboden door de Universiteit Gent en de Universiteit Antwerpen, genereren, vastgelegd op een bepaald percentage, namelijk het procentuele aandeel dat die opleidingen in VOWun van het begrotingsjaar 2022 genereren. Dat percentage wordt verdeeld onder de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Gent op basis van het aandeel van die universiteiten in het aantal uitgereikte diploma’s in de bacheloropleiding en masteropleiding diergeneeskunde in de periode 2013-2014 tot en met 2017-2018.”.

Art. 26. In artikel III.13, §3, derde lid, 3°, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 4 mei 2018, wordt het jaartal “2023” vervangen door het jaartal “2024”.

Art. 27. In artikel III.14, §4, derde lid, 3°, van dezelfde codex, ingevoegd bij het decreet van 4 mei 2018, wordt het jaartal “2023” vervangen door het jaartal “2024”.

Art. 28. In artikel III.22, §3, van dezelfde codex, wordt in de tabel de zinsnede “2020 en 2021” vervangen door de zinsnede “vanaf 2020”.

Hoofdstuk 4. Inwerkingtreding

Art. 29. Dit decreet treedt in werking vanaf het academiejaar 2023-2024, met uitzondering van:

- 1° artikel 5, dat in werking treedt vanaf het academiejaar 2022-2023;
- 2° artikel 24, artikel 26 en artikel 27, die in werking treden op 1 januari 2023;
- 3° artikel 3, 2°, artikel 13 en artikel 14, die in werking treden op 1 maart 2023.

Artikel 28 heeft uitwerking met ingang van 1 januari 2022.

Brussel, 7 juni 2022.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS